

Universitätsbibliothek Wuppertal

Plutarchu Chairōneōs Ta Sōzomena Panta

Continens Vitas Parallelas Graecè & Latinè

Plutarchus

Francofurti, 1620

Agis et Cleomenes, ac Tiberius et Caius Gracchi

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1340)

PLVTARCHI

Vitæ comparatæ

AGIDIS ET CLEO-

MENIS,

ac

TIBERII ET CAII

GRACCHORVM.

AGIS ET CLEOMENES.

ON absurdè neq; malè compositam quidã aduersus ambitiosos existimant Ixionis fabulam: quòd scilicet pro Iunone nubem complexus sit, atq; ita geniti Centauri. quippe cum gloria hi tanquam virtutis simulacro habentes consuetudinem, nihil sincerè agunt vel constanter: verùm aliàs aliis rapti studiis, & motus sequentes alios, res gerunt adulterinas & minutas multas: sicut Sophoclis pastores de gregibus suis dicunt,

Seruiamus his qui iure nobis subiacent, Ac mos gerendus his sit & tacentibus.

Quod reuera illis vsuuenit pro multitudinis libidine & appetitu qui rempublicam gerunt, ancillantes & pedissequi, vt dominatores in concionibus & magistratus appellentur. Vt enim proretæ, quamuis ea quæ ante cursam sunt, prospectent melius quam gubernatores, respiciunt tamen illos, atque ab iis exequuntur imperata: perinde qui rempublicam tractant, & gloriam spectant, ministri sunt plebis, licet appellatione fruuntur magistratuum. nam consummatus quidem & plenè bonus nihil omnino requirat gloriam, nisi quatenus aditum per auctoritatem ad res gerendas tribuat. At iuueni etiamnum & gloriæ cupido, ex honestis factis nonnihil concedendum sit gloriari atque sese venditare: siquidem nascentes in ea ætate & suppullulantes virtutes, vt Theophrastus autor est, rectè factorum fulciuntur laudibus, adolescuntque in reliquum animo excitatæ. Immodicum verò, cum vbique lubricum, tum in ciuilibus ambitionibus est perniciosum. aufert enim in infamiam & furorem manifestum eos qui potestatem sunt magnam adepti, quum non, honestum quod est, volunt esse gloriosum, sed quod est gloriosum, idem bonum ducunt. Sicut igitur Antipatrum Phocion postulantem ab se rem parum honestam, Non vales, inquit, Phocionem amicam simul & adulatorem habere: hoc, vel simile quid, ad multitudinem dicendum sit, Non potestis eundem habere & duccem & asseclam. quandoquidem tum eueniat idem quod draconi: cuius refert fabula dissidentem à capite caudã vicissim postulauisse ducere,

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

Βίοι τῶν ἄλλοι

ΑΓΙΔΟΣ ΚΑΙ ΚΛΕΟ-

ΜΕΝΟΥΣ,

καὶ

Β ΤΙΒΕΡΙΟΥ ΚΑΙ ΓΑΪΟΥ

ΓΡΑΚΧΩΝ.

ΑΓΙΣ ΚΑΙ ΚΛΕΟΜΕΝΗΣ.

Υκ απόπως πνές εσδὲ φαύλως συκείσται, πρὸς τοὺς φιλοδόξους ὑπνοοῦσι τὸν ὅτι τῷ Ἰξίῳ μύθον, ὡς δὴ λέγοντι τὴν νεφέλην ἀπὸ τῆς Ἥρας, καὶ τῷ κενταύρων οὐτως ἡμοιωμένων. καὶ γὰρ οὗτοι τῆς ἀρετῆς ὡς ἄρ' εἰδῶλα ἴνι, τῆ δόξῃ στυώντες, οὐδὲν εἰλικρινές ἐστὶ ὁμοιοσηρούμιον, ἀλλὰ νόστα καὶ μικτὰ πολλὰ πρᾶξιόντι, ἄλλοτε ἄλλας φερόμενοι, ζήλοισ καὶ πάθεσιν ἐπαχλουθούτες. ὅσῳ οἱ Σοφοκλέους βοτῆρες ὅτι τῷ ποιμνίων λέγουσιν,

Τούτοις γδόντες δεσπόται δουλόμην, Καὶ τῷ δὲ ἀνάγκη καὶ σιωπώντων κλύην.

ὅσῳ ἀληθῶς οἱ πρὸς ἐπιθυμίας ὄχλων καὶ ὀρμαῖς πολιτόμνητοι πάσχουσι, δουλόοντες καὶ ἀχλουθούτες, ἵνα δημαγωγὸι καὶ ἀρχόντες ὀνομάζωνται. κατὰ τῷ γὰρ οἱ πρᾶξιόντι τὰ ἐμπροσθεν πρᾶξιόντι τῷ κυβερνητῷ, ἀφορῶσι πρὸς ἐκείνους, καὶ ὅσῳ πρᾶξιόντι τῷ ἐκείνων ποιούσιν. οὕτως οἱ πολιτόμνητοι καὶ πρὸς δόξαν ὀρῶντες, ὑπηρετοὶ τῷ πολλῶν μὲν εἰσιν, ὄνομα δὲ ἀρχόντων ἔχουσιν. ὁ μὲν γὰρ ἀπὸ κλειωμένως καὶ τελείως ἀγαθός, οὐδὲ ἀνὸς ὅλως δόξης δέοιτο, πλὴν ὅση πάσῃ δὲ τῷ πρᾶξιόντι καὶ ἀρετῇ τὸ πρᾶξιόντι δίδωσι. νέμ δὲ ἐπὶ ὄντι καὶ φιλοτιμῶ δεικτέον ἀπὸ τῷ καλῶν ἔργων καὶ δόξῃ τί καλλωπίζεσθαι καὶ χερμᾶσαι. Φυόσθαι γὰρ ἐν τοῖς τηλικούτοις αἱ ἀρεταὶ καὶ βλαστᾶσθαι, τὸ τε καὶ ὀρῶντες (ὡς φησι Θεόφραστος) ἐπιβεβαιούσθαι τοῖς ἐπαύνοις, καὶ ὅσῳ λαιπὸν αὐξοῦνται μὲν φρονημάτων ἐπαυρόμενοι. ὅσῳ ἀγαθὸν, πᾶσι καὶ μὲν ἐπισηφάλες, ἐν ᾧ τῷ πολιτικῆς φιλοτιμίας ὀλέθριον. ἐκφέρει γὰρ εἰς μᾶλιν καὶ πρᾶξιόντι ὑπαίθεσιν, ἐξοσίας μεγάλης ἐπιλαβομένοις, ὅταν μὴ ὅσῳ καλὸν, ἐνδύξον ἐπὶ γελῶσιν, ἀλλὰ ἀγαθὸν ἠγῶνται ὅσῳ ἐνδύξον ἐπὶ. ὡς ἄρ' οἷον Φωκίων πρὸς Ἀντίπατρον ἀξιουῦντά π παρ' αὐτῷ τῷ μὴ καλῶν, Οὐδὲν ἄσθαι (εἶπεν) ἀμα καὶ φίλῳ Φωκίων γρηῃσθαι καὶ χέλακι. τὸ δὲ λεκτέον ἢ ὁμοίον τι τούτῳ πρὸς τοὺς πολλοὺς, Οὐδὲν ἄσθαι τὸν αὐτὸν ἔχῃ καὶ ἀρχὸν καὶ ἀχλουθόν. ἐπεὶ συμβαίνει γὰρ οὕτως ὅσῳ δρᾶσθαι, οὐ φησὶν ὁ μύθος τὴν οὐρανὸν τῇ κεφαλῇ εἰσαΐσασθαι, ἀξιουῦν ἠγεῖσθαι πρᾶξιόντι μέγας,

καὶ μὴ διὰ πόντος ἀγροῦθαι ἐκείνη· λαβοῦσαν ὅτι τὴν ἡγεμονίαν, αὐτὴν τε κακῶς ἀπαλλάττειν, αἰοῖα πορθομένην, καὶ τὴν κεφαλὴν κατὰξάμειν, τυφλοῖς καὶ κωφοῖς μέρεσιν ἀνακείζομεν τῶν φύσιν ἔπεισται. τῶν πολλοῦ τῶν πρὸς χάριν ἀπολύει πολιτευομένων, ὁρῶμεν πεπονηθῆσθαι. ἔξαρτήσαντες γὰρ αὐτοῖς ὄχλων εἰκὴ φερομένων, οὐδὲ ἀλαβεῖν ὑπερὸν οὐδὲ ἔπισησται τὴν ἀταξίαν ἐδωκῆσθαι. ταῦτα ὅτι ἡμῖν εἰς τὴν πόλιν πολλὰν δόξαν ἐπέπληθεν εἰπεῖν, ἐνοήσαντες ἡλικίῳ ἔχει δυνάμειν ἐκ τῶν Τιβερίας καὶ Γαίου τοῖς Γεράκχοις συμπεσόντων. οἷς κάλλιστα μὲν φιλοῦσθαι, κάλλιστα ὅτι φαίνας, καλλίστην ὅτι τῆς πολιτείας ὑπόθεσιν λαβοῦσθαι, ἀπώλεσεν οὐχ οὕτως ἐπιθυμία δόξης ἀμελεῖσθαι, ὡς φόβος ἀδόξιας ἐκ παρὰ φάσεως οὐκ ἀγνοοῖς πεφυκάσθαι. μεγάλῳ γὰρ ὄνοιαν παρὰ φηφότες τῶν τῶν πολιτῶν, ἡμῶν ἦσαν εἰκατέλιπεν, ὡς παρὰ χεῖρος. ἀμιλλώμενοι ὅτι αἰεὶ πολιτεύμασι χηροῖς τῶν πῶμας ὑπεβάλλεσθαι, καὶ πῶμα μῶμοι μᾶλλον ὅτι ὡν ἐπολιτεύοντο καχελομένους, καὶ τῶν τὸν ἔσπον ἰση φιλοδομίᾳ πρὸς τὴν δῆμον αὐτοῖς, καὶ τὸν δῆμον πρὸς αὐτοῖς ἐκκαύσαντες, ἔλαθον ἀφ' αἰσῶμοι παρὰ γμάτων ἐν οἷς οὐκετ' ἰὼν ὅτι, ἐπεὶ μὴ καλὸν, ἀγροῦν ἡδὴ ὅτι πάσασθαι. ταῦτα μὲν οὖν ἐπιχρνεῖς αὐτὸς ἐκ τῶν διηγήσεως. τῶν βασιλέων ὅτι αὐτοῖς Λακωνικὸν ζῆδρος δημαγωγῶν, Ἄγιν καὶ Κλεομένῳ τοῖς βασιλεῖς. καὶ γὰρ οὗτοι τὸν δῆμον αὐξόντες, ὡς παρὰ ἐκείνοι, καὶ πολιτείαν καλῶν καὶ δικαίαν ἐκλελοιπῆσθαι πολὺν χρόνον ἀναλαμβάσκοντες, ὁμοίως ἀπηχρῆνοντο τοῖς δυνατοῖς, μὴ βουλομένων ἀφείναι τὴν σιωπῆσθαι πλεονεξίαν. ἀδελφοὶ μὲν οὖν οὐκ ἦσαν ἀλλήλων οἱ Λάκωνες, συγγενοῖς ὅτι καὶ ἀδελφῆς ἡφάρτο πολιτείας, ἀρχὴν τοιαύτῳ λαβόντες. ἐπεὶ παρὰ σέθεν παρὰ εἰς τὴν πόλιν ἀρχῆσθαι καὶ χρυσὸν ζῆλος, καὶ σιωπῆσθαι τοῦ πλούτου τῆ μὲν κτήσθαι πλεονεξία καὶ μικρολογία, τῆ ὅτι χηροῖς καὶ ἀπολαύσθαι, βυφῆ καὶ μαλακία καὶ πολυτέλεια, τῶν πλείστων ὅτι ἐπέσειν ἡ Σπάρτη καλῶν, καὶ ταπεινὰ παρὰ τῆσθαι παρὰ ἀξίαν διετέλει, μέχρι τῶν χρόνων ἐκείνων ἐν οἷς Ἄγιν καὶ Λεωνίδα ἐβασίλευον. Ἄγιν μὲν Εὐρυλιωνίδης καὶ Εὐδαμίδα πᾶς, ἔκτος ἀπὸ Ἀγιστῆος τῶν ἀφ' αὐτοῦ εἰς τὴν Ἀσίαν, καὶ μέγιστον Ἐμπίων δυνήτης. ἰὼν γὰρ Ἀγιστῆος μὲν Ἀρχίδαμος, ὁ παρὰ Μαυδοῖον τῆς Ἰταλίας ὑπὸ Μασσαπίων ἀποθανόντων Ἀρχίδαμου ὅτι παρὰ σέθεν μὲν ὡς Ἄγιν, Εὐδαμίδα ὅτι νεώτερος, ὡς Ἄγιν ἀπὸ Ἀντιπάτρου παρὰ Μεγάλῃ πόλιν ἀναρθεῖντος ἀπέκτου, ὅτι βασιλείαν ἔχει. τούτου ὅτι Ἀρχίδαμος, Ἀρχίδαμου ὅτι ἔτερος Εὐδαμίδα, Εὐδαμίδα ὅτι Ἄγιν, ὅτι ἔπαδε γέγραπται. Λεωνίδα ὅτι, ὁ Κλεωνύμου, τῆς μὲν ἑτέρας οἰκίας ἰὼν Ἀγιστῆος. ὁ δὲ δὸς ὅτι ἀπὸ Παυσανίου τῶν νικησάντων ἐν Πλαταιῶν μάχῃ Μαυδοῖον. Παυσανίας γὰρ ὅτι ὄν ἔχει Πλάτωνα ἀνακτῆρα, Πλάτωνα ὅτι Παυσανίαν. οὗ φυγόντος εἰς Τεγῆσθαι ἐκ Λακεδαιμόνιος, ὅτι παρὰ σέθεν ὡς Ἀγιστῆος ἐβασίλευσε, καὶ τούτου τελευτήσαντος ἀπέκτου, Κλεομβροτος ὁ νεώτερος. ἐκ ὅτι Κλεομβρότου, πάλιν ἄλλος Ἀγιστῆος ἰὼν καὶ Κλεομένης. ὡν Ἀγιστῆος μὲν ὅτι ἔτερος ἡρξέσθαι πολὺν χρόνον, ἔτερος πᾶσθαι ἔχει. Κλεομένης ὅτι βασιλεύσας μὲν Ἀγιστῆος, τῶν μὲν παρὰ σέθεν ὅτι ἢ ὡν Ἀγιστῆος ἐπὶ ζῶν ἀπέβαλε. νεώτερον ὅτι Κλεωνύμον κατέλιπεν, ὡς ἐκ ἐβασίλευσεν, ἀλλ' Ἀγιστῆος, ἢ ὡν ὡν Κλεομένης, Ἀγιστῆος ὅτι ὡς Ἀγιστῆος. Ἀγιστῆος ὅτι πεσόντος παρὰ Κόρινθον ὡς ὡν Ἀγιστῆος, τὴν βασιλείαν κατέχει.

neque perpetuò illud sequi : accepto ducatu, cum ipsam vexatam fuisse, quòd stultè institueret iter, tum caput lacerasse, quòd membra furda & cæca sequi cogeretur contra naturam. Idem cernimus multis, qui rempublicam ubique gesserunt populariter, accidisse. quum enim multitudini temerè se iactanti addixissent se, neque reuocare possent, neque sistere potuerunt confessionem. Hæc nobis in mentem venire in collectam à plebe laudem referre, considerantibus quid valeat ex casibus Tiberii & Caii Gracchorum : quos optima præditos indole, optimè eductos, optimo etiam ad rempublicam gerendam ingressos instituto, conuulsit non ita enormis gloriæ auiditas, vt metus infamiæ ex non improba natus occasione. Prouocati enim magno fauore à ciuibus, erubuerunt, velut ære alieno obstricti, eos frustrari. Dum verò certant assiduè egregiis actionibus delatos sibi honores vincere, & ob eas coluntur magis, itaque pari certamine & sele erga populum, & erga se inflatant populum : in eas delati res imprudentes sunt, vbi iam non erat illud dici quod solet,

Rectum licet non sit, turpe est desistere.
 Hæc statues ipse ex narratione. Cum his contendamus Laconicum popularium hominum par, Agim & Cleomenem reges : etenim quia populū hi, sicut illi, instituerent amplificare, egregiaque reipublicæ instituta & iusta reducere diu exoleta, æquè offenderunt potentes, qui afluētam inæqualitatem ciuilem detrectabāt relinquere. Germani quidem inter se hi Lacones non fuerunt, at congeneres & germanas in repub. actiones susceperunt huiuscemodi capto exordio.

Postquam in ciuitatem Spartanam semel irrepfit auri & argenti admiratio, comitataque est diuitiarum possessionem avaritia & fordes : vsum earum & fruitionem, luxus, mollitia, & profusio : bonis est Sparta plurimis nudata, & diu indignè abiecta iacuit, vsque in illam diem qua Agis & Leonidas regnauerunt. Fuit Agis Eurytionides & Eudamidæ filius, ab Agesilao, qui expeditionem in Asiam fecit & plurimum polluit ex Græcis sextus. Agesilai Archidamus filius fuit, eius qui in Italia apud Mandonium fuit à Messapiis interfectus. Archidami maior filius Agis, Eudamidas minor, qui, Agide apud Megapolim ab Antipatro occiso nullis relictis liberis, regnum obtinuit. Huius fuit Archidamus filius, Archidami alter Eudamidas, Eudamidæ Agis, de quo hic agimus. Leonidas Cleonymi, alterius fuit familiæ agiades, octauus à Pausania, qui apud Plataas Mardonium acie vicit. Nam filium Pausanias Plistonactem habuit, Plistonax Pausaniam : quo ex Lacedæmone solum exilii causa Tegeam vertente, maior stirpis filius regnavit Agesipolis : hoc sine sobole extincto, Cleombrotus minor. Cleombrotus rursus alium Agesipolim & Cleomenem edidit. ex quibus Agesipolis nec diu regnavit, nec stirpem habuit. Cleomenes, qui obtinuit post agesipolim regnum, filium natu maiorem etiam superstes acrotatum amisit : Cleonymum reliquit minorem, qui regnum non tenuit, sed nepos Cleomenis areus acrotati filius. Cæso ad Corinthum areo, regnum ad acrotatum eius filium descendit.

qui etiam in Marte apud Megalopolim ab Aristodemō tyrāno fufus cecidit, vxore relicta pręgnante. Virilis fexus stirpe edita, Cleonymi filius tutor Leonidas fuit. Illo ante pubertatem defuncto regnum ad hunc recidit, non admodum ciuibus acceptum. Quauis enim omnibus iam ob reipub. corruptelam iuxta deflecentibus, erat tamen veterum institutorū in Leonida conspicua enormitas. nempe diu in aulis fatrapicis volutatus fuerat, & sequutus Seleucū: mox factum inde in Græcorum rempublicam & legitimū regnū parum scitē transtulit. Agis verò ita longē excessit indole & magnitudine animi non hunc modò, sed & qui ab Agefilao magno regnauerunt prope omnes, vt quem nondum vigesimum ætatis annum excessisset, & enutritus esset in opibus & deliciis muliebribus matris Agefistratę & Archidamię auix, quę in Lacedæmoniis erant pecuniosissimę, statim voluptatibus bellum indixerit, ac ne indulgeret eximie formę venustati, detracto qui adesse videbatur corpori fuce, cultuq; exuto & reiecto omni magnifico, in palliolo sese ostētare, cęnas, balnea, victum Laconicum quæreret: iactaretq; nihil desiderare regnum se, nisi leges id per se & maiorum institutionē reciperet. Incunabula quidem corruptionis & morbi resp. habuit Lacedæmoniorum, ab eo ferme tempore quo euerfo Atheniensium imperio refecerunt se auro & argento. Verum quum retinerentur tamen sortes hereditatum, quarum Lycurgus seruari in successionebus numerum sanxit, & pater filio sortem suam relinqueret: idem ordo & æqualitas vtcunq; permanens, ciuitatem ex aliis alleuauit peccatis. Vt verò ephorus fuit vir factiosus quidem, sed præfractis & acerbis moribus, Epitadeus nomine: hic similtate ei cum filio exorta, rhetram promulgauit, ius vt cuique esset hereditatem suam & sortem, cuicunque vellet, & inter viuos donandi, & relinquendi testamento. Atque hic quidem, quò iræ suę priuatę indulgeret, eam tulit legem: quam auaritia consultrice comprobantes & sciscitantes alii, optimum ordinem conuulserunt. nam citra delectum iam possessiones quærebant præualentes, propinquos pellentes successionebus, breuiq; opulencia ad paucos confluente, occupauit ciuitatem inopia, quę, expulsis bonis artibus, occupationem illiberalem traxit secum in sordidis cum inuidia & odio locupletium. Superauerunt ergo non plus septingenti Spartiatę, atque horum fuerunt fortasse centum qui agrum & sortem tenerent: reliqua turba inops & abiecta residebat cum illis in vrbe. hæc & bella foris illata ignauiter segniterque propellebat, & semper opportunitatem aliquam captabat mutationis ac rerum nouarum. Quapropter operæ precium, vt erat, existimans Agis exæquare & frequentare ciuitatem, animos periclitatus est ciuium. Ac iuuentus mox præter spem præbens ei aures, accinxit se ad virtutem, vestis modo vitam libertatis causa mutans. Maioribus vero natu, vt qui prouecti ad corruptionem erant, accidit plerisque, velut ad dominum ex fuga retracti, vt timerent & expauescerent Lycurgum. itaque infectabantur deplorantem reipub. statum Agim,

A ἀπέθανε δὲ καὶ Σόσι, ἡττηθὲς μάχῃ παρὰ Μεγάλω πόλιν ὑπὸ Ἀριστοδήμου τῷ τυραννίδου, καὶ ἀλιπὸν ἐκώμονα τὴν γυναικᾶ. παιδίου δὲ ἀρρένου γιομένου Λεωνίδας ὁ Κλεωνύμου ἔπι ἔσπευεν. εἶπε, ὡρὴν ἐν ἡλικίᾳ γήρεσθαι, τελευτήσασθαι, οὕτως εἰς αὐτὸν ἡ βασιλεία περὶ ἦλθεν ἔπειτα τοῖς πολίταις διάρμωσον ὄντα. καί τῳ γὰρ ἐκ κληκίων ἦδη τῆ Διφθορέῃ ἔπι πολιτεύματος ὁμαλῶς ἀπέμεινεν, ἡ δὲ πρὸς Λεωνίδα τῆ πατρῴων ἐπιφανῆς ἐκ διαθήκης, ἄτε δὲ χρόνον εἰλινδὴ ἡμῶν πολὺν ἐν αὐλαῖς Καρταπικῆς, καὶ τεθεραπέδωκε Σέλδωκεν· εἶτα τὸν ἐκείθεν ὄϊον εἰς Ἑλλωικῆ περὶ γήματα καὶ νόμιμον ἀρχὴν, ἐκ ἐμμελῶς μεταφέροντι. ὁ δὲ Ἄγης οὕτω πολὺ παρήλλαπεν δύφουῖα καὶ φρονημαπ ψυχῆς οὐ μόνον τοῦτον, ἀλλὰ σχεδὸν ἀπέμεινεν ὅσοι μετ' Ἀγισίλαον τὸν μέγαν ἐβασίλευσαν, ὥστε μήπω γεροντῶς εἰχρῶν ἔπος, (ὅτε δραμμένος ὁ πλούτοις καὶ θυφῶς γυναικῶν, τῆς τε μήτρης Ἀγισιστράτης, καὶ τῆς μάμμης Ἀρχιδამίας, αἱ πλείστα γήματα Λακεδαμονίων ἐκ ἐκτίω) περὶ τε τῆς ἡδονῆς διῆς ἀπιχεύεσθαι, καὶ ὁ μὴ ἐπιτετέμεινα μάλιστα τῆ χειρὶ τῆς μορφῆς, ὡρεῖσιν ὀδοκροῦντα περὶ ἀσπῆσας τῶ σώματος, καὶ πᾶσαι ἐκδῆς καὶ Διφθορῶν πολυτέλεια, ἐκ ἀλλωπιζέσθαι ὡ τειδωνίᾳ, καὶ δειπνα καὶ λουβᾶ καὶ διαίτας Λακωνικῆς ζητεῖν· καὶ λέγειν ὡς οὐδὲν δεοῖτο τῆς βασιλείας εἰ μὴ δι' αὐτὸν ἀγαλήφοιτο τοῖς νόμοις καὶ τῶ πάτριον ἀγωνίῳ. ἀρχὴν μὲν οὖν Διφθορέῃ καὶ τῶ νοσῆν, ἔχε τὰ γήματα τῆ Λακεδαμονίων, σχεδὸν ἀπ' οὗ τῶν Ἀθηνῶν κατελύσαντες ἡγεμονίαν, χροῖου τε καὶ ἀρχὴν κατέπλησαν αὐτοῖς. οὐ μὲν ἀλλὰ καὶ τὸν οἶκον ὃν ὁ Λυκέρης ὡρεῖσε φυλάττειν, τὸν ἀριθμὸν ἐπὶ τῆς Διφθορῆς, καὶ πᾶσιν παιδῶν τὸν κληρὸν ἀπολιπόντος, ἀμφοτέρωσιν ἡ τάξις αὐτῆ καὶ ἰσότης Διφθορῶσιν, τῶ πόλιν ἐκ τῆ ἄλλων ἀνέφερον ἀμύρτημάτων. ἐφορῶσας δὲ πρὸς αἰὲρ διωκτοῦ, αὐτῆ δὲ καὶ χαλεπὸς τὸν ἔσπον, Ἐπιτάδου ὄνομα, περὶ τὸν γόν αὐτῶ γιομένης Διφθορέῃς, ῥῆσαν ἔγραψεν, ἔχειναι τὸν οἶκον αὐτοῦ καὶ τὸν κληρὸν ὡ πρὸς ἔτελοι, καὶ ζῶντα διώκει καὶ κατελιπεῖν Διφθορῆμον. Σόσι μὲν οὖν αὐτοῦ πῆν ἡμῶν ἀποπιμπλας ἴδιον, εἰσηνεγκε τὸν νόμον· οἱ δὲ ἄλλοι πλεονεξίας ἕνεκα δόξασαν καὶ κυρώσαντες, ἀπέλεσαν τῶ ἀρχῆν κατὰ σῶν. ἐκ τῶν γὰρ ἀφῆδῶς ἦδη παρωθωῦντες οἱ διωκτοῖ τοῖς περὶ ἡκόντας ἐκ τῆ Διφθορῆς καὶ τῶ τῆς ἀπορίας εἰς ὀλίγοις συρρέουσιν, πεινία τὴ πόλιν κατέχεν, ἀελοθεῖαν τῆ καλῶν καὶ ἀρχολίαν ἐπιφύρουσα μετὰ φθόνου καὶ διεμυρίας περὶ τοῖς ἔχοντας. ἀπελείφθησαν οὖν ἐσπῆκοσίων οὐ πλείονες Σπαρτιάται· καὶ τούτων ἴσως ἕκατον ἦσαν οἱ γῆν κεκτημένοι καὶ κληρὸν· ὁ δὲ ἄλλος ὄχλος ἀπορῶς καὶ ἀπίμος ἐν τῆ πόλει παρεκείθη, τοῖς μὲν ἔξωθεν πολέμοις ἀρχῆς καὶ ἀπορῶσῶς ἀμυρόμενος, αἰεὶ δὲ πῆν κληρὸν ἐπιτηρῶν μετὰ βολῆς καὶ μετὰ σῶσῶς τῆ παρόντων. διὰ τῶν ταῦτα δὲ καλὸν ὁ Ἄγης (ὡς περὶ τῶ) ποιούμενος, ὄξισσῶσιν ἡ ἀναπληρῶσῶ τῶ πόλιν, ἐπέσπετο τῆ ἀνδραπῶν. οἱ μὲν οὖν νεοῖτα καὶ παρ' ἐλπίδας ὑπέκουσαν αὐτῶ, καὶ σῶ ἀπεδύσαντο περὶ τῶ ἀρχῆν, ὡς περὶ ἐσπῆτα τῶ διαγτανεῖν ἐλοθεῖα συμμετὰ ἄλλοντες. τῆ ὡρεῖσιν τε

ρων, αἱ τε δὲ πόρρω Διφθορέῃς γεροντότων, σῶεβαινε τοῖς πλείοσις, ὡς περὶ ἐπὶ δεσποτικῶ ἀρχῆμοις ἐκ δραμοῦ δεδιέναι καὶ τε ἔμειν τὸν Λυκέρην· καὶ καθήπτοντο τοῦ Ἄγιδος ὀδυρομένου τὰ παρόντα γήματα.

και ο παλαιον αξιωμα της Σπαρτης επιπολιωτος. Λυσανδρος ο Λιβυος, και Μανδροκλειδας ο Εκφανοις, επι ο Αγησιλαος, απεδεξαντο και συμπαρωρμισαν αυτην τω φιλοτιμω. ων ο Λυσανδρος μιν εν δεξη μαλιστα τω πολιτω, Μανδροκλειδας ο, δεινοτατος Ελλωων παρματα συσχεδιασασαι, και ο σιωπην τωτο και δουλεον πολμη μεριμνον εχων. Αγησιλαον μιν, φεινοντα τω βασιλευς και δυνατον ειπειν, αλλως ο μαλακον και φιλοχρηματον, εμφανως μιν ο υος Ιππομεδων εκινει και παρεδάρριων, διδοκιμος εν πολλοις πολεμοις ανηρ και μεγα δι νοιοιαι τω νων δυναμνος. η ο αληθως αναπεισασα τ Αγησιλαον αιτια τω παρομοιωμεν μελαρειν, οφλημτ πληθος ων αν ηλπικεν απαλλαγησασαι, μετβαλλων τω πολιτιαν. ως οτω ταχιστα παρηγαγε τωτον ο Αγης, ο υος επιχειρει μετ αυτην μητερα πειθη, αδελφω ουσαν τω Αγησιλαου, πληθη ο πελατω και φίλων και χρεωσαν μεγα δυναμω εν τη πόλει, και πολλα τω χρινων δεσπομοιω. η ο ακυσασα, ο μιν παροπον εξεπλάγη, και κετέπανε ο μειρεκκιον, ως ουτε δυνατω ουτε λιστελων εφιέμνον. επει ο ταυτα μιν ο Αγησιλαος εδιδασκεν ως καλως εξε και παρησεται συμφεροντως, αυτος ο βασιλευς εδειτο της μητες επιδουω παρς δεξαν αυτω και φιλοτιμω τον πλοδπον, ως χρημασι μιν ε δυναμνος παρς τοις αλλοις βασιλευς εξισωθωαι. (σαβατων γδ οικετας και δουλους επι ερωπων Πτολεμαου και Σελευκου κεκτησασαι πλειονα συμπδρωτων ομοδ τω εν Σπαρτη βασιλευς) εαν ο σωφροσωμη και λιτοτην και μεγαλοψυχια τω εκεινου παρβαλλομνος θυφας, ισότητα και χρινωιαι κητας ηση τοις πολιταις, ονομα και δεξαν ως αληθως βασιλευς μεγαλου κησομνος. οτω μετεπεσον ταυς γωμωαι αι γωμωαι, παρ της φιλοτιμωαι επαρθεισασαι τω νεαποσχω και ταυτη κητερεθησαν οη επιπνοια παρς ο κελον, ως τε τ μιν Αγησιν σωεζορμαη και σιωπειταχωειν, μεταπεμπομωαι ο τοις φίλοις παρκαλειν, και ταυς αλλαις δεαλεγαδ γωμωαιν, α τε δη τοις Λακεδαμονιοις επισημωαις κηκχοις οητας αι τω γωμωαιων, και πλειον εκεινωαι τω δημοσιων, η τ ιδιων αυτοις, πολυπαργμονειν διδοντας. ων ο τοτε τω Λακωνικων πλουτων εν ταυς γωμωαι ο πλειστον, και ποδο τω παρξιν τω Αγηδι διεργον και χαλεπω εποιησεν. αυτησασα γδ αι γωμωαι, ου μονον τευφης εκπιωτουσασαι δι απειροκηλιαν οδαμμοιζομωαι, αλλα και λιμω και δυναμιν ων εκ ποδ πλουτειν εκαρποιωτο, παρκατωμοιω αυτην ορασασαι και παρς τον Λεωνιδαν βαπομωαι, παρεκαλωω, οητα παρσδωτερον, επιλαμβαλασασαι τω Αγηδος, και τα παρομοιω δεακαλωφν. εβλεω μιν οτω ο Λεωνιδας τοις πλοισιοις βοηθειν. δεδιω δε τον δημον επιθυμοιωτα της μετβαλλης, οσθεν αυτη παρπη φανερωι, λαδρα ο τω παρξιν εζητει κηκουργειν και δεαφθειρην, εντυχδωων τοις ερχοισι, και δεαβαλλων τον Αγην, ως τυρανιδος μωστον τοις πειησι τα τ πλοισιων παρτεινοντα και γης μεταδδωαι, και χρεων αφεσιν, πολλοις ωνομωμον εαυτω δουροφοροι, ου τη Σπαρτη πολιτας. ε μιν F αλλα δεαπαρξασαμνος ο Αγης εφορον ημεσασαι τον Λυσανδροιν, οητος εισεφερεν εαυτ ρησαν εις τοις γεροντας ης ω κεφαλαια, χρεων μιν αφεθωαι τοις οφειλοταις, της ο ης αναδαθεισας, τω μιν απο τοδ κητα Γελλωωω χρεωδρου παρς ο Ταυγετιν και Μαλεαν, και Σελασιαν, κηηροις ημεσασαι πετακιοις πεντακοισι

A ac veterem dignitatem Sparta desiderantem. At Lyfander Libyis filius, & Mandroclidas Ecphanis, insuper Agefilaus, probauerunt extimulaueruntq; studium eius. Erat Lyfandri summa apud ciues autoritas; Mandroclidas ad consilia adornanda Graecorum solertissimus, prudentiamq; hanc & astutiam temperatam audacia habebat: Agefilau, regis auunculum & eloquentem virum, de cetero mollem & auatum, ut apparebat quidem, filius — Hippomedon excitauit erexitq; multis bellis vir clarus, atque ob iuuentutis in ipsum studium praepollens. Ceterum vera causa quae ad huius negotii societatem impulit Agefilau, aris alieni magnitudo fuit, quo conuersione reipub. sperabat se subleuaturi. Ut primum igitur hunc adiunxit sibi Agis, ilico matrem inducere, adhibito Agefilao, aggreditur, eius sororem. Haec clientium, amicorum, & nominum numero, magnas in ciuitate opes habebat, multaq; transigebat in repub. Quare audita, obstupescere primum, ac comprimere adolescentem, tanquam impossibilia & damnosa affectantem. Ut vero docuit Agefilaus facile haec confici & magno cum fructu posse, ipse autem obsecrauit rex genitricem, ut opes suas sibi ad gloria & decus comparandum condonaret: nam pecunia quidem non posse se cum aliis conferri regibus: (quippe satraparum famulos & seruos Ptolemaei & Seleuci procuratorum plus q; cunctos Spartanos reges possidere) quod si temperantia & frugalitate & magnitudine animi illorum praeualens luxui, exaequationem & communicationem constituisset bonorum ciuibus, nomen se regis vere magni paraturum: ita flexa haec mulieres sententia sunt, ab adolescentis erecta ambitione, tantoque occupatae quasi afflatu ad virtutem, ut vltro extimularent Agim, eiq; calcari adderent, adhuc amicos accitos adhortarentur, aliasq; appellarent mulieres. nempe sciebant vxoribus semper Lacedaemonios dicto audientes esse, plusque de negociis publicis cum illis, quam secum illas communicare de priuatis. Erant autem id temporis fere penes mulieres opes Laconicae. id quod caepa difficiliora & laboriosiora reddidit. Siquidem intercesserunt mulieres, non modo quia delicias amittebant, ob ineptias, in quibus summum bonum virtutis ignorantia collocabant: verum etiam quod honorem & potentiam, quam ex diuitiis obtinebant, viderent detrahi sibi. Ita ad Leonidam confugiunt, adhortanturq; eum, ut qui natus sit maior, reprimat Agim, & quae in manibus ille habeat, impediatur. Cupiebat quidem adesse Leonidas locupletibus, sed cupidum rerum nouarum populum formidans nihil pro palam aduersabatur: verum clam moliebatur caepa labefactare & couellere, appellando magistratus, & Agim criminando tyrannidis mercede pauperibus diuitum fortunas obicere, agriq; communicationem, & tabulas nouas, quod multos autoraret sibi satellites, non Sparta ciues. Verum enimvero quum effecisset Agis ut ephorus Lyfander crearetur, extemplo retulit thetram suam ad senatum. Huius capita erant, ut obxeratis res alienam remitteretur, atq; ager diuideretur: cuius quod intra Pellenes vallem, Taygetum, Maleam, & Selasiam est, in quatuor millia quingentas sortes secaretur:

in quatuor millia quingentas sortes secaretur:

quod ultra eos limites, in quindecim millia: atque hæ finitimis, qui arma ferre possent, diuiderentur: quæ intra illos terminos sint, ipsis Spartiatis. hi ut supplerentur ex finitimis peregrinis, qui liberaliter & ingenuè instituti forent, præterea ætate atq; robore florent: ut autē ii in quindecim contribuerentur conuiuia, partim quadrageni, partim ducenti in singula: item victū more maiorū haberent. Hac promulgata rētra, quū senatus sententiis dissideret, aduocauit Lyfander populi conciliū; vbi & ipse differuit, & Mandroclidas Agefilauſque orauerunt populum, ne permitterent vt per paucos qui ipsum ob delicias suas deludant, ciuitatis Spartanæ conculcarentur maiestas: sed in superiorum oraculorum reuocarentur memoriam, monentiū, auaritiā vt tanquam pestem Sparta declinarent: illorum quoq; recentium Pasiphaes. Templum & oraculū Thalamiis celebre erat Pasiphaes, quam Atlantidum vnam Ioue prognatarum tradunt quidam fuisse, atq; edidisse Ammonem: nonnulli Priami Cassandram ibi defunctā, quam quod omnibus oracula declararet, πῶς πὸ πῶσι φαίνην τὰ μαντεία, Pasiphaen fuisse dictam. Phylarchus a myclæ filiam, Daphnen nomine, quum fugeret Apollinem, qui stuprum parabat ei offerre, in arborem versam: à quo deo fuisse honoratā, vaticinandique donatam dote. cuius etiam canebant fortes, ediceretur Spartiatis, vt omnia inter eos æquarentur ea lege quam sanxerat quondam Lycurgus. Nouissimus omnium progressus in medium rex Agis, breui oratione reip. ait se, quam institueret, maxima subsidia conferre: primum patrimonium suum in medio ponere aruis & pasuis lautum, in quo insuper pecuniæ signatæ sexcenta talenta sint. Idem facere parentes suas, amicos, necessariosq; qui Spartiatarum sint opulentissimi. Hanc iuuenis celsitudinē animi obstupuit populus, exultauitq; , dicens, solum dignum Sparta regem annis ferè trecentis extitisse. At Leonidas tunc vel maximè reluctatus est. reputans enim coacturos sequi se illos, nec parem gratiam apud ciues relaturum, sed, quum omnes ex æquo facultates suas conferrent, vni attributuros rem auspiciato honorem: rogauit Agim, Ecquid virum iustū Lycurgum & bonum sentiat fuisse. annuente illo, An vnquam igitur, inquit, Lycurgus, vel nouas tabulas concessit, vel ciuitate donauit peregrinos: qui prorsus non putauit sanam ciuitatem peregrinos quæ non abigeret? Huic occurrit Agis, Haud mirari Leonidam se, si, qui peregrè eductus liberos ex nuptiis satrapicis quæsisset, ignoret Lycurgum debita & credita vnā cum nummis ciuitate exterminauisse: iam institutis & vita hospites potius quàm versantes in ciuitatibus peregrinos fuisse auersatum. Etenim illos, inquit, abigebat, non corpora insectans, sed vitam eorum & mores veritus, ne confusi ciuibus, luxus & mollitiæ & compendii imprimerent iis amorem priuati. quando Terpander, Thales, Pherecydes aduenæ, quia eadem ac Lycurgus assiduè canebant ac tractabant, honores habuerunt Sparta eximios. Tu Ecrepen celebras, qui ephorus Phrynidis musici ascia duas ex nouem fides incidit,

τιῶν ἕξω, μυεῖοις πεντακισχίλιοις· καὶ ταῦτα μὴ τοῖς ὀπλοφοροῦντι διωαυαζομένοις τῶν παλαιῶν μεμελημένοι, τῶν δὲ πόλεως, αὐτοῖς Σπαρτιάταις. αἰσθητῶν δὲ τούτων ἐκ τῶν παλαιῶν καὶ ξένων, ὅσοι ἔσθης μετὰ ἀρχαῖοι ἐλάττωσιν καὶ χείροισι, ἄλλως τοῖς σώμασι καὶ καθ' ἡλικίαν ἀμείζοντες εἶεν· σιῶταξιν δὲ τούτων εἰς πεντηκίδεκα ἡμέρας φιδίτια, καὶ τετε ἀκροῖοις καὶ ἀκροῖοις, καὶ διαταξίῳ εἰσὶν οἱ παλαιῶν, διατάξασθαι. γρηφείσης δὲ τῆς ῥήσας, καὶ τῶν γερότων εἰς ταῦτα τῆς γνώμης οὐ συμφεροντέων, ἐκκλησίᾳ σιωαγαγῶν ὁ Λύσανδρος, αὐτὸς τε διελέθη τοῖς πολίταις, καὶ Μανδροκλείδης καὶ Ἀγισίας ἐδέοντο, μὴ δὲ ὀλίγοις ἐξυφάσασθαι αὐτοῖς, ἀλλὰ εἰδὲν ἔρριμῶν δ' ἀξίωμα τῆς Σπάρτης· ἀλλὰ τῶν παλαιῶν χρησμῶν μνημονεύσασθαι, τῶν φιλοχρημιστῶν, ὡς ὀλέσθαι τῆς Σπάρτης, φυλάττεσθαι ἀκροῖοις καὶ τῶν ἐναγῶν ἐκ Πασιφάας. ἰερόν δὲ Πασιφάας καὶ μαντεῖον ἐν Θαλασσίᾳς τιμωμένον, ἣν Πικρίνη vocal P. Palmer.

πένες μὲν ἰσορροῦσι τὸ Ἀτλαντίδων μίαν οὔσαν τὴν ἐκ Διός, τὸν Ἀμμωνα τεκεῖν, πένες δὲ Κασαῖδραν τῶν Γειάμου, τελευτήσασθαι ἐν ταῦτα· καὶ ἀπὸ πάντων φαίνην τὰ μαντεία, Πασιφάαν παρὰ τὸν ἀεὶ εἶναι. ὁ δὲ Φύλαρχος, Ἀμύκλα θυγατέρα, Δάφνιου τοῦ ἑσθίου, φησὶν ἐποφθύσασθαι Ἀπόλλωνα βουλόμην αὐτῆς μητρί, καὶ μετὰ ἀλλοῦσαν εἰς τὸ φυτὸν, ἐν πῆνι τοῦ θεοῦ ἡμέρας, καὶ μαντικῶν λαβεῖν δυνάμιν. ἔφασαν οὖν καὶ τὰ πῶσι ταύτης μαντεία παρὰ τῆν τοῖς Σπαρτιάταις, ἴσοις ἡμέρας πῶσι, καὶ ὅν ὁ Λυκούργος ἐξ ἀρχῆς ἐπέθετο νόμον. ὅτι πᾶσι δὲ βασιλεῖς Ἀγίς, εἰς μέσον παρελθὼν, καὶ βραχέα ἀφελθεῖς, ἔφη συμβολὰς δίδοναι τῆς πολιτείας μεγίστας, ἡ καλίστησι. τῶν γὰρ αὐτῶν παλαιῶν οὐσίαν εἰς μέσον πῆναι, πολλῶν μὲν οὔσαν ἐν τοῖς γεωργουμένοις καὶ νεμομένοις, αὐτῶν δὲ τούτων, ἐξαχθῶσι δὲ τὰ λατῶν νομίσματα ἔχουσαν. ὁ δὲ αὐτὸ καὶ τὰς μητέρας ποιεῖν, καὶ τοῖς φίλοις καὶ οἰκείοις, πλοισιωτάτοις ὄντας Σπαρτιατῶν. ὁ μὲν οὖν δῆμος ὄξεπλάγη τῶν μεγαλυνοχίαν τῶν νεανίσκων, καὶ παλαιῶν, ὡς δὲ ἐτῶν ὀμοδοτειαχθῶν πεφνημένος ἀξίου τῆς Σπάρτης βασιλείας. ὁ δὲ Λεωνίδας τότε δὴ μάλιτα πρὸς Λεωναντίον ἐφιλονείκησε. λογίζομενος γὰρ ὅτι ταῦτα μὴ αἰσθητῶν ἀδύναται ποιεῖν, οὐ τῶν αὐτῶν δὲ χείρην ἔξει πῶσι τοῖς πολίταις, ἀλλὰ πῶσι οὐμοίως ἀκεκτῶται καὶ ἀπαιτημένων, μόνῳ τῶν ἀρχαίων παρὰ τὸν οἶκον τῶν πῶσι, ἢ πῶσι τὸν Ἀγίον εἰς δίκαιον αἰδρα καὶ ἀσπυδαῖον ἠγείται γερονέων Λυκούργων. ὁμοδοτῆσας δὲ ἐκείνου, Πόδοξίω (ἔφη) Λυκούργος ἢ χρεῶν ἀποχρῶσας ἔδωκεν, ἢ ξείνοις κατέταξεν εἰς τῶν πολιτείαν, ὅς οὐδὲ ὄλως ἐνόμιζεν ὑγιαίνειν τῶν πόλιν μὴ χρωμένῳ ξεινησίαις; ὁ δὲ Ἀγίς ἀπεκρίνατο μὴ θαυμάζειν τὸν Λεωνίδα, εἰ τετραμμένος ἐξένη καὶ πεπαυδοποιημένος ἐκ γάμων Σπαρτιατῶν, ἀγνοεῖ τὸν Λυκούργον, ὅτι ὁ μὲν ἀφείλην καὶ δανείζειν, ἅμα τῶν νομίσματα πῶσι ἐβάλεν ἐκ τῆς πόλεως τῶν δὲ οὐ τῶν πόλεσι ξένων τοῖς τοῖς ἐπιτηδεύμασι καὶ τῶν διαίτης ἀσυμφύτοις μᾶλλον ἐδὲς χέρανε. καὶ γὰρ ἐκείνοις ἡλευν, οὐ τοῖς σώμασι πολεμῶν, ἀλλὰ τοῖς βίοις αὐτῶν καὶ τοῖς ἔσθης δειδώς, μὴ σιωαγαζωννόμενοι τοῖς πολίταις, τευ-

Φῆς καὶ μαλακίας καὶ πλεονεξίας ἐν τέκνοις ἔχον. ἐπεὶ Τέρπιδρον τε καὶ Θάλητα, καὶ Φερεκίδην, ξείνοις ὄντας, ὅτι τὰ αὐτὰ τῶν Λυκούργων διετέλουν ἄδοντες καὶ φιλοσοφῶντες, ἐν Σπάρτῃ πημῶν ἀφελθεῖς. Σὺ δὲ ἔκωρεπῆ μὲν ἐπαμῆς (ἔφησεν) ὅς ἐφορῶντων, Φρυγίδος τῶν μοισικῶν σκεπάρων τῶν δύο τῶν ἐν ἑα χερῶν ἐξέτεμε.

„ καὶ τοὺς ἐπὶ Τιμοθέῳ πάλιν ὁ αὐτὸ τῷτο παρῆλθε· ἡμᾶς
 „ ὃ μίμνη, θυφίω καὶ πολυτέλει καὶ ἀλαζονείᾳ ἐκ τῆς
 „ Σπάρτης ἀναρῶντας· ὡς ὅτι οὐχὶ κακίων ὁ ἐπιμοισκῆ
 „ ἑσάρων καὶ ἑσπῶν, ὅπως ἐν ταῦτα μὴ παρῆλθε, φυλατ-
 „ τῶν, ὅπου ἡμοιῶν βίων καὶ ἑσπῶν ἀμετεία καὶ πλημ-
 „ μέλεια τὴν πόλιν ἀσύμφωνον καὶ ἀνάρμοσον ἑαυτῇ πεποίηκεν.
 „ ἐκ τούτου τὰ μὲν Ἄγιδι ὁ πλήθος ἐπηκολούθησεν· οἱ δὲ
 „ πλοῦστοι τὸν τε Λεωνίδα παρεκάλουν μὴ σφᾶς παροῦσαι,
 „ καὶ τοὺς νέεστας, οἷς ὁ κέραιον ἔν τῃ παρῆλθε, εἰς
 „ δεόμενοι καὶ πείθοντες, ἴσους ὅσον ἐν πλείονας ἡμέρας
 „ τοὺς ἀποψηφισαμένους ἰὼν ῥῆσαν. ὁ δὲ Λύσανδρος ἐπὶ τῷ
 „ ἀρχαῖον ἔχων, ὥρμησε τὸν Λεωνίδα διώκειν καὶ δὴ πῖνα ἰο-
 „ μον παλαμῶν, ὅς ἐκ ἐὰν τὴν Ἡρακλείδην ἐκ γυναικὸς ἀλ-
 „ λαδαπῆς τεκνοῦσθαι, τὴν ἀπελθούσα τὴν Σπάρτης ἐπὶ με-
 „ τοικισμῷ παρῆς ἑτέροις, ἀποδησκειν κελεύει. ταῦτα καὶ τῷ
 „ Λεωνίδου λέγειν ἑτέροις διδάξας, αὐτὸς παρεφύλαξε με-
 „ τὰ τῆς σωμαρχόντων ὁ σημεῖον. ἐστὶ δὲ τοῖνδε· δι' ἐπὶ ἐπὶ
 „ νέα λαβόντες οἱ ἑφοροὶ νύκτα κατὰ ἑσπῶν καὶ ἀσέλιων, σιω-
 „ πῇ καθεζόμενοι παρῆς τὸν οὐρανὸν ἀποβλέποντες. εἰ δὲ οὖν
 „ ἐκ μέσης νυκτὸς εἰς ἑτέρον μέσον ἀστὴρ ἀφᾶξ, κείνοισι τοὺς
 „ βασιλεῖς, ὡς παρῆς ὁ θεῖον ἄξιμαρτάνοντα, καὶ κατὰ πᾶσι
 „ σι τῆς ἀρχῆς, μέγιστος αὐτὸν Δελφῶν ἢ Ὀλυμπίας χρη-
 „ σμὸς ἔλθῃ τοῖς ἡλωκῶσι τῆς βασιλείων βοηθῶν. τούτο δὲ ὁ ση-
 „ μεῖον αὐτὰ γεγονέναι λέγων ὁ Λύσανδρος κρίσιν τὰ Λεωνί-
 „ δα παρούσθαι, καὶ μάρτυρας παρῆσεν, ὡς ἐκ γυναικὸς Ἀ-
 „ σιαπῆς, ἡ τὴν Σελθίου πῖνος ἑσπῶν αὐτῷ σιωικῆσαν-
 „ τος ἔχε, τεκνοῦσα δύο παῖδια· δις ἡρακλῆδρος ὃ καὶ μι-
 „ σούμνος ἑσπῶν τῆς γυναικὸς, ἐπὶ μὲν τοῖς ἀπὸ γυναικὸς οἰ-
 „ καδε, καὶ ἀφᾶξ ἑσπῶν ἀέλοι ὁ βασιλεῖον· ἀμα δὲ τῇ
 „ δίκη Κλεόμβροτον ἐπέθε τῆς βασιλείας ἀπὸ πῖνα ἑσπῶν,
 „ γαμβρὸν ὄντα τῷ Λεωνίδου, ἡμοῖς δὲ τῷ βασιλικῷ. φοβη-
 „ τῆς οὖν ὁ Λεωνίδας, ἰκέτης γίνεται τὴν Χαλκιοῖκου, καὶ σιωι-
 „ κέτω ἐν τῇ θυγάτηρ τὰ πατρί, τὸν Κλεόμβροτον ἀπολι-
 „ ποῦσα. καλουμένου δὲ παρῆς τῷ δίκῃ αὐτῇ, καὶ μὴ κα-
 „ τὰ βασιλείου ἐκείνου, ἀποψηφισαμένοι τῷ βασιλείᾳ τὰ
 „ Κλεομβρότα παρέδωκεν. ἐν τούτῳ δὲ ἀρχῆς ὁ Λύσανδρος
 „ ἀπὸ πῖνα, τῷ χρόνῳ διελθόντος. οἱ δὲ κατὰ σπῶντες ἑφο-
 „ ροὶ, τὸν μὲν Λεωνίδα ἀνέστησαν ἰκετεύοντα, τὰ δὲ Λυσάν-
 „ δρου καὶ τὸν Μανδροκλείδα δίκῃ ἐπῆσαν, ὡς παρῆς τὸν νό-
 „ μον χρόνῳ ἀποκοπᾶς καὶ γῆν ἀναδάσασθαι ψηφισαμένοις.
 „ κινδυνύοντες οὖν ἐκείνοι, πείθουσι τοὺς βασιλεῖς ὁμοῦ γο-
 „ νομένοις, χαίρειν εἶναι τὰ τῆς ἐφόρων βουλεύματα. (τούτο γὰρ
 „ ὁ ἀρχαῖον ἴσχειν ἐκ ἀφᾶξ τῶν βασιλείων· ὅτι τὰ βελ-
 „ ῖονα λέγουσι παρῆς ἑσπῶν τῷ ψῆφον, ὅτι ἀπὸ τῶν ἐξ ἑσπῶν
 „ παρῆς ὁ συμφῆρον) ἀμφοῖν δὲ ταῦτα βουλεύοντων, ἀ-
 „ λυτὸν εἶ) τῷ ἑσπῶν, καὶ παρῆς ἑσπῶν μαχίοντα παρῆς
 „ τοὺς βασιλεῖς. ὡν μαχίοντων, διατὰ καὶ βραδύειν αὐ-
 „ τοῖς εἶ) παρῆς ἑσπῶν, οὐχὶ πολυπαρῆς ὁμοφρονοῦ-
 „ τῶν. οὕτω δὲ πεισθέντες ἀμφοτέροις, καὶ μὲν τῆς φίλων εἰς
 „ ἀρχῆς κατὰ βῶντες, ἀνέστησαν μὲν ἐκ τῶν δίκῶν τοὺς ἐφόρους,
 „ ἄλλοις δὲ αὐτῶν ἀπέδωκεν· ὡν εἰς ἡν Ἀγισίλαος.
 „ ὀπλίσαντες δὲ τῶν νέων πολλοὺς, καὶ λύσαντες τοὺς δεδεμέ-
 „ νοις, ἐγγύοντο φοβεροὶ τοῖς ἑσπῶν, ὡς πολλοὺς ἀποκτείνουσι. ἀπέθανε δὲ ὁ θεῖος ἑσπῶν αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ Λεω-
 „ νίδα ἐπὶ Τέγαν ἑσπῶν βουλευθέντος ἀφᾶξ τῶν Ἀγισίλαου, καὶ πέμψαντος ἐπὶ αὐτὸν εἰς τῷ ἑσπῶν ἀ-
 „ δρας, πυθόμενος ὁ Ἄγισ ἑτέροις ἀπέσφλε πεισῶν, οἱ τὸν Λεωνίδα παρῆς ἑσπῶν, ἀσφαλῶς εἰς Τέγαν κατέστησαν.

illosq; qui in Timotheo id sunt post imitati. nos
 laceras, qui delicias, luxum, insolentiam Sparta
 summouemus: quasi verò non illi quoq; ostenta-
 tionem in musica & luxuriam cauerint, ne ad eã
 progredetur corruptione vitæ & morum vt in-
 æqualitas & imparitas ciuium dissonam secum ci-
 uitatem & discrepantem efficeret. Hinc Agidi ad-
 hæsit plebs. Locupletes Leonidam rogauerunt ne
 destitueret ipsos: tantumq; effecerunt obsecran-
 do & impellendo senatum, cuius potissima vis e-
 rat in præiudicio deliberationis, vt vno suffragio
 qui abrogauerunt rhetram, superarent. At Lyfan-
 der adhuc in magistratu positus, institit Leoni-
 dam arcessere lege quadam vetusta, quæ Hera-
 clidem liberos vetat ex muliere alienigena tolle-
 re: & in eum qui aliò ex Sparta demigraverit, pœ-
 nam sancit capitalem. Hæc quum obiicere alios
 docuisset Leonidæ, ipse cum collegis signum ob-
 seruauit. Id huiuscemodi est: Nono quoque an-
 no, captata ephori serena nocte & intermestri lu-
 na, confident silentio in cælum intenti. quòd si a-
 liqua ex parte stella in aliam traiecerit, reges iudi-
 cant deos offendisse: iisq; regnum eò vsque abro-
 gant dum fuerit Delphis vel Olympia oraculum
 allatum, quod damnatos subleuet reges. Hoc si-
 gnum oblatum sibi Lyfander iactans, iudiciũ di-
 ctauit Leonidæ, ac testes edidit ex muliere eum
 Asiatica, quam quidam Seleuci præfectus ei col-
 locauerat, duos filios tulisse, ingratum & inuisum
 vxori domum inuitum reuertisse, & successore
 orbem rapuisse regnum. Simul dum eum accu-
 sat, impellit Cleombrotum ad regnum asserendũ,
 generum Leonidæ & stirpis regis. trepidus igitur
 Leonidas supplex ad Chalcicecum refugit. Fuit v-
 nã cum parente in sordibus filia, diuertitq; à Cle-
 ombroto. Citato ad iudicium, quum non stitisset,
 regnum abrogantes contulerunt id Cleombroto.
 Interea exacto tempore Lyfander abiit magistra-
 tu. Tum qui successerunt ephori, supplicem exci-
 tauerunt Leonidam: Lyfandrum autem & Man-
 droclidam in iudiciũ adduxerunt, quòd contra
 leges nouas tabulas & legem agrariã promulgaf-
 sent. Igitur in periculum illi adducti, persuadent
 regibus vt conspirantes ephorum consulta re-
 pudient. nam eius magistratus in regum dissen-
 sione arbitrium esse, quum alter contendat pro bo-
 no publico, vt in sententiam transeant rectius sen-
 tentis. amborum consentientium indissolubi-
 lem esse potestatem, & iniquè dissentire illos à regi-
 bus, quibus dissidèribus arbitrati eis & disceptare
 ius esse, non ingerere se concinentibus. His indu-
 cti ambo, profecti sunt cum amicis in forum, sum-
 moueruntq; ephoros fellis, atque alios eis surro-
 gauerunt, quorum fuit Agesilaus vnus. Iam quum
 armassent frequentem iuuentutem, & soluisent
 custodias, trepidauerunt aduersarii eorum, qua-
 si imminente multorum cæde. Cæterum nihil
 sanguinis factum est, imò verò profugientem Te-
 geam Leonidam quum pararet interficere Age-
 silaus, summitteretque in viam percussiores: re
 comperta misit Agis alios fidos. qui Leonidam
 stipantes deduxerunt eum Tegeam secure.

Ita consilio iis procedente, neq; intercedente aut impediēte vllō, vnus vir omnia Agesilaus euerit & conuulfit: qui pulcherrimam legem atq; Sparta dignissimam fcedissimo morbo labefactauit, auaritia. quum enim possideret latissimum & vberissimum agrum: ære autem alieno multo demersus esset, quia non erat soluendo, neque dimittere inducebat in animum agrum, persuasit Agidi, si vtrunque pariter tentaretur, magnum in ciuitate exoriturum motum: quod si nouis tabulis antedeliniti locupletes forent, facilè eos & placidè accepturos legem agrariam. Idem Lyfandro, qui item seductus ab Agesilao fuit, visum. Ita congestas in forum debitorum syngraphas, quas clara appellant, omnes coaceruatas concremauerunt. sublatam flamma pecuniosi & foeneratores, qui ibi deambulabant, digressi sunt. At Agesilaus, quasi illudens illis, negauit clarius se lumen vel ignem lucidiorem vidisse. Postulante plebe vt ager quoque confestim diuideretur, imperantibusq; hoc regibus, semper Agesilaus, obstacula aliqua interponēdo & causando, tempus protrahēbat, quoad proficiscendum Agidi ad bellum fuit, quum accuissent focii Achæi Lacedæmone auxilia. expectabant enim per fines Megaricos Ætolos in Peloponnesum incurfatos. Ad quod prohibendū prætor Achæorum Aratus delectum habuit, & Ephoris vt mitterent auxilia scripsit. Miserunt illi confestim Agim, alacritate & promptitudine erectum commilitonum. iuuenes enim erant plerique & egeni, iamq; foenore liberati & soluti, atque agri expectantes, si à bello reuertissent, partitionem, impigros præbebant se Agidi, ciuitatibusque erant miraculo, quod citra noxam placideq; & tantum non sine strepitu Peloponnesum transmitterent: vt obstupescerent, reputarentq; animis Græci quæ modestia exercitus Laconici fuisset Agesilao, vel Lyfandro illo, vel prisco duce Leonida, vbi tanta aduersus adolescentem, omnibus ferè ætate inferiorem, militum esset reuerentia & metus. Et verò ipse ille iuuenis qui frugalitate & laboris tolerantia, & quod nihilo splendidius amictus vel vestitus priuato esset, ostentaret se, visendus erat & charus multitudini. Verùm opulentis ingrata nouatio eius erat, metuentibus ne cōmoueret & ad exemplum passim concitaret populos. Coniunctus apud Corinthum Arato Agis, deliberanti etiam tum de pugna & signis cum hostibus cōferendis, præ se tulit insignē alacritatem & audaciam nō vecordē vel stolidam. declarauit enim videri sibi prælio discernendū, neq; intra Peloponnesi portas admittendum bellum: facturum tamen se quod visum esset Arato. quippe grandiorē eum & prætorem esse Achæorum: quibus nō imperator, non dux, sed auxilio venisset vt belli focius. Baton Sinopenis detrectasse Agim refert præliū, quum id vellet Aratus. verùm nō legit hic scripta Arati, qui se de hoc consilio excusat: quod fatius duceret, quia fruges propemodum omnes agricolæ conuexerant, vt hostes accederēt, q̄ Marte de summa iaceret aleam. Postquam igitur defugit Aratus aciē, & laudatos dimisit focios:

A οὕτω ὁ τῆς παλαιᾶς αὐτοῦ οὐδὲ βαδίζουσης, καὶ μηδενὸς ἐπιστάτου μήτε διακωλύοντος, εἰς ἀγὴρ Ἀγισίλαος ἀνέβη περὶ τὰ καὶ διελυμμένα, καὶ κλισίον νόμον καὶ Λακωνικὰ τὰ ἀρχαῖα νοσημαὶ τῆ φιλοπλουτία διαφθείρας. ἐπεὶ δὲ γὰρ ἐκέκτητο μὲν ἐν τοῖς μάλιστα πολλῶν καὶ ἀγαθῶν χώρων, ὠφέλει δὲ πᾶσι πολλὰ, μήτε διαλύσει διωάμυρος τὰ χεῖρα, μήτε τῶν χώρων παρῆσθαι βουλόμυρος, ἐπέσει τὸν Ἀγιν, ὡς ἀμφοτέρων μὲν ἅμα παραπομύων μέγας ἔσοιτο πρὸς τῶν πόλιν νεωτερισμός· εἰ δὲ τῆ τῶν χερῶν ἀφαρέσει παραπομύων οἱ κληματαὶ παρῆσθαι, διχάως αὐτῶν καὶ **B** καὶ ἰσχυρίαν ἔσθαι ἐπὶ δόξω μύων τὸν ἀναδασμόν. ταῦτα δὲ καὶ τοῖς πρὸς τὸν Λύσανδρον ἐδόκει, σιωπῆσαι πατωμύοις ὑπὸ τῆ Ἀγισίλαος. καὶ τὰ πρὸς τῶν χερῶν ἀναγραμματαῖα σιωπῆσαι ἐκείνους εἰς ἀρχαῖαν, ἀ κλάσεια καλοῦσι, καὶ πρὸς τὰ σιωπῆσαι εἰς ἓν, ἐνέσθαι. ἀρχαῖος δὲ φλογός, οἱ μὲν πλουτοὶ καὶ δανειστοὶ, πρὸς πατωμύοις ἀπῆλθον, ὁ δὲ Ἀγισίλαος, ὡς ἄρ' ἐφύβετόν, ὅσα ἔφη λαμπαρῆσθαι ἐσθαι ἀρχαῖαν φάσι. ὅσα δὲ πῦρ ἐκείνου καθαρώτερον. ἀξιούτων δὲ τῶν πολλῶν καὶ τῶν γῆν δὲ τῶν νέμεσθαι, καὶ τῶν βιοσιλέων οὕτω ποιεῖν κελύοντων, ἀρχαῖας πινὰς ἐμβάλλων ὁ Ἀγισίλαος **C** αὐτὸ καὶ παρῆσθαι λέγων, παρῆσθαι τῶν χερῶν, ἀρχαῖος ἔσθαι πατωμύοις ὑπὸ Ἀγιδι, μετὰ πατωμύων τῶν Ἀχαιῶν, συμμάχων ὄντων, βοήθειαν ἐκ Λακεδαιμόνος. Αἰτωλοὶ γὰρ ἦσαν ἐπὶ δόξω Ἀγιδι τῆς Μεγαρικῆς ἐμβάλλουτες εἰς Πελοπόννησον· καὶ τοῦτο καλύσαν Ἀχαιοί, ὁ τῶν Ἀχαιῶν στρατηγός, ἠδ' ἐξέειπε δυνάμιν, καὶ τοῖς ἐφόροις ἐγράψεν. οἱ δὲ τὸν Ἀγιν δὲ τῶν ἐξέειπε, ἐπὶ μύων τῆ φιλοπλουτία καὶ πατωμύοις τῶν συστρατευομύων. νεοὶ γὰρ ὄντες οἱ πλείστοι καὶ πένητες, καὶ τῶν ἀπὸ τῶν χερῶν ἀδύνατοι ἔχοντες ἤδη, καὶ λελυμμένοι, τοῖς δὲ ἀρχαῖοις ἐλπίζοντες, αὐτῶν ἐπὶ μετὰ τῶν ἐκ τῆς στρατείας, **D** νεμηθῆσθαι, θαυμαστοὶ τῶν Ἀγιδι παρῆσθαι ἑαυτοῖς καὶ θέματα τῆς πόλεος ἦσαν, ἀδύνατοι καὶ πατωμύοι καὶ μονοῦ καὶ ἀφορητῆ διαπορτομύοι τῶν Πελοπόννησον. ὡς τε θαυμάζει καὶ διαλογίζεσθαι τοῖς Ἑλλήσας, οἷος ἔστι ἄρα χόσμος Λακωνικὸς στρατεύματος, Ἀγισίλαος ἔχοντος, ἢ Λύσανδρον ἐκείνον, ἢ Λεωνίδα τὸν παλαμὶν ἠγούμυον· ὅπου παρῆσθαι μείζονος ὀλίγου δὲ νεωτάτων ἀπῆλθον, ἀδύνατος ὡσαύτη καὶ φόβος ἐστὶ τῶν στρατευομύων. καὶ μὲν τοῖς καὶ αὐτοῖς ὁ νεωστὸς ἐπιτελεία καὶ φιλοπλουτία, καὶ τῶν μηδὲν ἰδιώτου λαμπαρῆσθαι ἠμφιάσθαι καὶ ὀπλίσθαι, σιωπῆσαι **E** μύρος, ἀξιόθελος ἔστι καὶ ζηλωτὸς ὑπὸ τῶν πολλῶν. ἐπεὶ τοῖς γε πλοιοῖσι ὅσα ἠρεσκέν ὁ νεωτερισμός αὐτῶν, δεδιόσι μὴ κίνημα καὶ πρὸς ἀδύνατος τοῖς πρὸς ἀρχαῖοις δῆμοις γῆσθαι. συμμίζας δὲ τῶν Ἀχαιῶν πρὸς Κόρινθον ὁ Ἀγισ, ἐπιβουλομύοις πρὸς μάχης καὶ πρὸς ἀρχαῖας παρῆσθαι τοῖς πολεμίοις, ἐπέδειξάτο καὶ πατωμύοις πολλῶν, καὶ τὸ μύρον οὐ μύρικόν ὅσα ἀλόγιστον. ἔφη γὰρ αὐτῶν μὲν δοκεῖν διαμαχεσθαι, καὶ μὴ παρῆσθαι τὸν πόλεμον εἰσω τῶν πύλας τῆς Πελοποννήσου πατωμύοις. ποιήσθαι δὲ ὁ δοκῶν Ἀχαιῶν καὶ γὰρ παρῆσθαι τῶν χερῶν, καὶ στρατηγῶν Ἀχαιῶν, οἷς οὐχὶ πατωμύοις ὅσα ἐπὶ ἠσπόμενος, ἀλλὰ συστρατευομύος ἦσθαι καὶ βοηθήσθαι. ὁ δὲ Σινωπῆς Βάτων αὐτὸν ὅσα ἐτέλεθον μάχεσθαι

Φησὶ τὸν Ἀγιν, Ἀχαιῶν κελύοντος· ὅσα ἐπὶ τετυχηκῶς οἷς Ἀχαιῶν γέγραφε πρὸς τούτων ἀπολογίζομυρος, ὅσα βέλπον ἠγείτο, τοῖς κερποῖς χερῶν ἀπῆλθαι συστρατευομύων ἠδὲ τῶν γεωργῶν, παρῆσθαι τοῖς πολεμίοις, ἢ μάχης διακωλύουσα πρὸς τῶν ὄλων. ἐπεὶ δὲ οὖν Ἀχαιῶν ἀπέγνω μάχεσθαι, καὶ τοῖς συμμάχοις ἐπαμείσθαι διαφθῆσαι,

θαυμασθεὶς ὁ Ἄγις ἀεζόγνηεν, ἥδ' ἠτῆρ' ἔνδον ἐν Σπάρτῃ ἄ
 ἴουρον πολὺν ἔχοντων καὶ μετὰ βολίω. ὁ γὰρ Ἀγισίλαος
 ἐφορβῶν, ἀπὸ πηλαγμένους οἷς ἑταίρους ἰὺ ἑσπότερον, ὁ δὲ
 ἐφείδετο φέροντος ἀρχαίου ἀδικήματος, ἀλλὰ μὴ τει-
 καδέεσθαι, ὅτι ἀπαιτούσης τότε τῆς πατρὸς οὐδὲ πατρὸς
 νενομισμένω τάξιν τῆς γένων, ἐπέβαλε τοῖς τέλεσι, καὶ πα-
 ρέωρα τῆ, δεδιώσ' ἵ τοὺς ἀδικουμένους, καὶ μισσομένους ἑσπ-
 πύτων, ἐβέβη μαχαροφόροις, καὶ φυλακτόμοις ἑσπ-
 τούτων κατέβαθεν εἰς τὸ ἀρχαίου. καὶ τῆς βασιλείων, τῶ μὲν
 ὄλωσ' ἀφαιροῦν, τὸν δὲ Ἄγιν ἐβούλετο δοκεῖν, ἀφαιρῶν
 συγγενεῖα μᾶλλον ἢ ἀφαιρῶν βασιλείαν, ἐν τῇ ἡμῶν ἴσθη-
 ραυ. διέδωκε δὲ λόγον ὡς καὶ αὐτὸς ἐφορβῶν. διὸ τῶσιν
 ἀποκινδυνώσαντες οἱ ἔχθροί, καὶ συγγενεῖς, ὅτι Τεγεαῖος
 ἀναφανδὸν τὸν Λεωνίδα ἐπέτρεψε ἀρχαίου κατήγαγεν, ἥδεως
 καὶ τῆς πολλῶν θεασαμένων. (ὡργίζοντο γὰρ πεφρακτισμέ-
 νοι, τῆς χάριτος μὴ νουθεσίας) τὸν μὲν οὖν Ἀγισίλαον οὐχὸς
 Ἰππομέδων, δεόμενος τῆς πολιτῶν, καὶ πᾶσι παρρησίας ὡν
 δι' ἀνδραγαθίαν, ἑσπείρησε καὶ διέσωσε. τῆς δὲ βασιλείων
 ὁ μὲν Ἄγις ἐπέτρεψε τὴν Χαλκιδίον κατέφυγε, ὁ δὲ Κλεόμβρο-
 τος εἰς τὸν Ποσειδάωνος ἱερὸν ἐλθὼν ἰκέτευε· (καὶ γὰρ ἐδοκεῖ
 τούτῳ μᾶλλον ὁ Λεωνίδας χαλεπὸς εἶναι) καὶ παρὲς τὸ Ἄγιν,
 ὅτι τῶσιν ἀνέβη φρακτίας ἔχων. καὶ κατηγήρει μετ' ὀργῆς,
 ὅτι γαμβρὸς ὡν ἐπεβούλευσεν αὐτῷ, καὶ τὴν βασιλείαν ἀ-
 φείλετο, καὶ σιωπῶν ἐπέβαλε τῆς πατρὸς. ὁ μὲν οὖν Κλεόμ-
 βροτος ὁ δὲ ἐπέβη εἰπεῖν, ἀλλ' ἠπορημένος ἐκείνη καὶ σιω-
 πῶν· ἢ δὲ Χειλωνὶς ἢ τῆς Λεωνίδου θυγάτηρ, ἑσπότερον μὲν
 ἀδικουμένω τῷ πατρὶ σιωπῶν δεικνύτο, καὶ τῆς Κλεόμβροτου
 τὴν βασιλείαν ἀφαιροῦντος, ἀποστῆσαι τὴν τῆς πατρὸς
 συμφορὴν ἐθεοῦσθε, καὶ παρὸν μὲν σιωπῶν, φάρον-
 τος δὲ περὶ τῆς καὶ χαλεπῶς ἔχουσα πατρὸς τὸν Κλεόμ-
 βροτον διετέλει· τότε δὲ αὐτὸν πάλιν τῆς τύχης συμμέσθαι ἀλ-
 λουσα μὲν τῆς ἀνδρὸς, ἰκέτης ὡφθη καθεζομένη, ἀφαιροῦσθε
 καὶ αἰετοὺς ἐκείνη, καὶ τῆς παιδῶν δὲ μὲν εἶθεν, ὁ δὲ εἶθεν
 ἑσπ' αὐτῷ ἔχουσα. θαυμάζοντων δὲ πρῶτων, καὶ δα-
 κρυόντων ὅτι τῆς γρηγορήτι καὶ φιλοσοφίᾳ τῆς γυναικὸς, ἀ-
 φαιρῶν τῆς πέπλων καὶ τῆς κόμης ἀτημελῶς ἔχοντων, ἴσθη-
 το (εἶπεν) ὡς πᾶτερ ἐμοὶ τὸ γῆμα καὶ τὸ ὄψιν, οὐχ ὁ Κλεόμ-
 βροτου ἀφαιρῶν ἔλεος, ἀλλὰ ἀπὸ τῆς σῶν κακῶν καὶ τῆς
 σῆς φυχῆς μεμνημένῳ μοι σιωπῶν καὶ σιωπῶν δὲ πέν-
 ρος. πότερον οὖν δεῖ με σοῦ βασιλεύοντος ἐν Σπάρτῃ καὶ νι-
 κῶντος, ἐκείνη ἀφαιρῶν τῆς συμφορῆς; ἢ λαβεῖν ἐ-
 σπῆται λαμπαρῶν καὶ βασιλικῶν, ὅτι δούσαν ἑσπ' σοῦ τὸν
 παρτήριον ἀνδρα φονδύοιρον; ὅς εἰ μὴ παραπτῶσά σε,
 μηδὲ πείρη τέκνων καὶ γυναικὸς δάκρυσι, χαλεπωτέραν ἢ
 σὺ βούλει δίκην ὑφέξει τῆς κακῆς βουλίας, ὅτι δὲν ἐμὲ τὴν
 φιλαίτιον αὐτῷ ἀφαιροῦσθε. τίνι γὰρ ἐμὲ δεῖ ζῆν παρ-
 ρησία πατρὸς τῆς ἄλλης γυναικὸς; ἢ μήτε παρ' ἀνδρὸς δεο-
 μένη μετέωρα πατρὸς ἔλεος εἶναι; ἀλλὰ καὶ γυνὴ καὶ θυ-
 γατήρ σιωπῶν καὶ σιωπῶν ἀφαιρῶν τῆς ἐμαυτῆς ἐ-
 γρηγορήτι. τούτῳ μὲν οὖν εἰ καὶ πῶς ἰὺ λόγος ἀφαιρῶν, ἐγὼ
 τούτῳ ἀφαιροῦμαι, τότε σοὶ σιωπῶν ἀφαιρῶν καὶ ἀφαιρῶν-
 τυρήσασθαι τῆς ἑσπ' τούτου γρηγορήτων· σὺ δὲ αὐτῷ τὸ ἀδικήμα ποιεῖς ἀφαιρῶν, οὐτω μέγα καὶ ἀφαιρῶν
 ἀφαιρῶν τὸ βασιλεύειν, ὡς τε δι' αὐτὸ καὶ γαμβροὺς φονδύοι καὶ τέκνων ἀφαιρῶν εἶναι δίκην. ἢ μὲν Χειλω-
 νὶς τῆς αὐτῆς ποτηριωμένη, τὸ, τε ἀφαιρῶν ὅτι τὴν κεφαλὴν ἐπέθηκε τοῦ Κλεόμβροτου, καὶ τὸ βλέμμα
 ἀφαιρῶν καὶ σιωπῶν ἀφαιρῶν ἀφαιρῶν ἀφαιρῶν εἰς τοὺς παρόντας. ὁ δὲ Λεωνίδας ἀφαιρῶν τῆς φίλων,

in magna habitus admiratione Agis, retrò signa
 domi mouit, rebus Sparta ingenti tumultu & mu-
 tatione concitatis. Siquid ephorus tunc Agefilaus
 exoneratus eo, quo depressus antè fuerat onere, à
 nullo scelere, quod adferret questu, abhorruit: sed
 mensē xiiii quod ambitus anni nõ requirebat in
 presentia, præter vsu receptu temporu ordinẽ cen-
 sui intercalauit, exegitq; eius mensis nomine cen-
 sum indebitum. Quod verò extimesceret læsos, &
 omnes offendisset, aluit satellites, quibus stipatus
 descendebat in curiam. Regum alteru semel de-
 spicere, Agim videri volebat propinquitatis po-
 tius quàm regni causa suspicere: in super diuulga-
 uit iterum se ephoru fore. Quocirca maturantes
 periculum adire inimici eius, coitione facta redu-
 xerunt palam Leonidam ex Tegea ad regnũ reci-
 piendũ. quem plebs quoq; vidit libenter. exarse-
 rat enim, q; esset nõ diuiso agro delusa. Atq; Age-
 filaum filius Hippomedon, qui ob strenuitatẽ o-
 mnibus erat charus, exoratis ciuibus clam eduxit
 vrbe ac seruauit. Reges, Agis ad Chalciæcum cõ-
 fugit: Cleombrotus, in æde Neptuni sedebat sup-
 plex. nam in eum apparebat grauius incensum
 Leonidam esse, missosq; facto Agide in hunc con-
 tendit armis septus, accusauitq; eum infensẽ, q;
 gener struxisset sibi insidias, regnoq; spoliatu pa-
 tria expulisset: Cleombrotus, quod diceret nihil
 habebat, sed sedebat perplexus mutusq;. At Che-
 lonis Leonidæ filia, quæ antè paternæ calamitatis
 fuerat consors, atq; à Cleombroto, vbi accepit re-
 gnũ, digressa, patris miseriam fouerat, fueratq; cũ
 presente supplex, cum exulã te in luctu & simul-
 tate perstiterat aduersus Cleombrotum: tum verò
 conuersa fortuna palam sociam se viti in squalore
 præbuit, cõseditq; manibus illum cõplexa, filiõq;
 hinc inde apud se tenens. Mirantibus omnibus hu-
 manitatẽ & pietatẽ mulieris: fordes, squaloremq;
 suum monstrans, Hunc mihi (pater) inquit, habi-
 tum & speciẽ, nõ Cleombroti imposuit miseratio,
 sed à tuis ærumnis & exilio inueteratus mihi & fa-
 miliaris mansit luctus. Vtrum igitur te Sparta su-
 peratis aduersariis regnante consensendũ mihi
 in hisce est calamitatibus, an vestis sumeda splen-
 dida & regia virum aspicienti, cui nupsit virgo, à te
 trucidari? qui nisi liberoru & coniugis te lacrymis
 exoret & placet, grauiora quàm tu petis piacula
 præbebit consiliorum suorum prauorum. me e-
 nim intuebitur sibi charissimam ante oculos suos
 vitam profundentem. Qua enim fronte cæteras
 mulieres intuebor, cuius neque vir precantis,
 neque pater capit misericordiam: sed & vxor &
 filia ad id sum nata, cum meis vt sim in calami-
 tate & abiectioe? Atque huic quidem si qua ho-
 nesta causa fuisset, hanc ego quæ tum tibi fui ag-
 gregata, facta eius meo premes testimonio detra-
 xi. Verum tu facinus illius reddis ei egregiẽ excu-
 sabile, qui rem ostendis regnũ esse ita grandẽ &
 expetendam, vt eius gratia & generos trucidare,
 & liberos iustum sit postmittere. Hæc Chelonis
 quiritans, faciem capiti Cleombroti imposuit,
 oculosque tabescentes & emarcidos ad coronam
 circumtulit. Leonidas cum amicis colloquutus,

Cleombrotum iussit exulem esse: natam oravit ut remaneret, neq; se, qui adeo diligeret ipsam & viri salutem esset ei largitus, desereret. Non paruit illa tamen, sed exurgenti viro alterum filium tradidit, alterum tenens ipsa, adorata dei ara, cōcessit cum illo in exiliū. Itaq; nisi planè labefactatus Cleombrotus ab inani gloria fuisset, felicitatem duxisset exilium sibi quam regnum vxoris causa maiorem. Cleombroto exacto, & primis ephoris magistratu amoris, atque suffectis aliis, extemplò insidias tendit Leonidas Agidi. Primùm hortatus eū est ut surgeret, atque administraret secum regnū, quasi ciues ei ignouissent. nam deceptum ab Agesilao fuisse iuuenem & gloriae cupidum. Verùm suspectanti ipsum Agidi, neq; loco cedenti, omisit verba dare & deludere. Amphares autem & Demochares, Arcefilausque, adire Agim & colloqui solebant cum eo. Interim etiam ducebant eum secum ex templo ad balneum, lotumq; reducebant in templum. Erant hi omnes familiares eius. Amphares autem vestes quoque & pocula preciosa nuper ab Agesistrata acceperat commodato, quæ ut non redderet, prodere deliberavit regem & feminas eius parentes. Et verò hic præcipuè seruuisse Leonidæ, & ephoros, inter quos ipse erat, dicitur inflammasse. Quum Agis autem per reliquum temporis permaneret in templo, & sueuisset ad balneum per occasionem descendere: ibi eum, vbi templo excessit, statuerunt arripere, captatq; articulo, quum lauisset, occurrerunt & salutauerunt eum, comitatique sunt colloquentes & iocantes sicut cum familiari & iuvene. Diuortium obliquum via ad carcerem habebat: ad quod quum peruenissent, Amphares iure magistratus manibus Agidi iniectis, Duco te, inquit, Agi, ad ephoros, ut rationem reipub. gestæ reddas. Demochares autem, homo valens & eminentis statura, obuoluens collum pallio traxit illum. Aliis ex composito impellentibus à tergo, & opitulante Agidi in solitudine nemine, coniiiciunt eum in carcerem. Mox adfuit Leonidas cum magna mercenariorum militum manu, quibus carcerem foris circumfudit. Ephori ad Agim ingressi, senibus, qui eiusdem erant consilii, accitis, tanquam cum eo acturi iudicio, iusserunt eum actionum suarum causam dicere. Ridente illo diffimulantiam istorum, Amphares haud impune ait laturum, pœnasq; daturum temeritatis. Hic alius ephorus, tanquam lenior in Agim & culpæ effugium ostendēs, requisivit, Patraffetne ea Lyfandri & Agesilai coactu. Vbi respondit Agis coactum à nemine, sed æmulatione & exemplo Lycurgi eadē persequutum se instituta: iterum idem rogauit, Ecquid eum pœniteret factorum. negante iuvene, quanuis extrema pericula ante oculos cerneret, pœnitere optimorum consiliorum: damnauerunt eum rei capitalis, imperaueruntque lictoribus ut in Decadem, quam appellant, eum auferrent. Is locus in carcere est in quo iudicatos strangulant. Cernens autem ministros Demochares dubitantes attingere Agim, itemq; mercenarios, qui assistebant, auertentes se & refugientes facinus, ut nefarium & insolens, επιήρισαντο. και τοις ὑποήρεταις ἐκέλευον ἀπάγειν εἰς τὴν καλουμένην Δεκάδα. (τοῦτο δὲ ἐστὶν οἴκημα τῆς εἰρκτῆς ἐν ᾧ θανατοδοιοῦν τοὺς καταδίκους ἀποπνήζοντες) ὄραν ὅτι τοὺς ὑποήρεταις ὁ Δημοχάρης οὐ πολυμῶντας ἀφάσθαι τοῦ Ἀγίδος, ὁμοίως δὲ καὶ τῶν μισθοφόρων τοὺς παρεστῶτας ἀποσπερομένους καὶ φέροντας τὸ ἔργον,

A τὸν μὲν Κλεόμβροτον ἐκέλευον ἀναστῆναι φεύγειν· τῆς δὲ παιδὸς μὲν ἐδεῖτο, καὶ μὴ καταλιπεῖν αὐτὸν οὕτω φιλοῦντα, καὶ δεδωκῶτα χάριν, τὴν τῆς ἀδελφῆς σωτηρίαν, οὐ μὲν ἐπεισεν, ἀλλ' αἰσάμενος τὰ ἀνδρὶ θάτερον τῶν παιδῶν ἐχθροῦ ἴσατο, θάτερον δὲ ἀναλαβοῦσα, καὶ παροσκυήσασα τὸ βωμόν τῆς θεοῦ, στυγερῶς ἤλθεν. ὥστε, εἰ μὴ πρὶν διεφθαρμένος ἦν ὑπὸ κείνης δόξης ὁ Κλεόμβροτος, ἀτύχημα δὲ ἠγήσατο τὸ φυγῆν αὐτῷ τῆς βασιλείας μείζον ἐῖς) ἀφ' ἧς τὴν γυναικα. μετασησάμενος δὲ τὸν Κλεόμβροτον ὁ Λεωνίδας, καὶ τοὺς παρόντας ἐφόρους ἐκβαλὼν τῆς ἀρχῆς, ἑτέροις δὲ ποιησάμενος, ἀγῶν ἐπεβούλευε τῷ Ἀγίδι· καὶ τὰ πρῶτα μὲν ἐπέστη αὐτὸν ἀναστῆναι καὶ συμβασιλεύειν, ὡς δεδωκῶτων συγγνώμην τῶν πολιτῶν (στυγερῶς πατήσασα γὰρ ὑπὸ τῆς Ἀγησιπλάου, νέον ὄντα καὶ φιλότιμον) ἐκείνου δὲ ὑφορωμένου, καὶ κατὰ χάριν μόνοντος, αὐτὸς μὲν ἐπαύσατο φενακίζων καὶ κατεργασάμενος. Ἀμφάρης δὲ καὶ Δημοχάρης καὶ Ἀρχεσίλαος ἀναβάντες εἰώθησαν αὐτῷ ἀφ' ἀλέκασθαι, καὶ ποτε καὶ τὸ ἀναλαβοῦντες ἐπὶ τῷ ἱερῷ ἀπὸ τῆς ἱερῆς κατήγαγον, καὶ λουσαμένον, πάλιν εἰς τὸ ἱερόν κατέστησαν. καὶ ἦσαν πρότερον μὲν αὐτῷ σιωπήσας, ὅς ἂν ἀμφάρης, καὶ κελερῆμος, ἐναγῶς ἰμάτια καὶ ποτήρια τῶν πολυτελέων τῶν τῆς Ἀγησιπλάου, ἐπεβούλευε ἀφ' αὐτῶν τὰ βασιλεῖ καὶ ταῖς γυναιξίν, ὡς ἀποσπεροῦν. καὶ μάστιγα γὰρ αὐτὸς ὑποκρούσας τὰ Λεωνίδα λέγεται, καὶ παροξυνάσας ἐφόρους, ὧν καὶ αὐτὸς εἰς ἡνίοχον ἐπέβη δὲ ἄλλων ἐν τῷ ἱερῷ διέτετεβε χρόνον, εἰώθη δὲ καταβαίνειν ὅτε τύχοι παρὰ τῷ ἱερῷ ἐκείνου συλλαβεῖν αὐτὸν ἐγώσασα, ἵταν ἕξω τῆς ἱερῆς γῆρας. καὶ τὸ ἀφυλάκτους λεγουμένον, ἀπέκτισαν καὶ ἠπάσαντο, καὶ συμπροσηγῶν ἅμα ἀφ' ἀλέκασθαι, καὶ παίζοντες ὡς παρὰ σιωπήσας καὶ νέον, ἐκέρπειν δὲ πᾶσι τῆς οὐδοῦ πλαγίαν παρὰ τὸ δεσμοκτήριον ἐχούσης, ὡς ἐγῶντο κατ' αὐτῶν βαδίζοντες, ὁ μὲν Ἀμφάρης, ὁ δὲ ἀρχὴν ἀφ' ἀλέκασθαι ἂν ἴδως, Ἀγῶσι (εἶπεν) ἐπὶ τῶν ἐφόρων ὡς ἄγῶσι, λόγον ὑφ' ἐξῶν τῶν πεπολιτωμένων. ὁ δὲ Δημοχάρης, ἀρωγὸς ὦν καὶ μέγας, ὁ ἰμάτιον ἐκβαλὼν ἐπὶ τὸν βράχηλον, εἶλκεν. ἄλλων δὲ ἐπωθουμένων ὅπως ἐκ παροσκευῆς, ὁ δὲ βοήθου ὁ βοήθου ὁ βοήθου, ἀλλ' ἐρημίας οὐσης, ἐμβάλλουσιν αὐτὸν εἰς τὸ δεσμοκτήριον. ἀγῶν δὲ παρὶν ὁ μὲν Λεωνίδας μισθοφόρους ἔχων πολλοὺς, καὶ τὸ οἴκημα περὶ ἐξῶν ἐξώθεν. οἱ δὲ ἐφοροὶ παρὰ τὸ ἄγῶν εἰς ἡλθον, καὶ τῶν γερότων εἰς τὸ οἴκημα μεταπεμψάμενοι τοὺς ταυτὰ βυλομένους, ὡς δὴ χρίσας αὐτὰ γινόμενης, ἐκέλευον ὑπὸ τῶν παροσχημένων ἀπολοῦντα. γελῶσας δὲ τῆς νεανίσκου παρὰ τὴν εἰρωνείαν αὐτῶν, ὁ μὲν Ἀμφάρης οἰμωξόμενον ἐκάλεσε, καὶ δίκην ὑφ' ἐξῶν τῆς ἰταμοῦτος. ἄλλως δὲ τῶν ἐφόρων, οἱ δὲ ἐκιδδοὺς τῶν Ἀγίδος, καὶ δέκνυον ἀποφυγῆν τῆς ἀπίας, ἠρώτησεν εἰ ταῦτ' ἐπεσφάζεν ὑπὸ Λυσανδροῦ καὶ Ἀγησιπλάου βιαθεῖς. ἀποκρινάμενος δὲ τῶν Ἀγίδος, ὡς βιαθεῖς μὲν ὑπὸ ὁ δὲ ἐξῶν, ζηλῶν δὲ καὶ μιμούμενος τὸν Λυκῶν, ἐπὶ τὴν αὐτῶν ἐλθοὶ πολιτείαν, πάλιν ὁ αὐτὸς ἠρώτησεν εἰ μετανοοῖ τῶν πεποσχημένων. φησάντος δὲ τῆς νεανίσκου μὴ μετανοεῖν ὅτι τοὺς κάλλιπα βεβουλωμένοις, καὶ πᾶσι ἐξῶν πεισομένον αὐτὸν ἴδῃ, θάλασσαν αὐτῶν κατεπύθησαν. καὶ τοὺς ὑποήρεταις ἐκέλευον ἀπάγειν εἰς τὴν καλουμένην Δεκάδα. (τοῦτο δὲ ἐστὶν οἴκημα τῆς εἰρκτῆς ἐν ᾧ θανατοδοιοῦν τοὺς καταδίκους ἀποπνήζοντες) ὄραν ὅτι τοὺς ὑποήρεταις ὁ Δημοχάρης οὐ πολυμῶντας ἀφάσθαι τοῦ Ἀγίδος, ὁμοίως δὲ καὶ τῶν μισθοφόρων τοὺς παρεστῶτας ἀποσπερομένους καὶ φέροντας τὸ ἔργον,

ὡς οὐ θεμιτὸν εὐδὲ νεομισμένον βασιλέως σῶματι τὰς
 χεῖρας προσφέρειν, ἀλλὰ πειλοσάμενος αὐτοῖς καὶ λοιδορη-
 θεῖς, εἶλκεν αὐτὸς εἰς οἴκημα τὸν Ἄγιον, (ἦδη γὰρ ἦσαν
 πολλοὶ τὴν σύλληψιν) καὶ θόρυβος ἦν ἐπὶ ταῖς θύραις, καὶ
 φάσμα πολλὰ, καὶ παρήσαν ἢ τε μητὴρ ἢ τὴν Ἄγιδος καὶ ἢ μὰ μ-
 μη, βοᾶσαν καὶ δεόμεναι τὴν βασιλέα τὴν Σπαρτιατῶν λέγοντι καὶ
 κρίσεως τυχεῖν ἐν τοῖς πολίταις. διὸ καὶ μάλιστα κατήπειξαν
 τὴν αἰρέσιν, ὡς ἔξαρπαγισμένου νεκτοῦ, αὐτὸν πλείονες ἐπέλ-
 θωσιν. ὁ μὲν οὖν Ἄγιος ἐπὶ τὴν φραγῆλιν πορεύμενος, ὡς
 εἶδε πῖναι τῆν ἑσπερίων δακρυόνα καὶ ὡσεὶ παροῦντα, Παῦ-
 σά με (εἶπεν) ὡ ἀνδραπο κλαίων· καὶ γὰρ οὕτως ὡς ἀνό-
 μως καὶ ἀδίκως ἀπολλύμενος, κρείττων εἰμὶ τῆν ἀναστυ-
 τῶν καὶ αὐτὸ εἶπεν, παρέδωκε τὰν βερέχον τὸν βράχην ἐ-
 κρεσῖας. ὁ δὲ Ἄμφαρος παρελθὼν ἐπὶ ταῖς θύρας, καὶ τὴν
 Ἀγιστράταν προσπεσοῦσαι αὐτὰν ἀλλὰ σιωπῆσαι καὶ φι-
 λίαν, ἀναστήσας, οὐδὲν ἔφη ὡσεὶ τὸν Ἄγιον ἔσεσθαι βίαιον οὐδὲ
 ἀνήκεστον. ἐκέλευε δὲ κακείνῳ, εἰ βούλοιο, πρὸς τὸν ἕον εἰς-
 ελθεῖν. ἐκείνης δὲ καὶ τὴν μητέρα μετ' αὐτῆς παρῆσαι δεο-
 μένης, οὐδὲν ἔφη καλύειν ὁ Ἄμφαρος, καὶ δεόμενος ἀμφο-
 τέρων, καὶ πάλιν κλείσας τὰς θύρας τοῦ δεσποτικίου κε-
 λῶσας, προσέειπεν μὲν τὴν Ἀρχιδάμειον παρέδωκεν, ἦδη
 σφόδρα προσούπιν οὔσαι, καὶ κατὰ γογγυσαῖα ἐν ἀξίω-
 ματι μεγάλῳ τῆν πολιτικῶν. ἀποθανούσης δὲ ἐκείνης, ἐκέ-
 λευε τὴν Ἀγιστράταν ἔσω βαδίσειν. ὡς δὲ εἰσελθοῦσα,
 τὸν τε ἕον ἔθεόσατο χαμαὶ κείμενον, καὶ τὴν μητέρα νε-
 κρῆν ἐκ τοῦ βερέχου κρεμαμένῳ, ἐκείνῳ μὲν αὐτῆ τοῖς
 ἑσπερίων σὺνθεθεῖλε, καὶ παρεκτείνασα τὰν Ἄγιδι τὸ
 σῶμα, ὡσεὶ ἐπὶ καὶ κατεκάλυψε· τὰν δὲ ἕον προσπεσοῦ-
 σα, καὶ φιλήσασα τὸν πρόσωπον, Ἡ πολλὴ σε (εἶπεν) ὡ
 παῖ ἀλάβεια καὶ τὸ πρῶτον καὶ φιλαῖδεσπον ἀπώλεσε
 μὲν ἡμῶν. ὁ δὲ Ἄμφαρος ἀπὸ τῆς θύρας ὄραν τὰ γινόμε-
 να, καὶ τὰς φωνὰς ἀκούων, ἐπεισῆλθε. καὶ πρὸς τὴν Ἀγισ-
 τράταν μετ' ὀργῆς ἔφη, εἰ τοῖσι ταῦτα ἐδοκίμαζες τὰν
 ἕον, ταῦτα καὶ πείσῃ. καὶ ἡ Ἀγιστράτα πρὸς τὸν βερέχον
 αἰσαμένη, μόνον ἔφη σιωπῆσαι ταῦτα τῆ Σπάρτη. τοῦ δὲ
 πάρος εἰς τὴν πόλιν ἔξαγγελθέντος, καὶ τῆν τειῶν σωμα-
 τῶν ἐκκημιζομένων, εὐκαὶ ὁ φόβος οὕτω μέγας, ὥστε
 μὴ κατὰ φανεῖς εἶναι τοῖς πολίταις ἀληθῶς μὲν ἐπὶ τοῖς
 γεγονόσι, μισοῦσας δὲ τὸν Λεωνίδα καὶ τὸν Ἄμφαρον, μη-
 δὲν δεινότερον μηδὲ αἰσιώτερον, ἔξ οὗ Δωρεῖς Πελοπόν-
 νησον οἰκῶσιν, οἰομένοις ἐν Σπάρτῃ περὶ ἑσπερίων βασιλεί-
 γὰρ (ὡς εἶπε) Λακεδαιμονίων, εὐδὲ οἱ πολέμοι ραδίως ἐν
 ταῖς μάχαις ἀπορῶντες, προσέφερον τὰς χεῖρας, ἀλλ'
 ἀπέβρεπον, δεδιότες καὶ σεβόμενοι τὸ ἀξίωμα. διὸ καὶ πολ-
 λῶν γεγονότων Λακεδαιμονίοις ἀγῶνων πρὸς Ἑλλήνας,
 εἰς μόνον ἀνῆρέθη πρὸς τῆν Φιλιππικῶν, ὅθεν πλεθρῶν
 ὡσεὶ Λακωνία, Κλεόμβροτος. Μεσσηνίων δὲ καὶ Θεόπομπον
 ὡς Ἀριστομένης περὶ λεγόντων, οὐ φασι Λακεδαιμο-
 νιοὶ, πληγῶν δὲ μόνον. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἔχοντες ἀμφι-
 βολίας. ἐν δὲ Λακεδαιμόνιοι πρὸς Ἄγιος βασιλευσάντων ὑπὸ
 ἐφόρων ἀπέθανε, κατὰ μὲν ἔργα καὶ ὡρέποινα τῆ Σπάρτη πορολόμνος, ἡλικία δὲ γεγονὼς ἐν ἡ ἀμφοτέρων
 ἀνδραπο σὺν γῶνις τυχεύοισι· μεμφθεῖς δὲ ὑπὸ τῆν φίλων διασώτερον ἢ τῆν ἑσπερίων, ὅτι καὶ Λεωνίδα ὡσεὶ
 ἔσωσε, καὶ τοῖς ἄλλοις ἐπίτευσεν, ἡμερώτατος καὶ πρῶτατος ἡρόμνος.

vt corpori regis quis admoueret manus: commi-
 natus iis & conuiliatus, rapuit Agim ipse in illam
 cameram. Iam enim fenserant multi comprehen-
 sum, tumultusq; ad fores erat & crebra lumina.
 Aderant etiam Agidis mater & auia vociferantes,
 obsecrantesq; vt rex Spartiatarum audiretur, cau-
 samq; diceret ad populum. vnde potissimum ne-
 cem maturauerūt, veriti ne, si superuenissent plu-
 res, nocte eriperetur. Igitur progrediens ad lo-
 cum supplicii Agis, vt conspexit quendam ex mi-
 nistris flentem & ingemiscntem, Mitte tu me
 (inquit) deslere. etenim ego, qui ita nefarie & vio-
 lenter pereo, prastantior sum interfectoibus. Ita
 fatus, collum vltro obtulit laqueo. Amphares ad
 ianuam progressus, & Agesistratum ad genua sua
 ex familiaritate & amicitia prouolutam excitans,
 Nihil, inquit, grauius in Agim, vel atrocius consu-
 letur. Iussit etiam illam, si videretur, ad filium
 ingredi. Illa matrem quoque admitti secum pre-
 cante, Nihil, inquit, vetat, Amphares. Ambas
 quum admisisset, & iterum claudi praecepisset o-
 stium carceris, priorē Archidamiam, iam admo-
 dum anum, quae in summa inter ciues dignitate
 consenuerat, ad mortem tradidit. Ea interfecta,
 Agesistratam iussit introire. Quae ingressa, vt filiū
 spectauit humi iacentem, & exanimem ex resti-
 pendentem matrem: ipsa ministros adiuuit in ea
 detrahenda, collocatumq; iuxta Agim corpus e-
 ius cooperuit & velauit. In filium ruens & faciem
 eius osculata, Nimia tua, tuate, (inquit) fili, mo-
 destia, lenitas & humanitas nobiscum perdidit.
 Ibi Amphares, qui ex ianua speculabatur quid a-
 geretur, & voces excipiebat, irrupit, frendensque
 Agesistratae dixit, Ergo si filii facta probasti, ca-
 dem quoque ratione in te consuletur. Agesistrata
 autem ad laqueum exurgens, Tantum sint haec,
 inquit, ex vsu reipubl. Spartanae. Eo facinore
 inter ciues enuntiato, tribusque elatis cadaueri-
 bus, non fuit metus tantus quin praese ferrent
 ciues grauius istis angere, Leonidamque & Am-
 pharem detestari, nihil atrocius vel scelestius, ex
 quo Peloponnesum incoluissent Dorii, admis-
 sum Sparta existimantes. quippe regem Laceda-
 moniorum ne hostes quidem temere, quum
 occurreret eis in acie, attingebant: sed desiste-
 bant, verentes venerantesque eius maiestatem.
 Itaque multis in conflictibus, quos conseruauerunt
 cum Graecis Lacedaemonii, vnus ante Philippi
 xuum lancea ictus cecidit in Leuctris, Cleombrotus.
 Messeniis autem Theopompum quoque
 ab Aristomene asserentibus caesum, inficiantur
 Lacedaemonii, tantummodo aiunt vulneratum.
 Caeterum haec aliquatenus controuersa sunt.
 Lacedaemone verò primus ab ephoris rex est ne-
 catus Agis: qui egregium factum & Sparta dignū,
 suscepit, & erat aetate qua hominibus, etiā qui
 deliquerint, ignoscitur: culpatus ab amicis re-
 ctius quam ab aduersariis, quod Leonidam ser-
 uasset, & aliis fidisset placidissimus & mansuetif-
 simus iuuenis.

A'ποθανόν-

Eo extincto parum navus Leonidas fuit ut fra-
 trem eius Archidamum comprehenderet: ve-
 rum consuluit ille actutum fugæ. Vxorem au-
 tem Agidis, Agiatidem nomine, quæ nupër pe-
 pererat filium, quod collocari eam nollet alteri,
 (erat enim opulenti hæres patrimonij Agiatidis Gy-
 lippi patris, ætatisque & formæ flore inter fœ-
 minas Græcas longè præcellens, & probatis mo-
 ribus) domo extractam, vi filio Cleomeni despon-
 dit haud satis ad nuptias maturo. Quapropter
 multa mouit illa, vti ferunt, orans ne compelle-
 retur inuita. Vt verò connubio iuncta Cleomeni
 fuit, Leonidam oderat, erga ipsum adolescentem
 bona vxor & amans fuit viri: qui mox à nuptijs
 dilexit eam, atque aliquatenus amore in Agim v-
 xoris, quæ reminisceretur eius, motus fuit: ac sub-
 inde ea de re percunctabatur, & attente exponen-
 tem audiebat Agidis consilium & institutum. Er-
 rat quidem gloriæ Cleomenes cupidus magnani-
 musque, ad temperantiamque & frugalitatem non
 secus ac Agis egregiè natura comparatus: sed mo-
 destia illius mirè verecunda atque lenitate care-
 bat, inerat autem ingenio eius aculeus quidam
 animorum, & cum ardore impetus semper ad id
 quod videbatur ei honestum. Videbatur ei hone-
 stissimum volentibus imperare, honestum etiam
 expugnare reluctantes, & ad id quod rectum esset
 adigere. Nò placebant porrò ei mores ciuitatis in
 qua otio & voluptatibus diffliuerent ciues, rex
 reip. curam abijceret, si nemo obtunderet cum fe-
 riari in luxu & delicijs gestientè: negligeretur resp.
 & singuli priuatim emolumentum ad se raperent:
 exercitationis verò, frugalitatis iuventutis, tole-
 rantia, æquabilitatis etiam, lubricum erat Ag de
 ea de causa perempto facere mentionem. Perhi-
 bent insuper non expertem disciplinæ sapientia
 adolescentem etiamnum Cleomenem fuisse, quum
 Sphærus Borysthenites Lacedæmonem app lif-
 set, atq; cum pube & adolescentia vsu habito stu-
 diosè eam doceret. Fuit inter primarios auditores
 Sphærus Zenonis Citici, ac Cleomenem vide-
 tur, fortitudinem ingenij eius amplexus, inflam-
 massè ad gloriam. Nam Leonidam priscum fe-
 runt rogatum qui ei Tyrtæus poeta fuisse videretur,
 respondisse, Bonus ad demulcendos iuentu-
 tis animos: siquidem quasi afflati carminibus eius
 ruebant in prælia, Stoica verò disciplina nonni-
 hil est apud magna & acria ingenia lubrica &
 anceps: quæ si cum graui & mansueto temperata
 animo sit, affurgit imprimis & reddit fructum suum
 peculiarem. Postquam defuncto Leonida regnū
 accepit Cleomenes, & ciues eà tempestate peni-
 tus animaduertit dissolutos, postponentibus ob-
 priuatam luxum & compedium remp. diuitibus,
 plebe autem propter rei familiaris angustias ad
 bellum pigra & ad disciplinam pueritiæ socor-
 di reddita: nomine verò ipse tantum regis frue-
 batur, rerum erat penes ephoros omnium arbi-
 trium: adiecit protinus ad res nouandas & mo-
 uendas animum. Qui amicū quum haberet Xen-
 narem, qui amator eius fuerat, (Lacedæmonii di-
 cuntur εμπνεύσαι) huius animum cœpit periclitari,
 percunctando qui rex Agis fuisset, & quæ ratione,
 & quibuscum in ea esset delatus consilia. Xenar-
 es primū meminit non inuitus illarum rerum,

AΓροθιόντος ὁ αὐτὸς, τὸ μὲν ἀδελφὸν Ἀρχίδαμον ὅτι
 ἔφθη συλλαβὴν ὁ Λεωνίδας, διὸς ἐκφυγεῖν τὸ γυ-
 ναῖκα, παιδίον ἔχουσαν νεογνὸν ἐκ τῆς οἰκίας ἀπαγαγὼν, βία
 Κλεομένη τὰ ὑψώσασκεν, οὐ πόρῳ γάμων ὡσαν ἔχοντι,
 τὴν δὲ ἄφρονον δὴ δόξαι μὴ βουλόμηνος. ἡ γὰρ οὐ-
 σίας τε μεγάλης ἐπέκλειος ἢ Ἀγίας Γυλίππου τῆ πα-
 ῖος, ὡρα τε καὶ κάλει πολὺ τῶν Ἐλλειδῶν Διαφέρουσα,
 καὶ τῶν ἔργων ἐπέκλειος. διὸ πολλὰ μὲν ἐποίησεν (ὡς φασὶ) μὴ
 βία δὴ δόξαι δεομένη σιωπῆσθαι ὅτι εἰς ταῦτα τὰ Κλεομένης
 τὸ μὲν Λεωνίδου ἐμίσθ, πῶς δὲ αὐτὸν τὸ νεανίσκον ἡ ἀγα-
 θὴ γυνὴ καὶ φιλόσοφος, ἐρωτικῶς ἀμα τὰ λαβὴν παρὰ αὐ-
 τῷ Διαφέντα, καὶ ἵνα ἔργον συμπαροῦτα τῆ παρὰ τῆ
 Ἀγίαν ἀνοία καὶ μνήμη τῆς γυναικὸς ὡς τε καὶ πυρῆ ἀνεοδαί
 πολλὰ καὶ πῶς τῶν γεροντότων, καὶ παρὰ ἑαὶν ἐπιμελῶς διηγου-
 μένης ἐκείνης ἡ Ἀγίς ἔχε δὴ δόξαι καὶ παρὰ παρῶν. ἡ δὲ καὶ
 φιλόμηνος μὲν καὶ μεγαλοφρων ὁ Κλεομένης, καὶ παρὰ ἐγ-
 κέρταται καὶ ἀφελῆσαι οὐχ ἦτον τῆ Ἀγίδος δὲ πεφυκῶς δὲ
 ὅτι λαβὴς ἀγῶν ἐκείνου καὶ παρὰ οὐκ εἶχει, ἀλλὰ καὶ ἐγὼ ἡ
 θυμὸς τῆ φύσεως παρὰ ἐκείτου, καὶ μετὰ σφοδρότητος ἐρμὴ παρὰ
 δὲ φαινόμηνος αἰεὶ καὶ λόν. ἐφαίνετο δὲ καὶ ἄλλισον μὲν αὐτὰ κέρ-
 τεῖν ἐκόντων, καὶ λόν δὲ καὶ μὴ πῶς ἡμῶν παρὰ εἰναί, παρὰ
 δὲ βέλτων ἐκείνου δόξαι. ὅσα ἤρεσκε μὲν οὐ αὐτὰ ταῦτα
 τῷ πόλιν, ἀποραγμωσῶν καὶ ἡδονῆ καὶ ἀκακῆ κλημῶν
 τῶν πολιτῶν, καὶ τῶν βασιλέως πόρτα ταῦτα παρὰ ματα χαί-
 ρην ἑαίντος, εἰ μὴ δὲ αὐτὸν ἐροχλοῖη, ἀρλαζὶν ἐν ἀφθονοῖς
 καὶ ὑποφῶν βουλόμηνος. ἀμελοῦ μῶν δὲ τῶν κρινῶν, κατ'
 οἰκίαν ἐκείνου παρὰ αὐτὸν ἐλκοντος δὲ κερδαλέον. ἀσκή-
 σεως δὲ καὶ παρὰ παρῶν νέων καὶ κερτείας καὶ ἰσότητος,
 ὅσα δὲ ἀσφῶς ἡ ὑπότα, τῶν παρὰ Ἀγίαν ἀπολωλῶτων, μνη-
 μονοῖν. λέγεται δὲ καὶ λογῶν φιλοσόφον τὸ Κλεομένην
 μεταχρῆν ἐπὶ μείρακιον ὄντα, Σφαίρου τῆ Βορουθενίτου πα-
 ραδοκῶντος εἰς τῷ Λακεδαίμονα, καὶ πῶς τῶν νέους καὶ τοῖς
 ἐφθῶς ὅσα ἀμελῶς Διαφέντος. ὁ δὲ Σφαίρος ἐπὶ τοῖς
 παρῶν ἐγερον τῶν Ζιῶντος τῆ Κιπέως μαθητῶν, καὶ τῶ
 Κλεομένης εἰσθε τῆς φύσεως δὲ ἀιδραδῆς ἀγαπήσῃ τε,
 καὶ παρὰ παρῶν τῷ φιλοπῆμια. Λεωνίδου μὲν γὰρ τὸ
 παλαμὸν λέγῃσιν ἐφθῶν τῆντα, ποῖος ἡς αὐτὰ φαίνεται
 ποιητῆς γερονέου Τυρταῖος, εἰπεῖν, ἀγαθὸς νέων ψυχῆς ἀ-
 καλῶν. ἐμπιπλάμηνι γὰρ ὑπὸ τῶν ποιημάτων ἐπιδου-
 σασμοῦ, πῶς τῶν μάχας ἡφείδου ἐαυτῶν. ὁ δὲ Στοιχῆς
 λόγος ἐχθρὸς τῶν παρὰ τῶν μεγάλων φύσεως καὶ ὀξείας ἐπιτοφα-
 λῆς καὶ πῶς ἀβολον. βαθεῖ δὲ καὶ παρὰ κεραινοῦ μῶν ἡφ,
 μάλισα εἰς δὲ οἰκίαν ἀγαθὸν ἐπιδιδῶσιν. ἐπεὶ δὲ τελατῆ-
 ραντος τῆ Λεωνίδου τῷ βασιλείας παρελαβῆ, καὶ τοῖς
 πολιτῶν τότε δὴ πόρτα παρὰ ἐκλελυμῶν ἐωρα, τῶν μὲν
 πλοισίων κατ' ἡδονῆς ἰδίας καὶ πλεονεξίας παρῶν τῶν
 κρινῶν, τῶν δὲ πολλῶν, Διαφῶ παρὰ τῶν κακῶν πῶς οἰ-
 κεία, καὶ παρὰ τὸν πόλεμον ἀπορῶ μῶν, καὶ παρὰ τῷ ἀγῶ-
 νί ἀφιλοπῆμην γεροντότων. αὐτῶ δὲ ὄνομα βασιλεύοντος
 ἡ μόνον, ἡ δὲ ἔρχη πῶς τῶν ἐφόρων. διὸς μὲν εἰς νοῦν ἐ-
 θε τὰ παρῶντα μετῶν καὶ κινῶν. ὄντος δὲ αὐτὰ φίλου
 Ξενάρου ἐραστοῦ γεροντότος, (τῶν δὲ ἐμπνεύσαι Λακεδαί-
 μόνιοι καλοῦσιν) ἀπεπαρῶ τοῦτου, Διαπυρῆνοῦ μῶν
 τὸ Ἀγίαν ὁποῖος ἄρῳτο βασιλεύς, καὶ ἵνα ἔργα καὶ μετῶ
 ἡνῶν ἐπὶ ταῦτι ἔλθῃ τῷ ὁδῶν. ὁ δὲ Ξενάρης δὲ μὲν παρῶν οὐκ ἀνδρῶς ἐμῆμητο τῶν παρῶντων ἐκείνων,

ως ερωτηθη και εκαστα μυθολογων και διηγουμενος. ως ο
 ω και παλαις αυτα ο Κλεομένης εμπαιξεν τον παρθερον
 και κινουμενος ερωτησας τον τω κρηνομιδην τ' Αχιλλου
 και ταυτα πολλας ακουον βουλομενος, επεπληξεν αυτα
 παρθερον ο Ξεναρως, ως ουχ υγιανοντι και τέλος απεστη
 Διαλεγεσθαι και φοιτην παρθερον αυτον. οσθενι μιν τω αι-
 τIAN εφερασε της Διαφορας δλλ αυτον εφη γνωσκην εκθη-
 νον. ουτω ο τω Ξεναροισ αιτικρουσαντος, ο Κλεομένης και τος
 αλλοις ομοιως εχεν ηγημενος, αυτος ει εαυτω σιωπηθη τω
 παρθερον. ομιδης δ' αυ ει πολεμαι μαλλον η και ειριυιου
 μετα εησασα παροντα, σιωκρουσε παρθερον της Αχαμοις τ' πο-
 λιν, αυτος διδοντας εικλημην παρθερον. ο γδ Αρατος ισχυον
 μεγαλον ει τω Αχαμοις, εδωλετο μιν δε αρχης εις μιδην σιω-
 ταξιν αγαγειν Γελοποννησιους και τω τ' πολλων στρατηγων
 αυτα και της μαχεως πολιτειας ω τέλος, ηγημενω μονως
 δυετως ανεπιχηρη εις εσταξ εις εκτος πολεμοις. επει ο τ'
 δηλων σχεδον απδρτων αυτα παρθερον, απελειποντο
 Λακεδαμονιοι και Ηλειοι, και οσοι Λακεδαμονιοις Αρχα-
 δων παρθερον, αμα ταυ τ' Λεωνιδην αποθανην, παρθερον
 τω Αρατοι, και παρθερον αυτον μαλιστα τος εις Αχαμοις
 ομορουτως αποπειρωμενος τ' Λακεδαμονιων, και τω Κλεο-
 μενοισ ως νεου και απειρα και παρθερον. εκ τουτου Κλεομένηω
 παρθερον ει εφοροι πεμποροι και ταυλομιδην ο παρθερον Βελ-
 βινου Α Πλωαμον. εμβολη ο τω Λακαωνικης ο χωριον οβι, και
 τότε παρθερον τος Μεγαλοπολιτας ω βτιδικον. και ταυλον-
 τος ο τω και τειχισαντος ο Κλεομένηω, ο Αρατος ουθεν εν-
 καλεσας, δλλ ανικτος εκστρατευσας, επεχειρησε Τεγεαταις
 και Ορχομενιοις. τω ο παρθερον αποδελιασάντων, ο μδ Α-
 ρατος διεχώρησε, λεληθεναι νομιζων. ο ο Κλεομένης ειρω-
 νεία χρωμενος, εγραψε παρθερον αυτον, ως δη παρθερον φιλω πιν-
 θανόμενος που της νικτος δε ελθοι. τω ο αιτηραφαντος ως ε-
 κεινον Βελβιναι μελλην τειχισιν ακουσας, και ταυλον τω κω-
 λυσον. παλιν ο Κλεομένης αποσειλας, τω τω μη ουται εχην
 " εφη πεπεισθαι. Τος ο παρθερον και τω κλιμαχος (ειπει) ει μη
 " υ τω Διαφερη, γραψον ημιν, οπι τι τω παρηκλουθουω. τω ο
 Αρατος παρθερον ο σκαμμα γραψαντος, και πινθανομιδου ποιος
 υς ο νεαισχος ειη, Δημοκρατης ο Λακεδαμονιος Φυγας. Εί-
 υ παρθερον (εφη) παρθερον Λακεδαμονιοις, ωρα τω ταυλον, και
 παρθερον κενθα φυσα τω τον τ' νεοσον. εκ τουτου Κλεομένηω
 μετα ιππεων ολιγων και πεζων τεταχστων ει Αρχαδια στρα-
 τοπεδουομενω, παρθερον εταυ αιτα χωρειν οι εφοροι, φοβου-
 μενοι τ' πολεμον. επει ο αναχωρησαντος αυτω Καφους ε-
 λαβεν ο Αρατος, αυτος δε επεμπον τ' Κλεομένηω. λαβόντος
 ο αυτω Μεθυδριον, και τω Αργολικω και ταυδραμόντος, δε-
 στρατωσαν οι Αχαμοι δις μωκεις πεζοις και χιλιαις ιππεδων,
 Αεισομάχου στρατηγουωπς. απδρτησαντος ο παρθερον Παλάν-
 υον Κλεομένηω, και βουλομενου μαχεσθαι, φοβητης
 τω πολεμου ο Αρατος, οκ ειασε Διακινδυωσασα τ' στρα-
 τηρον, δλλ απηληθε, λυιδρομενος μδ ωπο τω Αχαμων,
 χλωαζομενος ο και και ταυφρονουμενος ωπο τω Λακε-
 δαμονιων, οσδε πενταχιλιας ο πληθος οντων. μεγας οω
 ο παρθερον μεγα γερωως ο Κλεομένης, εδρασωετο παρθερον τος
 πολιτας και τω παλαμων υνος αυτος αιεμιμνησκε βασι-
 λεων, ειποντος οπι ματτω Λακεδαμονιοι πινθανοντα παρθερον τω πολεμων ου ποσοι εισιν, δλλ αποεισιν. επει ο τω
 Ηλειοις πολεμουομενοις ωπο τω Αχαμων βοηθισας, και παρθερον ο Λυκαμον αποδων ηδη τω Αχαμοις οπι ταλων,

A vt quæque gesta erant enarrans atque exponens
 Vt verò Cleomenem sensit intentum ardentius,
 & mirificè duci Agidis innouatione, eademque
 crebrius audire auentem : castigauit cum acriter
 Xenares quasi insanientem, ac postremò præsci-
 dit cum eo colloquia & vsum. nemini causam ta-
 men detexit alienationis, sed illum ipsum ait eam
 nosse. Ita reluctato Xenare existimans Cleome-
 nes eiusdè animi cæteros esse, ipse rei aggre-
 dæ struxit secum consilium. Quia verò in bello
 magis quàm otio moturum se arbitrabatur sta-
 tum reipub. commisit ciuitatem cum Achæis: qui
 B i ipsi querelarum ansas dederant. Aratus nanque,
 cuius erat autoritas apud Achæos summa, molie-
 batur à primo vt in vnum corpus Peloponnesios
 redigeret: eoque multæ eius domi belliq; actiones
 spectabant: quòd vna ea ratione liberos cæferet à
 bellis externis fore. Quum verò reliquis ei socia-
 tis ferè omnibus, superessent Lacedæmonij, Elij,
 & qui Arcadum Lacedæmonijs adhærebāt: simul
 vt decessit Leonidas, infestauit Arcadas, vastauit-
 que præcipuè eos qui Achæis erant finitimi, La-
 cedæmonios tentans, ac Cleomenem vt iuuenem
 & tyronem despiciens. Hinc Cleomenè primùm
 C ephori mittunt ad Athenæum (templum est Mi-
 neræ) propè Belbinam occupandum. Aritus ea
 aix Laconia est, eratq; Lacedæmonijs ea tempe-
 state cù Megalopolitanis cõtrouerfa. Hanc quum
 occupasset & muniuisset Cleomenes, Aratus sine
 vlla expostulatione infesto exercitu Tegeatas &
 Orchomenios est nocte adortus. At proditorum
 ignauia Aratus re infecta retrò cessit, neminem id
 arbitratus sensisse. At Cleomenes dissimulante
 per literas ab eo sicut amico requisit quòd mo-
 uisset nocte. Quivt rescripsit, nuntiato Belbinam
 ipsum sepire parare, profectum se ad id impedi-
 endum: Cleomenes iterum per nuntios ita rem
 D habere significauit credere se: verùm hoc, faces,
 inquit, & scalæ, nisi quid tua interest, scribe mihi
 quòd te sequebantur. Ridente ad scomma Arato,
 roganteque qui iuuenis esset, Democrates Lace-
 dæmonius exul, Siquid in animo habes, inquit,
 contra Lacedæmonios, properandū tibi est prius
 quàm huic pullo crescant aculei. Inde Cleomeni
 cum paucis equitibus & peditibus trecentis in
 Arcadia statiuā habenti, edixerunt ei, metuentes
 belli, ephori vt se reciperet. Vt secundum de-
 cessum eius cepit Aratus Caphyas, miserunt de-
 E nuò Cleomenem cum copijs. qui vt Methydrion
 cepit, & fines Argolicos est populatus, infesti A-
 chei xx millibus peditum & mille equitibus signa
 prætorè Aristomacho extulere. Occurrēte ad Pa-
 lantion Cleomene, & dimicare gestiente, trepi-
 dans audaciam eius Aratus distuasit prætori rem
 in discrimen adducere, abscessitq;. vnde probris
 profcissus ab Achæis est: à Lacedæmonijs verò,
 qui quinque millium numerum non explebant,
 derisus & despectus. Itaque inflatus animo Cleo-
 menes gloriansque apud ciues, commonuit ve-
 teris cuiuspiam regis, qui dixerat nunquam de
 hostibus quærere Lacedæmonios quot essent,
 F sed vbi essent. Postquam verò Elijs, quibus ar-
 ma inferebant Achæi, opem tulit, & ad Ly-
 cæum, in recipientes iam se Achæos inuectus,

totum perculit & pepulit exercitum, multos occidit cepitq; vt fama maneret per Græciam Aratum cecidisse: optimè vsus Aratus tempore, raptim ex illa fuga Mantineam petijt, atque ex improuiso potitus oppido, imposuit præsidium. Lacedæmonijs verò semel animo fractis & Cleomeni bellum agitati refragantibus institit Agidis fratrem Archidamum à Messene, reuocare, ad quem regnum ex altera familia spectabat, potestatem obtusiozem existimans ephorum fore si æquilibrium illi regnum & integrum esset. Verùm vbi senserunt id qui Agin antè interfecerant, formidantes ne reuerso ab exilio Archidamo luèrent pœnas, acceperunt illum quidem in ciuitatem clam ingressum, & reditum eius adiuerunt: sed ilicò interemerunt eum, siue inuito Cleomene, vt opinio est Phylarchi, siue expugnato & condonante illis Archidamum. nam crimen maxima ex parte in illos recidit, quòd vim adhibuisse crederentur Cleomeni. Nouare nihilo minus ex continenti temp. certus, induxit pecunia ephoros quòd bellum permitterent sibi. Conciliauit & alios multos matre interprete Cratesiclea, quæ nummos ei suppeditabat largè, eiusque seruiebat gloria. quippe etiam dicitur filij gratia nupsisse, quòd id non affectaret, principi autoritate & opibus ciuitatis. Eductis copijs occupat Leuctra, agri Megalopolitani oppidum. Quum properè Achæi eò succurrissent prætorè Arato, sub oppidi mœnibus signa conferens aliqua parte exercitus inclinauit. Quia verò locum quendam cavum nò permittit Achæos Aratus transmittere, sed receptui cecinit: Lyfiadas autem Megalopolitanus frendens concitauit equites qui circa eum erant, dumq; inhæret tergis hostium, in locum vincis, fossis & macerijs impeditum præcipitatus, diuulso in his equitatu, agrè expeditabat se: Cleomenes re animaduersa immisit in eum Tarentinos & Cretenes, à quibus Lydiadas fortiter pugnans interfectus est. Inde erecti Lacedæmonij, clamore sublato impressionem dederunt in Achæos: quorum vniuersum profligauerunt exercitum. Cæso ingenti numero, reliquos Cleomenes datis inducijs reddidit. Lydiadis corpus ad se præcepit afferri: quod purpura exornatum, iniecta corona, ad portas Megalopolitanorum remisit. Hic fuit Lydiadas qui posita tyrannide & libertate popularibus reddita, ciuitatem suam associauit Achæis. Hinc Cleomenes sublatus, sibiq; persuadens, si ex arbitrio suo agere posset bellum cum Achæis gerens, præclui se potiturum victoria: vitrico Megistono demonstrat missos faciendos ephoros, possessionesque esse inter ciues communicandas, Spartamque ad æqualitatem redigendam, atque ita erigendam atque ad imperium prouehendam Græciæ, quo assentiente, duos aut tres amicos alios adiunxit. Per eisdem fortè dies vni ex ephoris in fano Pasiphaes dormienti mirum somnium fuit oblatum. Videbatur ei, quo loco confidere ephoris solenne est ad ius dicendum, vna sella posita, & quatuor sublatæ. quum obstupesceret, vox ex fano reddita, quæ id diceret Spartæ conducibilis esse. Hanc visionem narrante Cleomeni ephoro,

A ἄπθμ μὲν ἔβλεφατο καὶ διεπλόησεν αὐτῷ ὁ φράτευμα, συχοῖς ὅτι ἀφλεκαὶ ζῶντας ἔλαβεν, ὥστε καὶ παρὲς Ἀρχιδάμου Φήμιον ἐκπεσεῖν εἰς τοὺς Ἕλληνας ὡς περὶ τῆς ὁδοῦ Ἀργείας, ὅτι καὶ τῶν χερσαίων, ἐκ τῆς Ἑσπίας ἐκείνης διῆς ὅτι Μαντίνην ἦλθε, καὶ μηδενὸς ἀντιπροσδοκίαντος, εἶλε τὴν πόλιν καὶ κατέχευε. τῷ δὲ Λακεδαιμονίων προμύτασι τῆς γνώμης ἀναπεσοντων, καὶ τῶν Κλεομένης παρὲς τῆς φρατείας ἐπισταμένων, ὥρμησε μεταπέμπεσθαι τὸν Ἀργείας ἀδελφὸν Ἀρχιδάμον ἐκ Μεσσηνίας, ὃ βασιλεύει παρὲς τῆς ἐτέρας οἰκίας ἡδὲ προσηύχεν, οἰόμενος ἀρβυλοτέρην πλὴν τῆς ἐφόρων δὲ χερσὶν ἔσεσθαι, τῆς βασιλείας ἰσορροποῦ καὶ ὁλοκληροῦ γηρομῆνης. οἱ δὲ ἀθηρηκότες παρῆσαν τῷ Ἀργίῳ, ἀποδοῦντο τῷτο, καὶ φοβηθέντες μὴ δίκην δώσιν τῷ Ἀρχιδάμῳ κατελθόντος, ἐδέξαντο μὲν αὐτὸν εἰς τὴν πόλιν, ὡς ἀγαθὸν κρύφα καὶ συγκατήγον, διῆς ὅτι ἀπέκτειναν, εἴτε ἀκόντες τῶν Κλεομένων, (ὡς οἴεται Φύλαρχος) εἴτε πεισθέντες ὑπὸ τῆς Φίλων καὶ προσηύχου τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ. τῆς γὰρ αἰτίας ὁ πλείστον ἐπὶ ἐκείνους ἦλθε, βεβιάσθαι τὸν Κλεομένην δοκῶντας. οὐ μὲν ἄλλα κινεῖν διῆς ἐγνωκῶς τὰ κατὰ τὴν πόλιν, ἔπεισε τοὺς ἐφόρους

C χεῖρας, ὅπως αὐτῶν ψήφισανται φρατείας. ἐπερὶ πᾶσι τῶν καὶ τῶν ἀλλῶν συχοῖς, διὰ τῆς μητρὸς Κρατισκλείας ἀφειδῶς συγχρηγούσης καὶ συμμιλοσημομένης. ἢ γε καὶ γάμου μηδεομένη, λέγεται, διὰ τὸν αἶδρα λαβεῖν προσηύχουσα διῆς καὶ δυναμει τῆς πολιτῆς. ἔξαγαγὼν ὅτι πλὴν φρατείας, καὶ ἀλαμβαίῃ τῆς Μεγαλοπολίτιδος χερσὶν Λακεδαιμονίας καὶ γηρομῆνης παρὲς αὐτὸν ὁξείας τῆς Ἀχαιῶν βοήθειας, Ἀργίου φρατηριῶτος, ὑπὸ τὴν πόλιν αὐτῶν ὡς ἀγαθὸν κρύφα, ἠτήθη μέρει ἑνὶ τῶν φρατῶντος. ἐπεὶ ὁ φρατῶντος ἡνὰ βαθείας ἐκείνας εἶασε

D διὰ τῶν καὶ τῶν ἀλλῶν συχοῖς, διὰ τῆς μητρὸς Κρατισκλείας ἀφειδῶς συγχρηγούσης καὶ συμμιλοσημομένης. ἢ γε καὶ γάμου μηδεομένη, λέγεται, διὰ τὸν αἶδρα λαβεῖν προσηύχουσα διῆς καὶ δυναμει τῆς πολιτῆς. ἔξαγαγὼν ὅτι πλὴν φρατείας, καὶ ἀλαμβαίῃ τῆς Μεγαλοπολίτιδος χερσὶν Λακεδαιμονίας καὶ γηρομῆνης παρὲς αὐτὸν ὁξείας τῆς Ἀχαιῶν βοήθειας, Ἀργίου φρατηριῶτος, ὑπὸ τὴν πόλιν αὐτῶν ὡς ἀγαθὸν κρύφα, ἠτήθη μέρει ἑνὶ τῶν φρατῶντος. ἐπεὶ ὁ φρατῶντος ἡνὰ βαθείας ἐκείνας εἶασε

E πᾶσι τῶν καὶ τῶν ἀλλῶν συχοῖς, διὰ τῆς μητρὸς Κρατισκλείας ἀφειδῶς συγχρηγούσης καὶ συμμιλοσημομένης. ἢ γε καὶ γάμου μηδεομένη, λέγεται, διὰ τὸν αἶδρα λαβεῖν προσηύχουσα διῆς καὶ δυναμει τῆς πολιτῆς. ἔξαγαγὼν ὅτι πλὴν φρατείας, καὶ ἀλαμβαίῃ τῆς Μεγαλοπολίτιδος χερσὶν Λακεδαιμονίας καὶ γηρομῆνης παρὲς αὐτὸν ὁξείας τῆς Ἀχαιῶν βοήθειας, Ἀργίου φρατηριῶτος, ὑπὸ τὴν πόλιν αὐτῶν ὡς ἀγαθὸν κρύφα, ἠτήθη μέρει ἑνὶ τῶν φρατῶντος. ἐπεὶ ὁ φρατῶντος ἡνὰ βαθείας ἐκείνας εἶασε

F διῆς καὶ δυναμει τῆς πολιτῆς. ἔξαγαγὼν ὅτι πλὴν φρατείας, καὶ ἀλαμβαίῃ τῆς Μεγαλοπολίτιδος χερσὶν Λακεδαιμονίας καὶ γηρομῆνης παρὲς αὐτὸν ὁξείας τῆς Ἀχαιῶν βοήθειας, Ἀργίου φρατηριῶτος, ὑπὸ τὴν πόλιν αὐτῶν ὡς ἀγαθὸν κρύφα, ἠτήθη μέρει ἑνὶ τῶν φρατῶντος. ἐπεὶ ὁ φρατῶντος ἡνὰ βαθείας ἐκείνας εἶασε

ἐκείνας, καὶ τῶν ἐφόρων ἕνα χερσαίονον ἐν Πασιφάας ὄναρ ἰδεῖν θαυμαστὸν. ἐδόκει γὰρ ἐν ᾧ τότῳ τοῖς ἐφόροις ὅτι κατὰ γηρομῆνης χερσαίονον, ἕνα δὲ φρον κείσθαι, τῶς ὅτι τέπαρας ἀηρησάται καὶ θαυμαστὸς αὐτῶν, φωνῶν ἐκ τῆς ἱεροῦ γηρομῆνης, φραζούσαν ὡς τῶτο τῆ Σπάρτη λαφὸν ὅτι. ταῦτα τὴν ὕψιν διηγουμένου τῶν ἐφόρων παρὲς τὸν Κλεομένην,

ὁ μὲν παρ' αὐτὸν διετράχθη, καθ' ἑπομένην ἕνα περὶ τῆς
δοκῶν ὡς ἔπειθ' ἢ μὴ ψεύδεσθαι τὸ διηροῦ μῦθον, ἐταρρήσε
καὶ λαβῶν ὅσους ἑσώπιθ' ἔθετο μέγιστα τῶν πολιτῶν ἐνδη-
πιώσεσθαι παρὲς τὸ παρ' αὐτῶν, Ἡραίας καὶ Ἀλσαίας τὰς πόλεις
Ἐπιδαύριον ὑπὸ τοῖς Ἀχαιοῖς, εἴλε' καὶ αὐτὸν εἰσήγαγε Ὀρ-
χομήνιοις, καὶ Μαιτινεία παρεστρατοπέδουσε καὶ ὅλως αὐτὸν καὶ κεί-
τω μακρῆς πορείας ἀποδύσας τὴν Λακεδαίμονιον, ἀπέλι-
πεν αὐτῶν δεηθέντων τὴν πολλοὺς ἐν Ἀρκαδίᾳ, τὴν δ' ἰμμοδο-
φόρου ἔχων αὐτὸς ἐπὶ τῷ Σπάρτῳ ἐχώρη. καὶ καθ' ὅδον οἷς
ἐπίτευε μέγιστα καλῶς παρὲς αὐτὸν ἔχον, ἀνεχθίοντο τὸ γῶ-
μίω, καὶ παρ' αὐτῶν ἔχον, ὡς παρ' αὐτῶν δεῖπνον οὔσι τοῖς ἐφόροις
ἐπιπέσει. Ἰερομόμος δ' τῆς πόλεως ἐστίν, Εὐρυκλείδῳ μὲν εἰς
ὅτ' ἐφόρων συνασίπτον ἀπέσθ' ἔλεν, ὡς ἵνα παρ' αὐτῶν λόγῳ ἀπὸ
στρατείας ἐκμύζοντα. Θερακίαν δ' καὶ Φοῖβις, καὶ δύο τῶν συ-
ἔσθων τῶν Κλεομήνιοις, οἷς Σαμοθρακίας καλοῦσιν, ἐπη-
χολούθῳ στρατιώτῳ ὀλίγους ἔχοντες. ἐπὶ δ' τῶν Εὐρυκλεί-
δα Δραλεζομήνιοι τοῖς ἐφόροις, ἐπιδραμόντες ἐσπασμέ-
ναις ταῖς μαχαίραις ἔπαυον αὐτοῖς. ὁ μὲν οὖν παρ' αὐτῶν Ἀγ-
σίλαος ὡς ἐπλήρη πεισῶν, καὶ τεθνήαι δόξας, ἀβέμα σινα-
ζαῶν καὶ παρέλκων ἑαυτὸν ἐκ τῆς οἰκῆματος, ἔλαθεν εἰς
ἡ δωματίον εἰσερπύσας μικρὸν, ὃ φόβου μὲν αὐτῷ ἱερὸν, ἀπὸ
ὅτ' ἐκκελισμένον αἰεὶ, τότε δ' ἐκ τύχης αἰεωμῶν ἐπύλα-
θεν· εἰς τὸ σιναζαῶν ἑαυτὸν ἀπέκλεισε ὁ θυρίδιον. οἱ δ'
τέσσαρες ἀνηρέθησαν, καὶ τῶν ἐπιδοθησῶν αὐτοῖς πλείο-
νες ἢ δέκα. τοῖς γὰρ ἡσυχίᾳ ἀγνοῦσθαι ὅτι ἐκτεινον, ὅσδε τὴν
ἀπίοντα ἐκ τῆς πόλεως ἐκώλυε. ἐφείσαντο δ' καὶ τῶν Ἀ-
γισίλαου, μὴ ἡμέραν ἐκ τῆς ἱερῆς παρ' αὐτῶν. ἐστὶ δ' καὶ
Λακεδαίμονιοις οὐ φόβου μόνον, ἀλλὰ καὶ θανάτου καὶ γέ-
λωτος, καὶ τοιούτων διῶν παθημάτων ἱερῶν. Ἰμμοσι δ' τὸ
φόβον, οὐχ ὡς παρ' οἷς ἀποδέπονται δαίμονας, ἢ ἰεροὶ μὲν
βλαβεροὶ, ἀλλὰ τῶν πολιτείαν μέγιστα ἐκτρέφουσαν νό-
μιονομίζοντες. εἰς καὶ παρ' ἐκέρητον οἱ ἐφόροι τοῖς πολιταῖς
εἰς τῶν ἀρχῶν εἰσιόντες, ὡς Ἀριστοτέλης φησὶ, κείρεσθαι τὸ
μύσακα, καὶ παρ' ἐξέχον τοῖς νόμοις, ἵνα μὴ χαλεποὶ ὦσιν
αὐτοῖς. ὁ δὲ μύσακος (οἶμα) παρ' αὐτῶν, ὅπως καὶ παρ' αὐ-
τῶν μικρότατα τὴν νέους πειθαρχεῖν ἐδίξασιν. καὶ τῶν ἀδρεῖ-
αν δὲ μοι δοκεῖν, ὅτι ἀφοδῆαι, ἀλλὰ φόβον φόβου καὶ δέος
ἀδδξίας οἱ παλαῖοι νομίζον. οἱ γὰρ δειλότατοι παρὲς τοῖς
νόμοις, παρ' ὁδὲ ἑσώπασιν παρὲς τοῖς πολεμίοις εἰσι· καὶ ὁ πα-
θεῖν ἢ κίσα δεδίασιν, οἱ μέγιστα φοβούμενοι ὁ κακῶς ἀ-
κροῦσθαι. εἰς καὶ καλῶς, ὅτι εἰπὼν, ἵνα γὰρ δέος, ἐνθα καὶ αἰ-
δώς. καὶ Ὀμηρος, Αἰδοῖός τε μοι ἐσθ' φίλε ἐκυρὲ δεινός τε.
καὶ, Σιγῆ δειδίότες σημαίντορας. ὁ γὰρ ἀγμύεσθαι μέλι-
σα συμβαίνει παρὲς οἷς καὶ ὁ δεδικέναι τοῖς πολλοῖς. εἰς καὶ
παρ' αὐτῶν ὁ τῶν ἐφόρων συνασίπτον ἰδρύσαντο τὸ φόβον ἐν Λακε-
δαίμονι μοναρχίας ἐγὼ τὰ τῶν κατασκευασάμενοι ὁ ἀρχεῖον.
ὁ δὲ οὖν Κλεομήνης ἡμέρας ἰερομῶν παρ' ἐξέχον ὄνδρη-
χοντα τὸν πολιτῶν, οἷς ἐδ' μεταστῆναι, καὶ τὴν δὲ φέροις αἰετῶν τῶν
ἐφόρων, πλὴν ἐνός, ἐν ᾧ καὶ ἡμῶν ἐμελλεν αὐτὸς χεῖματί-
ζον. ἐκ κλησῆαι δ' ποιήσας, ἀπελογοῖτο παρ' αὐτῶν περὶ ἀγμύ-
ων. ἔφη γὰρ ὑπὸ τῶν Λυκούργου τοῖς βασιλεῦσι συμμιχθῆ-
ναι τοῖς γέροντας, καὶ πολλῶν γέροντων οὕτω δεικνέσθαι τῶν πολλῶν,
ὅσδε ἐν ἐτέρας ἀρχῆς δεομῶν. ὕστερον δ' τῶν παρὲς Μεσση-
νίοις πολέμου μετὰ ἰερομῶν, τοῖς βασιλεῖσι Δία τὰς
στρατείας ἀρχοῖς οἶσθαι αὐτοῖς παρὲς ὁ κρίνῃν, αἰρεῖσθαι ἵνα ἐκ τῶν φίλων καὶ ἀπολείπειν τοῖς πολιταῖς αἰθ' ἑαυτῶν,

amer.

A primū percussus fuit, pertentari se ex aliqua su-
spicione ratus. Ut fides facta ei est nō fingere nar-
rantem, confirmatus est, ductisq; secum ciuibus,
quos maximē suspicabatur cœpta sua oppugna-
tuos, Heræam & Alæam contributa Achæis op-
pida cepit, cōmeatusq; importauit Orchomenijs,
& sub muris Mantinæ castra locauit. breui lon-
gis itineribus sursum atque deorsum fatigatos La-
cedæmonios reliquit maiore ex parte, quum id
peterent, in Arcadia: mercenarium autem militē
secum trahens, Spartam cōtendit, atq; in itinere
illis quos maximē fidos sibi credebat, aperuit cō-
B filiū suum. Lento agmine progrediebatur, ut cœ-
nantes occuparet ephoros. ut prope urbem venit,
Euryclidam præmisit ad conuiuium ephororum,
quasi certa mādata ab ipso haberet ad eos de bel-
lo. Hunc subsequuti sunt Thericion Phœbifq; &
duo qui cum Cleomene fuerāt educati, quos Sa-
mothracas vocabant, cum modica militum ma-
nu. Hi, colloquente adhuc cum ephoris Eurycli-
da, districtis irrumpentes gladijs conciderunt eos.
Primus Agefilaus saucius, ut concidit simulauitq;
se exanimem, colligens sensim se & euoluens ex
triclinio, irrepit clam in ædiculam quæ Timoris
fanū erat, aliasq; perpetuō clausum tum fortē pa-
C tebat. Eò postquam se intrò coniecit, ianuam oc-
clufit. Reliqui quatuor occisi sunt, & qui subue-
niebant his, plus decem. Nam si qui quiescerent,
hos nō interfecerunt, neq; retinuerunt exceden-
tes vrbe. Pepercerunt etiā Agefilao postero die ex
cella prodeunti. Sunt apud Lacedæmonios non
Timoris modò, verū Mortis etiam, Rifusq; atq;
aliorū eiusmodi affectuum templa. Timorem
autē venerantur, non quòd, sicut quos detestan-
tur lares, arbitrentur noxium: sed quòd contineri
remp. imprimis arbitrentur timore. Quapropter
proclamari iuebant ephori in concione, quum
magistratū inirent, (ut autor est Aristoteles) men-
D tum ut raderent, & legibus aduerterent animum,
ne sauirent in ipsos. Quod ad mentū attinet, pro-
ponunt, meo iudicio, ut etiā in minimis assuescat
iuuentus parere. Ac fortitudinem mihi videntur
prisci non intrepidū animū, sed probri trepidatio-
nem atq; infamię metum existimasse. siquidem
timidissimi legū, sunt aduersus hostes animosissi-
mi: & pati quiduis minimē timēt, qui maximē tre-
pidāt malè audire. Quapropter dixit quidā rectè,
Si metus est, simul est uerecundia. Et Homerus,
Tu mihi chare sacer reuerendus, tu metuendus.
E Et,
Ductores sine uoce timentes.
Nam erubescere potissimum illos solet vulgus
quos metuit. Quare iuxta ephorum triclinium
posuerunt Lacedæmone ædem Timoris, quòd
ferè in formam liberi dominatus euexissent cu-
riam. Igitur Cleomenes ubi diluxit, proscripsit o-
ctoginta ciues, quos solum uertere imperauit, &
ephororum sellas sustulit, dempta vna, qua sedens
ius dicturus erat. Hinc aduocata concione excu-
savit acta. Docuit enim regibus senes ab Lycurgo
adiūctos fuisse, diuq; ea ratione procuratā remp.
F magistratu non quæsito alio. Pòst quia bellum
cum Messenijs gerebatur diutinum, districtos ex-
peditionibus reges delegisse ad iudicia reddenda
certos amicos, eosque reliquisse ciuibus vicarios,

qui dicti ephori fuerunt: longo æuo hos primùm regum administratos fuisse, deinde sensim summā sibi vsurpasse potestatem, atque ita clam peculiam suam magistratū reddidisse. Indicio esse morem qui in hanc diem obseruetur, vt accersentibus regem ephoris semel atque iterum contradicat, terriò vocantibus surgat & pergat ad eos. Qui hunc magistratum princeps illustrauerit & ampliauerit, Asteropum, multis post ætatibus ephorum fuisse. Quos, si modicè ageret, inquit, præstaret ferre: verum potestate accersita vt vetus pefundent imperium, atque reges partim exigant, partim indicta causa occidant, alij aspicereturum Spartæ pulcherrimum & diuinissimum statum auentibus minitentur, id verò non est ferendum. Quocirca si fieri potuisset sine cede vt excuterentur adscititiæ ciuitatis pestes, deliciæ, & luxus, & æs alienū, & scœnora, antiquioraq; his mala, paupertas & diuitiæ, regum omnium existimaturus me sim felicissimū, si vt medicus patriam valuissem citra dolorem sanare. Nunc eius quod facere sum adactus, habeo Lycurgum exemplū, qui quū neq; rex esset, neq; in magistratu positus, sed regnū agere priuatus aggredieretur, irrupit armatus in forū. Vnde exanimis rex Charilaus confugit ad aram. Verum placidus ille & patriæ amans, mox confortē se Lycurgo præbuit consiliorū, ac reip. mutationem comprobauit. Porro testatus facto est Lycurgus cōuerture sine vi & metu remp. arduum esse: quibus se demonstrauit moderatissimè vsurpatis, ijs qui aduersabantur Lacedæmonijs salutis summotis. Ceteris omnibus agrū totū ostendit se in medio ponere, atq; ere alieno oberatos exoluere: de peregrinis iudiciū se facturū & habiturū eorum delectū, quò fortissimi in ciuitate adscripti tueātur vrbē armis: quò definamus, inquit, Laconiā contemplari Aetolorum & Illyriorū esse defensorum inopia prædam. Hinc ipse patrimonium suum primus in medio posuit, inde Megistonius vitricus eius, & ceterorum amicorū quisque, tū reliqui ciues cuncti. Diuisus ager est. Sortes etiam cuiq; eorum quos exegerat in exilium, attribuit, reuocaturumq; omnes se rebus pacatis ostēdit. Suppleta ex optimis finitimis ciuitate, effecit peditum quatuor millia, quos vbi docuit pro lancea sarissam ambabus manibus tractare, & clypeum ferre amento non appensum, ad iuventutē formandam cōuertit animum & ad disciplinam Laconicam: qua fermè omni in re constituenda præfens Sphærus fuit adiutor. Citò ordinem exercitationes & conuiuia conuenientē receperunt, redactiq; sunt in generosam illam & Laconicam vitam pauci necessitate, pleriq; sponte. Ne nomen tamen quenquam offenderet dominatus, regem sibi cooptauit fratrem Euclidam: actunc solum habuerūt Spartiatæ vna ex domo duos reges. Porro Acheos & Aratum aduertens tanquam rebus suis ex inuouatione ancipitibus arbitrari non exiturum se Lacedæmone, neque tanto in motu suspensam relicturum ciuitatem: magnificum & operepretiū putauit esse vt exercitus sui promptitudinem & alacritatē ostenderet hostibus. Igitur F populabundus fines Megalopolitanos ingressus,

A Εφόροις παρσαρονόμοις, & ἄλλοις τε τούτοις ὁ παρσων ἑσπέρης τῆς βασιλείων οἴας, εἶτα κτ' μικρὸν εἰς εἰσὶν & ἔξοσιαν ἔπιτρέποντας, κτ' ἕτως λατῆν ἰδίον ἄρχιον κατασκάδασιμένοις. Σημεῖον ὅ τούτου, ὅ μέγρινω, μετὰ πεμπομένων τ' βασιλέα τ' εφόρων, ὁ παρσων ἀπλήρη κτ' ὁ δόλτερον ὁ ὅ τείτον καλοῦντων, ἀνασάντα βαδίζην παρσὸς αὐτοῦ. κτ' ὁ παρσων ἔπιπροδρύνδριτα τ' ἄρχιω κτ' ἀνατεινάμδριον Α' φερῶν τὸν, ἠλικίας ἕτερον πολλὰς εφόρον ἡμέα, μετὰ ἔξοσιαν ἔπιτρέποντων ἔπιτρέποντων κατὰ λυόντας ἄρχιω, ὥστε τ' βασιλέων τοῦ δὲ ἔξελθόντων, τοῦ ὅ ἀποκλινηνῶν ἀκρύτως, ἀπὸ τῆς ὅ τοῦ ποροδριον αὐτοῦ ἔπιτρέποντων καλλίστην κτ' ἡσιόγριτω ἐν Σπάρτη κατὰ σασιν, ὅκ δὲ ἔκτον. εἶ μὲν οἷον διωατὸν ἔπι ἀδύ σφαιγῆς ἀπαλλάξαι τῶν ἐπὶ σάκτοις τῆς Λακεδαίμονος κῆρας, τρυφῆς καὶ πολυτελείας, καὶ χρεῖα καὶ δαμεισμοῖς, καὶ παρσούτερα πύτων κακῶν, πενίαν καὶ πλοῦτον, ὅτι τυχῆστων ἀπὸ ἡγεῖσθαι πύτων βασιλέων ἑαυτὸν, ὡς παρσὸς ἄρῶν δυνάδωως ἰασάμδριον τῶν παρσείδα: νῦν ὅ τῆς ἀνάγκης ἔχην συλῆγώμονα τ' Λουκῶρον, ὅς οὔτε βασιλέα ὄν, οὔτε ἄρχον, ἰδιώτης ὅ, βασιλέα ἔπι χερῶν, ἐν τοῦ ὅπλοις C παρσῆθεν εἰς ἀρῶν ὥστε δέισαντα τ' βασιλέα Χαεῖλαον, ἔπι βωμόν καταφυγεῖν. ἀλλ' ὅκεινον μὲν οἴα χερσὸν καὶ φιλόπατριον, ἔαχὺ τῶν Λουκῶρον τῶν παρσῶν ἄρχιων μετασχεῖν, κτ' τῶν μετὰ βολῶν δέξασθαι τῆς πολιτείας. ἔργω ὅ, μὲν τρυφῆσται τ' Λουκῶρον, ὅτι πολιτείας μεταβολῆν ἀδύ βίας καὶ φόβου χαλεπὸν ἔστιν, οἷς αὐτὸν ἔφη μετὰ ἔπι τῶν κατὰ τῶν τοῦ σῆσται μῆδρι τῆς Σπάρτης τῆς Λακεδαίμονος, ὅκ ποδῶν ποιησάμδρι. τοῦ ὅ δήοις ἔφη πᾶσι τῶν τε γῶν ἀπασαν εἰς μέσον ἰδένασ, καὶ χρεῶν τοῦ ὅ φείλοντας ἀπαλλάτῆν, καὶ τῶν ἔξων κρίσιν ποιεῖν καὶ D δοκιμασίαν ὅπως οἱ κατὰ τῶν ἡρόμδρι Σπαρτιάται σῶζωσι τῶν πόλιν τοῦ ὅπλοις, καὶ παύσωμδρι τῶν Λακωνικῶν Αἰτωλῶν καὶ Ἰλλυριῶν λείαν οὔσαν ἐρημία τῶν ἀμυμώντων ἐφορῶντες. ὅκ τούτου παρσῶν μὲν αὐτοῦ εἰς μέσον τῶν οὔσιαν ἔθηκε, καὶ Μεγισόνους ὁ παρσὸς αὐτοῦ, καὶ τῶν δήων φίλων ἔκαστος, ἔπειτα καὶ οἱ λοιποὶ πολῖται πύτες, ἠ ὅ χῶρα διενεμήθη. κληρῶν ὅ καὶ τῶν ἑσπ' αὐτοῦ γεροντότων φυγάδων ἀπενειμδρι ἕκαστω, καὶ κατὰ ἔξων ἀπδωτας ὡμολόγησε τῶν παρσῶν ἐν ἡσυχία ἡρόμδριων ἀναπληρώσας ὅ τὸ πολιτῶμα τοῦ χερσῶσται τῶν παρσῶν κων, ὅπλῆσται τετρακιχλίοις ἐποίησε, καὶ διδάξας αὐτοῦ ἀνὴ δόρατος χερσῶσται ἀφίαση δι' ἀμφοτέρων, καὶ τῶν ἀσπίδας φορῶν δι' ὅχρησ, μὴ ἀφ' ἀπὸρπακος, ἔπι τῶν παρσῶν τῶν νέων ἔβῆσται, καὶ τῶν λεγῶμδρι ἀγωγῶν, (ἠσ τῶν πλείστα παρσῶν ὅ σφαιρος αὐτοῦ συλῆσται) ἔαχὺ τ' παρσῶν τῶν τε γυμνασίων καὶ τῶν σποσῶν χῶσμον ἀναλαμβαλομένων, καὶ συσσελλομδριων, ὀλίγων μὲν ἑσπ' ἀνάσκει, ἕκαστως ὅ τῶν πλείστων εἰς τῶν δὲ ἡρῆ καὶ Λακωνικῶν ὅκεινῶν διαατῶν. ὅμοις ὅ τῆς μοναρχίας ὄνομα παρσῶν μδριον, ἀπέδειξε μὲν ἑαυτοῦ βασιλέα τ' ἀδελφὸν Εὐκλείδην. καὶ τότε μόνον Σπαρτιάταις ὅκ μίας οἰκίας στωέθη δύο χῶν βασιλέας. ἀσθῶμδρι ὅ τῶν Α' χαμοῖ καὶ τ' Α' φων

ὡς ἔπιπροδρῶν αὐτοῦ τῶν παρσῶν ἔχόντων ἀφ' τ' νεωτερισμόν, ὅκ δὲ οἰομδρι παρσῶν ἔξω τῆς Λακεδαίμονος, οὔτε ἀπολιπεῖν μετέωρον ἐν κινήματι τηλικούτῶ τῶν πόλιν, ὅκ ἀλῆνές ὅσδ' ἀρῶσται ἡγήσται τῶν ἔπιθυμῶν τῶν στρατῶματος ἔπιδείξαι τοῦ πολεμῶσις. ἐμδρι οἷον εἰς τῶν Μεγαλοπολιτικῶν,

ὡφείας τε μεγάλας ἠθροισε, καὶ φθορὰν πολλὴν ἀπέφρα-
 ξατο τῆς χάρας. τέλος δ' ἰσὺς τῆς Διόνυσον τεχνίτας ἐκ
 Μεσσηνίας ἀφ' ἑσθέρων ἀβών, καὶ πηξάμηνος θεῶν ἐν
 τῇ πολεμίᾳ, καὶ παρθένους ἀπὸ τετραεξήκοντα μιν ἀγῶνα,
 μίαν ἡμέραν ἐθέατο καὶ θήμηνος οὐδέ μιν θεῶν, ἀλλ' οἷον
 βυφῶν τοῖς πολεμίοις, καὶ παρρησίαν ἵνα τὸ κρατεῖν πολὺ
 κατὰ φθορὴν ὅτι δὲ κινύμηνος. ἐπεὶ δ' ἄλλως γὰρ τῶν Ἑλλήνων
 καὶ βασιλικῶν στρατευμάτων ἐκείνο μόνον οὐ μίμους παρ-
 κλουθούσας εἶχεν, οὐ θαυματοποιίας, οὐκ ὄρχηστρίδας, οὐ
 ψαλτείας, ἀλλὰ πάσης ἀρχαίας καὶ βωμολοχίας καὶ
 πρηνεισμῶν κατὰ τὸν ἴον. τὰ μὲν πολλὰ μελετῶντων
 τῶν νέων καὶ τῶν παλαιότερων διδασκόντων, τὰς τε παιδίας
 ὅποτε γράζοιεν, ταῖς σιωπῆσιν δὲ τραπεζίας, καὶ δὲ λέγειν
 ἢ χάριεν καὶ Λακωνικὴν παρὰ ἀλλήλους ἀφ' ἑσθέρων. ἴω
 δ' ἐχθρὸν τοῦτον τῆς παιδείας εἶδος ὡφέλειαν, ἐπὶ τῷ Λυκούρ-
 γου βίῳ γέγραπται. πρῶτον δ' αὐτὸς ἐγγίγνωτο διδάσκαλος,
 δὴ τὴν καὶ ἀφελὴ καὶ φορτικὴν ὁρῶν ὅσῃ ἔσθ' ἔτις πολ-
 λούς ἐχόντα τ' ἑαυτὸν βίον, ὡς παρὰ τὸν ἀφελὴμα Ἐφεσίου,
 ἐν μεσσηνίᾳ. ὁ καὶ παρὰ τῶν Ἑλλήνων παρὰ τῶν ῥοπῶν
 ἵνα παρέχεν αὐτὰ. τοῖς μὲν γὰρ δήσοις ἐντυγχάνοντες οἱ ἀν-
 δρες τοῖς βασιλείοις, οὐχ' οὕτω κατεπλήθητο τοῖς πλού-
 τοις καὶ τῶν πολυτελείας, ὡς ἐβδελύθητο τὴν ἑσθέρων
 αὐτῶν καὶ τ' ὄγκον, ἐπαρῶν καὶ τραπεζίας παρὰ φθορῶν
 τοῖς ἐντυγχάνουσι. παρὰ τὴν Κλεομένη βαδίζοντες, ὄντα τε
 δὴ βασιλέα καὶ κελύμηνον, εἴτε ὄραντες οὐ πορφύρας ἵ-
 νὰς ὁρῶντες χλαῖνας παρὰ αὐτὸν, ὁρῶντες κληιδίων καὶ φορείων
 κατὰ σκῆλας, οὐδ' ἔτι ἀφελῶν ὄγκου καὶ θυρωρῶν, ἢ δὲ
 γραμματικῶν χρηματίζοντα χαλεπῶς καὶ μόλις, ἀλλ' αὐ-
 τὸν ἐν ἱματίῳ τῷ τυρόντι παρὰ τῶν δειξίωσις ἀπὸ τῆς
 καὶ ἀφελῶν καὶ γράζοντα τοῖς χηρῶσι ἱερῶς
 καὶ φιλικῶς, ἐκνηλωτῶ καὶ κατεδῆμα γαργῶντο, καὶ
 μόνον ἀφ' Ἡρακλείου ἐκείνου ἐφασαν γερνέειν. τῶν δ'
 δειπνῶν αὐτὸν μὲν κατ' ἡμερῶν ἴω ἐν τεκλίνῳ, σφό-
 δρα σιωπῶν καὶ Λακωνικῶν. εἰ δ' ἔτι παρὰ τοῖς ἢ ξέ-
 νοις δέξοιτο, δύο μὲν δὴ παρὰ παρὰ δέχοντο κληῖνα, μι-
 κρῶν δ' ἄλλων οἱ ἔτι παρὰ τὴν ἑσθέρων ἐπελάμωρον,
 οὐ κερυκείας ἵσιν ὁρῶντες πέμμασιν, ἀλλ' ὡς τε ἀφθ-
 νωτέρας εἶ) τῶν παρὰ τῶν, καὶ φιλικῶς παρὰ τῶν οἶνον.
 καὶ γὰρ ἐπέτησε ἵνα τῶν φίλων, ἀκρύσας ὅτι ξένοις ἐστὶν,
 ζῶμὸν αὐτοῖς μέλινα καὶ μάζαν, ὡς παρὰ ἔθος ἴω ἐν τοῖς φι-
 διπτοῖς, παρέθηκεν. οὐ γὰρ ἔφη δεῖν ἐν τοῖς ὁρῶντες παρὰ τοῖς
 ξένοις λίαν ἀκριβῶς λακωνίζην. ἐπαρῶν δ' τῆς τραπε-
 ζης, εἰσεκομίζετο τείποις, κρατῆρα χαλκῶν ἔχον οἴνου
 μεσῶν, καὶ φιδίας ἀργυρῶν δικτύλους δύο, καὶ ποτήρια
 τῶν ἀργυρῶν ὀλίγα πρῶτα πασιν, ὅσων ἔπιεν ὁ βουλόμε-
 νος. ἀκρῶν δ' ὁρῶντες ποτήριον παρὰ τῶν φερεν. ἀκρῶμα δ' οὐτ'
 ἴω, οὐτε ἐπέζητεῖτο. ἐπαρῶν γὰρ αὐτὸς ὁμιλία δ' ποτὸν,
 τῶν μὲν ἑσθέρων, τὰ δ' διημιμῶν, ἔτε τ' ὡς δὴν ἀπὸ τῶν λό-
 γων, τὴν τε παιδία ὅτι γέρον καὶ ἀσολοκὸν ἔχοντων. ἀσ' μὲν
 γὰρ οἱ λοιποὶ τῶν βασιλέων ὅτι τῶν ἀφελῶν θεῶν ἐποιού-
 σι, χηρῶσι καὶ δωρεῶν δειλάζοντες αὐτοῖς καὶ ἀφ-
 φθέραντες, ἀπέχουσι καὶ ἀδίκους ἐνόμιζεν εἶ). δ' ὁμι-
 λία καὶ λόγῳ χάριεν ἔχοντι καὶ πῆσιν οἰκειοῦσθαι καὶ παρὰ
 ἀγαθὰ τοῖς ἐντυγχάνουσιν. ἐφάνετο κάλλιστον αὐτῶν καὶ βασιλικώτατον ὡς ὁρῶντες φίλου ἀφ' ἑσθέρων παρὰ τῶν,
 ἢ τῶν μὲν ἢ καὶ λόγῳ, τ' ὅτι ἔτι χηρῶν ἀλίσκεσθαι. παρὰ τῶν μὲν οὖν οἱ Μαντινεῖς αὐτὸν ἐπηγάγοντο,

A tum ingentem prædam congessit, tum magnam
 vastitatem edidit agri. Deniq; captis artificibus
 qui ludicram artem faciebant, & veniebant ex
 Messene, excitavit in hostico theatrum, exhibitif-
 que quadraginta minarum sumptu in unū diem
 ludis sedit illic ad eos spectandos: non quò duce-
 retur eo spectaculo, sed ut hostib. quasi insultaret,
 & quàm longe illis esset superior cumulatè illo-
 rum demonstraret despicientia. quando alioquin
 inter Græcorum & regum exercitus vnus ille non
 minos trahebat secum, non præstigiatores, non
 saltatrices vel psaltrias: sed omni lasciuia, vernili-
 tate, insolentia vacabat. quòd ferè exerceret se iu-
 ventus, maiores natu docerent eam: ludosque,
 quum otium esset, in solitis facetijs & festiuis La-
 conicisque inter se dictis ponerent. Quid autem
 id ludi genus afferret emolumentum, in vita Lycur-
 gi retulimus. Omnium ipse rex erat doctor. Fru-
 galem, simplicem, nulla relicentia aut splen-
 didiorem cæterorum cultum suum tanquã tem-
 perantiæ exemplum proponebat. quòd ad nego-
 tia Græciæ ei præbuit nonnihil momenti. siqui-
 dem quum alios reges Græci adirent, non ita opes
 & luxum eorum stupebant, ut execrabantur su-
 perbiam & fastū tumidè & asperè cum appellan-
 tibus ipsos agētium. Cleomenem quum adirent,
 qui rex & verè erat & dicebatur, neque purpuras
 circa eum, neque lænas, neque lectulorum con-
 spicerent vel lecticarum instrumētum, neque per-
 nuntiorum & ianitorum gregem, vel per libellos
 grauatim & cum difficultate respondentē, verum
 illum ipsum pallio amictū plebeio ad salutationes
 occurrentem, colloquentemq; & vacantē expor-
 recto vultu humanoq; adeuntibus: his artibus ca-
 piebantur & ducebantur, solumq; ab Hercule il-
 lum prædicabāt ortum. Cæna eius quotidiana in
 triclinio erat per quã restricta & Laconica. Quòd
 si legatos vel hospites exciperet, lecti duo alij ad-
 ijciebantur, & mensam instruebant ministri pau-
 lò splendidiorem, non condimentis vel bellarijs,
 sed fercula ut pleniora essent, & gratius vinū. Ete-
 nim castigauit aliquando amicū quendam quum
 intellexisset hospitibus inuitatis nigrū ius eum &
 offam pro Laconicorum more conuiuiorum ap-
 posuisse. Negauit enim in his vel apud hospites ni-
 mium Laconicè agendū. Sublata mensa altera in-
 ferebatur mensa tribus pedibus, in qua crater æ-
 neus ponebatur vini plenus, & phialæ argenteæ bi-
 nas heminas capientes, poculaq; argentea admo-
 dum pauca. ex quibus, cui liberet, bibebat: inuitū
 inuitabat ad bibendū nemo. Acroama neq; adhi-
 bebatur, neq; requirebatur. quippe compotatio-
 nem ipse condiebat sermone, nunc quærendo,
 nunc narrādo: neq; inerat seueritas orationi eius
 tristis, sed lepidus & honestus iocus. Quas enim
 reliqui reges fabricabant hominibus captiones,
 qui inescabant & corrumpebant eos pecunia: has
 rusticas & iniquas ducebat. At comi cōsuetudine
 & lepida oratione alienaque à fūco cōgredientes
 conciliare & adiungere, hoc pulcherrimum ei &
 rege videbatur dignissimū. Nam nihil inter ami-
 cum interesse & mercenarium rebatur, nisi quòd
 pecunia hic, ciuilitate ille & festiuis verbis capia-
 tur. Ergo inuitarunt eum primū Mantinei:

qui clam nocte in urbem suam eo duce irrum-
 pentes, praesidium Achæorum eiecerunt, atque in
 fidem eius se dedidere. Hic verò legibus & repub.
 illis restituta, eodē die digressus Tegeam est. Mox
 circumuectus per Arcadiam, petiit Pheras Achai-
 cas, quo aut signa cum Achæis conferret aut sug-
 gillaret Aratum, quod vitabundus agrum sibi cō-
 culcandum condonaret. Prætor tunc Hyperba-
 tas erat, sed omnis penes Aratum erat autoritas.
 Quum Achæi omni nomine suo excitato castra
 haberent in Dymæis ad Hecatombæum, mouit in
 eos Cleomenes, ac parum prudenter existimatus
 est inter Dymæorum urbem hostilem & castra
 Achæorum confedisse. Verum Achæos audacter
 laceffens, coegit eos ad signa conferenda. quibus
 acie fufis fugatisque, multos in prælio concidit,
 multis etiam captiuus potitus est. Langonem ad-
 ortus, præsidio deiecto Achæorum, reddidit Eliis
 oppidum. Ita contufis Achæis Aratus, qui altero
 quoque anno prætura erat fungi solitus, abdicauit
 & detrectauit magistratum inuitantibus cum
 & orantibus Achæis, parum honeste, sicut in sæ-
 uiore rerum tempestate, alteri clauum permittens
 & tradens rerum arbitrium. At Cleomenes pri-
 mum dura visus est legatis Achæorum imperasse.
 Inde alios misit ad eos postulatam sibi ut permit-
 terent imperiū, de cætero facile sibi cum ipsis con-
 uenturum: imo se captiuos quoque statim & quæ
 occupasset, restitutum. Quum Achæi ad pacem
 his conditionibus accipiendam parati essent, &
 Cleomenem accirent Lernam, quo conciliū gen-
 tis indixerant: forte Cleomenes agmine raptim
 acto & aqua intēpestiue hausta, vim sanguinis re-
 iecit, & vox est ei interclusa. Itaque nobilissimos
 quosq; captiuorū remisit Achæis, ac die protogata
 conuentus Lacedæmonem secessit. Id res Græciæ
 labefecit: quæ alioquin non nihil ex præsentibus
 malis attollere oculos, Macedonumq; impotentia
 & dominatum potuisset declinare. Aratus enim si-
 ue diffidentia & timore Cleomenis, siue insperate
 prosperitati eius inuidens: ac probrosum putans ut
 sibi, qui tres & triginta annos principatum obti-
 nuerat, nomē simul & opes iuuenis subito detra-
 heret, atq; extorqueret rerum ab se auctarū & tam
 diu rectorum imperium: primū deterrere Achæos
 & prohibere annisus est à fœdere. vbi non parue-
 runt ei, Cleomenis audacia attoniti, imo etiā equa
 arbitrati sunt Lacedæmoniorū postolata, qui Pe-
 loponnesum in veterem statum instituebant re-
 ducere: ad factum conuertit se cum nulli honestū
 Græco, tum turpissimum illi, eiusque rebus gestis
 & actionibus indignissimum, in Græciam ut Anti-
 gonum acciret, Macedonibusque impleret Pelo-
 ponnesum: quos ipse inde adolescens pepulerat
 liberato Acrocorintho, omnibusq; regibus suspe-
 ctum se & inimicū reddiderat, atq; in hunc ipsum
 Antigonū in editis abs se cōmentariis infinita ef-
 fuderat probra. qui quum multa sustinuisse & sub-
 isse pericula se Atheniensium causa iacter, quo vrbs
 illa præsidio & Macedonibus leuaretur: hos in
 patriam suosque ipsius penates armatos vsque ad
 gynæcium introduxit, regem verò Spartiatum,

A χηνύκτωρ εἰς τὴν πόλιν ἀρῆσπύοντες, τὴν φρουρὰν τὴν
 Ἀχαιῶν σκυβεθάλοντες ἐνεχείρισαν αὐτοῖς. ὁ δὲ καὶ τοῖς
 νόμοις καὶ τὴν πολιτείαν αὐτοῖς ἀποδοῖς, αὐθημέρην ἀπῆλ-
 θεν εἰς Τέγαν. ὀλίγον δὲ ὑστέρῳ ἐκπεσελθὼν δι' Ἀρκα-
 δίας, κατέβαμεν ἐπὶ τῆς Ἀχαιῶν φρουρῆς, βουλομένης ἢ
 μέγλιω ἵσθαι πρὸς τοῖς Ἀχαιοῖς, ἢ διαβάλλειν τὸν Ἀρε-
 τον, ὡς ἀποδιδράσκοντα καὶ παρῆμενον αὐτῷ τὴν χώραν.
 ἐφρατῆγει μὲν γὰρ Ἰσθμίου τὸ πρῶτον, τὸ δὲ Ἀρετου τὸ πρῶτον
 ἰσθμίου τὸ πρῶτον Ἀχαιοῖς. ἐξεληθόντων δὲ πρὸς ἡμῶν τῶν
 Ἀχαιῶν καὶ φρατὸ πεδυσσάντων ἐν Δυμῆαις πρὸς τὸν
 Β κερμύδαμον, ἐπελθὼν ὁ Κλεομένης, ἔδοξε μὲν οὐ κελεύειν ἐν
 μέσῳ τῆς τε Δημῆων πόλεως πολεμίας οὐσίας καὶ τῆς φρα-
 τῆματος τῶν Ἀχαιῶν αὐλίτασθαι. ὁ μὲν γὰρ ἔσπευξε
 λούμενος τοῖς Ἀχαιοῖς ἰσθμίου συμβαλεῖν, καὶ νικήσας
 καὶ κέρως καὶ τελεφάντος τὴν Φάλαγγα, πολλοὺς μὲν ἐν
 τῇ μέσῃ διεφθίρειν αὐτῶν, πολλὰν δὲ καὶ ζώντων ἐκκυρία-
 σεν. ἐπελθὼν ὁ Λάκων, καὶ τῶν Ἀχαιῶν τοῖς φρουραῖσι
 δὲ λέστας, ἀπέδωκεν Ἡλείους τὴν πόλιν. οὕτω δὲ σιωπε-
 τευμένοις τοῖς Ἀχαιοῖς ὁ μὲν Ἀρετος, εἰσθῶς παρ' ἐπιου-
 τῶν αἰεφρατῆγειν, ἀπείπατο τὸ δόρυ καὶ παρητήσατο, κα-
 C λάντων καὶ δεομένων, ἔκκευσε δὲ τὸν χειμῶνα πρὸς ἡμῶν
 ζῶντων, μετὰς ἑτέρων τὸν οἶα καὶ παρῆμενος τῆς ἕξοσιαι. ὁ δὲ
 Κλεομένης πρὸς τὸν μὲν μέγλιω τοῖς Ἀχαιοῖς ἔδοξε πρὸς βε-
 σιν ἐπιτάθειν, ἑτέροις δὲ πέμπων ἐκέλευεν αὐτῶν πρὸς διδο-
 ναί τῆς ἡγεμονίας, ὡς πάλαι μὲν διοιστόμενος πρὸς αὐτοῖς, δὲ
 λά καὶ τοῖς ἀρχμαλώτοις βίβως ἀποδώσων καὶ τὰ χρεῖαι
 βουλομένων τῶν Ἀχαιῶν ἐπὶ τοῖς δέχασθαι τῆς διαλύ-
 σεις, καὶ τὸν Κλεομένην καλοῦντων εἰς Λέρναν, ὅπου ἔκ-
 κλησίου ἐμελλον ἔχειν, ἔτυχε τὸν Κλεομένην σιωπόντως ὁ δὲ
 D σαύσας, καὶ χερσάντων πρὸς κερσὸν ὑδροποσία, αἵματος
 πληθὺς ἀνέγεκκῆν, καὶ τὴν φωνὴν ἀποκρηπῆσαι. διὸ τῶν μὲν
 ἀρχμαλώτων ἀπέπεμψε τοῖς Ἀχαιοῖς τοῖς ἐπιφανεστά-
 τοις, τῆς δὲ σίλλορον ὑστέρῳ, ἀνεχώρησεν εἰς Λακεδαί-
 μονα. τοῦτο διελυμήνατο τὰ πρὸς ἡμῶν τῆς Ἑλλάδος, ἄλ-
 λως τε πως ἐκ τῶν παρῶν ἀναλαβὴν αὐτὴν ἐπὶ καὶ δια-
 φυγεῖν τὴν Μακεδόνων ὕβριν καὶ πλεονεξίαν διωαμένην. ὁ
 γὰρ Ἀρετος, εἴτε ἀπίστα καὶ φόβῳ τῆς Κλεομένης, εἴτε φθο-
 νῶν ἀτυχῶς παρ' ἐλπίδα, καὶ νομίζων, ἐπιτεῖα καὶ τειά-
 χουσα πρὸς τὸν αὐτὸν δεινὸν εἶναι τὴν δόξαν αὐτῶν καὶ δύ-
 ναμιν ἐπιφύλαξαι νέον ἄνδρα κατελεῖν, καὶ πρὸς ἀλαβὴν
 E πρὸς ἡμῶν ὑστέρῳ αὐτῶν καὶ κερσῶν ἡμῶν χερσὸν
 ὑστέρῳ δόρυ, πρὸς τὸν μὲν ἐπεισάτο τοῖς Ἀχαιοῖς πα-
 ρεβιάζεσθαι καὶ διακωλύειν ὡς ἢ οὐ πρὸς εἶχον αὐτῶν
 τῆς Κλεομένης ἐκπεπληγμένοι ὁ δὲ φάσας, ἀλλὰ καὶ δικαίαν
 ἐποιεῖν τὴν ἀξίωσιν τῆς Λακεδαμονίων εἰς τὸ πάτερον
 ἡμαχισμοῦ τῶν Πελοπόννησον, τὸ ἐπέτα πρὸς ἔργον,
 ὁ δὲ μὲν τῶν Ἑλλήνων πρὸς ἡμῶν, ἀγασσον δὲ ἐκείνῳ, καὶ τῶν
 πεπρῶτων ὑστέρῳ αὐτῶν καὶ πεπολιτῶν ἀναξιώ-
 τατον. Ἀνίηρον ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα καλεῖν, καὶ Μακεδ-
 νῶν ἐμπιπλαῖν τὴν Πελοπόννησον, οὗς αὐτὸς ἐκ Πελο-
 F πονήσου μετῴκειον ὡν δὲ ἤλασεν, ἐλθὼν φέρσας τὸν Ἀκροκί-
 εἶον, καὶ πᾶσι μὲν τοῖς βασιλῶσι ὑπόπλιος καὶ ἀφῶρος ἡρόμενος, τυτον δὲ αὐτὸν Ἀνίηρον εἰρηκῶς καὶ καὶ μυ-
 εία, δι' ὧν ἀπολέσθαι πρὸς ἡμῶν. καὶ τοὶ πολλὰ παθῆναι καὶ πρὸς ἀλάσθαι φησὶν αὐτὸς ὑστέρῳ Ἀθηνῶν,
 ὅπως ἢ πόλις ἀπαλλαγῆναι φρουρῆς καὶ Μακεδόνων. εἶτα τοῦτους ἐπὶ τῆς πατεῖδα καὶ τὴν ἔσαν τὴν ἑαυτοῦ
 μὲν ὄπλων εἰσῆγαγῆναι, ἄρχει τῆς γυναικῶν ἡδὸς τὸν δὲ ἀφ' Ἡρακλέους γερῶτα, καὶ βασιλῶν τῆς Σπαρτιατῶν,

κὶ πλὴν πάτριον πολιτείας, ὡς ἄρ' ἀρμονίαν ἐκλελυμένῳ
 νῦν, ἀνακρεμόμενον αὐτῆς ἐπὶ τὸν σῶφρονά κὶ Δόρειον ἐκεί-
 νον τῷ Λυκούργου νόμον καὶ βίον, οὐκ ἦξιον Σικυωνίων ἡγε-
 μόνα καὶ Τεικεσίων γράφεσθαι. φάσκον δὲ τὴν μάξαν κὶ
 τὴν τεύχονα, καὶ τὸ δεινότατον ὧν κατηγόρει Κλεομένης, ἀ-
 ναίρεσιν πλοῦτου, καὶ πείνας ἐπιμόρφωσιν, διαδήματα καὶ
 πορφύρα, κὶ Μακεδονικαὶς κὶ σατραπικαὶς περιστάγμασιν
 ὑπερρίψαι μετὰ τῆς Ἀχαιίας αὐτὸν, ἵνα μὴ Κλεομένης
 ποιεῖν δοκῆ τὸ περιτραπόμενον, Ἀντιγόνηα θυῶν, καὶ παύ-
 νας ἄδων αὐτὸς ἐφεφαιωμένος εἰς ἀνδρῶν ὑπὸ φθόνου
 καὶ ἀσπιόμενον. ἀλλὰ ταῦτα μὲν οὐκ Ἀράτου κατηγό-
 ρην βελόμηνος γράφομεν, (εἰ πολλοῖς γὰρ οὐκ αἶψ' ἔτι Ἑλ-
 λωικῆς γέροντες κὶ μέγας) οἰκτεροῦντες δὲ τῆς ἀνδραπέ-
 νης φύσεως τὴν ἀδένειαν, εἰ μὴ δὲ εἰ ἦσαν οὕτως ἀξιολό-
 γοις κὶ διαφόροις πρὸς δρετιῶν, ἐκφέρην δυνάμει τὸ κε-
 λὸν ἀνεμέσσητον. ἐλθόντων δὲ Ἀχαιῶν εἰς Ἄργος αὐτῆς ἐπὶ
 τὴν σύλλογον, καὶ τῷ Κλεομένης ἐκ Τεγίας καὶ Ἐλευθε-
 ρότος, ἐλπίσιν ἡ πολλὴ τῶν ἀνδραπέων ἐσεσθαι τὴν ἀφύ-
 σιν. ὃ δὲ Ἀράτος ἡδὴ διωμολογημένων αὐτῶν πρὸς τὸ Ἀντι-
 γονον τῶν μεγίστων, φοβούμενος τὸν Κλεομένην μὴ πύρρα
 διαπεράσσειται, καὶ τομιλήσας τὸ πλῆθος, ἢ κὶ βιασάμενος,
 ἦξιον λαβόντα τετρακσίους ὀμήρους, μόνον εἰσιέναι πρὸς αὐ-
 τοὺς, ἢ κὶ γυμνάσιον ἐξῶθεν τὸ Κυλλαεσίον περιεελθόν-
 τα μὲν τῆς δυνάμεως διαλέγεσθαι. ταῦτα ἀκούσας ὁ
 Κλεομένης ἀδικὰ πάθειν ἔφασκε· δεῖν γὰρ ὅθις αὐτῶν τό-
 τε περισεύειν, οὐκ νῦν, ἢ κενὸς ἐπὶ τὰς θύρας τὰς ἐκείνων,
 ἀπεινὴν καὶ ἀπελάυνειν. καὶ γράψας δὲ τοῦτον ἐπιπε-
 λῶν πρὸς τοὺς Ἀχαιοὺς, ἦς ἡ πλεῖστον κατηγορία Ἀ-
 ράτου, πολλὰ δὲ καὶ τῷ Ἀράτου λυιδόεισαντος αὐτὸν πρὸς
 τὸ πλῆθος, ἀνέβη δὲ διαπάχων· καὶ κήρυκε πόλεμον
 περιεργῶτα τοῖς Ἀχαιοῖς ἐπέμψεν, οὐκ εἰς Ἄργος, ἀλλ'
 εἰς Αἴγιον, ὡς φησὶν Ἀράτος, ὅπως φάσκει τὴν ἑρασιβύλιον
 αὐτῶν. ἐγένετο δὲ κίνημα τῶν Ἀχαιῶν, κὶ πρὸς ἀπόστασιν
 ὤρμησαν αἱ πόλεις, τῶν μὲν δὲ ἡμῶν νομῶν τῆς γῆρας καὶ
 χρεῶν ἀποκρητῆς ἐλπίσαντων, τῶν δὲ πρὸς τὸν πηλοπον-
 νασιακῶν τὸν Ἀράτον, εἰσὶν δὲ καὶ δι' ὀργῆς ἐχόντων,
 ὡς ἐπαρῶν τῇ Πελοποννήσῳ Μακεδόνας. διό τούτοις ἐ-
 παρθεῖς ὁ Κλεομένης, εἰς Ἀχαιῶν ἐπέβαλε καὶ πρὸς τὸν μὲν
 εἶλε Πελλῶν δὲ ἀπίνης ἐπιπεσῶν, καὶ τοὺς φερευσιῶτας
 ἐπέβαλε μὲν τῶν Ἀχαιῶν· μὲν δὲ ταῦτα Φενεὸν ποροσηγά-
 γετο καὶ Πεντέλειον. ἐπεὶ δὲ φοβηθέντες οἱ Ἀχαιοὶ ποροδο-
 σίαν ἵνα περιτραπόμενῳ ἐκ Κορίνθου καὶ Σικυωνίων, τοῖς ἰππέως
 καὶ τοῖς ξένοις ἀπέειλαν εἰς Ἄργος εἰς τὸν ἑρασιβύλιον, αὐτοὶ
 δὲ τὰ Νέμεια καὶ Ἐλευθερίας εἰς Ἄργος ἦγον, ἐλπίσας
 (ὡς ἂν ἡ) ὁ Κλεομένης, ὄχλου πρηνηγεῖσθαι καὶ θεῶν τὴν
 πόλιν γέμουσαι ἀποροδικήτως ἐπελθῶν μᾶλλον ἐρα-
 ξεῖν, τυκτὸς ἦγε πρὸς τὴν πύχην τὸν ἐρασιβύλιον, καὶ τὸν
 Ἀράτου τὸν καὶ λαβῶν, ὑπὸ τῷ θεῶν, χαλεπὸν ὄν-
 τα καὶ δυοπορόσδον, οὕτως τοῖς ἀνδραπέτοις δὲ ἐπληξεν, ὥστε
 μὴδενα τε ἀπέσθαι πρὸς ἀλλήλους, ἀλλὰ καὶ φερεῖν λα-
 βῆν, καὶ δοῦναι τῶν πολιτῶν ὀμήρους εἰκοσι, κὶ ἡμέρας συμ-
 μάχους Λακεδαιμονίων, ἐχόντες ἐκείνη τὴν ἡγεμονίαν. ἐμι-
 κρὸν οὖν τῶν καὶ πρὸς δόξαν αὐτῶν καὶ δυνάμειν ὑπερῆρχεν.
 περιεργατευσαμένοι, ποροσαγαγέσθαι τὸ Ἄργος βεβαίως ἠδ' ἠδίκησαι ὅ, τε δεινότατος τῶν ἐρατηγῶν Πύρρος, εἰσελ-
 θῶν καὶ βιασάμενος, οὐ κατέχευε τὴν πόλιν, ἀλλ' ἀπέθανε, καὶ πολὺ σιωδιεφθάρη μέρος αὐτῶν τῆς δυνάμεως.

A Herculis progeniem, qui veterem reipublicæ sta-
 tum velut concentum discrepantem ad tempera-
 tam nitebatur reducere illam Lycurgi discipli-
 nam & vitam Doricam, habuit indignum qui Si-
 cyoniorum & Tricæcorum appellaretur dux. Re-
 fugiens autem offam & lænam & durissimum,
 quod Cleomeni impinxit, excidium opulentiæ
 & paupertatis correctionem: diademati, purpuræ,
 Macedonicisque & satrapicis semet ipse cum
 Achaia edictis subiecit, ne Cleomenis facere vide-
 retur imperata, Antigoniam celebrans, atque præ-
 nas ipse coronatus in hominis laudem tabe con-
 fecti canens. Neque verò hæc Arati causa tradu-
 cendi scribimus (multis enim in rebus vir hic Gre-
 cia dignus & celsus fuit) sed quòd misereat nos na-
 turæ humanæ imbecillitatis, quæ ne in moribus
 quidem adeo insignibus & præcellentibus decus
 efferre ad virtutem valeat labe vacuum. Quum
 Achæi iterum Argos conuenissent, atq; ex Tegeæ
 eodem descendisset Cleomenes, erant magna in
 spe pacis homines. Ibi Aratus, quum de maximis
 capitibus ei iam cum Antigono conuenisset, me-
 tuens ne omnia transigeret Cleomenes inducta
 multitudine aut etiam vi coacta, proposuit ut ac-
 ceptis trecentis obsidibus solus ille ad ipsos veni-
 ret, aut extra oppidum in gymnasio, quod Cylla-
 rabion dicitur, exercitu admoto ageret cum ipsis.
 Quibus nuntiatis, Cleomenes iniuria dixit se affi-
 ci, debuisse enim initio statim id illos prædicere si-
 bi: non nunc, quum venisset ad ipsorum fores, dif-
 fidere & abigere se. Itaq; scripta de his ad Achæos
 epistola, quæ plena erat de Arato querelarum, mul-
 tisq; inuicem ab Arato probris in conuentu lace-
 ratus, reduxit propere exercitum, caduceatorem-
 que ad bellum Achæis indicendum misit non Ar-
 gos, sed Egion, ut ait Aratus, quo imparatos oppri-
 meret. Erant iam in motu Achæi, & ciuitates ad
 defectionem spectabant plebe legem agrariam &
 nouas tabulas sperante: principibus verò passim
 Aratum grauatiss, nonnullis & infensis, quòd tra-
 heret in Peloponnesum Macedonas. Quibus
 Cleomenes excitatus intulit Achæi arma. Pri-
 mum subito aduentu cepit Pellenen, expulitque
 cum Achæis præsidium: hinc Pheneo & Penteco-
 potitus est. Quia verò prodicionem veriti Achæi
 Corinthi & Sicyone parati, equites & mercenari-
 os milites illuc in præsidium miserat, & ipsi Argos
 profecti agitabant Nemea: Cleomenes, id quòd
 erat, sperans si urbem in tempestiua conuiuia &
 spectaculum effusam subito esset adortus, impen-
 sius se perculsurum eam, nocte admouit muris ex-
 ercitus. Occupata regione ad Aspidem supra the-
 atrum, qui locus difficilis est & pene inaccessus,
 ita exanimauit populum ut nemo arma caperet,
 sed præsidium acciperent, atq; ex ciuibus darent
 viginti obsides, inirentq; cum Laedæmoniis so-
 cietatem sub illius ductu. Peperit id ei non exigu-
 um nomen & autoritatem. neque enim prisca La-
 cedæmoniorum reges, quum multa mouissent,
 adiungere firmiter valuerunt Argos: neque dux
 acerrimus Pyrrhus potuit vi facta irruptione vr-
 bem in potestatem redigere: sed occubuit ibi, at-
 que exercitus eius fuit magna ex parte deletus.

οὔτε γὰρ οἱ πάλαι βασιλεῖς Λακεδαιμονίων, πολλὰ

Vnde stupuerunt solertiam & consilia Cleomenis: & qui ante deriserant eum, quum Solonis se & Lycurgi infistere vestigiis in nouis tabulis permittendis & bonorum exauratione ferret, tunc plane crediderunt Spartiarum mutationis eum esse autorem. Vsq̄e adeo enim fuerant ante degeneres, & ad semetipsos enerues tuendos, vi quinquaginta millia mancipiorum incurfantes in Laconiam abduxerint Aetoli. Quo tempore senem Spartiatem dixisse memorant, profuisse ipsis hostes, quod exonerassent Laconiam. At tempore interposito exiguo gustantes tantum veteres leges, & in vestigium reducti disciplinae Lycurgi, tanquam praesenti illi & vna tractanti rempublici egregium virtutis documentum & obedientiam erga magistratus praebuerunt recuperando Lacedaemonii imperio Graeciae, recipiendaque Peloponneso. Argis captis permiserunt se eodem cursu Cleonae & Phlius Cleomeni. Interea habebat forte quaestionem Aratus Corinthi de sententiis cum Lacedaemoniis. qui hoc obiecto nuntio ictus atque ciuitatem in Cleomenem procliueri sentiens, properantibus etiam domum Achaeis, aduocauit ciues in curiam, atque interim subdixit se ad portam. Ibi equo, qui admotus ei fuit, conscenso, profugit Sicyonem. Corinthiis certatim ad Cleomenem Argos contendentibus, equos omnes refert Aratus diruptos: verum exprostat se cum Corinthiis Cleomenem, quod ipsum non corripuissent, sed permisissent elabi: attamen Megistonum ad se ab ipso missum Cleomene peti- tum, ingenti pecuniae summa ostensa, ut Acrocorinthus, in quo praesidium Achaeorum erat, traderetur sibi. dedisse se responsum, non esse res in sua potestate, sed potius in rerum se. Haec Aratus scriptis mandauit. At Cleomenes Argis profectus acceptis in fidem Træzeniis, Epidauriis, Hermionensibusque, venit Corinthum. Arcem, quum excedere renuerent Achaei, circumuallauit. Arati vero amicos & procuratores accersuit, praecipitque eis ut domum & rem familiarem illius serua- rent & procurarent. Tritymallum Messenium ite- rum misit ad eum postulatam, ut ab Achaeis simul & Lacedaemoniis Acrocorinthus custodiretur, obtulitque seorsum Arato duplex annum quam quantum acciperet à Ptolemaeo. Postquam repu- diauit Aratus conditionem, filiumque cum obsidi- bus aliis misit ad Antigonom, & Achaeis autor fuit ut decernerent tradendum Antigono Acrocorin- thum: ita fines Sicyonios Cleomenes infesto ex- ercitu vastauit, & pecuniam Arati accepit, quam Corinthii ei decreto donauerunt. Antigono autem magnis copiis Geraniam transcendente, non puta- uit faciendum sibi ut Isthmum, sed montes, Onia di- cunt, vallo muroque munita tueretur, atque obfi- dione attereret potius Macedonas, quam signa cum legionibus exercitatis conferret. Hoc sequens con- siliu, rededit ad summam perplexitatem Anti- gonum. Neque enim satis commeatu praeparauerat, neque vi perumpere insidente Cleomene pro- num erat per transitum. Aggressus per Lechaum nocte irrepere, repulsus est, ubi aliquot milites de- siderauit. Vnde plane erectus animo Cleomenes,

A ὅταν ἐθαύμαζον τὴν ὀξύτητα καὶ ἀξίονισαν τῶν Κλεομένηων καὶ πρῶτον αὐτῶν τὸν Σόλωνα καὶ τὸν Λυκούργον ἀπομι- μήσασθαι Φάσκοτοντος ἐν τῇ τῶν χρεῶν ἀφέσει, καὶ τῇ τῶν χρε- μάτων ἐξισώσει, καὶ ἀγαλόντες, τότε πρῶτον ἐπέβησαν τὸν ἀπὸ τῆς ἐξουσίας τῆς Σπαρτιατικῆς μεταβολῆς. ἔπει- γόντες ἔπειθον τε τὸν ταπεινὰ, καὶ βοηθεῖν αὐτοῖς ἀδυνάτως εἶχον, ὥστε πέντε μυριάδας ἀνδραπόδων ἐμβαλόντας εἰς τὴν Λακωνικὴν Αἰτωλοῖς ἀπαγαγεῖν. ὅτε φασὶν εἰπεῖν ἵνα τῶν πρῶτον Σπαρτιατικῶν, ὡς ὄντων οἱ πόλεμοι τὴν Λακωνικὴν ἀποκρυφίσαντες. ὀλίγου ὅ χρόνου διελ- θόντος ἀφάρμοι μόνων τῶν πατρῶων ἐθνῶν, καὶ κατὰ πάν- τες εἰς ἴχνος ἐκείνης τῆς ἀγωγῆς, ὡς πρὸς παρὸν καὶ συμ- πολιτευομένων τῶν Λυκούργω, πολλὴν ἐπίδειξιν ἀνδρείας ἐποιούοντο καὶ πειθαρχίαν, τὴν τῆς Ἑλλάδος ἀναλαμβά- νοντες ἡγεμονίαν τὴν Λακεδαίμονα, καὶ ἀνακτῶν τὴν Πελοπόννησον. ἐαλωκῶτος δὲ Ἀργείων, καὶ κατόπιον ὄντων πρῶτον τῶν Κλεομένηων Κλεωνῶν καὶ Φλιωῶτος, ἐ- τῆν γὰρ μὲν ὁ Ἀργεὺς ἐν Κορίνθῳ ποιούμενος ἵνα τῶν λεγόμενων λακωνίζων ἐξέτασεν ἀγγελίας δὲ πρὸς τοὺς πρῶτον πρῶτον Διόδοτοι, καὶ τὴν πόλιν ἀποκρίνου- σαι ἀσθενῶς πρὸς τὸν Κλεομένην, καὶ τῶν Ἀχαιῶν ἀ- παλλαγῶν βουλομένων, ἐκάλει μὲν εἰς τὸ βουλευτήριον τοὺς πολίτας, ἔλαθε δὲ διολιθήσας ἀρχὴ τῆς πόλεως. ἐκεῖ δὲ τῶν ἵππων πρῶτον ἀναλαβῶν, ἐφυγὼν εἰς Σικυώνα. τῶν δὲ Κορινθίων ἀμιλλωμένων εἰς Ἀργεὺς πρὸς τὸν Κλεομένην, φασὶν ὁ Ἀργεὺς τοὺς ἵππους πρῶτον ἀγαγεῖν τῶν Κλεομένηων μέμψασθαι τοὺς Κορινθίους μὴ συλλαβόντας αὐτὸν, ἀλλ' ἐά- σαίτας ἀφαιγεῖν. οὐ μὲν δὲ καὶ πρὸς αὐτὸν, ἐλθεῖν Μεγιστόνῳ πρὸς αὐτὸν Κλεομένηων, δεομένου πρῶτον ἀναλαβῶν τὸν Ἀκροκόρινθον, (εἶχε γὰρ φερούσιν Ἀχαιῶν) καὶ πολλὰ χρέματα δίδόντος. ἀποκρίνασθαι δὲ αὐτὸν, ὡς οὐκ εἶχε πρῶτον πρῶτον χρέματα μᾶλλον δὲ ὑπὸ τῶν πρῶτον αὐτῶν ἔχε- ται. ταῦτα μὲν ὁ Ἀργεὺς γέγραπεν. ὁ δὲ Κλεομένης ἐκ τῶν Ἀργείων ἐπέβη καὶ πρῶτον ἀναλαβῶν Τριζυλίου, Ἐπι- δαυρείου, Ἐρμιονέας, ἤκεν εἰς Κορίνθον καὶ τὴν μὲν ἀκρὰν πρῶτον ἀναλαβῶν, τῶν Ἀχαιῶν οὐ βουλομένων ἐκλιπεῖν. τῶν δὲ Ἀργείων τοὺς φίλους καὶ τοὺς ἐπιτρόπους μεταπέμψασθαι μὲν, ἐκέλευσε τὴν οἰκίαν καὶ τὰ χρέματα λαβόντας φυ- λάττειν καὶ διοικεῖν. Τριζύμαλλον δὲ πάλιν τὸν Μεσσηνίον

E ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν ἀχαιῶν ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν καὶ τῶν Λα- κεδαιμονίων ὁμοῦ φυλάττειν τὸν Ἀκροκόρινθον, ἰδίαν δὲ τῶν Ἀργείων, διπλῶν ἐπαγγελόμενος τὴν σὺν ταῖς ἡς ἐ- λαμβάνει πρῶτον Πτολεμαίου τῆ βασιλείας. ἐπεὶ δὲ ὁ Ἀ- ργεὺς οὐχ ὑπέκλυσε, ἀλλὰ τὸν τε ἵππον ἐπέμψεν πρὸς τὸν Ἀντήγονον μὲν τῶν ἄλλων ὁμήρων, καὶ ἠφίσασθαι τοὺς Ἀ- χαιοὺς ἐπεισὶν Ἀντήγονα πρῶτον δίδοναι τὸν Ἀκροκόρινθον ἔ- πει ὁ Κλεομένης τὴν τε Σικυωνίαν ἐμβαλὼν ἐπόρθησε, καὶ τὰ χρέματα τῶν Ἀργείων, τῶν Κορινθίων αὐτὰ ἠφίσασμένων, δωρεὰν ἔλαβε. τῶν δὲ Ἀντήγονος μὲν πολλῆς δυνάμεως τῆς Γερρα- νίδου ὑπερβύουτος, ἐκ ἄπο δὲ τὸν Ἰσθμὸν ἀλλὰ τὰ ὄντα χα-

F ρακώσας καὶ τειχίσας φυλάττειν, καὶ τοπομαχῶν ἀποβίβασθαι τοὺς Μακεδῶνας μᾶλλον, ἢ συμπλέεσθαι πρὸς Φάλαγγα

σωποσημένω καὶ τοῖς χρεῶν τοῖς λογισμοῖς, εἰς ἀπορίαν κατήγη τὸν Ἀντήγονον. οὔτε γὰρ σίτον εἶχε ἐκ πα- ρακωλῆς ἵππων, οὔτε βιάσασθαι τὴν πᾶσαν καὶ τὴν μὲν τῶν Κλεομένηων ἡράδιον. ἐπιχειρήσας δὲ πρῶτον ἀναλαβῶν ἀφαιγεῖν τὴν Λεχαίαν ὑπερβύουτος ἐξέπεσε, καὶ πᾶν ἀπέβαλε τῶν στρατιωτῶν. ὥστε πρῶτον ἀναλαβῶν τὸν Κλεομένην,

ὠνεία Palmer.

καὶ τοὺς παρ' αὐτῶν, ἐπηρμήρους τῆ νίκη, τε ἀπέσταν παρὸς τὸ
 δεῖπνον ἀθύρματι τὸν Ἀντίγονον εἰς ὄρεα διπύροισ καὶ
 κλόμενον ὑπὸ τῆς ἀνάγκης λογισμοῖς. ἐβούλετο γὰρ ὅτι
 τὴν ἀκρὰν ἀναζήνηται τὸ Ἡραῖον, καὶ κείνην εἰς Σικυω-
 να πλοίοις φεραῖσσι τὴν διώαμιν. ὁ καὶ χρόνου πολλοῦ καὶ
 πρῶτα σκεδῆς ἰὼ οὐ τῆς τυχεύσης. ἤδη δὲ παρὸς ἐσπέρας ἦ-
 χον ἔξ Ἀργεῖς κατὰ θάλατταν ἄνδρες Ἀργίου φίλοι κα-
 λῶντες αὐτὸν, ὡς ἀφιστάμενων τῶν Ἀργείων τῶ Κλεομήδους.
 ὁ δὲ παρῆσαν ἰὼ τὴν ἀπόστασιν Ἀριστοτέλης καὶ τὸ πλῆ-
 ρος οὐ χαλεπῶς ἐπέσειν, ἀρμακτοῦ ὅτι χρόνῳ ἀποκρῆσ
 ὄρεα ἐποίησεν αὐτοῖς ὁ Κλεομήδης ἐλπίσασιν. λαβὼν οὖν ὁ
 Ἀργεὺς παρ' Ἀντιγόνοῦ στρατιώτας χιλίους καὶ πεντακισίους,
 παρέπλευσεν εἰς Ἐπίδαυρον. ὁ δὲ Ἀριστοτέλης ἐκείνου οὐ
 παρῆσιν, ἀλλὰ τοὺς πολλοὺς πρῶτα λαβὼν, παρῆσιν ἐμῆ-
 τοῖς φρουρῶσι τὴν ἀκρόπολιν καὶ παρῆσιν αὐτῶ Τιμό-
 ξενοσ μετὰ τῶν Ἀργείων ἐκ Σικυωῖνος βοηθῶν. ταῦτα παρὸ
 δὲ παρῆσιν φυλακῆ τῆς νυκτὸς ἀκρούσας ὁ Κλεομήδης, με-
 τεπέμψατο Μεγιστόνοισ, καὶ παρὸς ὄργην ἐκέλευσεν δού-
 εἰς Ἀργεῖς βοηθεῖν. ὁ γὰρ ὑπὸ τῶν Ἀργείων μάρισα κατὰ-
 πιτωσάμενος παρὸς αὐτὸν ἐκείνου ἰὼ, καὶ διεκάλυπεν ἐκ-
 βαλεῖν τοὺς ὑποόπλους. ἀπολύσας οὖν τὸν Μεγιστόνοισ με-
 τὰ δις χιλίων στρατιωτῶν, αὐτὸς παρῆσιν τὰ Ἀντιγόνοισ,
 καὶ τοὺς Κορινθίους παρεθάρρυνεν, ὡς ὁσθένος μεγάλου παρὸ
 τῶ Ἀργεῖοισ, ἀλλὰ ἄρα ἄρα ἴνους ἀπὸ ἀνδρῶν ὀλίγων γε-
 γνημένους. ἐπεὶ δὲ ὁ Μεγιστόνοισ τε παρῆσιν εἰς τὸ Ἀργεῖοισ,
 ἀντρέθη μαχόμενος, καὶ μόγις ἀντρέθη οἱ φρουροὶ, καὶ διε-
 πέμποντο συχοῦς παρὸς τὸν Κλεομήδην. φοβηθεῖς μὴ τῶ Ἀρ-
 γεῖοισ οἱ πολέμοισ κατῆσαντες, καὶ τὰ παρόδοισ ἀποκλεί-
 σαντες, αὐτοὶ πορῶσιν ἀδελῶσ τὴν Λακωνικῆν, καὶ πολιορκῶ-
 σιν τὴν Σπάρτην, ἔρημον οὔσαν, ἀπῆλθον ἐκ Κορινθίου τὸ
 στρατεύμα. καὶ ταύτης μὲν δούτο ἐφέρθη τῆς πόλεωσ, εἰσέλθον-
 τοισ Ἀντιγόνοισ καὶ φρουρῶν κατῆσαντοισ. ὅτι πρῶτον δὲ τὰ
 Ἀργεῖοισ καὶ τὸ τεῖχος, ἐπέχειρσεν εἰσάλλεσσαι, καὶ σιωπῆσεν
 ἐκ τῆς πορείασ τὴν διώαμιν. ἐκείνου δὲ τὰ ὑπὸ τῶ ἀσπί-
 δια φαλίδασ, ἀνέβη καὶ σιωπῆσιν τοῖσ εἶδον, ἐπὶ παρὸς τοῖσ
 Ἀργεῖοισ ἀντρέθησιν καὶ τῶ ἐντὸς ἐνιακλίμακασ παρὸσ τοῖσ κα-
 τέλαβε, καὶ τοῖσ φειωποῖσ ἐρήμοισ πολέμοισ ἐποίησεν, τοῖσ
 βέλεσι χηρῶσσαι παρὸσ ἄλλασ τοῖσ Κρήτασ. ὡσ δὲ κατεῖδε
 τὸν Ἀντιγόνοισ ἀπὸ τῶ ἀκρῶν εἰς τὸ πεδίον κατῆσαντοισ
 μετὰ τῆς φάλαγγασ, τοῖσ δὲ ἰππεῖσ ἤδη ρυδῶν ἐλαίνοντασ
 εἰσ τὴν πόλιν, ἀπέγω κατῆσαν καὶ σιωπῆσιν ἀπῆλθον
 παρὸσ αὐτοῖσ, ἀσφαλῶσ κατέβη, καὶ παρὸσ τὸ τεῖχος ἀπῆλ-
 λάπετο. μεγίστων μὲν ἐν ἐλαχίστω χρόνω παρῆσιν ἀπῆλθον
 κατῆσαντοισ, καὶ μὲν μικρὸν ὄλης οἰμοδ τι μᾶ παρὸσ τὸν Πε-
 λοποννήσου κύριοισ χηρῶσσαι δεήσασ, τὰ καὶ αὐτοῖσ ἐκπεσῶν
 ἀπῆλθον. οἱ μὲν γὰρ δούτο ἀπεχέρσθησ αὐτῶ τῶ στρα-
 τευομένων, οἱ δὲ ὀλίγων ὑπερσ τῶ Ἀντιγόνοισ τὰσ πόλεις παρῆ-
 δωκα. ἔτω δὲ αὐτῶ παρῆσιν κατῆσαντοισ, καὶ ἀπαγα-
 γῆσ τὴν διώαμιν, ἐσπέρας ἤδη παρὸσ Τεγέδου ἀφῆλθον τοῖσ
 νῆσ ἐκ Λακεδαίμονοισ, ἐκ ἐλάττονα τῆσ ἐν χερσὶ δύστυχίασ
 ἀπαρῆλλοντες, τεθναῖσ τὴν γυναικα, δὲ ἰὼ ἐδὲ τῆσ πόλυ
 κατορθομένησ ἐκείνοισ ἐνεκρῆρει στρατείασ, ἀλλὰ σιωπῆσιν κατῆσαντοισ
 Σπάρτην, ἐρῶν τῆσ Ἀγαπίδοισ καὶ παρὸσ
 πλείστοισ ποιούμενοισ ἐκείνοισ. ἐκπλήγη μὲν οὖν καὶ ἠλγησεν, ὡσ εἰχῶσ ἰὼ νέον ἀνδρα, καλλίστησ καὶ σωφρονεσάτησ ἀ-
 φηρημένοισ γυναικα. ἔμῶν κατῆσαντοισ ἐδὲ παρὸσ τὸ παρῆσιν τὸ φρόνημα, καὶ τὸ μέγεδοσ τῆσ ψυχῆσ ἀλλὰ καὶ φω-
 νῶν, καὶ γῆμα, καὶ μορφῶν ἐκ τῶ παρὸσ τῶν εἶχον ἦται ἀφῆλθον, τὰ, τε παρὸσ τὰ γματα τοῖσ ἠγεμόσιν ἐδίδου,

A & sublata victoria milites eius, verterunt se ad cœ-
 nam: Antigonus verò animo fractus, est in nō ex-
 pedita necessitate detrusus consilia. Deliberavit
 enim in promontorium se Heræum recipere, in-
 de Sicyonē nauigiis transportare exercitum: quod
 & longum temporis spatium, & apparatus requi-
 rebat non vulgarem. Hic sub vesperum aduene-
 runt Argis per mare nonnulli Arati amici, qui ac-
 cersuerunt eum, nuntiantes deficere à Cleomene
 Argiuos. Rebellionis fuit Aristoteles architectus,
 qui non egre impulit multitudinem fremdentem,
 quòd tabulas novas, quas expectauerat, non præ-
 stitisset Cleomenes. Igitur Aratus sumptis ab An-
 tigonō mille quingentis militibus, Epidaurum
 transmisit. Non præstolatus est autem illum Ari-
 stoteles, sed oppugnauit cum ciuibus arcis præsi-
 dium, & succurrit ei ex Sicyone cum Achæis Ti-
 moxenus. His circa secundā noctis vigiliam nun-
 tiatis, accersit Cleomenes Megistonum, fremens-
 que iubet ei vt suppetias propere Argos ferat. Hic
 enim erat qui præcipue spononderat pro Argiuis
 obstiteratq; ne suspecti eiicerentur. Dimisso cum
 duobus millibus militum Megistono, ipse in Anti-
 gonum intendit, Corinthiosque confirmauit, ni-
 hil grauius accidisse Argis, sed tumultum docens
 à paucis hominibus concitatum. Vt irrupit Megi-
 stonus in urbem Argos, ibiq; pugnans interfectus
 est, & ægre restitit præsidium, atque crebros nun-
 tios ad Cleomenem misit: veritus ne potiti Argis
 hostes intercluso transitu popularentur impune
 Laconiam, Spartamq; vacuam obsiderēt, reduxit
 exercitum à Corintho. Confestim ea vrbe spolia-
 tus est ingresso Antigono, qui præsidium ibi collo-
 cavit. Adortus Argos coacto ex itinere exercitu
 suo, institit per murū inuadere urbem. Excisis au-
 tem sub Aspide fornicibus ascendit, coniunxitque
 præsidio quod resistebat adhuc Achæis, ac loca
 quædā vrbis scalis cepit, hostesq; expulit viis, tela
 Cretensibus imperās ingerere. Vt verò antigonū
 ex montium cacuminibus conspexit in campum
 cum legionibus descendente, equitesq; caterua-
 tim irrumpentes in urbē, desperauit tenere se vr-
 bem posse, omnibusq; ad se contractis, incolumis
 descendit, atque præter murum recepit se. Ita qui
 breuissimo spatio maximas perpetravit res, & pa-
 rū abfuit quin vniuersa vno ambitu potitus sit Pe-
 loponneso, puncto tēporis rursus ab omnibus ex-
 cidit. quippe alii qui in præsidiis eius erāt, descie-
 runt statim ab eo, alii paulo post oppida Antigono
 tradiderunt. Ea fortuna foris icto & copias retro
 reducenti, vesperi iam prope Tegeam superuene-
 runt certi Lacedæmone, qui nō minorem præsen-
 te calamitatem ei nuntiarent, expirasse vxorem
 eius: cuius amore nec in medio rerū cursu secun-
 diffimarū poterat temperare sibi quin recurreret
 assidue Spartam, quòd Agiatidē amaret, & faceret
 eam plurimi. Itaq; non immerito obtorpuit & do-
 lore fuit confectus, vt iuuenis formosissima & ca-
 stissima orbatus vxore. haud succubuit tamē mœ-
 rori: neque ægritudini magnitudinem animi sub-
 misit: sed vocem, habitum, & vultum in eodem
 F conseruans tenore, & imperia ducibus dedit,

& Tegeatarum salutem curæ habuit. Summo mane est Lacedæmonem ingressus, eluxitq; cum matre & liberis domi, mox ad curas publicas conuertit animū. Quia verò rex Ægypti Ptolemæus auxilium Cleomeni ostendens, liberos eius & matrem obsides postulabat, diu indicare id veritus est matri, ac subinde ad eam ingressus & sermonem exorturus obmutuit: vt illa quoque suspicaretur, & ex amicis eius exquireret ecqua res sit de qua cupiens agere secum dubitaret. Postremo aufo Cleomene rem effari, cachinnauit: & Hoccine erat, inquit, quod sæpe dicere aggressum destituit animus? Non impositos nos nauigio prius mittis vbi cunq; hoc corpus Spartæ censes maxime vsui fore, quàm senio hic reses extinguitur? Igitur omnibus paratis pedestri itinere Tænarū profecti sunt, atq; exercitus eos in armis prosequutus est. Nauem Cratesiclea conscensura, seduxit Cleomenem remotis arbitris in fanum Neptuni. Ibi cōplexa deosculataq; mœrentem & commotum, Age, inquit, rex Lacedæmoniorum, caue, vbi foras egressi erimus, quisquā nos lacrymantes cōspiciat, aut quid Sparta indignum admittentes. Hoc enim in arbitrio nostro est vnum; casuum verò, prout permiserit Deus, erit exitus. Sic fata, vultu composito perrexit ad nauem, puerū tenens, iussitq; gubernatori vt propere solueret. Vt in Ægyptum appulit, & Ptolemæum accepit mandata Antigoni legatoq; admittere, intellexit item Cleomenem inuitatum ad pacem faciendā ab Achæis, vereri ipsius causa bellum non assentiente Ptolemæo cōponere: scripsit ei, ageret quod ex dignitate Spartæ atq; e re esset, neq; vnus gratia anus & parui pueri semper trepidaret Ptolemæum. Atq; hæc eam se perhibetur asperis in rebus præstitisse. Porro occupata ab Antigono Tegea, Orchomeno & Mantinea direptis, redactus in fines Laconicos Cleomenes, llo-tas qui quinq; minas Atticas præstassent, manumisit. Ea ratione talenta quingenta coegit, ac duobus millibus insuper ex illis more Macedonico aduersus Antigoni Leucaspidas armatis, rem animo agitat grandem & omnibus inexpectatā. Erat Megalopolis ea tempestate per se nihilo Lacedæmone minor neque infirmior. Iam erant ibi Achæorum quoque & Antigoni auxilia ad latus sedentis: qui ab Achæis imploratus putabatur imprimis Megalopolitanis instantibus. Hanc diripere Cleomenes certus, (neq; enim quicquam magis celeritas improuisa illius facti refert) quinque dierum cibaria secum ferre iussas copias versus Sclasiā duxit, sicut fines Argolicos incursurus. Inde descendit in agrum Megalopolitanum, cœnatusq; apud Rhætion confestim perrexit per Heliconā ad illam urbem. A qua quum non longe abesset, præmisit Pantea cum duabus Lacedæmoniorum cohortibus ad occupandum murum inter duas turres: quàm partē esse Megalopolitanis intelligebat defertissimam. cum cæteris copiis lento agmine sequutus est. Vt Panteus nō illum modo locum, sed & magnam illius muri partem offendit neglectam, cuius partim statim dissipauit, partim diruit, & vigiles, in quos incidit, omnes interfecit:

A καὶ πρὸς τῆς ἀσφαλείας τῆς Τεγεατῆς ἐφθόγγεν. ἅμα ὅ-
 ἡμέρα κατέβαινον εἰς Λακεδαίμονα, καὶ μὲν τῆς μητρὸς οἴκῳ
 καὶ μετὰ τῆς παίδων ἀπαλήθους τὸ πείθος, διθύς ἡ δὲ τοῖς
 πρὸς τῆς ὄλων λόγῳ μοῖς· ἐπὶ δὲ Πτολεμαῖος ὁ τῆς Αἰγύπτου
 βασιλεὺς ἐπαγγέλλομαι αὐτῷ βοήθειαν, καὶ ἐξ ἑξήκοντα ἡμέ-
 ρα τοῖς παῖδας καὶ τῆς μητέρας, χρόνον ἡδύνα συχρὸν ἡχέ-
 νετο φράσαι τῆ μητρὶ, καὶ πολλάκις εἰσελθὼν καὶ πρὸς αὐτῆ
 ἡρόμενος ὅ λόγῳ, κατεσιώπησεν. ὥστε κακείνῳ ἔσπονδον,
 καὶ πρὸς τῆς φίλων αὐτῷ διαπραγμάνεσθαι μὴ τι κατοκνή-
 βηλόμενος ἐντυχεῖν αὐτῇ. τέλος δὲ τῶ Κλεομένης ἀποτολ-
 μήσαντος εἰπεῖν, ὄξε γέλασε τε μέγα, καὶ τὸτ' ἡ (εἶπεν) ὅ-
 ὅ πολλὰκις ὀρμήσας λέγειν, ἀπεδειλίασας; ἔθ' ἄτην ἡμᾶς
 ὀθρήμενος εἰς πλοῖον ἀποσελῆς ὅπου ποτὲ τῆ Σπάρτη νομί-
 ζεις τῶ το σῶμα χρησιμώτατον ἔσσει, τῶν ἑσθ' ἄτην ἡμᾶς
 τῶ κατ' ἡμέραν διαλυθῆναι; πτότων δὲ ἐτόμισεν ἡρομένων,
 ἀφίκοντο μὲν εἰς Τάινρον πεζῆ, καὶ πρὸς ἑπέμπευ ἡδύνα-
 μισ αὐτοῖς σὺν τοῖς ὄπλοις· μέλλουσα δὲ τῆς νεῶς ὀπτιομένη
 ἡ Κρατησίκλεια, τὸν Κλεομένην μόνον εἰς τῶ ἑσθ' ἄτην ἡμᾶς
 σιδώνος ἀπήγαγε, καὶ πρὸς βαλοῦσα καὶ κατασπασαμένη
 διδραγυῖα καὶ σιωπητὰ ἐλατῆρον, Ἄγε (εἶπεν) ὁ βασιλεὺς
 C Λακεδαμονίων, ὅπως ἐπὶ ἑξω ἡρώμεθα, μηδεὶς ἴδῃ δα-
 κρῦνται ἡμᾶς, μηδὲ ἀνάξιον πῖ τῆ Σπάρτης ποιουῖν ἑσθ' ἄτην ἡμᾶς.
 γὰρ ἐφ' ἡμῖν μόνον αἰ τύχη, ὅπως ἀνὸ δαίμων δίδω, πρὸς ἑ-
 σθ' ἄτην ἡμᾶς, καὶ κατασπασα τὸ πρὸς ἑσθ' ἄτην ἡμᾶς
 πύλων ἐχάρη, τὸ παρὸν ἔχουσα· καὶ διατάρως ἐκέλευ-
 σεν ἀπαίρειν τὸν κυβερνήτην. ἐπεὶ δὲ εἰς Αἰγύπτου ἀφίκετο,
 καὶ τὸν Πτολεμαῖον ἐπέθετο λόγους παρ' Αἰγύπτου καὶ πρὸς
 σθείας δαχρόμενος, πρὸς τῶ Κλεομένης ἡχρυσεν ὅτι τῆ
 Αἰγύπτου πρὸς καλομένων αὐτὸν εἰς διαλύσεις, φοβείτο δι-
 σκείνῳ αὐτῷ Πτολεμαῖου κατὰ ἑσθ' ἄτην ἡμᾶς τὸν πόλεμον, ἐπέ-
 D σκεῖν αὐτῷ, τὰ τῆ Σπάρτη πρὸς ἑσθ' ἄτην ἡμᾶς καὶ συμφέροντα
 πρὸς ἑσθ' ἄτην ἡμᾶς καὶ μὴ δια μίαν γρῶν καὶ παρὰ δαίμον αἰεὶ δειδέ-
 ναί Πτολεμαῖον. αὐτῆ μὲν δὲ πρὸς τὰς τύχας ἑσθ' ἄτην ἡμᾶς
 γεται γρηγοῦσαι. τὸ δὲ Αἰγύπτου Τεγεατῆ μὲν πρὸς δια-
 βόντος, Ὁρχομένην δὲ καὶ Μαντινείαν διαπραγμάνεος, εἰς αὐ-
 τῶ τῶ Λακωνικῆν σινεσαλμένης ὁ Κλεομένης, τῆ μὲν
 εἰλώτων τοῖς πέντε μῶς Αἰγύπτου κατὰ βαλοῦσα ἐλδοῦτος
 ἐπὶ καὶ τὰ διατάρως πρὸς ἑσθ' ἄτην ἡμᾶς σινεσαλμένης. διαγίλοις δὲ πρὸς
 κατὰ πλίσας Μακεδονικῶς, ἀλίταγμα τοῖς παρ' Αἰγύπτου
 Λακωνίαν, ἔργον ὅτι νομῶ βάλλεται μέγα, καὶ πᾶσιν ἀ-
 E ποροδόκητον. ἡ Μεγάλη πόλις ἡ μὲν τότε καὶ κατ' ἑσθ' ἄτην ἡμᾶς
 ὄσθ' ἄτην ἡμᾶς, ἔδ' ἄσινεσε τῆς Λακεδαίμονος· εἶχε δὲ καὶ
 τῶ ἀπὸ τῆς Αἰγύπτου καὶ ἡ Αἰγύπτου βοήθειαν ἐν πλοῖ-
 ραῖς κατὰ ζομένης, καὶ δοχρῶτος ἑσθ' ἄτην ἡμᾶς ὀπτικε-
 κλήσθαι, μέλιτα τῆς Μεγαλοπολιτῆς σπουδασαίτων.
 τῶτα διαπραγμάνεος ἡ Κλεομένης, (οὐ γὰρ ὅστις ὄ-
 μάλλον εἰοικε τὸ τῶ καὶ ἀποροδόκητον σκείνης τὸ πρὸς ἑσθ' ἄτην ἡμᾶς)
 ἡμέραν πέντε σιτία λαβὴν κελύσας, ὄξε γὰρ τῆ δυνάμιν ὅτι
 τῶ Σελλασίαν, ὡς τῆ Αἰγύπτου κατὰ γρηγοῦσαν· σκείθη δὲ
 κατὰ βαλοῦσα τῆ Μεγαλοπολιτικῆ, καὶ δειπνα ποιησάμενος
 F πρὸς τῶ Ροίον, διθύς ἐπορῶε τῶ δι' ἑσθ' ἄτην ἡμᾶς ὅτι τῆ
 πόλιν ἀποχρῶν δὲ ὅ πολὺ, Γαντέα μὲν ἔχοντα δύο τὰ γμάτα τῆς Λακεδαμονίων ἀπέσειλε, κατὰ λαβὴσθαι κελύσας
 μεσοπύργιον, ὅ τῆ τειχῶν ἐρημότατον εἶ) τοῖς Μεγαλοπολίταις ἐπισημάνετο, τῆ δὲ δὴ ἡδύναμει γρολαίως ἐπὶ πρὸς
 λούθη. τὸ δὲ Γαντέως οὐ μόνον ἐκείνον τὸν τόπον, ἀλλὰ καὶ πολὺ μέρος ἐκείνου τῶ τειχῶν ἀφύλακτον δι-
 ὄντος, καὶ τὰ μὲν καταγρηγοῦτος διθύς, τὰ δὲ διασκάπτοντος, τῆ δὲ φερυρῶν οἷς ἐπέτυχε πτότας ἀποκτείναντος,

ἔφρασε παρομιξίας ὁ Κλεομένης, καὶ πρὶν αἰσθῆσαι τοὺς
 Μεγαλοπολίτας, ἔνδον ἔω μετὰ τῆς δυνάμεως. Φαιερόν
 δὲ μόλις τὸ κακῶς ἠγομένου τοῖς κατὰ τὴν πόλιν, οἱ μὲν
 δὴθις δὲ ἐπιπέτον, ὅσα τυχεῖνοι τῶν χημάτων λαμβάνου-
 πτες· οἱ δὲ συνεσφρέφοντο μετὰ τῶν ὀπλων, καὶ τοῖς πολεμίοις
 ἐπιστάμυροι καὶ παροβαλόντες, ἐκείνοις μὲν οὐκ ἴσασαν ἐκ-
 κερῶσαι, τοῖς δὲ φάλογροι τῶν πολιτῶν, ἀσφαλῶς ἀπὸ τῆς
 παρέχον· ὥστε μὴ πλείονα τῶν χιλίων ἐγκαταλάττωσαι
 σώματα, τοῖς δὲ ἄλλοις ἀπὸ τῆς οὐμὸς μετὰ τέκνων καὶ γυ-
 ναικῶν φθάσαι ἀφαιρούσας εἰς Μεσσηνίαν. ἐσώθη δὲ καὶ
 τῶν παροβοηθουμένων καὶ μαχομένων τὸ πλῆθος· ὀλίγοι δὲ
 περὶ τὰ πασιν ἤλωσαν, ὧν ἔω Λυσαυδρίδας καὶ Θεαρίδας,
 αἰδρες ἐνδοξοὶ καὶ δυνατοὶ μάλιστα τῶν Μεγαλοπολιτῶν.
 Διὰ καὶ λαβόντες αὐτοὺς δὴθις οἱ στρατῶται τὰ Κλεομένη
 παροσηγόν. ὁ δὲ Λυσαυδρίδας ὡς εἶδε τὸν Κλεομένην πρό-
 ρωθεν, αἰσθῆσας. Ἐξέτισσι γινῶ (εἶπεν) ὦ βασιλεῦ Λακε-
 δαιμονίων, ἔργον ἐπιδειξάμεναι τὸ πεπονημένου κέλλιον
 καὶ βασιλικῶτατον, ἐνδοξοτάτω ἡμέραται. ὁ δὲ Κλεομένης
 ὑποποήσας αὐτὸ τὴν ἐντευξίν, Τί δὲ (εἶπεν) ὦ Λυσαυ-
 δρίδα λέγεις; οὐ γὰρ δὴ που με τὴν πόλιν ὑμῖν ἀποδοῦμαι
 κελύσει; καὶ ὁ Λυσαυδρίδας, Αὐτὸ μὲν (εἶπεν) λέγω, καὶ
 συμβουλεύω μὴ ἀφαιρῆσαι πόλιν τηλικαύτην, ἀλλ'
 ἐμπλήσαι φίλων καὶ συμμάχων πιστῶν καὶ βεβαίων, ἀπο-
 δόντα Μεγαλοπολίταις τὴν πατρίδα, καὶ σωτήρα δήμου
 ἑσούτου ἠγομένου, μικρὸν οὖν ὁ Κλεομένης ἀφαιρούσας,
 Χαλεπὸν μὲν (εἶπεν) τούτω τὰ πιστεύουσα, νικῶν τὸ πρῶτον
 δόξαν αἰετὸν μᾶλλον, ἢ τὸ λειπτερές, παρ' ἡμῖν. καὶ τούτω
 εἰπὼν ἀπέστειλε τὸς αἰδρας εἰς Μεσσηνίαν, καὶ κήρυκε παρ'
 ἑαυτῶ τοῖς Μεγαλοπολίταις ἀποδοῦναι τὴν πόλιν, ὅτι τὰ
 συμμάχους εἶ) καὶ φίλους ἀποσάντας Ἀχαιῶν. οὕτω δὲ
 τὸ Κλεομένης ὑγιώμονα καὶ φιλεπιδεῖνα παροτείναν-
 τος, οὐκ εἶασε τοὺς Μεγαλοπολίταις ὁ Φιλοποίμην ἐγκα-
 ταλιπεῖν τὴν παρὸς τοῖς Ἀχαιοῖς πίστιν, ἀλλὰ κατηγοράν
 ὁ Κλεομένης ὡς οὐ ζητιῶντος ἀποδοῦναι τὴν πόλιν, ἀλλ'
 λα παρολαβεῖν τοῖς πολίταις, ὅς ἐβαλε τὸν Θεαρίδαν καὶ
 τὸν Λυσαυδρίδαν ἐκ τῆς Μεσσηνίας. τὸς ἔω Φιλοποίμην ὁ
 παρωτῶσας ὑπερὸν Ἀχαιῶν, καὶ μεγίστην κτησάμενος ἐν τοῖς
 Ἑλλησι δόξαν, ὡς ἰδία παρ' αὐτῶν γέγραπται. τούτων δὲ ἀ-
 παγγελθέντων ὁ Κλεομένης, τετηρηκῶς τὴν πόλιν ἀδικτον καὶ
 ἀκέραιον, ὥστε μηδὲνα λαθεῖν μηδὲ πούλαχρον λαβόντα,
 τότε πρυτάνεσι βραχυτεῖς καὶ ἀδρακτῆσας, τὰ μὲν χημά-
 τα διήρπασεν, αἰδριαύτας ὁ καὶ γεφῶσας ἀπέστειλεν εἰς Σπάρ-
 την· τῆς δὲ πόλεως τὰ πλῆστα καὶ μέγιστα μέρη κατασκάψας
 καὶ ἀφαιρούσας, ἀνέστρεψεν ἐπ' οἴκῳ, φοβοῦμενος τὸν Ἀν-
 τήγονον καὶ τοὺς Ἀχαιοὺς ἐπορεύθη ὁ ὅθεν ἀπ' αὐτῶν ἐπί-
 χανον μὲν γὰρ ἐν Αἰγίῳ βουλίῳ ἔχοντες. ἐπεὶ δὲ Ἄρατος
 αἰσθῆσας ὅτι τὸ βῆμα, πολὺν μὲν χρόνον ἐκλαγέ, τὸ χλαμύ-
 δα γέμερος παρ' τῶν παροσάπου· θαυμαζόντων δὲ καὶ λέγειν
 κελύοντων, εἶπεν ὅτι Μεγάλη πόλις ἀπόλωλεν ὑπὸ
 Κλεομένης ἢ μὲν οὖν σιωπῶδες δὴθις διελύθη, τῶν Ἀχαιῶν
 καταπλαγῆτων τὴν ὀξύτητα καὶ τὸ μέγεθος τῶν πάθους. ὁ δὲ
 Ἀντήγονος ἐπιχειρήσας βοηθεῖν, εἶτα βραδέως αὐτῶ τῆς δυνάμεως ἐκ τῶν χειμαδίων αἰσθῆσας, τούτῳ μὲν
 αὐτῶς ἐκέλευσε κατὰ χώραν μένειν. αὐτὸς δὲ παρήλθεν εἰς Ἄργος, πολλοὺς ἔχων στρατῶτας μὲν ἑαυτοῦ. Διὰ καὶ τὸ
 δάτερον ἐγχείρημα τὸ Κλεομένης ἔδοξε μὲν τιπολμῆσαι παροβόλως καὶ μαρτυκῶς, ἐπορεύθη δὲ μετὰ πολ-
 λῆς παρονοίας, ὡς φησι Πολύβιος. εἰδῶς γὰρ εἰς τὰ χειμάσθη διεσπαρμένους ἐπὶ πόλιν (ὡς φησι) τοὺς Μακεδόνιας,

A maturavit Cleomenes irrumperere, ac prius quam
 sentirent Megalopolitani, fuit cum exercitu intra
 muros. Vbi tandem animaduerterunt ciues cla-
 dem, alii protinus in fugam effusi, quod præ ma-
 nibus esset rerum suarum, rapuerunt: alii corri-
 puerunt arma, globoque facto hostibus resistan-
 tes & manum conferentes, illos quidem nequie-
 runt summouere, sed fugientibus ciuibus securi-
 tatem præbuerunt abeundi. Vnde non plus mille
 ibi relictæ fuere. Cæteri omnes præuerterunt vna
 cum coniugibus & liberis Messenem per fugere.
 Magna etiam pars illorum qui arma cepertant &
 prælium conseruerant, euaserunt incolumes. Pau-
 ci omnino in potestatem hostium venerunt: in
 quibus Lyfandridas & Thearidas, illustres viri &
 principes Megalopolitanorum. Quare captos hos
 extemplo attraxerunt milites ad Cleomenem. Lyfan-
 dridas, vt procul Cleomenem aspexit, alta voce,
 Licet tibi nunc, inquit, rex Lacedæmoniorum, o-
 pus edere quàm perpetratum maius & rege di-
 gnus, quod efficiat te clarissimū. Suspiciatus quid
 postularet, Cleomenes, Quid adfers, inquit, Ly-
 sandrida? Num urbem mihi suades vt vobis resti-
 tuam? Id ipsum dico & cōsulo, inquit ei Lyfandri-
 das, ne urbem tantam euertas: ve uero vt reddita Me-
 galopolitanis patria, tanti cōseruator populi, ami-
 cis eam sociisq; repleas fidis & firmis. Cleomenes
 quum paulisper subtriciisset, Difficile id, inquit, cre-
 ditu est: at vincat apud nos potius quod gloriosum
 fit quàm vtilitas. Ita fatus misit eos Messenem ad-
 iuncto suo nomine caduceatore, urbem Megalo-
 politanis offerens reddere, si relictis Achæis socie-
 tatem & amicitiam secum iunxissent. Eam Cleo-
 mene benignitatem & humanitatem offerente,
 nō permittit Megalopolitanos Philopœmen deisci-
 scere ab Achæis: Cleomenem autem vociferans
 non querere vt urbem reddat, sed acquirat insu-
 per ciues, Thearidam & Lyfandridam Messene
 exegit. Hic est ille Philopœmen qui principatum
 post in Achæis tenuit, maximamq; quæ fuit apud
 Græcos gloriam, vt peculiariter de illo scripsimus.
 His renunciatis Cleomenes, qui urbem intactam
 conseruauerat & illam, vt ne minimam quidem
 rem quisquam clam furripuerit, tunc semel effera-
 tus & ira frendens, fortunas ciuiū in prædam con-
 cessit, signa & tabulas pictas Spartā misit, vbis plu-
 rimas & maximas partes solo æquauit ac prouit:
 inde domū se Antigoni & Achæorū metu recepit.
 Cæterū nihil illi mouerunt. Ægii enim consilium
 habebāt. Vt vero Aratus consensu suggestu faciē
 chlamyde integens diu fleuit: mirante autem cō-
 cione, atq; vt diceret conclamante, Megalopolis,
 inquit, a Cleomene euersa est: cōuentus eue stigio
 dissipatus est, Achæis celeritate & mole attonitis
 calamitatis. At Antigonus succurrere molitus,
 quū copiæ eius segnius ex hybernis mouerēt, im-
 perauit mox iis vt remanerent ibi: ipse Argos fre-
 quentibus comitatus militibus ingressus est. Vnde
 secūsus Cleomenis conatus habitus quidē est te-
 mere & furiose susceptus, verū magno consilio, vt
 Polybius est autor, gesta res fuit. Quū n. rescuisset
 in hyberna disperfos per vrbes, vt ait, Macedonas,

καὶ τὸ

Antigonum autem mercenariis militibus stipatum paucis, Argis cum amicis hyemē traducere: incursionē fecit in agrū Argolicū, reputās vel stimulatū rubore superatum iri ab se Antigonum, aut infamem apud Argiuos fore pugnā detrectantē. quod & euenit. Nā desolato per eum agro quū omnia ferrentur agerenturque, grauius ferentes Argiui obuertabantur vestibulo regis, & maledictis incessabant eū, clamantes vt dimicaret, aut imperio cederet præstantioribus. Antigonus verò, vt prudentē imperatorem decebat, temere periculū adire & missam facere securitatem, turpe, nō malē apud exteros audire, ducens, non est progressus ad prælium, sed perstitit in consiliis suis. At Cleomenes postquam signa admouit muris, omnibus impune fœdatis & cōculcatis retro recepit se. Paulo post nuntio iterū allato petere Antigōnū Tegeā, Laconiam vt inde incurfaret: properē raptō agmine Antigōnum alia via prætergressus, lucis principio ad portas Argiuorū populari campos conspectus est. Non tetundit, vt alii, falcibus & gladiis: sed perticis in rōphææ figuram effectis cecidit frumentum. ita velut per ludū in ducendo agmine segetē omnē nullo labore obtriuit corruptiq; Postquam tamen ventū ad Cyllarabīn est, & subdere faces aggressi sunt gymnasio, obstitit: ostendens illa se Megalopoli iratē potius quam honestē designasse. Quum vero Antigonus primum Argos extemplo retro tetendisset, deinde montes & transitus stationibus omnes infedisset: nihil simulans laborare & floccipendere, caduceatores misit clauēs fani Iunonis petitū, vt sacris Deæ factis facefferet. Vbi illum ad eum modum derisit, atq; per dissimulantiam delusit, re diuina Iunoni sub templo clauso facta reduxit exercitum Phliunta: inde præsidio Ologunti deiecto, præter Orchomenon recepit se. Hinc non ciuibus modo spiritus & animos fecit, verum hostibus quoq; insignijs bello dux, dignusque qui res magnas tractaret, est habitus. quippe simul Macedonum vires & cunctos Peloponnesios regiumque ærarium sustinere vnus subsidio vr̄bis, ac non tantum intactam conseruare Laconiam, sed vltro illorum fines deformare, tantaque capere vr̄bes, haud vulgaris virtutis esse vel magnanimitatis videbatur. Verum qui pecuniā princeps rerum neruos appellauit, rei bellicæ potissimū respectu hoc videtur dixisse. Ac Demades iubentibus aliquando deduci & compleri naues Atheniensibus quum inopia pecuniæ laborarent, Panis confectio, inquit, prior est proreta. Memoratur etiam Archidamus ille priscus sub belli Peloponnesiaci exordium postulantibus sociis vt tributum certū indiceret, Bellum, respondisse, certum modū nō habet pabuli. Vt n. exercitati athletæ diurnitate deprimunt & expugnant illos qui agiles sunt & artifices: ita Antigonus ingentibus viribus ad bellum insurgens cōficiēbat & degrauabat sufficientem angustē & difficulter stipedium mercenariis, & ciuibus commeatum, Cleomenē. nam erat alioqui pro Cleomene tempus, reuocātibus Antigōnum negotiis domesticis. Barbari enim eo absente incurfabant & vastabant Macedonia

A καὶ τὸν Αἰτίγητον ἔ πολλὰς ἔχοντα μισθοφόρους, ἐπὶ Ἀργεῖαν ἀφ' ἧς ἐκίχθησαν μὲν τὸ Φίλων, ἐπέδρανε εἰς τὴν Ἀργεῖαν, λογιζομένου ἢ δι' αἰσῶν τῶν Αἰτίγητου παροξυνθέντος ἐπιχειρήσῃν, ἢ μὴ τοιμήσασα μάχεσθαι, ἀφ' ἧς ἀλλήν πρὸς τὴν Ἀργεῖαν. ὁ καὶ σιωπῶν. ἀφ' ἧς φειρομένης γὰρ τῆς χώρας ὑπὸ αὐτῷ, καὶ πρῶτον ἀγροτέρων καὶ φειροτέρων, οἱ μὲν Ἀργεῖοι διατασσομένους, ἐπὶ τὰς θύρας ἐνεσφραγισμένους, καὶ κατεσθῶν, μάχεσθαι κελύοντες, ἢ τοῖς κρείττοσιν ἐξίστασθαι τὴν ἡγεμονίαν. ὃ δ' Αἰτίγητος, ὡς εἶδε φραγῶν ἐμφρονα, ὃ κινδυνώσασα πρὸς ἀλλήλους, καὶ πρὸς ἑαυτὴν τὴν ἀσφάλειαν, αἰσῶν, ἢ τὸ κακῶς ἀκούσασα πρὸς τοῖς ἐκτόσιν, ἢ γυμνῶν, οὐ πρὸς ἦλθεν, ἀλλ' ἐπέμεινε ἐν τοῖς αὐτοῦ λογιζομένους. ὁ δὲ Κλεομένης ἀφ' ἧς τῶν τειχῶν τῶν φραγῶν πρὸς ἐλθῶν, καὶ κατεσθῶν καὶ ἀλαμηνά μιν ἀδεῶς, αἰσῶν ἦλθεν. ὁ δὲ γὰρ ὅτι ἔφερον αὐτῶν εἰς Τεγεῖαν ἀκούσας πρὸς ἑαυτὴν τὸν Αἰτίγητον, ὡς ἐκίχθη εἰς τὴν Λακωνικὴν ἐμβαλοῦντα, τὰς θύρας φραγῶν ἀλαμηνῶν, καὶ καθ' ἐτέρας ὁδοῦς, παρελάσας, αἱ μὲν ἡμέρα πρὸς τὴν πόλιν τῆς Ἀργεῖαν ἀνεφάνη πορθῶν τὸ πεδίον, καὶ τὸν οἶτον οὐ κείρων (ὡς τὰ οἱ λοιποὶ) δρεπόμενος καὶ μαχίραις, ἀλλὰ κήπων ἐξυλοῖς μεγάλοις εἰς γῆμα ῥομφαίας ἀπειρασμένους, ὡς ἐπὶ παιδιᾷ χρωμένους ἐν τῷ πορθέσθαι σὺν μηδενὶ πόνῳ πρῶτα συγκατατείναν καὶ ἀφ' ἧς τῆς κερπῶν. ὡς μὲν τοῖς τὴν Κυλλάβαιν ἡγεμόνοι δ' ἡγεμόνον, ἐπεχείρωσεν πρὸς φέρειν πῦρ, ἐκώλυσεν, ὡς καὶ τῶν ἐπὶ Μεγάλῃν πόλιν ὑπὸ ὄργης μεγάλῃ καλῶς αὐτῷ πεπρωγμένων. τῶν δ' Αἰτίγητος πρὸς τὸν μὲν δὴ εἰς Ἀργεῖαν ἀναχωρήσας, ἐπειτα πᾶ ὅρη καὶ τὰς ὑπερβολὰς πάσας φυλακῆς καταλαβόντος, ἀμελείν καὶ καταφρονεῖν πρὸς τοῦ μιν, ἐπέμψεν κήρυκας, τὰς κλείσας Ἀργεῖαν τῶν Ἡραίου λαβεῖν, ὅπως ἀπαλλάτῃτο τῆς γῆς ἡσυχίας. ἔπειτα δὲ πρὸς καὶ κατερωσά μιν, καὶ τῆς γῆς ἡσυχίας ὑπὸ τὸν νεῶν κελύοντων, ἀπήγαγον εἰς Φλιοῦντα τὸν φραγῶν. ἐκείθεν δ' οἱ τοῖς φρουροῦντας ὁ Ὀλόρωτον ἐξελάσας, κατεσθῶν τῶν Ὀρχομένον. οὐ μόνον τοῖς πολίταις φρονημα καὶ θάρσος ἐμπειρομένης, ἀλλὰ καὶ τοῖς πολεμίοις αἰὲρ ἡγεμονικῶς δοκῶν εἶναι, καὶ πρὸς μάχων μεγάλων ἀξίους. τὸ γὰρ ἐκ μίας πόλεως ὁρμώμενον, ὁμοῦ τῆς Μακεδονίαν διδάμει, καὶ Πελοποννησίους ἀπασιν καὶ χορηγία βασιλικῆ πολεμῆν, καὶ μὴ μόνον ἀδικτὸν ἀφ' ἧς φυλάτῃοντα τὴν

E Λακωνικῶν, ἀλλὰ καὶ χῶρον κακῶς ποιούσῃ τὴν ἐκείνων, καὶ πόλεις ἀεγῶντα τηλικαύτας, οὐ τῆς τυχεύσης ἐδοκεῖ διφρότητος εἶναι καὶ μεγαλοφροσύνης. ἀλλ' ὁ πρὸς τὰς χεῖρας, ἢ ὡς τῶν πρὸς μάχων πρὸς εἰπῶν, εἰς τὰς τῶν πολέμου τὰ μέγιστα βλέψας, τῶν εἰπεῖν εἴοικε. καὶ Δημάδης, τὰς τεύχεσιν μὲν κατέλειπε καὶ πληροῦν ποτὲ τῶν Ἀθηνῶν κελύοντων, χεῖρας δὲ ὄκνησάντων, Πρῶτον ὅστιν (ἔφη) τῶν πρὸς τὸ φουράσασθαι. λέγει δὲ καὶ Ἀρχίδαμος ὁ παλαιός, ὑπὸ τὴν ἀρχὴν τῆς Πελοποννησιακῆς πολέμου, κελύοντων εἰς φρούρας τῶν συμμάχων, αὐτὸν

F εἰπεῖν ὡς ὁ πόλεμος οὐ τεταγμένα σιτεῖται. καθάπερ γὰρ οἱ σπουμαστικῆς ἀθλητῶν τῶν χεῖρας καταβαροῦσι καὶ καταγανίζονται τοῖς δρῦθμοις καὶ τεχνίταις, οὕτως ὁ Αἰτίγητος

και τότε δη πολεις αυτων Ιλυειων εμβεβληκει στρατος, υφ' ου πορθουμενοι μετεπεμποντο τον Αντιγονον οι Μακεδονες. και παρ' ολιγον, ει παρ' της μαχης σιωπησε αυτα τα χραματα κρημαδυναι παρ' αυτον, ων κρημαδεντων, διθεις αι απηλτε, μακρο χαρειν φρασας Αχαμοις. Αλλ' η πα μεγα τα στραματων κεινουσα τα στρα μικρον τυχη, τηλικυτιω απεδειξατο ροπιω καιρου και δυναμιν, ωστε της μαχης εν Σελλασια ημομηνης, εν τω Κλεομεινους αποβελκητος τω δυναμιν και τω πολιν, διθεις στραγεργισαιοι κηλουυτες τον Αντιγονον. ο και μαλιστα τω δυναμιν τω Κλεομεινους οικεοτεραν εποισεν. ει γδ ημερας δυο μονας επεσχε και παρηγαγε φυγομαχων, οση δν' εδεησεν αυτη μαχης, Αλλ' εφ' οις ηβουλετο δηλαγη παρ' ποις Αχαμοις, απελθοντων τω Μακεδονων εν δε, ως εφ' ειρηται, Αχα τω αρχημαται εν ποις οπλοις ε παρ' ημερος, ωσαυθαση διαμυεις (ως Πολυβιος φησι) παρ' τρισμυειους απεπαρ' παρ' εαοται, και θαυμαστον μη εν τα κινδυνω παροσχων εαυτον στρατηγον, εν θυμοις η χρησαμνος ποις πολιταις, ου μιν οση τω ξενων μεμπτως αγωνισαμνων, τα εσπα της οπλισεως και τα βαρβ της οπλικης φαλαγγος εβελθη. Φυλαρχος δε και προδοσιω γενεοται φησι τ' μαλιστα τω Κλεομεινους τα στραματα διεργασαμινω. τω γδ Αντιγονω εν ποις Ιλυειοις και ποις Ακαρναιας εκπαρ' ελθειν κρυφα κελδυσαντος, η κυκλωσαοται θατερον κερας εφ' ου παρ' αμεινος ω Ευκλειδας ο τω Κλεομεινους αδελφος, ειπα τω δηλω οπι μαχη δυναμιν εντατην, απο σκαπης θαρων ο Κλεομεινους, ως ουδαμω τα οπλα τω Ιλυειων και τω Ακαρναων κητειδεν, εφοβηθη μη παρ' ες τι ποιοτον αυτοις ο Αντιγονος κηρηται. καλεσας η Δαμοτελη τον οπι της κρυφειας τεταμεινον, οραν εκελδω και ζητειν οπως εχ' (α και) νατου και κυκλω της παρ' παρ' εως. τω η Δαμοτελοισ (ω γδ, ως λεγεται, παρ' τερον χρημασιν παρ' αυτη διεφθαμεινος) αμειλειν εκεινων ει ποιτος, ως καλω εχοντων, ποις η σινυα ποισιν εβενδυτας παρ' εχειν και ποιτοις αμωσαοται, παρ' εως, οπι τον Αντιγονον εχωρβ, και τη ρυμη τω παρ' αυτον Σαφρατων ωσαμνος τω φαλαγγα τω Μακεδονων, οπι πιντε που σαδισ. παρ' παρ' εων εκβιαζομνος και κηρατων, η κηλουθησεν. ειπα τω παρ' τον Ευκλειδα απο θατερου κυκλωθητων, οπιτας και κηρατων τον κινδυνον, Οχη μοι φιλατε αδελφε, (ειπεν) οχη ημναος ων, και πασι ζηλωτος Σαφρατων και γωαζιν αοιδιμος. ουτω δε τω παρ' τον Ευκλειδα αιαρεθητων, και τω εκειθεν ως εκραπω οπι παρ' εμων, παρ' παρ' ομνους εραν ποις θαρωτας, και μενειν οση παρ' πολμωτας, εσαζεν αυτον. αποθανειν δε και τω ξενων πολλους λεγρσι, και Λακεδαμονιους απομωτας, πλην Αχαροσιων, εξακισχιλις οντας. επει δε εις τω πολιν αφικετο, ποις μη απομωτησαι τω πολιτων φηνει δεχασαι τον Αντιγονον, αυτος δε ειπεν, ειτε ζων ειτε αποθανων μελλοι τη Σπαρτη σινυοσιν, ποδο παρ' εζειν. ορων δε τω γωαζικας ποις μετ' αυτη πεφωρσσι παρ' εβηροστας, και δεχομεινας τα οπλα, και ποτον παρ' εφρυσσας, αυτος εισηλθε μη εις τω οικια τω εαυτου, της δε παρ' οσκης, ω ειχεν, ελθερας οσσαι εκ Μεγαλης πολεως ανηλθως μετα τ' η γωαζικας πελθτω, ως ειησο, παρ' εσιουσης και βουλομνος απο στρατιας ηκριτα παρ' εβειν, ουτε κηρησαι κημικως,

A Tunc vero etiam superioribus regionibus ingressus Illyriorum exercitus eruperat, a quibus vastati acciverunt Macedones Antigonum. Quod si aliquantisper ante praelium haec litterae allatae ad eum essent, extemplo abscefferat, ac diu Achaëis salutem dixerat. Sed quæ res maximas puncto decernit fortuna, tantum edidit temporis momentum atque vim, ut quum depugnatum ad Sellasiam esset, Cleomenes verò exercitu & vi be exutus, superuenerint statim qui retraherent Antigonum. quod quidem imprimis fortunam effecit Cleomenis miserabiliorē. nam biduum modò si protraxisset, & vitabundus praelium prolataisset: nihil esset ei pugna opus, sed quibus voluisset legibus pacem Macedonem digressus esset cum Achaëis pactus. Nunc, sicut retulimus, dum ob rei pecuniariae angustias omnia in armis ponit, coactus est xx. millibus, ut Polybius tradit, signa cum xxx. millibus conferre. Qui quum mirificum se præbuisset in discrimine ducem, & civibus usus impigris esset, & vero haud ignauiter certassent mercenarii: armaturæ modo & potere graui phalangis impulsus est. Proditionem quoque ait Phylarchus adhibitam, quæ Cleomeni potissimum intulit cladem. siquidem quum Illyrios & Acarnanas clam Antigonus circuire, & circumfundere alterum cornu quod frater Cleomenis ducebat Euclidas, præcepisset: mox cæteras copias ad praelium instrueret: contemplans ex specula Cleomenes, ut nusquam conspexit Illyriorum & Acarnanum signa, metuit ne qua illis Antigonus ad talem machinam vteretur. accitum Damotelem, qui insidiis curandis præfectus erat, animaduertente imperauit & speculari quid à tergo & in ambitu aciei ageretur. Quum Damoteles (quippe fama est eum pecunia antè ab Antigono redemptum fuisse) dixisset ut nihil laboraret de illis, recte ea habere, sed intentus esset in eos quos in fronte obiectos haberet, atque hos profligaret: habita ei fide, mouit in Antigonum, atque impressione Spartiatarum, quos circa se habebat, impulit Macedonum phalangem, referentibusque pedem ferme ad quinque stadia victor institit, ut eos premens. Inde Euclida ab altero cornu circumuento, resistens, & conspicuus periculum eius, Actum de te charissime frater, inquit, actum est vir strenue, Spartiatarumque filiis præclarum exemplum, & mulieribus celebris. Ita interfecto Euclida, atque hostibus inde, qui illum fuderant, inferentibus se in suum cornu: perculsos milites cernens, & fugam respectantes, seruauit seipsum. Multos cecidisse mercenarios milites ferunt, & demptis ducentis cunctos Lacedæmonios, qui sex millia fuerant. Postquam ad urbem venit, monuit occurrentes ciues ut reciperent Antigonum. Ego, inquit, siue vita mea siue mors profutura reipub. est, eam ad id accommodabo. Mulieres autem videns concurrentes ad eos qui fugam suam fuerant comitati, armaque eis dementes, & potum offerentes: ipse domum suam ingressus est. Quum puella, quæ Megalopoli ingenuam abduxerat, & post uxoris obitu habebat, eum more suo exciperet, velletque regressum à bello curare: neque bibere siti afflictus, neque sedere defatigatus sustinuit,

sed ut erat armatus, columnæ vni manu obliqua
 admota ac capite in cubitū inclinato quum pau-
 lisper corpus quieti dedisset, atq; omnia cōsilia a-
 nimo volutasset, Gythium cum amicis contēdit.
 ibi conscēderunt ad id ipsum preparata nauigia,
 solueruntq; inde. Urbem Antigonus, simulatque
 signa admouit, accepit in potestātē. In Lacedæ-
 monios vero consuluit clemēter, neq; Spartæ di-
 gnitatē habuit ludibrio, neq; ei insultauit: verum
 legibus & repub. illis reddita & sacro diis facta, re-
 cessit tertio die, quū graue bellum accepisset Ma-
 cedoniz illatum, & vastari à barbaris fines suos. Iā
 morbus quoq; tentabat eum, in grauē tabem &
 destillationē erumpens violētā. non succubuit
 tamen huic malo: cæterum hæctenus restitit ad
 tuenda domestica, vt in maxima victoria atq; in-
 genti barbarorum strage expiraret gloriosē. vt ve-
 rissimile est & perhibet Phylarchus, vociferationi-
 bus in prælio pulmonē dirupit. In ludis narrabant
 clamantem præ lætitia post victoriam, O fau-
 stum diem, vim sanguinis effudisse atq; acri febre
 correptum expirasse. Hæctenus de Antigono. At
 Cleomenes ex Cythæra velis factis aliam tenuit
 insulam Ægialiam. Inde Cyrenas transmiffu-
 rum vnus ex amicis Therycion nomine, vir qui
 in factis semper animo fuerat ingenti, verbisque
 celsus ac gloriosus, remotis arbitris affatus est,
 Pulcherrimam, inquit, mortem rex in acie ami-
 fimus: quanuis omnes audiuerant nos iactantes
 non fore vt regem Spartiatarum Antigonus nisi
 mortuum transcenderet. Nunc secunda nobis
 gloria & virtute offertur. Quò temere nauiga-
 mus? Quid propinquam refugimus, & quærimus
 longinquam? Nam si fœdum non est Philippi &
 Alexandri successoribus posteros Herculis ser-
 uire, longam navigationem lucrificiamus, atque
 in fidem nos tradamus Antigoni, quem oportet
 tanto excellere Ptolemæo, quanto Ægyptiis
 Macedonas. Quòd si parere his à quibus victi ar-
 mis sumus, indignum putamus: quid eum qui
 non vicit, constituimus nobis dominum, vt pro
 vno duobus videamur deteriores: qui fugimus
 Antigonum, & Ptolemæo assentiamur? An profi-
 cisci te in Ægyptum dicemus matris gratia? E-
 ni nuero egregium ei & præclarum sis spectacul-
 um, ostendenti Ptolemæi vxoribus captiuum
 ex rege & exulem filium. Non quandiu gladio-
 rum nostrorum adhuc arbitrium & Laconiam
 habemus in conspectu, hic nosmet ipsi hac for-
 tuna expediemus atque ad illos qui apud Sella-
 siam pro Sparta occubuerē, nos purgabimus:
 potius quam in Ægypto desideamus, interro-
 gantes quem Antigonus Lacedæmone satrapam
 reliquerit? Sic factò Therycioni respondit Cleo-
 menes, Quod in rebus mortalium est facillim-
 um, scelestè, & omnibus promptissimum, ca-
 ptando, vitam finire, existimas esse te fortem, quū
 fugam cōsciscas priore fœdiorem? Nam hostibus
 cesserunt iam & nobis præstantiores, vel fortuna
 titubantes vel oppressi numero: qui verò labo-
 ribus & ærumnis, vel præconiis & probris ho-
 minum fatiscit, is à sua ipsius superatur prauit-
 ate. Debet enim consulta mors non fuga esse
 actionum, sed actio. siquidem deforme est si-
 bi soli viuere & mori: quo tu nunc nos vocas,

A δὴ ὡς ἄρ' ἐτύχαιε πῦρα κισμῶρος τ' κίονων πνίτῳ χεῖ-
 ρα παρὰ βλάτων πλαγίαι, καὶ τὸ πρὸσωπον ἐπὶ τὸν πῆχυον
 ἐπιθείς, καὶ χρόνον οὐ πολὺ διαναπαυσάμενος τὸ σῶ-
 μα, καὶ τῆς διανοίας περὶ δραμῶν ἀπολύτας τοὺς λογισμῶς,
 ὤρμησε μὲν τ' φίλων εἰς τὸ Γυθιον. κακείθεν ἐπιβαίτες ἐπὶ
 αὐτὸ τοῦτο παρεσκόλασάντων πλοίων, ἀνέχθησαν. ὁ δὲ Ἀν-
 τίγονος δὲ ἐφ' ἑδδου ὄρα λαβῶν τὴν πόλιν, καὶ χρησάμενος
 τοῖς Λακεδαιμονίοις φιλαδρόπως, καὶ τὸ ἀξίωμα τῆς
 Σπάρτης οὐ φοροῦν λακίσας, οὐδὲ ἐνυβρίσας, ἀλλὰ καὶ νό-
 μοις καὶ πολιτείαις ἀποδοῦς, καὶ τοῖς θεοῖς θύσας, ἀνεχώρη-
 σεν ἡμέρᾳ τρίτῃ, πυλόμενος ἐν Μακεδονίᾳ πολὺν πολεμὸν
 εἶναι, καὶ πορθεῖσθαι τὴν χώραν ὑπὸ τῶν βαρβάρων. ἤδη δὲ
 καὶ τὸ νόσημα κατεῖχεν αὐτὸν, εἰς φθίσην ἐκβεβηκὸς ἰχυροῦ
 καὶ κατάρροισι, σιωπῆτον. οὐ μὲν ἀπέπεινεν, ἀλλ' αἰτήρκεσθαι
 παρὰ τὸς οἰκείους ἀγῶνας, ὅσων ἐπὶ νίκη μεγίστη καὶ φόνου
 πλείω τῶν βαρβάρων δικλεύεσθαι ἀποθανεῖν ὡς μὲν εἰ-
 κὸς ἐστὶ καὶ λέγουσιν οἱ περὶ Φύλαρχον, αὐτῆ τῆ περὶ τὸν
 ἀγῶνα κεραιγῆ τὸ σῶμα παρὰ σαυρῆζας ἐν δὲ ταῖς χολαῖς
 ἦν ἀκρόν ὅτι βοῶν μὲν πῶν νίκῳ ὑπὸ χάρας, ὡς καλῆς
 ἡμέρας, πλήθος αἵματος ἀνήγαγε, καὶ πυρῆζας σιωπῆτως, ἐ-
 τελευτήσῃ. ταῦτα μὲν τὰ περὶ Ἀντίγονον. Κλεομένης δὲ,
 πλέων ἀπὸ Κυθήρων, εἰς νῆσιν ἐτέραν Αἰγιαλίαν κατέσχευεν.
 ὅθεν εἰς Κυρηνίῳν περανοῦσθαι μέλλοντος αὐτῶ, τ' φίλων εἰς,
 ὄνομα Θηρυκίων, αἰὲρ παρὰ τὸ τὰ παρὰ ζεῖς φρονηματι
 κεχρημένους μεγάλα, καὶ πῶς λέγουσι γενεῶς τις ὑψηλὸς
 αἰεὶ καὶ μεγάλουχος, ἐπιτυχὸν αὐτῶ κατ' ἰδίαν, τὸν μὲν
 κέλευσιν (εἶπεν) ὡ βασιλεῦ, θάνατον, ἐπὶ τῆ μάχῃ παρη-
 κέμεθα. καίτοι πόρτες ἠκρόσασαι ἡμῶν λεγόντων ὡς οὐχ
 ὑπερβήσεται τὸν βασιλεῦ τῶν Σπαρτιατῶν Ἀντίγονος, εἰ
 μὴ νεκρὸν. ὁ δὲ δὴ δεύτερος δόξῃ καὶ ἀρετῇ νῦν παρέστιν ἡμῖν. ποῖ
 D πλέον μὲν ἀλογίως; ἀποφύζοντες ἐγὺς ὄνθα, καὶ μακρὰ
 διώκοντες; εἰ γὰρ οὐκ ἀσχερὸν ἐστὶν δουλεύειν τοῖς ἀπὸ Φιλίπ-
 που καὶ Ἀλεξάνδρου τῶς ἀφ' Ἡρακλείδους. πλοῦν πολὺν
 κερδαίνον μὲν, Ἀντιγόνα παρὰ δόντες ἑαυτῶς, ὃν εἰκὸς ἐστὶ
 Πτολεμαῖος διαφέρειν, ὅσον Αἰγυπτίων Μακεδόνας. εἰ δὲ
 ὑφ' ὧν κερατήμηθαι τοῖς ὅπλοις, οὐκ ἀξιοῦ μὲν ἀρχεσθαι, τί
 τὸν μὴ νενικηκῆτα, δεασθῆναι ποιού μὲν αὐτῶν; ἵνα αὐτ' εἰός
 δυοῖν κακίους φαιδμῶν, Ἀντίγονοι μὲν φθίζοντες. Ππλε-
 μῶν ὃ χολακθόντες; ἢ διαπῶ μῆτερα φήσον μὲν εἰς Αἰ-
 γυπτοῖν ἠκροῖν; καλὸν μὲν δὲ αὐτῆ θάμα γενεοῖ καὶ ζηλωτῶν, ἐ-
 E πιδφκρυμένη τ' Πτολεμαῖος γινωσκῆν ἀχμαλώτων, ἐκ βα-
 σιλέως καὶ φυγάδα τ' ὑόν. ἔχ' ἔως ἐπὶ τῶν ἰδίων ξιφῶν ἀρχο-
 μῶν, καὶ τ' Λακωνικῆν ἀφορα μὲν, ἐπὶ ταῦτα τ' τύχης ἀπαλ-
 λάξαντες ἑαυτῶς, ἀπολογησόμεθα πῶς ἐν Σέλλασι κει-
 μένοις ὑπερ τ' Σπάρτης; ἀλλ' ἐν Αἰγυπτίᾳ κεραιδύμεθα,
 πτωχὰ νόμοι ἴνα τῆς Λακεδαιμονίας σαβασίῳ Ἀντίγονος
 ἀπολέλοιπεν; τοιαῦτα ἔθ' Θηρυκίωνος εἰπόντος, Κλεομένης
 ἀπεκρίνατο, τῶν ἀνθρωπίνων ὄρασον, ὡς ποιηρῶ, καὶ πᾶσιν ἐ-
 τοιμῶτα πιν διώκων, ἀποθανεῖν, ἀμείβος εἶναι δοκεῖς, φθίζων ἀ-
 χίονα φυγῶν τ' παρὰ πτερον; πολεμίοις μὲν γὰρ ἐπέδωκεν ἤδη
 F καὶ κρείττονας ἡμῶν, ἢ τύχη σφαλέντες, ἢ βιασθέντες ὑπὸ
 πλῆθους. ὁ δὲ παρὰ πόντος καὶ ταλαιπωρίας, ἢ δόξας καὶ
 ἴσους ἀφ' ἀφροῦτων ἀπαγορεύων, ἠπῶται τῆς ἑαυτοῦ μαλα-
 κίας. δεῖ γὰρ τὸν αὐθαίρετον θάνατον, οὐφυγῶν εἶναι παρὰ
 ἑξῶν, ἀλλὰ παρὰ ζεῖν. ἀσχερὸν γὰρ ζῆν μόνους ἑαυτοῖς καὶ ἀποθνήσκειν ἐφ' ὃ νῦν σὺ παρὰ κελίς ἡμᾶς,

" αὐτῶν ἀπαλλαγῆναι τῶν παρόντων, καλὸν δὲ δοῦναι ὁδὸν
 " χρησίμην ἄλλο διαπραπόμηνος. ἐγὼ δὲ καὶ σε καὶ ἐμαυτὸν
 " εἰ μὴ δεινὸν ἔσθ' ἡμῶν τῆς πατρὸς ἐλπίδας μὴ καταλι-
 " πεῖν ὅπου δὲ αὐτῶν ἐκείνων καταλείπωσι, ῥᾶτα βουλο-
 " μένοις ἀποθανεῖν ἠπάρξει. πρὸς ταῦτα Θηρυκίων οὐδὲν
 " ἀντιπῶν, ὅτε πρῶτον ἔρχετο ἀποστῆναι τῷ Κλεομένει,
 " ἐκτραπόμηνος πρὸς τὸν ἀγιάλῳ, ἔσφαξεν ἑαυτὸν. ὁ δὲ
 " Κλεομένης ἀπὸ τῶν ἀγιάλων ἀναστρεφόμενος, τῇ Λιβύῃ πρὸς ἑ-
 " βαλεῖα καὶ ἀπὸ τῆς βασιλικῆς πρὸς ἀπεμπόμηνος, ἦκεν εἰς
 " Ἀλεξάνδρειαν. ὁφθαλμοὶ δὲ τῷ Πτολεμαίῳ, κατ' ἄρξας μὲν
 " εὐτύχαι καὶ φιλοφροσύνη καὶ μετεῖς πρὸς αὐτὸν ἐπεὶ
 " δὲ γνώμης διδοῦς πείθειν, αὐτὸν ἐφάρμετο ἔμφρων, καὶ τὸ καθ'
 " ἡμέραν ὁμιλίας αὐτῷ ὁ Λακωνικὸν καὶ ἀφελὲς τὴν χάριν
 " ἐλθέμενον εἶχε, καὶ τὴν ἑβραϊκὴν οὐδαμῶς κατασχόντων, ἔδωκε
 " καὶ μπόμηνος ἠπὸ τῆς τύχης, τῶν πρὸς ἡδονὴν καὶ χαλ-
 " κείαν ἀφελῶν πρὸς ἀποστῆναι ἐφάρμετο, πολλὴ μὲν ἀ-
 " δῶς καὶ μετάνοια τὸν Πτολεμαίον εἶχεν, ἀδρόν ἀμελήσαν-
 " τα ποιούτου, καὶ πρὸς ἀποστῆναι τῷ Αἰγύπτῳ, δόξαν ἅμα κε-
 " κτημένῳ τῆλικα αὐτῷ καὶ δυνάμει. ἀναλαμβάνων δὲ πι-
 " μῆς καὶ φιλοφροσύνης τὸν Κλεομένει, παρεπαύρηνεν, ὡς
 " μὲν ἰεῶν καὶ χρημάτων ἀποστῆναι αὐτὸν εἰς τὴν Ἑλλάδα,
 " καὶ καὶ τῶν εἰς τὴν βασιλείαν. ἐδίδου δὲ καὶ σὺν ταῖς
 " αὐτῶν, πᾶσα καὶ εἰς τὴν ἀλάτῃ καὶ ἔκαστον ἐμαυτὸν ἀφ'
 " ὧ ἐκείνος αὐτὸν καὶ τοὺς φίλους ὑπελῶς καὶ σωφρονῶς διοι-
 " κῶν, τὰ πλεῖστα κατανήλικεν εἰς φιλοφροσύνας καὶ μετα-
 " δόσης τῶν ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος εἰς Αἴγυπτον ἐκπεπληκῶν.
 " ὁ μὲν οὖν πρὸς ἀποστῆναι Πτολεμαίος, πρὸς ἐκτελέσει τῶν
 " Κλεομένει τὴν ἐκπεμψίν, ἐτελεύτησε. τὸ δὲ βασιλείας ὑ-
 " θι εἰς πολλὰ ἀσέλγεια καὶ παρρησία καὶ γυναικωχεσία
 " ἐμπεσούσης, ἡμελεῖτο καὶ τὰ τῷ Κλεομένει. ὁ μὲν γὰρ βα-
 " σιλεὺς αὐτὸς οὕτω διέφθαρτο τὴν ψυχὴν ἠπὸ γυναικῶν
 " καὶ πότων, ὥστε, ὅποτε ἤνοι μάλιστα καὶ ἀουδαμότατος αὐτοῦ
 " ἦνοιτο, τὴν τελεῖν, καὶ τὴν μπόμηνος ἔχον ἐν τοῖς βασιλείοις
 " ἀγείρειν, τὰ δὲ μέγιστα τῆς ἀρχῆς παράγματ' ἀδιοικεῖν Ἀ-
 " γαθόκληαν τὴν ἐραμείαν τῆς βασιλείας, καὶ τὴν ταύτης
 " μητέρα, καὶ πορνοδόσχον Οἰναίθην. ὁ μὲν δὲ οὐδ' ἔδωκε τις
 " ἐν ἀρχῇ καὶ τῷ Κλεομένει χρεῖα γερνέειν. δεδῶς γὰρ
 " Μάγαν τὸν ἀδελφὸν Πτολεμαίος, ὡς ἰσχύοντα ἀπὸ τῆς
 " μητρὸς ἐν τῷ στρατιωτικῷ, τὸν Κλεομένει πρὸς ἐλαττω-
 " νε, καὶ μετὰ δίδου τῶν ἀποστῆναι σκεδῶν, βουλδομένους
 " αἰελεῖν τὸν ἀδελφόν. ὁ δὲ, καὶ πρὸ ἀπύπτων τούτου πρᾶξιεν
 " κελθόντων, μόνος ἀπηγέρουσεν, εἰπὼν ὡς μάλλον (εἰδω-
 " τὸν ἴω) ἔδει φύσασθαι τῷ βασιλεῖ πλείονας ἀδελφούς, πρὸς
 " ἀσφάλειαν καὶ ἀφροσύνην τῶν ἀποστῆναι. Σωσίου δὲ
 " τῶν πλείων τοῖς ἐν φίλοις διωαμῆου φήσαστος ὅτι εἴ
 " τὰ τῶν μισθόφορων αὐτοῖς βέβαια, τῷ Μάγαν ζῆντος, ἀμε-
 " λεῖν ἐκέλευεν ὁ Κλεομένης, ἐνεκά γε τούτου, πλείους γὰρ ἢ
 " πελοποννησίους τῶν ξένων εἴη Πελοποννησίους, πρὸς ἔχοντα αὐ-
 " τῷ καὶ μόνον νόση. πρὸς ἄρξας μὲν τῶν ὀπλων παρεσ-
 " μένους. ὅτι ὁ λόγος τότε μὲν οὐ σμικρὸν τῷ Κλεομένει καὶ
 " πῆσιν ὑποίας καὶ δόκησιν ἰσχύος πρὸς ἔχοντα. ὕστερον δὲ τῷ
 " Πτολεμαίῳ, τῆς ἀδελφείας ὀπιτείουσης τὴν δειλίαν, καὶ
 " κατὰ πρὸ εἴωθεν, ἐν τῷ μηδὲν φρονεῖν, τὸ πᾶντα δεδι-
 " κέναι καὶ πᾶσι ἀπτεῖν ἀσφάλας ἀποδοκίμως εἴη, φοβερόν ἐποίει τὸν Κλεομένει τοῖς ἀυλικῶν, ὡς ἰσχύοντα
 " πρὸς τοῖς ξένοις. καὶ πολλῶν ἴω ἀχρεῖν λεγόντων ὅτι οὐδ' ὁ λέων ἐν πύργοις τοῖς πρὸς ἀπὸ ἀναγρέφεται.

ergo. Palmer.

lorator. Palmer.

A qui presenti fortuna properas expedire te, ne
 quicquam egregie aut vtiliter efficis aliud. Ego
 vero & te & me existimo non debere spem dese-
 rere patriæ seruiendi, vbi nos illa deseret: facilli-
 mē emori, vbi voluerimus, licebit. Nihil ad hæc
 respondit Therycion: verum vt primum op-
 portunitatem habuit à Cleomene digrediendi,
 deflexit per littus, ibique semet ipse confodit.
 Cleomenes postquam soluit ex Ægialia, Afri-
 cam appulit: deductusque à ministris regiis per-
 uenit Alexandriam. Initio aduentus sui Ptole-
B mæum sic satis humanum & benignum erga se
 expertus est. Vt vero consilii dato documento
 vir prudens habitus est, & quotidianæ eius con-
 suetudinis Laconica simplicitas vrbantate in-
 genua fuit condita, neque nobilitatem vsquam
 fœdans, neque fortuna inflexus, blandientibus
 & adulantibus fuit Ptolemæo gratior: magna
 cepit eum verecundia poenitentiaque quod ta-
 lem virum neglexisset, & euerti permisisset ab
 Antigono, vnde pariter tantam gloriam & o-
 pes comparasset. Itaque honoribus & beneuolen-
 tia complectens Cleomenem, spem fecit cum
 nauibus & pecunia remissurum eum se in Græ-
C ciam, atque in regnum repositurum. Attribuit
 etiam ei annua vigintiquatuor talenta: quibus
 ille se & amicos frugaliter ac modicè tolerabat,
 & reliqua in beneficentiam & munificentiam
 impendebat erga illos qui Græcia extorres in Aeg-
 yptum se contulerant. At senior Ptolemæus
 prius quàm præstitisset ei quæ ad restitutionem
 pertinebant, decessit. Mox regno in multam la-
 sciuiam, vinolentiam, & fœminarum arbitrium
 delapso, postmissum est & Cleomenis negotium.
 quippe vsque eò rex imple effœminatus iustis &
 vino erat, vt vbi sobrius magis & sedulus erat
D solito, ludos celebraret, sacrificaret, cum tym-
 pano circumcurfaret: dum interim præcipua re-
 gni negotia amica eius Agathoclia eiusque ma-
 ter & leno OEnanthes procurarent. Attamen
 apparet primò aliquem vsum Cleomenis fuisse.
 nam fratrem Ptolemæus Magan, qui per ma-
 trem apud milites pollebat, formidans, Cleome-
 nem asciuit atque arcanis adhibuit consiliis, de-
 liberans fratrem de medio tollere. Cæterum
 Cleomenes, licet assentientibus omnibus, deter-
 ruit eum, plures ferens, si fieri posset, gignendos
 regi fratres esse ad regni securitatem & perpetui-
E tatem. Quum vero Sosibius, cuius maxima in-
 ter amicos regis erat autoritas, fidem diceret
 mercenariorum militum, quàm diu viueret
 Magas, non fore ipsis firmam: respondit Cleo-
 menes, quod ad id attineret, vt securi essent. Plus
 enim tria millia ex mercenariis Peloponnesios
 esse sui studiosos: qui, si annuisset modò, promptè
 aduolaturi essent cum armis. Hęc oratio non
 modicam in presentia Cleomeni & fidem in re-
 gem beneuolentiæ & opinionem autoritatis pe-
 perit. Post imbecillitate Ptolemæi timiditatem
 intendente, & quum omnia formidare omnibusq;
F diffidere, vt solet vbi nulla est mens, tutissimū ef-
 se videretur, Cleomenē reddidit aulicis, quòd va-
 leret apud illos, formidolotum: multosq; audires
 qui dicerent versari hunc inter oues leonem.

ως δὴ μέγα θηλείον καὶ δυσθήρητον ἀμελῶς φυλάττοιεν καὶ
 ῥαθύμως. Τούτων ὁ Κλεομένης αὐτήχους γυμνάριον, καὶ πλείον
 ἀφείσατο τὸν Πτολεμαῖον ἀναχωρήσας, ἔφρασε τοῖς φί-
 λοῖς. ὁ δὲ οὖν πρῶτος ἀσπέρτερον εἶχον ἐλπίδας ἐκβα-
 λόντες, πρὸς ὀργὴν ἐβουλόσθησαν, τῷ Πτολεμαίῳ τὴν ἀ-
 δικίαν ἀμυνόμενοι καὶ τὴν ὕβριν, ἀξίως τῆς Σπάρτης ἀ-
 ποθανεῖν, καὶ μὴ περὶ μὲν, ὡς περὶ ἱερεῖα παιδέντα, κατακ-
 πῆναι. δὲ φόνον γὰρ εἰς τὸ πρὸς Ἀντήρονον δούρα πολεμιστὴν καὶ
 δραστήριον ἀγαλῦσις ὑπερὶ τὸν Κλεομένην, καὶ θηταί μνη-
 στραγύρου βασιλέως ῥολίω ἀγαλῶν, ὅταν περὶ τὸν ἀπὸ-
 θηται τὸ τύμπανον καὶ καταπαύσῃ τὸν θάσον, ἀποκτείνου-
 ρος αὐτὸν. ἐπεὶ ὅμως ἐδίδεκε ταῦτα, καὶ χεῖρ' ἔχων ὁ Πτολεμαῖος
 εἰς Κάνωβον ἐξώρμησε, πρῶτον μὲν διέδωκεν λόγον ὡς
 περὶ ἀλύσιον τῆς φυλακῆς ὑπὸ τῷ βασιλέως. ἔπειτα, ἐκ-
 λίνος ἔστι βασιλικὸς, τοῖς μέλλουσιν ἐξ εἰρηκτῆς ἀπολύεσθαι,
 δειπνοῦ τε περὶ ποταμῶν καὶ ξείνων, οἱ φίλοι πολλὰ τοιαῦτα
 τὰ Κλεομένην περὶ ἀσκαθασάντες, ἐξώθεν εἰς ἐπεμψαί, ἐξ-
 ἀπατῶντες τοῖς φύλακας, οἰομένους ὑπὸ τῷ βασιλέως ἀ-
 πεσάλλαι, καὶ γὰρ ἔθνε καὶ μετεδίδου τούτων ἀφρόνως αὐτοῖς,
 ὅτι πλείους τε φαίους, καὶ κατακλινεῖς εἰς ἱὰ τὸ μὲν τῶν φίλων.
 λέγεται δὲ πάχον ἢ διεγνώκει πρὸς τὴν πρῶτην ὀρμήσασαι,
 σωματοδόμος οἰκέτιον ἕνα τῶν σωματοδότων τὴν πρῶτην,
 ἐξω πρὸς γυναικὶ κεκοιμημένην ἡσέει. καὶ φοβηθεὶς μνήθη-
 σιν, ἐπεὶ δὴ μέσον ἡμέρας ἦν, καὶ τοῖς φύλακας ἠσέειτο κα-
 θεύδοντας ὑπὸ τῆς μέσης, ἐνδυσάμενος τὸν χιτῶνα, καὶ τὴν
 ῥαφίω ἐκ τῆς διξιοῦ περὶ ἀλυσιότατος ἄμου, γυμνῶ τὰ ξί-
 φη μετὰ τῶν φίλων ἐξεπήδησεν, ἐξέσκαθασμένον ὁμοίως, δε-
 κατεῖαν ὄντων. Ἰππότες ὅμως ἄν, τῆ μὲν πρῶτη σωματο-
 πρῶτη ὀρμῇ πρὸς τὸν ἄλκῃ, ὡς δὲ ἔωρα ῥολαίτερον πορδουμέ-
 νους δι' αὐτὸν, ἐκέλευεν ἀελεῖν, καὶ μὴ ἀφαιρέσειν τὴν
 πρῶτην, ἀχρησεν ἀνδρῶν περὶ μὲν οὖν, ἔτυχε δὲ τῶν Ἀ-
 λεξανδρέων πρὸς ἵππον ἄγων πρὸς τὴν ἴσους τῶν ἀφελό-
 μνοι, καὶ τὸν Ἰππότες ἀλαβόντες, ἔφεροντο δρόμον ἀφαι-
 τῆ φενωπῶν, καὶ παρεκάλου τ' ὄχλον ἐπὶ τῷ ἐλθεῖν. τοῖς
 δὲ ποσῶν (ὡς εἰσικεν) ἀλκῆς μετῶν, ὅσων ἐπαμείν καὶ θαυ-
 μαζεῖν τὴν τῷ Κλεομένους πόλεμον, ἀκροατοῦν ὅτι καὶ βοηθῆν
 σάδεις ἐθάρρη. τὸν μὲν οὖν Χρυσέρμου Πτολεμαῖον ἐκ τῆς
 αὐλῆς ἐξίοντα τρεῖς ὄντας πρὸς πεσόντες ἀπέκτειναν. ἑτέρω
 ὁ Πτολεμαῖος ἔφυλασσαντος τὴν πόλιν ἐλαύνοντος ἀρματι-
 πρὸς αὐτοῖς ὀρμήσαντες οἰαίτιοι, τοῖς μὲν ὑπερῆρας καὶ
 δορυφόροις διεσκέδασθη, αὐτὸν ὅμως κατασάσαντες ἀπὸ τῆς ἀρ-
 ματος ἀπέκτειναν. εἶτα πρὸς τὴν ἄκρην ἐχώρεον, ἀπαρ-
 ῆσαι δὲ ἀνοσόμενοι τὸ δεσμοθήριον, καὶ χεῖρασσαι ἐπὶ πλείον
 τῷ δεδεδυμένων. ἔφρασε ὁ πρῶτος ἀμύνοι καλῶς οἱ φύλακας ὡς
 τε καὶ ταῦτα ἀποκτείνετα τῷ πείρας τὸν Κλεομένην ἀφαι-
 φέρεσσαι καὶ πλατῶν καὶ τὴν πόλιν, ὁ δὲ οὖν αὐτὸ πρὸς
 χερσῶντος, ἀλλὰ φερόντων καὶ φοβουμένων ἀπὸ τῶν. ἔ-
 τως οὖν ἀποσῶν καὶ πρὸς τοῖς φίλοις εἰπὼν, Οὐδὲν ἔγωγε
 εἰς θαυμαστὸν ἀρχὴν γυναικῶν ἀνθρώπων φερόντων τὴν ἐ-
 λθεῖν, παρεκάλεισε πρὸς τὴν ἀξίως αὐτὸν καὶ τῶν περὶ
 γυμνῶν τελευτῶν. καὶ πρῶτος μὲν Ἰππότες ὑπὸ τῶν νεω-
 τέρων πρὸς ἐπληγη δεηθεὶς, ἔπειτα τῶν ἄλλων ἐκαστος δὴ
 λως καὶ ἀδελφῶς αὐτὸν ἀποσφάτῃ, πλείον Γαντίως τῷ
 πρῶτου Μεγάλῳ πόλιν καὶ ἀλαβόντος. πρῶτον δὲ κάλλιπον ὡρα καὶ πρὸς τὴν ἀγωνίαν διφύεσσαν τῶν νέων
 γυμνάριον, ἐράμνον ἐσχηκῶς ὁ βασιλεὺς, ἐκέλευεν, ὅταν αὐτὸν τε καὶ τοὺς ἄλλους ἴδῃ περὶ τὴν ἀξίως, ἔτω τελευτῶν.

A castigavit acriter custodes quod sequerem capti-
 que difficilē servaret segniter & socorditer. Hoc
 Cleomenes ipse excepit, & prius quā sentiret Pto-
 lemeus, recepit se & narravit amicis. Mox omnes,
 quā ante habuerant spe in irā versa, deliberaue-
 runt, Ptolemei iniuriā & contumeliā vlciscētes, vt
 dignū Spartiatis esset mortē occūbere, neq; operi-
 ri donec sicut victimæ saginatæ mactaretur. indi-
 gnū n. esse, Cleomenē, qui fœdus pacisci cū Anti-
 gono fastidierat, bellicoso viro & strenuo, deside-
 re Matildæ initiati regis otii manentem, vt vbi
 primū tympanū deposuerit atq; a tripudio quieue-
 rit, ipsum obtruncaret. Postquā in eā sententiam
 itū est, Ptolemeo fortē Canopū pfecto, primo vul-
 gauerunt rumorē liberari eū a rege custodia: dein
 de, quod in more regi esset vt quos erat carcere
 soluturus, cenam his & munera mitteret: amici
 multa talia apparata miserūt foris in urbē Cleome-
 ni, quo circumuenerunt custodes, qui ista missa
 putabant a rege. quippe sacrificauit & participauit
 eis hæc liberaliter, impositaq; corona accumbens
 cum amicis epulatus est. Fama est autem maturi-
 us eū quā instituerat, ad rē exequendā erupisse:
 quod percepisset seruum vnum ex facti conscis
 foris cum muliere, quā amabat, cubuisse: ac me-
 tuens indicium, quum meridies esset, & custodes
 sensisset ex temulentia sopitos, induit tunicam, ac
 futura ex dextero humero aperta strictoque gla-
 dio eiecit se domo cum amicis pariter instructis.
 Tredecim hierant. Hippotas, qui erat claudus,
 primo impetu erupit cum eis alacriter. quos vt
 lentius sui causa pergere vidit, petiit vt interfice-
 rent se, neque hominem inutilem expectando
 ccepta corrumpere. Forte Alexandrinorum
 quispiam equum præter ianuam ducebat. Hunc
 abstulerunt, impositoque Hippota cursu lati sunt
 per plateas, plebemq; vocauerunt ad libertatem.
 Illi tantum sane habuerunt roboris, quod pro-
 barent admirarenturque audaciam Cleomenis:
 sequi eum & opem ferre ausus fuit nemo. Ptole-
 mæum Chrysermi aula digredientem tres statim
 adorti occiderunt. Alterum Ptolemæum vrbis
 præfectum, qui curru ad eos pergebat, infesti in-
 uadentes, ministros & satellites eius disiecerunt:
 illum curru detractum interfecerunt. Hinc ad
 arcem contenderunt, eo consilio vt carcerem ef-
 fringerent, vterenturque custodiarum manu.
 Verum maturauerant custodes diligenter fores
 obthurare. Ita vbi hoc lapsus conatu Cleome-
 nes est, palatus est vagabundus per urbem, neque
 ei quisquam adiunxit se, sed fugerunt trepidaue-
 runtque omnes. Igitur a ccepto desistens, atque
 ad amicos fatus, Nihil sane miri est imperare
 fœminas viris libertatem refugientibus: horta-
 tusque cunctos est vt vitam deponerent, sicut se
 rebusque gestis esset dignum. Primus Hippotas
 precibus a quodam ex iunioribus obtinuit vt oc-
 cideret se. Mox aliorum quisque æquo animo
 & intrepidè seipsum interemit, præter Pantea, qui
 Megalopolim primus ingressus erat. Huic, quem
 rex specie formosissimum, & iuuentutis discipli-
 na præter æquales optimè institutum amauerat,
 præcepit, quum ipsum atque alios vidisset iam
 occubuisse, tum sibi conscisceret mortem.

omnibus iam humi stratis accedens Panteus, & pugione singulos fodiens, tentavit num quis adhuc forte spiraret. Quum Cleomenem quoque in planta pedis punxisset, atq; aduertisset faciem eum contrahere: osculum illi tulit, inde affedit ei, hinc exanimem iam complexus semetipsum super eum confodit. Ac Cleomenes quidem, postquam regum sexdecim annos obtinuit, talemque se praestitit, ad hunc occubuit modum. Ut vero rumor est per totam urbem dilatus, Cratesiclea, quamvis generosa mulier, demisit ex magnitudine calamitatis animos, liberosque complexa Cleomenis proiecit se in lamentationes. Ex filiis stirpis maior, ex fastigio domus praeter omnium expectationem defiliens in caput se praecipitem dedit: atque afflicto quidem fuit, non expiravit tamen, sed sublatus est clamans & fremens quod interpellaretur moti. Ptolemæus ubi hæc accepit, corpus imperavit Cleomenis excoriatum in crucem agi, necari in super liberos eius, matrem & feminas eius comites. In his Pantei quoq; vxor erat eximia & ingenua imprimis forma. Breui post nuptias in ipso amorum feruore in has incidere ærumnas. Eam comitari Pantei fugam per mare cupientem prohibuerant parentes, ac vi inclusam afferunt: at illa paulo post parato equo ac pauculo ære, arripuit nocte fugam, Tænarumque citato profecta cursu, nauem quæ inde soluebat in Ægyptum, conscendit, & ad virum peruenit, fortisque animo & hilari peregrinationis se praebuit viro sociam. Hæc tunc Cratesicleam, dum à militibus ad supplicium rapitur, manu duxit, replum eius subleuans ac confirmans, ne illam quidem mortem trepidantem, verum vnum modo petentem, ut ante pueros sustolleretur. Postquam ad supplicii locum peruentum est: pueros primum sub oculis Cratesicleæ, deinde illam interfecerunt. Illa vnam hanc vocem tantis in malis misit, Quo pueri estis profecti? At Pantei vxor stola succincta, valens mulier & eminenti statura, vnamquamque morientium silentio & sedate curauit atque ex praesenti copia velauit. Tandem omnium nouissima semetipsam composuit, deductoq; amictu neminem accedere permittens neque contueri se, extra vnum qui ad iugulandum ipsam praepositus erat, vitam deposuit fortissime, neque eguit quoquam qui se adornaret & obnuberet ab excessu. Adeo in morte animi decus vsq; retinuit, conseruauitq; quam viua corpori custodiendo adhibuerat curam. Ita Lacedæmon, quæ muliebri actu ex equo cum virili extremis temporibus certauit, virtutem ostendit non posse à fortuna suggillari. Paucis post diebus, qui Cleomenis corpus cruci suffixum custodiebant, draconem ingentem conspexerunt, qui caput illius circumplicabat, faciemq; contegebat, ne quis carniuora eam vlla attingeret. Hinc superstitio incessit regi trepidatioque, aliarum expiationum mulieribus aditum praebens, quasi virum interfecisset diuinum & humana forte maiorē. Alexandrini quoq; excurrebant ad ipsum locum, ac heroem Cleomenem deorumque filium appellabant, vsq; dum reflexerunt eos doctiores, qui docuerunt apes ex bobus,

A ἤδη ὁ κλειμένων ἀπὸ τῶν ἐπιπερὸν ὁμοῦ οἰπαίτης καὶ ὁ Ζιφιδίω παραπλοῦς καθ' ἕκαστον, ἀπεπειράτο μή τις εἴχετο δάνοι ζῶν. ἐπεὶ δὲ καὶ τὸ Κλεομένην νύξας πρὸς τὸ σφύρον, εἶδε συστρέφασθαι τὸ πρὸς ὄψον, ἐφίλησεν αὐτὸν, εἶτα παρεκάλει καὶ τέλος ἐξῆνος ἢ δὴ πρὸς ἀλὼν τὸ νεκρὸν, ἐαυτὸν ἐπιπλάττει σφάζει. Κλεομένης μὲν οὖν ἐκκαίεται τὸ Σπαρτίας βασιλεύσας ἔτη, καὶ τοιοῦτος αἰὲρ γυμνός, ἔτι κατέφραξε. τῆς δὲ φήμης εἰς τὸ πόλιν ὄλην σκεδάσθαι, ἢ μὲν Κρατησίκληα, καὶ τὸ οὐσα γυναικα γυνή, πρὸς δὲ φερόμα πρὸς τὸ συμφορῆς μέγιστος, καὶ πρὸς ἀλὼν τὰ παῖδια τῶν Κλεομένων, ὡς φέρετο. τὸ δὲ παίδων τὸ πρὸς οὐρετο, ἀποπνῆσαν, ὡς φέρετο ἀπὸ τῶν ἀποπνῆσαντος, ἀπὸ τῶν τῆς ἐπιπερὸν κεφαλῆν ἐρρίψεν ἑαυτὸ καὶ κακῶς μὲν ἔχει οὐ μὲν ἀπέθανεν, ἀλλ' ἤρθη βραδὴ καὶ ἀγλακτοῦν ἐπιπερὸν ἀφ' ἀκαλύεσθαι τελευτῶν. ὁ δὲ Πτολεμαῖος ὡς ἔγνω ταῦτα, πρὸς ἔταξε τὸ μὲν σῶμα τὸ Κλεομένης κρεμάσαι κατὰ βουρσάσας, ἀποκτείναι δὲ τὰ παῖδια, καὶ τὸ μητέρας, καὶ τῆς πρὸς αὐτῶν γυναικας εἰς τὸ ταύτης ἰὼ καὶ Παντίως γυνή, καλλίστη καὶ γυμνοτάτη τῆς εἶδος. εἶς δὲ ἀδελφῶν νεογάμοις οὐσιν, εἰς ἀκμῆς ἐρώτων εἰς τύχαι σιωπῆσαν. ὁ δὲ μὲν οὖν σιωπῆσαν πρὸς τῶν Παντίως βραδὴν αὐτῶν ὅκ εἶσαν οἱ γυνεῖς, ἀλλὰ βία κατακλείσαντες ἐφύλακτον ὄλην τῶν ὑπερῶν ἰπῶν ἐαυτῆ πρὸς ἀκαλύεσθαι καὶ χρυσίδιον ἔχον, ὑποκτῶς ἀπέδρα, καὶ διώξασα σιωπῶν: ἐπὶ τῶν ναρον, ὅκειθεν ἐπέβη νεὸς εἰς Αἴγυπτον πλεῖστος: καὶ διεκομίθη πρὸς τὸν ἄνδρα, καὶ σιωπῆσαν ἔχον αὐτῶν ἐπὶ ξένης βίον ἀλύπτος καὶ ἰλαρός. αὐτῆ τότε τῶν Κρατησίκλειαν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν ἐξαρμήδην ἐχέσθαι, τὸν τε πέπλον αὐτῆς ὑποκαμάουσα καὶ παρρηῖν πρὸς ἀκαλύεσθαι, μηδὲν τι μὲν αὐτῶν ἐκπεπληγμένον τὸ θανάτων, ἀλλ' ἐν μόνον ἀποπνῆσαν, πρὸς τῶν παίδων ἀποθανεῖν. ἐπεὶ δὲ ἦλθον εἰς τὸν πόπον εἰς τῶν δρῶν εἰώθασιν οἱ ὑπερῶν, πρὸς τὸν μὲν τὰ παῖδια τὸ Κρατησίκλειας ὀρώσης ἐσφατῶν εἶτα ἐκείνῳ, ἐν τῷ τὸ μόνον ἐπὶ τῆς λιχούτης φηγεσθαι μὲν πάθει, ὡς τέκνα ποῖ ἐμόλετε; ἢ δὲ τῆς Παντίως γυνή, πρὸς ἀκαλύεσθαι τὸ ἰμάτιον, ἄρως οὐσα καὶ μεγάλη, τῶν ἀποπνῆσαντων ἐκείνην σιωπῆ καὶ μετ' ἡσυχίας ἐπὶ πρὸς, καὶ πρὸς φελλεν ὅκ τῶν ἐνδεσθῶν. τέλος δὲ μὲν πάσας ἐαυτῶν κρεμάσας, καὶ κατακαλύεσθαι τῶν πρὸς ἀλὼν, καὶ μηδὲνα πρὸς φελλεν εἶσα μὲν εἶδεν ἄλλον ἢ τὸν ἐπὶ τῆς σφαγῆς τεταγμένον, ἠρωικῶς κατέφραξε, ὡς φέρετο δεηθεῖσα χρυσοῦτος καὶ πρὸς ἀκαλύεσθαι πρὸς μετὰ τῶν τελευτῶν. οὐτὸν παρέμεινε τῶν θανάτων τὸ χροσμῶν τῆς ψυχῆς, καὶ διεφύλαξεν ἰὼ ζῶσα φελλεν τῶν σώματι πρὸς φελλεν. ἢ μὲν οὖν Λακεδαιμονίαν ἐφ' ἀμύλλας ἀγωνισθῆσαι τῶν γυναικῶν δρῶματι πρὸς τὸ ἀνδρῶν ἐν τοῖς ἐργάτοις κατέφραξε, ἐπέδειξε τῶν δρῶν ὑπερῶν μὲν δυναμῶν ὑπὸ τῆς τύχης. ὀλίγαις δὲ ὑπερῶν ἡμέραις, οἱ δὲ σῶμα τῶν Κλεομένης ἀνδραυρῶν πρὸς ἀκαλύεσθαι, εἶδον ὁ μὲν δρῶν τῆς κεφαλῆς πρὸς ἀκαλύεσθαι, καὶ ἀποκρῶν τῶν πρὸς ὄψον, ὡς τε μὲν ὄρνεον ἐφ' ἀκαλύεσθαι ἀκαλύεσθαι. ὅκ δὲ τούτου δεισιδαιμονία πρὸς ἔταξε τῶν βασιλεί, καὶ φόβος, ἄλλων κατὰ μὲν τῶν γυναικῶν δρῶν πρὸς ἀκαλύεσθαι, ὡς ἀνδρῶν ἀπὸ μὲν θεοφιλῶς, καὶ κρείττονος τῶν φύων. οἱ δὲ Ἀλεξανδρεῖς καὶ πρὸς ἔταξε, φοιτῶντες ἐπὶ τὸν πόπον, ἠρωα τὸν Κλεομένην καὶ τῶν παῖδα πρὸς ἀκαλύεσθαι ἀζελὸν κατέφραξε, ἀλλὰ οἱ σφῶντες, διδόντες λόγον, ὡς μελίτης μὲν βόες,

σφῆρας ἴπποι καὶ τὰ σαπέντες ἔλαιουσι, κἀνθαροὶ δὲ, ὄντων
ὁ αὐτὸ παρὸντων ζώων ἐνταὶ τὰ ἴα θροῦπινα σάματα, τῶν
πρὸ τῶν μωλῶν ἰσθρῶν συρροῦντα καὶ σύρασι ἐν ἑαυτοῖς λα-
βόντων, ὅφρα αἰαδίδωσι καὶ τὸ το καπιδόντες οἱ παλαιοὶ, μάλι-
στα τὸ ζῶον τὸ δράκοντα τοῖς ἥρωσι στυφκείωσαν.

A ex equis vespas putrescentibus germinare, scara-
beos ex asinis pullulare eodem deductis: humana
vero corpora tabe medullarum inter se compacta &
concreta edere angues. Qua re veteres animad-
uerfa, inter omnes animantes heroibus draconem
consecrauerunt.

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

TIBERIOS ΚΑΙ ΓΑΙΟΣ

ΓΡΑΚΧΟΙ.

PLVTARCHI

TIBERIVS ET CAIVS

GRACCHI.

ΜΕΙΣ δὲ τὴν περὶ τὴν ἰσοπέταν ἀποδε-
δάκτες, ἐχόμενοι ἐκ ἐλαττονα παρὰ τῶν
τῶν ἐν τῇ Ρωμαίῃ συζυγία θεωρησά-
μενοι τὸν Τιβέριου καὶ Γαίου βίον ἀντιπαρα-
βάλλοντες. ἔπειτα Τιβέριου Γρακχοῦ παῖ-
δες ἦσαν, ὡς πρὸς τὴν Ρωμαίαν ἡγεμονίαν,
καὶ οὗτοι ἀπέθανον, καὶ θρίαμβοις δύο καὶ ἀγαθήνῃ, λαμ-
πρότερον δὲ τὸ ἀπὸ τῆς ἀρετῆς ἀξίωμα. ἔπειτα τὸ Σκιπίωνος
τῆς κατὰ πολέμους Ἀννίβου θυγατέρα Κορνηλία, ἕκων
φίλος, ἀλλὰ καὶ ἀγαθὸς τῶν ἀνδρῶν γενεῶν, λαβὼν ἡξίω-
σεν τὴν ἐκείνου τελευτήν. λέγεται δὲ ποτε συλλαβεῖν αὐ-
τὸν ἐπὶ τῆς κλίνης ζώον δράκοντα. τοῖς δὲ μαύτοις σκα-
λαβίοις ὁ τέρας, ἀμφὸς μὲν οὐκ εἶναι αἰελεῖν, ὁ δὲ ἀ-
φείναι, ἀλλὰ δὲ τὰ τερατῶν διερεῖν, ὡς ὁ μὲν ἄρρητον τῶν Τιβέριου
Φέροντα ἀναρετῆς, ἡ δὲ θήλη τῇ Κορνηλία. τὸν δὲ
Τιβέριον καὶ φιλοῦντα τὴν γυναῖκα, καὶ μάλλον αὐτῆς παρὰ τῆς
κρίσεως ἐπιπροσθεῖν τελευτῆν ἠγούμενον, ἐπὶ νέας οὐσίας
ἐκείνης, τὸν μὲν ἄρρητον κτεῖναι τῶν δράκοντων, ἀφείναι δὲ
τὴν θήλην. εἴτα ὕστερον οὐ πολλῶν χρόνων τελευτῆσαι, δε-
καδύο παῖδας ἐκ τῆς Κορνηλίας αὐτῆς γενεῶν καὶ ἀγα-
πῶντα. Κορνηλία δὲ ἀναλαβούσα τοὺς παῖδας καὶ τὸν οἶκον,
οὕτω σφραγίσαν καὶ φιλοτέκνον καὶ μεγαλόψυχον αὐτῶν
παρέχει, ὥστε μὴ κακῶς δοῦσα βεβουλόσθαι τὸν Τιβέ-
ριον, ἀπὸ ποιότητος γυναικὸς ἀποθανεῖν ἐλόμενον, ἦγε καὶ
Πτολεμαίου τῆς βασιλέως κρηνομήνου ὁ ἀγαθὸς, καὶ
μικροῦ τὸν γάμον αὐτῆς, ἠρήσαστο, καὶ χρηθίοντα, τοῖς μὲν
ἄλλοις ἀπέβαλε παῖδας, μίαν δὲ τῶν θυγατέρων, ἡ Σκιπίων
τῆς νεωτέρου σιωπῆσε, καὶ δύο υἱοὺς, ἀλλὰ οὐκ ἐπὶ τῆς γένε-
σας, Τιβέριον καὶ Γαίον, ἀγαθὸν μὲν οὐκ, οὕτω φιλοῦμενος
ἐξέδραψεν, ὥστε πρῶτον ἀφυστάτης Ρωμαίων ὁμολοῦσα
μὲν γένεσας, πεπαιδευθῆναι δοκεῖν βέλπον ἢ πεφυκέναι
παρὰ ἀρετῆν. ἐπεὶ δὲ ὡς πρὸς ἡ τῶν πλασσομένων καὶ γρα-
φομένων Διοσκύρων ὁμοιότης ἔχει πρὸς τὴν πυκνὴν παρὰ
τὸν δρομικὸν ὅτι τὸ μορφῆς ἀγαθὸν, ἔπειτα τὸ νεανίσκον ἐκεί-
νον ἐκ πολλῆς τῆς παρὰ ἀνδρείας καὶ σωφροσύνης, ἐπὶ τῆς ἐλευθε-
ριότητος καὶ λογιότητος καὶ μεγαλόψυχου, ἐμπερείας, μεγάλα
καὶ τὰ ἔργα καὶ τῆς πολιτείας οἷον ἐξήγησαν καὶ διεφαίνον αἰ-
νομοιότητες ἢ χεῖρον εἶναι μοι δοκεῖ τῶν παρὰ τῆς ἀρετῆς
τὸν μὲν οὐκ ἴδρα προσώπου καὶ βλέμματι καὶ κινήματι παρὰ
καὶ κατασκευαίχης ἢ ὁ Τιβέριος, ἐπιτονος ἢ καὶ σφοδρὸς ὁ Γαίος,
ὥστε καὶ ἀνημυρῆν, τὸ μὲν ἐν μιᾷ χώρᾳ βεβηκῆντα χρομῶν,
τὸν δὲ Ρωμαίων παρὰ τὸν βῆματος ἀεὶ παρὰ τῆ
χρησάσθαι, καὶ ἀεὶ ἀπὸ τῆς τῆς τῆς ἀρετῆς,

PRIMA explicata historia, haud minores habemus in romano pari contemplari calamitates, dum cum illis Tiberii & Caii vitam comparamus. Patre hi fuerunt Tiberio Graccho: qui censor Romae quum fuisset & bis consul, duobusque reportasset triumphos, dignitatem tamen quaesivit ex virtute maiorem. quapropter habitus dignus est, ut Scipionis, qui Annibalem debellavit, nulla coniunctus necessitudine, imo alienus ab eo, filiam Corneliam in matrimonium acciperet post illius obitum. Hunc fama est duos angues in cubili comprehendisse, atque aruspices perpenso prodigio ambos vetasse interfici vel dimitti: de altero asseuerasse, si necatus mas foret, funestum Tiberio esse: Corneliam, si femina: Tiberium vero, qui uxorem diligebat, ac sibi maturiorem mortem aetate priori, quam iuueni illi ducebat, draconem matrem tulisse emissam femina. inde non multo post fato functum duodecim liberos ex Cornelia susceptos reliquisse. Suscipiens liberos & rei familiaris curam, vitam exegit Cornelia in tanta castitate, tanta pietate, tanta denique animi magnitudine, ut non male visus sit consuluisse Tiberius, qui pro tali muliere animum induxit emori. nempe quae etiam regi Ptolemaeo nuptias eius ambiuit, & ad consortium eam vocanti regni, abnuuit: atque in viduitate manens reliquam amisit prolem, excepta vnica filia quae Scipioni Africano minori nupsit, & filiis duobus, de quibus tractamus, superstitionibus, Tiberio & Caio. Hae tanta eduxit cura, ut quum in pube Romana essent citra controuersiam summa indole, praecelantius tamen instituti quam geniti viderentur ad virtutem. Quando vero ut in signis & picturis habet Castoris & Pollucis similitudo quoddam pugilis cum cursore figurae discrimen: ita illorum adolescentium in magna ad fortitudinem & moderationem, insuper ad liberalitatem, eloquentiam, animi celsitudinem, affinitate, grandes quasi effloruerunt & eluxerunt in actibus eorum & reipublicae procuracione disparitates: non ab re visum mihi est ante eas expedire. Primum vultu & obtutu & motu blandus erat & compositus Tiberius, acer Caius & vehemens. Itaque in concionando, ille modeste non se mouebat loco: hic, primus Romae in rostris deambulauit inter dicendum, & togam ex humero diuulsit,

vt de Atheniense memoria proditum est Cleone, diloricasse eum in dicendo pallium ac femur percussisse, inter oratores principem. Deinde oratio fulminans Caii, exaggerataq; affectibus: dulcior Tiberii, magisque commiserationem mouens. Dictione pura hæc atq; exquisite elaborata, Caii artificiosa & splendida. Pati modo in victu & mensa frugalis ac simplex Tiberius: Caius, si cum aliis eum contendas, continens & restrictus, verum commissione cum fratre grandis & exquisitus. quod obiecit ei Drusus, Delphinos comparasse eum argento repensos in libras quinis millibus nummum. Moribus respondebant orationi, superior lenis & placidus, confragosus alter & feruens. Vnde in dicendo frequenter auferebatur inuitus ab ira, vt vocem concitaret, in maledicta erumperet, & conturbaret orationem. Quare remedium adhibuit huius excessus Licinium seruū non insulsum, qui tenens instrumentum phona-scicum, quo excitant fonos, & à tergo Caii concionantis consistens, vbi voce sensit concitatum & iratonantem, remittebat molliter tenorem, quo fulmen orationis confestim ille vna cum affectu & voce molliens, referuescebat reuocabaturque facile. Dissonantiæ erant eorum hæc: audacia vero aduersus hostes, iustitia aduersus populares, officiorum in muneribus eorum sedulitas, & aduersus voluptates continentia, par in utroq; Maior erat annis nouem Tiberius: quod actiones vtriusq; distraxit temporibus, & maxime cœpta euertit, quod non simul floruerint, neq; opes suas conferre potuerint in vnum, quæ ingentes ex ambobus conflata atq; inexuperabiles fuissent. Quare seorsum de utroq; atq; primū de natu maiore dicēdū.

ILLE simul atque ex pueris excessit, adeo fuit celebris vt in collegium augurum virtutis magis quam nobilitatis nomine fuerit cooptatus. Ostendit id Appius Claudius, vir consularis & censorius & princeps senatus, multoq; æquales suos prudentia antecellens. Nam in cœna augurali Tiberium comiter appellans, nuptias ipse ei obtulit filia. Quam conditionem quum ille accepisset læte, ac mox factis sponsaliis domum Appius ad se ingressus vocauit mox à limine vxorem, altaq; voce clamans, Claudiam nostram, (inquit) Antistia, viro despondi: illa obstupescens, Quid festinato aut properato, inquit, opus erat? an Tiberium Gracchum ei sponsum inuenisti? Non me fugit esse qui ad patrem hoc Gracchorum Tiberium & Scipionem referant Africanum: verum pleriq; scriptores nobis astipulantur, & Polybius post Scipionis Africani fata necessarios eius ait omnibus prælato Tiberio collocasse Corneliam, vt à parente nulli elocatum vel pactam. Igitur minor Tiberius in Africa, merens sub Africano sequente, qui sororem ipsius habebat in matrimonio, & in contubernio imperatoris agens, breui notauit eius ingenium: quod multa & eximia ad virtutis excitandum amorem & factorum suorum æmulationem edebat exempla. Breui etiam omnem iuuentutem parendo & strenue agendo superauit, ac vero murum hostium primus ascendit,

A καθ' αὖτε Κλέωνος τῷ Ἀθλιωαίου ἰσορεΐται, καὶ ἀπασι τὴν πλὴν ἀειβολίῳ καὶ τὸν μηρὸν ἀλοήσας παρῶν τῶν δημογρομῶτων. ἔπειτα ὁ λόγος τῷ μὲν Γαίου φοβερός καὶ ἀειπαθῆς εἰς δεινῶσιν, ἠδῶν δὲ ὁ τῷ Τιβέριου, καὶ μᾶλλον ἐπαγωγὸς οἴκτου. τῇ δὲ λέξει, καθαρότερος καὶ ἀγαπεπονημένος ἀκριβῶς ἐκείνος, ὁ δὲ Γαίου, πιθανὸς καὶ γελοιομήτος. οὐκ ἴστω δὲ καὶ πλὴν διαίτην καὶ τροπὴν διτελής καὶ ἀφελῆς ὁ Τιβέριος, ὁ δὲ Γαίος, ποῖς μὲν ἄλλοις ἀναβαλεῖν, σάφρων καὶ αὐστηρὸς, τῇ δὲ παρὰ τὸν ἀδελφὸν ἀγαφορῶν νοσοπορεπῆς καὶ ἀειεργός, ὡς οἱ καὶ Δροσὸν ἠλεγχοῦσι ὅτι δελφίνας ἀργυροῦς ἐπρίατο πηκῆς εἰς ἑκάστῳ λίτραν δραχμῶν χιλίων καὶ ἀνακρίων πεντήκοντα. τὰ δ' ἦται, καὶ πλὴν τῷ λόγῳ ἀγαφορῶν, ὁ μὲν ὀπίκειρος καὶ παρῶς, ὁ δὲ, τραχὺς καὶ θυμοειδῆς, ὡς τε καὶ παρὰ γνώμῳ ἐν τῷ λέγειν ἐκφερόμενον πολλάκις ἔσθ' ὀργῆς, πλὴν τε φωνῆ ἀποξυμῶν, καὶ βλασφημῶν, καὶ σιωπῶν ἀφ' ἑνὸς τὸν λόγον. ὅθεν καὶ βοήθημα τῆς ἐκ τῆς ἐπιπέρας ἐποίησατο τὸν Λικίνιον οἰκέτιον, ὅς ἐχων φωνασικὸν ὄργανον, ὃ τὰς φωνὰς ἀναβιάζουσι, ὅτι ἀθεν ἑστῶς τῷ Γαίου λέγοντος, ὅπηνικα βραχυμήτρον ἀφαιτο τῇ φωνῇ καὶ ἀναρρηγνύμενον δι' ὄργην, ἐκείνου τόνον μαλακῶν, ὃ δὲ σφοδρὸν ἐκείνος ἐξῆς ἀμειψοῦ τῶν πάθους καὶ τῆς φωνῆς αἰεὶς, ἐπαυνοῦτο καὶ παρῶν ἑαυτὸν διαπάλητον. αἱ μὲν οὖν ἀγαφορῶν τοιαῦτα πινεῖς ἴσταν αὐτῶν. ἀδραχάθαι δὲ παρὰ τὸς πολέμοις, καὶ παρὰ τοῖς ὑποκρίοις διακοσμήν, καὶ παρὰ τῶν ἀγῶν ὀπίκειρος, καὶ παρὰ τῶν ἠδονῶν ἐγκράτεια ἀπαρῶν μακτός. ἡ δὲ ὀπίκειρος ἐπιαυτοῖς ἐνέα ὁ Τιβέριος, καὶ τὸ τὴν ἑκατέρω πολιτίαι ἀπρητημέτῳ ποῖς χρόνοις ἐποίησε, καὶ τῶν ἀγῶν οὐκ ἦνικα διελυμήνατο μη σιωπῶν σάντων, μηδὲ συμβαλόντων εἰς τὸ πλὴν δυνάμιν, μεγάλῳ δὲ ἔξ ἀμφοῖν ὁμοῦ καὶ ἀνυπαρῶντων ἡμετέρῳ. λεκτέον οὖν ἰδίᾳ καὶ ἑκατέρω, καὶ καὶ ὀπίκειρος παρῶν.

EKEINOS ποῖνῳ ἐξῆς ἐκ παίδων ἡμετέρῳ, ἔπας ἡν ἀειβόπος, ὡς τε τῆς τῶν ἀγῶνων λεγομένης ἱεροσωμῆς ἀξίω ἡμῶν δι' ἀρετῆν μᾶλλον ἢ ἀφ' ἑτ' ἀξίωσιν. ἐδήλωσε δὲ Ἀππίος Κλαύδιος, ἀνὴρ ὑποκρίος καὶ πηκτικὸς καὶ παρῶν μαμμένος κατ' ἀξίωσιν τῆς Ῥωμαίων βουλῆς, καὶ πολὺ φρονήματι ποῖς κατ' αὐτὸν ὑποκρίων. ἐστῶντων γὰρ ἐν ταῦτα τῶν ἱερέων, παρῶν ἀρῶσας τὸν Τιβέριον καὶ φιλοφρονήτης, αὐτὸς ἐμῶν τῇ θυγατρὶ νυμφίον. δεξαμένη δὲ ἀσμένως ἐκείνου, καὶ τῆς καταμέσεως οὐκ ἦν ἡμετέρῳ, εἰσῶν ὁ Ἀππίος οἶκα δὲ παρὰ αὐτὸν, ἀπὸ τῆς θυγατρὸς ἐξῆς ἐκάλει τὴν γυναῖκα, καὶ μεγάλη τῇ φωνῇ βοῶν, Ὡς Ἀντιστία, τὴν Κλαυδίαν ἡμῶν ἀδελφὴν καθομολόγηκα. κακείνη θυμῶν ἔσασα, τίς (εἶπεν) ἡ σπουδῆ; ἢ τί ὀπίκειρος; εἰ μὴ Τιβέριον αὐτῇ Γεγκχὸν δεισκέεις νυμφίον. ὅς ἀγῶν δὲ ὅτι τὸ πινεῖς ὅτι τὸν πατέρα τὸν Γεγκχὸν Τιβέριον καὶ Σκιπίωνα τὸν Ἀφρικανὸν ἀναφῆρεσιν. ἀλλ' οἱ πλείους ὡς ἡμεῖς ἀγαφορῶν ἰσορεΐται καὶ Πολύβιος, μὲν τὴν Σκιπίωνος Ἀφρικανὸν τελέτῳ, τὰς οἰκείους φησὶν ἐκ πρώτων παρῶν κρίνας τὸν Τιβέριον δουῶν τὴν Κορηθίαν, ὡς ὑπὸ τῷ δευτέρῳ Σκιπίωνος, ἔργῳ αὐτῷ τὴν ἀδελφῆν, ὁμοῦ σιωδιαπύμενος ὑπὸ σκηνῶν τῶν στρατηγῶν, ταχὺ μὲν αὐτῷ τὴν φύσιν κατέμαθε, πολλὰ καὶ μέγαρα παρὰ τῆς ἀρετῆς καὶ μίμησιν ὅτι τῶν ἀγῶν ἐκφεροῦσαν ταχὺ δὲ τῶν νέων πρώτων ἐπαρῶν ἐπιπέρας καὶ ἀειεργῶν καὶ τῶν γειτοῦν ἐπέσει τῶν πολέμων παρῶν.

ὡς φησι Φάνιος, λέγων καὶ αὐτὸς τὰ Τιβέριου σιωπεπιδιώσας,
καὶ συμμεταχεῖν ἐκείνης τῆς δριφείας. πολλὸν δ' ἐκ πα-
ρῶν δυνάμεων εἶχεν ἐν τῇ στρατοπέδῳ, καὶ πόσον ἀπαλλαττό-
μενος αὐτὸς κατέλειπε. μὲν δὲ τὴν στρατείαν ἐκείνου ἀρε-
ταῖς ταμίαις, ἔλαχε τῶν ἰσχυρῶν Γαίῳ Μαγκίνῳ συστρα-
τῶν ἐπὶ Νομαντίνους, ἀδελφῶν μὲν οὐκ ἴσχυρῶν, βαρυπο-
τμοτάτω δὲ Ῥωμαίων στρατηγῶν. διὸ καὶ μάλλον ἐν τύχαις
πῶς ἀλόγους καὶ ἀεργάστοις ἐναυτίοις, τῷ Τιβέριου διέ-
λαμψεν οὐ μόνον ὁ σιωπετὸν καὶ ἀδρείον, ἀλλ' ὁ θαυμασιόν
αὐτῷ, ἀδώς τε πολλὴ καὶ πημὴ τῷ ἀρχόντῳ ὑπὸ τῶν κακῶν
οὐδ' ἑαυτὸν εἰ στρατηγὸς ἐστὶν ὁπτιγινωσκόντος. ἠτιηθεὶς γὰρ
μάχαις μεγάλας, ἐπαχείρησε μὲν ἀναδελφικῶς νικητὸς,
ἐκλιπῶν ὁ στρατοπέδον ἀδελφῶν δὲ τῶν Νομαντίνων, καὶ
ὁ μὲν στρατοπέδον ὄψις λαβόντων, τοῖς δὲ ἀδελφοῖς ὁπτι-
πεσόντων φθῆσαι, καὶ πῶς ἐξ ἄπειρος φονδύοντων, ὁ δὲ πῶς εἰ-
κουλουμένων στρατόμα, καὶ σιωπεπιδιώτων εἰς τόποις χα-
λεπῶν καὶ ἀγρυφῶν οὐκ ἐργάταις, ἀπογνοῖς τὴν ἐκ τῷ
βιάζεσθαι σιωπεπιδίαν ὁ Μαγκίνος, ἐπεκηρυκεύετο πᾶσι σιω-
πεπιδίαν καὶ ἀγρυφῶν πᾶσι ἀδελφοῖς. οἱ δὲ πῶς εἰς ἑφασαν
ἐσθῆνι, πημὸν μόνον Τιβέριου, καὶ τῶν ἐκείνου ἀποστέλλειν
πᾶσι ἀδελφοῖς. ἐπεπὶ ἦσαν δ' ἐστὶ καὶ δι' αὐτὸν τὸν νεαῖσκον,
καὶ γὰρ ἀδελφὸς πλείους λόγους ἐπὶ στρατίας) καὶ μεμηνημένοι τῷ
πᾶσι Τιβέριου, ὅς πολεμήσας Ἴβηροι, καὶ πολλοὺς κατα-
στρεφάμενος, εἰρήνῳ ἔθετο πᾶσι Νομαντίνους, καὶ ταῦτα
ἐμπειδιώτα τὸν δῆμον ὀρθῶς καὶ δικαίως αἰεὶ παρέχειν. οὐ-
τω δὲ πεμψθεὶς ὁ Τιβέριος, καὶ συγγνώμῳ τοῖς ἀδελφοῖς,
καὶ τὰ μὲν πείσας, τὰ δὲ δεξιὰ μὲν, ἔσπεύσατο, καὶ διεμυ-
ρίους ἔσπευσε πᾶσι φαιδῶς Ῥωμαίων πολιτίας, ἀδελφικῶς
καὶ τῶν ἑξὼ πᾶσι ἐπομένων. τὰ δὲ ἐν τῇ χάριτι λει-
φθέντα χρημάτα πᾶσι κατέχευον οἱ Νομαντίνους καὶ διε-
πόρθησαν. ὡς δὲ τούτοις καὶ πινακίδες ἦσαν τῷ Τιβέριου,
χρημάτα καὶ λόγοις ἐχρῆσθαι τῆς ταμιδικῆς δριφείας, ἀσ-
πᾶσι πολλοὺς ποιούμενος ἀπολαβεῖν, ἢ δὲ τῷ στρατῷ πᾶσι
κεχωρηκῶς ἀνέστρεψε πᾶσι τὴν πόλιν, ἔχων μεθ' ἑαυτῶν
βίαις ἢ τέταρτος ἑταίρους. ἐκκαλέσας δ' τῶν Νομαντίνων
τοῖς ἀρχόντας, ἠξίου χρηματῶν πᾶσι δέλοις, ὡς μὴ πα-
ρεῖχοι τοῖς ἐχθροῖς ἀναβολῶν, οὐκ ἔχον ἀπολογησάσθαι
πᾶσι τῶν ἀκρονομημένων. ἠδέντες οὖν οἱ Νομαντίνους τῇ
σιωπεπιδίᾳ τῆς δριφείας, παρεκάλου αὐτὸν εἰσελθεῖν εἰς τὴν
πόλιν ὡς δ' εἰσηκεῖ βουλδοκόμος, ἐγγύς πᾶσι ἐσελθόντες ἐρε-
φύοντο τῶν χειρῶν, καὶ λιπαρεῖς ἦσαν. δεόμενοι μηκέτι νομί-
ζειν αὐτοῖς πολεμίοις, ἀλλ' ὡς φίλοις χρηματῶν καὶ πειθεῖν.
ἔδοξεν οὖν τῷ Τιβέριῳ ταῦτα ποιεῖν. τῶν δὲ δέλτων πε-
σειχομένων καὶ δεδίκητον παρεξύνειν ὡς ἀπιστομένους τοῖς
Νομαντίνους εἰσελθόντι δὲ εἰς τὴν πόλιν, πᾶσι μὲν ἀει-
σον παρέθεσαν, καὶ πᾶσι ἐποίησαντο δέησιν, ἐμφαγεῖν
πᾶσι μετ' αὐτῶν καὶ θήμενον. ἔπειτα τοῖς δέλοις ἀπέ-
δοσαν, καὶ τῶν ἄλλων ἀβούλοιτο χρηματῶν λαβεῖν ἐκέ-
λευον. ὁ δὲ ἐσθῆνι τὸν λιβαίων, πᾶσι τῶν δημοσίας
ἐχρῆτο θυσίας, λαβῶν, ἀπῆλθεν, ἀσασάμενος καὶ φιλο-
φρονηθεὶς τῶν ἀδελφῶν. ἐπεὶ δὲ εἰς Ῥώμην ἐπὶ ἦλθεν, ἢ
μὲν ὅλη πᾶσι, ὡς δεινὴ καὶ καταχρῆνουσα τῷ Ῥώμην,
αἰτίαι εἶχε καὶ καταχρῆσαι. οἱ δὲ τῶν στρατιωτῶν οἰκῆοι καὶ
φίλοι, μέγα μέρος ὄντες τῷ δήμῳ, σιωπεπιδίαν πᾶσι τὸν
εἰς τὸν ἀρχόντα, δι' αὐτὸν δ' ὡς εἶσαι ποσούτοις πολιτίας φάσκοντες. οἱ μὲντοι διεχρῆνοντες τὰ πᾶσι ἀγεμένα,

A vt autor est Fannius, qui prædicat vna cum Tibe-
rio se in murum euasisse consortemque fuisse il-
lius decoris. Iam studium ingens sui in exercitu
præfens concitavit, & desiderium reliquit disce-
dens. Ab illa expeditione quaestor est designatus.
Obuenit ei fors vt consulem C. Mancinum ad
bellum Numantinum sequeretur, hominem non
malum, sed ducem Romanum omnium infeli-
cissimum. At tamen in fortunis aduersis & duris
casibus eluxit Tiberii non prudentia modo & vir-
tus, verum etiam, quod miraculum erat, obser-
uantia magna & reuerentia imperatoris: qui ob
ærumnarum molem ne ipse quidem meminerat
se esse ducem. quippe quum ingentibus fufus præ-
liis esset, adortus est nocte relictis castris se recipere.
Cæterum odorati id Numantini, cœperunt
extemplo castra eius, exercitum insequuti fugien-
tem sunt, extremum agmen conciderunt, omnes
circumuenerunt copias, conieceruntque in loca
aspera vnde nullum patebat effugium. Hic diffi-
dens vi expedire se salutem posse Mancinus, lega-
tos misit ad illos inducias, & pacem flagitatum: il-
li vero fidem negauerunt adiungere se præter quã
vni Tiberio, vlli, atque vt hic mitteretur ad se po-
poscerunt. Expetiuerunt id tum ipsius virtute
adolescentis, quod nomen eius in castris foret in-
gens: tum patris memoria Tiberii, qui bello cum
Hispanis gesto, multisque domitis, fœdus cum
Numantinis fecerat, quod seruari à populo recte
atque ordine præstiterat illibatam. Ita missus Ti-
berius egit cum Numantinis, ac quædam ab his im-
petrans, quædam concedens, fœdus fecit, atq; vi-
ginti millia ciuium, extra seruitia & lixas, non ob-
scure conseruauit. Quicquid autem relictum in
castris fuerat, eo potius Numantini omni sunt &
diripuerunt. In his tabulæ erant Tiberii, in quibus
quæstura acta & rationes continebantur. quas re-
cipere magni faciens quum exercitus iam in iti-
nere esset, tribus aut quatuor amicis comitantibus
eum, regressus est Numantiam. Excitos Numan-
tinorum magistratus orauit vt tabulas sibi redde-
rēt, ne iniquis calumniandi præberet aniam, quod
referre rationes non posset. Læti oblata præstandi
beneficii occasione Numantini, inuitauerunt e-
um vt urbem ingrederetur: vt deliberabundus
constitit, propius accedentes manus eius corri-
puerunt, maiorem in modum precantes ne vltra
in hostibus numeraret ipfos, sed vteretur pro ami-
cis & fidem haberet. Itaque visum Tiberio est mo-
rem eis gerere, tum tabularum desiderio, tum
timens etiam exasperare diffidentia Numantinoꝝ.
Ingresso urbem, primo prandium poposuerunt,
atq; obsecrauerunt enixe vt aliquid cōmuni men-
sa secum cibi caperet. Inde tabulas ei reddiderunt,
iusseruntq; vt de reliqua præda sumeret quicquid
ei cordi esset. Ille vero præter thus quo ad sacra pu-
blica utebatur, nihil cepit: atq; ita, postquam eos
comiter salutauit, digressus est. Vt Romam rediit,
pacem eam totam exagitauerunt & infectati sunt
vt indignâ & fœdâ ciuitati. At militum necessarii,
quæ portio erat ingens populi, concursu ad Tibe-
rium facto, quod inerat rei gesta maculâ ascribe-
bant duci, salutem vero tam multorum ciuium ei
tribuebant. Enimvero hi quos pax illa offendebat,

Tιβέριον, τὰ μὲν ἀγχαὶ τῶν γερνόντων ἀναφύροντες
οἱ μὲντοι διεχρῆνοντες τὰ πᾶσι ἀγεμένα,

proponabant exemplum maiorū. quippe illi duces qui cupide fuerant amplexi fœdus quo dimiserant eos Samnites, nudos hostibus dediderunt, confortesque & participes illius fœderis faciendi, velut quæstores & tribunos, æque tradiderunt: quo verterent in eos periurium & violationem pacis. Hic vero præcipue suam erga Tiberium benevolentiam & studium declaravit populus: qui consulem Numantinis nudum & victum iussit dedit, cæteris omnibus Tiberii causa pepercit. Arbitror etiam eum qui ea tempestate Romæ summus erat & plurimum pollebat, opem ei tulisse Scipionem: fuit ei tamen datum crimini quod Mancinum non protexerit, neque pacem Numantinam elaborauerit confirmari, per propinquum suum & familiarem compositam Tiberium. Cæterum has querelas maxima ex parte ex ambitione Tiberii amicorum & doctorum, qui concitabant eum in Scipionem, apparet mansisse. In inimicitiam hæc tamen acerbiores aut incommodum non erupere. Imo verò nequaquam mihi videtur Tiberius in eos casus incurfarus fuisse, si actionibus eius interfuisset Scipio Africanus. Nunc dum ille iam ad Numantiam agit & res gerit, leges ferre ex causa huiuscemodi auspicatus est: Populus Romanus agrum suburbanum, quem bello parauerat, partim vendiderat sub hasta, partim publicum fecerat. Eum in opibus & tenuioribus civibus sub exigua pensione, quam ærario ferrent, locabant. Ut pecuniosi mercedem intendere, & pauperes cæperunt summovere, lex lata est quæ vetuit ne quis plus quingentis iugeribus agri possideret. Frænauit aliquandiu hæc sanctio cupiditatem opulentorum, subleuauitque egenos qui locata retinebant, fruebanturque sorte quam quisque à primo acceperat. Post per appositas personas transferentibus conductiones in se opulentis, ac denique propalam iam suo nomine plerisque detinentibus, expulsi pauperes neque ad militiam se præstabant alacres, abiciebantque educandorum curam liberorum. vnde breui Italia in frequentia laborauit omnis liberorum hominū, & ergastulis completa est barbaricis: quibus colebant agros opulenti exactis civibus. Id corrigere familiaris Scipionis adortus C. Laelius, quia renitentibus potentibus destitit tumultus metu, Sapiens est appellatus. At Tiberius tribunus plebis creatus, ei actioni ilico admouit manum, à Diophane oratore & Blossi philosopho (vt tradunt plerique) incensus: quorum Diophanes, exul erat Mitylenæus, alter ex Italia Cumanus. Hic in vrbe Tharsensem Antipatrum audiuerat, à quo honorat⁹ fuerat commentariorum philosophicorum nuncupationibus. Nonnulli Cornelie quoque matri adscribunt aliquid culpæ: quæ filis crebro improperabat quod populus Romanus Scipionis se adhuc focrum, nõdum matrem Gracchorum, vocaret. Alii Sp. quendam Posthumium perhibent autorem fuisse, Tiberii æqualem, atque in gloria causarum dicendarum æmulum. quem post reditum à militia offendens longe gloria potentiaque præfulgentem & celebrem, voluit eum meo iudicio transgredi actione suscepta ancipiti & magnæ expectationis.

A μιμειοθα τοις πορογνοις εκελθον. και γαρ εκεινοι τις ε-
 γαπησαντας ενω Σαυνην αφεδωσαν στρατηγεις, αυθις
 τε τοις πολεμοις γυμνοις ποροεργησαν, και τις εφαινα-
 μνοις και μεταροντας τινσ αποιδων, ον ταμιας και χλιαρ-
 χοις, ομοιας ποροεβαλον, εις εκεινοις τιλσ οπιτορκιας και
 τιλσ Διφλιου τινσ ωμολογημνων βεποντες. ενθα δη και
 μεγαλια τιλσ ποροε τον Τιβεριον δινοιαν και αποιδωλν δεξί-
 φηνεν ο δημος. τον μω γαρ υπατον εφη τισαν το γυμνον και δε-
 δευθρον ποροαδωσαν τοις Νομηρτινοις, τινσ δε αλλων εφει-
 σαντο πολυτων, Διφ Τιβεριον. δοκει δε και Σκιπιαν βοηθη-
B σα μεγαλοσ αν ποτε, και πλεισον διωαμωσ Ρωμωων. Διφ
 σοδεν ητηον εαηταισ ιω, οτι τον Μαγκινον ου ποεεσωσεν, ου-
 δε και αποιδασ εμπεδωθωσαν τοις Νομηρτινοις εσπουδα-
 σεν, δι αυθροσ οικειου και φιλου τω Τιβεριου γυμομωσ. ον
 πλεισον εοικεν εκ φιλοτιμιας, και τινσ επαρογτων τον Τι-
 βεριον φιλων και σοφιστων, εκληροθα τα της Διφθορεσ.
 Διφ αυτη γε ποροε σοδεν αιηκεσεν σοδε φαυλον δεεπεσε.
 δοκει δι αυ μοι μηδαμωσ ποειπεσειν ο Τιβεριοσ οισ επα-
 ρην, ει παριω αυτσ τοις πολιτευμασι Σκιπιαν ο Αφεικα-
C νοσ. νω δε εκεινου ποει Νομαντια οντοσ ηδη και πολε-
 μοιωσ, ηφατο της ποει τοις νομοις πολιτειασ εκ πιαυτης
 αιτιασ. Ρωμωοι της τινσ ασυγατων χωρεσ οσση επετε-
 μοντο πολεμω, τιλσ μω οπι ποροεσχοσ, τιλσ ο ποιουμνοι δη-
 μοσιασ, εδιδδοσαν νεμεοθα τοις ακτημοσι και αποροισ τινσ
 πολιτων, αποποροεσν ου πολλω εις ο δημοσιον τελοδον. δε-
 ξαμνων ο τινσ πλοισιων ποροεβαλιν και αποποροεσ, και
 τοις πενητασ δελαωνοντων, εγραφη νομοσ, σοκ εαν πλεδρα-
 γησ εχην πλειονα πενταχοσιων. και βραχυ μω χρονον ε-
 περε τιλσ πλεονεξιασ ο γραμμια τωσ, και τοις πενησιν ε-
 σοθησσε, και χωρεσ μωοισιν οπι τινσ μεμοστωμνων, και νε-
D μοιμοισ ιω εκασοσ δε αρχησ ειχε μοισιν. υπερον δε τινσ γη-
 τνωτων πλοισιων ποροεβαλιν ποροεσωποισ μεταποροε-
 των και μοδοποισ εις εαυτοις, τελοσ ο φαερωσ ηδη δι εαυ-
 των τα πλεισα κατεχοντων, δεωαδεντες οι πενητες, ουτε ταισ
 γρατειασ επι ποροθυμοισ παρειρον εαυτοις, ημελοιω τε πα-
 δων αιαεσοθησ, ωσ παχυ τιλσ Ιταλιασ απασαν ολιγημ-
 δριασ ελθωθρωσ εσοθα, δεσμοωθησιων ο βαρβαρικων εμπ-
 πεωλησ, δι αν εγεωργωσ οι πολυσοι τα χωρια, τοις
 πελτασ δεελασαντες. επεχειρησε μω ουω τη διορθωσει
 Γαιοσ Λαλιου ο Σκιπιανοσ εταροσ. δυπικροσιντων ο τινσ
E διωατινσ, φοβηταισ τον φορβοσ και παυσαμωσ, επεκληθη
 σοφοσ, η φρονομοσ. (εκατερον γδε δοκει σημαρειν ο σαπιλωσ)
 ο Τιβεριοσ δε δημωροσ αποδειχταισ, διθυσ επι αυτω ωρη-
 σε τιλσ ποροεξιν, ωσ μω οι πλεισοι λεγοισ, Διοφαιοισ τω
 ρηποροσ και Βλοσίου τω φιλοσοφου παρορμησαντων αυτον.
 (ων ο μω Διοφαιησ, Φυγασ ιω Μιτυλιωμοσ ο ο, αυτην δε
 Ιταλιασ Κυμοιοσ, Ανιπατερο τω Ταροτωσ γεροιοσ εω
 ασσ σιωηθησ, και τεπημωμοσ πο αυτσ ποροεφωνησε-
 σι γραμματασ φιλοσοφωσ) ενιοι δε και Κορηλιασ σιωεπα-
 πανται τιλσ μητερεσ, πολλακις τοις υοις ονειδιζουσαι, οτι
F Ρωμωοι Σκιπιανοσ αυτω επι πενητεσιν, ουπω ο μητερεσ
 Γεοκχον ποροεαγοροισιν. αλλοι δε Σποροιοσ πινά Που-
 ρομιοσ λεγοισιν αιπον ημεοθα, ηλικιωτω τω Τιβεριου, και ποροε δοξασ εφαμωλοσ αυτω ποει και σιωηροελιασ.
 εν, ωσ εποκληθη σοδε της γρατειασ, διων πολυ τη δοξη και τη διωαμει παρηλαχθα και ταμιασ ζωιδρον,
 ητελησεν (ωσ εοικεν) ποροεβαλιν, πολιτευματοσ ποροεδολου και μεγαλιω ποροεδοκιασ εχοντοσ αφαιμωμοσ.

ὁ δὲ ἀδελφὸς αὐτοῦ Γάιος ἐν πινυ βιβλίῳ γέγραπεν, εἰς Νο-
 μηδίας πορθομένους διὰ τῆς Τυρρηνίας τῆς Τιβέριου, καὶ τὴν
 ἐρημίαν τῆς χώρας ὁρῶντα, καὶ τοὺς γεωργῶντας ἠνέμοντας
 οἰκέτας ἐπεισοκτοὺς καὶ βαρβάρους, τότε πρῶτον ἐπὶ νεῦ
 βαλέσθαι τὴν μείων κακῶν ἀρξασαν αὐτοῖς πολιτείας.
 τὴν δὲ πλείστην αὐτὸς ὁ δῆμος ἱσμῶ καὶ φιλοπυμίας ἐξήψε,
 πρὸς καλούμενος διὰ γραμματέων αὐτὸν ἐν τοῖς καὶ πύ-
 ρις καὶ μνήμασι γραφομένων, ἀναλαβεῖν τοὺς πένησι τὴν
 δημοσίαν χώραν. οἱ μὲν ἐφ' αὐτῷ γεσυνέθηκε τὸν νόμον,
 τοῖς δὲ πρῶτον ἐπέστη καὶ δόξα τῷ πολιτῶν συμβού-
 λους χρησάμενος ὧν καὶ Κρῆστος ἡ δὲ ἀρχιερέας, καὶ Μού-
 κιος Σαμόλας ὁ νομοδείκτης, ἕσταθ' ὡς τότε, καὶ Κλαύ-
 διος Ἀππίος ὁ κηδεστὴς τῆς Τιβέριου. καὶ δοκεῖ νόμος εἰς ἀδι-
 κίας καὶ πλεονεξίας ποσάτω μηδέποτε πρὸς ἀλλήλους γρα-
 φῶναι καὶ μαλακώτερος. οἷς γὰρ ἔδει δίκην τῆς ἀπειρίας
 δοῦναι, καὶ μετὰ ζημίας ἡ πρὸς τοὺς νόμους ἐκαρπούτω
 χώραν ἀφείναι, τοῦτο ἐκέλευσε, πρὸς πρὸς ἀλλήλους ὄ-
 ντας, ἐκβαίνειν ὧν ἀδίκως ἐκέκτωτο, πρὸς ἀλλήλους τὴν
 βοηθείαν δεομένων τῶν πολιτῶν. ἀλλὰ καὶ οὕτω τῆς ἐ-
 πηροθώσεως οὐσης ἀγνώμονος, ὁ μὲν δῆμος ἠγάπα, παρὲς
 τὰ γελημύρια, παύσασθαι τὸ λοιπὸν ἀδικησάμενος· οἱ δὲ
 πλούσιοι καὶ κτηματῆρες πλεονεξία μὲν τὸν νόμον, ὀργήν τε καὶ
 φιλονεικίαν τὸν νομοθέτην δι' ἐξουσίας ἔχοντες, ἐπεχείρουν ἀ-
 ποβῆσαι τὸν δῆμον, ὡς γὰρ αἰαδασιμὸν ἐπὶ συγχύσει τῆς
 πολιτείας εἰσάγοντος τῆς Τιβέριου, καὶ πρῶτα πρὸς ἀλλήλους
 κινουῦντος. ἀλλ' ὅσθεν ἐπαρῆμον ὁ γὰρ Τιβέριος πρὸς ἀλλήλους
 ἕσταθ' ὡς καὶ δικαίαι ἀγωνιστοὶ λόγῳ καὶ φουλότερον
 χρῆσασθαι δυναμένων πρὸς ἀλλήλους, δεινὸς ἡ καὶ ἀμαρτῆς, ὁ-
 πότε τῆς δῆμου τὰ βήματα πρὸς ἀλλήλους καὶ ἀλλήλους
 πρὸς τῶν πενήτων, ὡς τὰ μὲν θηρία τὰ τὴν Ἰταλίαν νεμόμε-
 να, καὶ φωνὸν ἔχει καὶ κρατῶν ἐστὶν αὐτῶν ἐκείνων καὶ κατα-
 δύσεις, τοῖς δὲ ἕσταθ' τῆς Ἰταλίας μαρτυροῦν καὶ ἀποδη-
 σκασιν, ἀέρος καὶ φωτός, ἀλλοῦ ὅσθεν ὁσθενὸς μέτεστιν, ἀλλ' ἀοι-
 κας καὶ ἀίδρυτοι μὲν τέκνων πλαιώνται καὶ γυναικῶν. οἱ δὲ
 αὐτοὶ καὶ πρὸς ἀλλήλους, τοῖς πρῶτον ἐπὶ τῆς μάχης
 πρὸς ἀλλήλους ἕσταθ' τῶν καὶ ἱερῶν ἀμύεσθαι τοῖς πο-
 λεμίοις. ὅσθεν γὰρ ἐστὶν οὐ βωμὸς παρῶν, οὐκ ἔστιν ἕσταθ'
 γονικόν, τῶν ποσάτων Ρωμαίων, ἀλλ' ἕσταθ' ἀλλοτείας συ-
 φῆς καὶ πλούτου πολεμοῦσι καὶ ἀποδησκούσι, κύριοι τῆς
 οἰκουμένης εἶναι λεγόμενοι, μίσην ὅσθεν ἰδίαν οὐκ ἔχοντες.
 τῆς τοῦ ἀποφρονήματος μεγάλου καὶ πάντας ἀληθινὸς τοῖς
 λόγοις καπνίζοντας εἰς τὸν δῆμον ἐκθροσάμενος καὶ συνεξαι-
 σάμενος, ὅσθεν ἕσταθ' τῶν ἐκείνων. εἰσάσαντες οὖν τὸ
 ἀντιλέγειν, ἐπὶ Μάρκῳ Οκτάβιον βέπονται τῶν δημογράφων
 ἕνα, νεανίας ἐμβροθὸν ὅσθεν καὶ κόσμιον, ἐπαρῆμον τῆς Τι-
 βέριου καὶ σιωπῆ. εἰς τὸ μὲν πρῶτον ἀιδυμένους ἐκεί-
 νον ἀνεδύετο πολλὰν δὲ καὶ δυνατὰν δεομένων καὶ λιπα-
 ρουμένων, ὡς πρὸς ἐκείνων αἰτικῶς ἕσταθ' τῆς Τιβέριου, καὶ
 διεκρούετο τὸν νόμον. ἔστι δὲ τῆς καλύοντος ἐπὶ τοῖς δημο-
 γροῖς τὸ κράτος. ὅσθεν γὰρ οἱ πολλοὶ κελδόντες ἐπαρῆμον
 εἰς οἰκουμένην. πρὸς τῆς παρῶν ὁ Τιβέριος, τὸν
 μὲν φιλαίθερον ἐπὶ πλείετο νόμον, τὸν δὲ ἠδία τε τοῖς
 πολλοῖς καὶ σφοδρότερον ἐπὶ τοῖς ἀδικησάμενοις εἰσέφερον,
 ἠδὲ κελδῶν ἐξίσασθαι τῆς χώρας ἡ ἐκέκτωτο πρὸς
 τὴν πρῶτον νόμον. ἦσαν οὖν ὁμοῦ πὶ καὶ ἐκείνην ἡμέραν ἀγῶνας αὐτῶν πρὸς τὸν Οκτάβιον ἐπὶ τῆς βήματος
 ἐν οἷς

A At frater eius Caius in quodam libro reliquit scri-
 ptum, quum Numantiam pergeret per Hetruri-
 am Tiberius, solitudinemque agrorum spectaret,
 agricolas autem & pastores seruitia esse peregrina
 & barbara, tunc primum illam actionem, ex
 qua infinita iis fluxerunt mala, animo complexū.
 Maxima vero ex parte ipse ardorem & contentio-
 nem huius inflammavit populus, per libellos pro-
 uocando eum in porticibus, muris & monumen-
 tis proscriptos, ut in opibus agrum publicū redder-
 et. Legem non composuit tamen solus, sed adhi-
 buit in consilium principes virtute & autoritate
 ciues: in quibus Crassus fuit Pontifex Max. Mutius
 Scæuola iurifconsultus, qui id temporis con-
 sultatu fungebatur, & App. Claudi' focer eius. Ne-
 que videtur lex in iniuriam & iniquitatem adeo
 grandem fuisse vnquam lata mitior vel mollior.
 quippe à quibus exigenda violatae legis piacula e-
 rant, & quibus cum multa agri quos tenebant
 contra legem, erant dimittendi: ab his postula-
 uit ut accepto insuper præmio relinquerent ea
 quæ inique vsurpauerant, redderentque ea ciui-
 bus qui subleuandi erant. Verum quamuis adeo
 esset lenis correctio, sat habuit tamen populus dif-
 simulatis anteactis, ne læderetur in posterum, cau-
 uere. At diuites & locupletes per cupiditatem legi,
 per iram & peruicaciam infensi legislatori, po-
 pulum abducere moliebantur ab ea: quasi legem
 agrariam ad rempub. conturbandam Tiberius in-
 duceret, & res nouas moliretur. Verum nihil pro-
 ficiebant. siquidem in præclaro argumento & ius-
 to decertans Tiberius facundia, qua valebat re-
 dimire vel turpiores materias, vehemens erat, &
 inexpugnabilis, quum circumfusa concione con-
 sistens in rostris hoc modo ageret pauperum cau-
 sam, Feras etiam Italiam incolentes iustra habere
 & cubilia singulas stabulaque: illis vero qui arma
 ferrent pro Italia & sanguinem profunderent, ni-
 hil præter aera & lucem concedi, sed sine tectis
 sedibusq; cum liberis & coniugibus vagari. ludi-
 brio haberi ab imperatoribus milites, quum eos
 adhortantur in acie ut pro aris & focis dimicent.
 nemini enim in tanto numero ciuium vel aram
 paternam esse vel domum auitam, verum pro a-
 lienis deliciis opulentiq; belligerare & emori. no-
 minari orbis terræ dominos, qui ne glebam qui-
 dem, vbi pedem ponant in suo, habeant. Hæc
 verba à magno animo & vero animi motu in
 populum demissa, quæ fanaticum eum & lym-
 phatum reddebant, nemo sustinebat aduersario-
 rum. Igitur absistentes à digladiatione verborum,
 ad vnum ex tribunis conuertunt se, M. Octauium,
 grauib; iuuenem moribus & modestum, Tiberii
 autem amicam & familiarem. vnde illius pudore
 detrectauit primum se ei obicere: verum potenti-
 bus magna caterua orantibus eum atque instanti-
 bus, tanquam expugnatus obiecit se Tiberio & le-
 gem institit antiquare. Præualet autem inter tri-
 bunos illius potestas qui quid vetat. nihil enim sci-
 ficere plebs vno valet intercedente. Hinc incensus
 Tiberius, legi illi benigne salutem dixit, gratiorē-
 que multitudini & flagrantiorē promulgauit in
 fraudatores, iubens extemplo illo excedere eos a-
 gro cui contra superiores leges incubabant. Erant
 fere quotidie ei in rostris cū Octauiio certamina:

ἀγῶνας αὐτῶν πρὸς τὸν Οκτάβιον ἐπὶ τῆς βήματος
 ἐν οἷς

in quibus etsi summo studio ac contentione de-
certarent inter se, nihil contumeliosè taméferun-
tur inuicè dixisse, neq; verbum excidisse in alterū
alteri ex indignatione importunū. Neq; enim in
vinolentiis solūm, sed & in ambitionibus & sto-
macho coercet & cōponit præclara indole, & bo-
na institutio mentem. Ut verò Octaviū aduertit
in legē cōmisisse, & multū tenere agri publici: ro-
gavit eum Tiberius vt abiceret certamen, preiū
se ostendens ei ex facultatibus suis, quantum non
lautis, depensurum. Abnuente Octauio, vetuit a-
lios magistratus omnes per edictum muneribus
suis fungi, dū perlata lex esset. Templum Saturni
annulo tuo consignavit, ne quid quaestores inde
vel sumerent vel inferrēt, ascripsitq; multa, ni pa-
rērēt, prætoribus. Ita territi, omiserunt omnes suo-
rum quisque officiorum partes. Hinc locuplet-
es vultum mutare, sordidatque & squalidi in fo-
ro circumire, struere etiam clam Tiberio insidias,
subornareque ei percussores. Ita ille quoq; aper-
tē sica, quam dolonem vocant, accinctus fuit. Ap-
petente die, populumque Tiberio in suffragia
mittente, quia subtracta a diuitibus fuerunt vrne,
res ad tumultum spectabat, Enim verò quum Ti-
berii factio numero vim facere posset, atque ad id
se conglobaret: Manlius & Fuluius, viri consula-
res, ad genua Tiberii accidentes, manusque cum
lacrymis tangentes, orauerunt eum vt rem dese-
reret. Qui quum hinc iam iam imminens malum
animaduerneret, hinc illorum moueretur reuerē-
tia, requisivit ab eis quid ab se vellent fieri: qui
negauerunt se tantæ consultationi pares esse,
hortantes autem precantesque vt permitteret eā
senatui, induxerunt eum. Ut verò nihil sena-
tus, coactus propter opes in curia locupletum, ex-
pediuit: transit iam ad facinus nec legitimum
nec probum, Octauio vt potestatem tribunitiam
abroget, certus non posse alioqui perferre se le-
gem. Ac primum in publico orauit eum, be-
nignis verbis & supplicibus cum eo agens, vt
concederet & accommodaret se populo aqua
petenti & exigua pro magnis laboribus & pericu-
lis accepturo. Reiciēte hanc interpellationem
Octauio, testificatus Tiberius non posse in tribu-
natu ambos magnis de rebus à pari potestate diffi-
dentes traducere sine bello tempus: vnum se ostē-
dit huius videre remedium, alteri si magistratus
sit abrogatus: ac de se iussit priore Octaviū ad suf-
fragia populū vocare. confestim enim se, si ita vi-
sum sit ciuibus, potestate abiturū. Detrectante O-
ctauio, iam de ipso ait se, nisi re deliberata melio-
ra consilia cepisset, suffragia propositurum, atque
his in præsentī denuntiatis concionem dimisit.
Insequenti die conuocato populo conscendit
rostra, annisusque denuò est Octauium inducere
ad desistendum. qui vt fuit inflexibilis, legem
rogavit qua tribunatus ei abrogabatur, popu-
lumque extemplo misit in suffragia. Ex quin-
que & triginta tribubus vt septemdecim legem
iusserunt, vna autem si insuper accederet pri-
uatus fiebat Octauius: iussio sustineri suffragia,
aggreditur ex integro Octauium precibus, ac

A ἐν οἷς καὶ ὁρᾷ ἄκρας αὐτοῦ καὶ φιλονεκίας αἰτερείδον-
τες, οὐδὲν εἶπεν λέγονται πρὸς ἀλλήλων φλαῦρον, οὐδὲ ῥή-
μα πρὸς πεσείν θατέρου πρὸς τὸν ἕτερον δι' ὀργῶν αἰεπι-
τήδειον. οὐ γὰρ μόνον ἐν βακχάσμασιν (ὡς εἴκειν) ἀλλὰ καὶ
ἐν φιλοδουμίαις καὶ ὀργαῖς τὸ πεφυκέναι κελεύει, καὶ πε-
παυμένον σωφροῦς, ἐπίσημοι καὶ κατακρομῆται τῶν ἀφ-
νοιαῖς. ἐπὶ δὲ ἐώρετο τὸ Ὀκταβίου ἐνεχόμενον τῶ νόμῳ, καὶ
κατέργετα τῆ δημοσίας χωρᾶς συγχῶν, ὃ Τιβέριος εἰδεῖτο
παρεῖναι τῶν φιλονεκίας, ὑφιστάμενος αὐτῶ τῶν πηλῶ
ἀποδώσειν ἐκ τῆς ἰδίας, καὶ ὁρᾷ οὐ λαμπερῶν ὄντων. ὅτε
B ἀναγομένου δὲ τῶ Ὀκταβίου, ἀναρχάματι τῶ ἀλλας
ἀρχῆς ἀπάσας ἐκάλυψε χρηματίζειν, ἀρχὴς αἷν πρὸς τῶ
νόμου διερχθῆ ψήφος. τῶ δὲ τῶ Κρόνου ἰαῶ σφραγίδας
ἰδίας ἐπέβαλεν, ὅπως οἱ ἑαμίαι μηδὲν ἐξ αὐτῶ λαμβά-
νοιν μηδὲ εἰσφέροιν καὶ τοῖς ἀπειθήσασιν τῶ στρατηγῶν, ζη-
μίαις ἐπεκέρυξεν, ὥστε πόρτας ὑποδείσασθαι ἀφῆσαι τὴν ἐ-
κείνην παροσκήκυσαν οἰκονομία. εἰδὼθεν εἰκτηματικοὶ τῶ
μὲν ἐδίητας μετέβαλον, καὶ πρὸς εἶσασιν οἰκῶν καὶ ἑαπεινοὶ
καὶ τῶ ἀρχῆς ἐπεβούλευον ὃ τῶ Τιβέριω κρύφα, καὶ
συνίσασαν ἐπὶ αὐτῶ τοὺς ἀναρῆσοιτας ὥτε κακῆρον εἰδε-
C νὸς ἀγνωστοῖς ὑποζώνουσαι ξιφίδιον ληστεικῶν, ὃ δόλωια
καλοῦσιν. ἐξάσπης δὲ τῆς ἡμέρας, καὶ τὸν ὄμιον αὐτῶ κε-
λευῶτος ἐπὶ τῶ ψήφῳ, ἠρπάθησαν ὑπὸ τῆς πλοισίω
αἰδέλαι, καὶ τὰ γινόμενα πολλῶ εἶχε συλχεῖσιν οὐ μὴν ἀγ-
λα τῆς πρὸς τὸν Τιβέριον πλήθῃ βιάσασθαι διωαμένων, καὶ
συμφρομῶν ἐπὶ τούτῳ, Μάλλιος καὶ Φούλβιος, ἀδύρες
ὑπαρχοὶ πρὸς πεσόντες Τιβέριω, καὶ χέρων ἀποτόμοι
καὶ δακρύοντες ἐδέοντο παύσασθαι. τῶ δὲ καὶ ὃ μέλλοι ὅσον
ἔγω δεινὸν ἢ δὴ συμφροιοῦτος, καὶ δι' αἰδῶ τῆς ἀνδρῶν,
πυλομῶν τί κελεύσει πρὸς αὐτῶν, ὅτε ἔσασαν ἀξιο-
D χρεῶς εἶ) πρὸς τηλικαύτῳ συμβουλίαν ὅτι τρέψαι δὲ
τῆ βουλήν κελεύοντες καὶ διομόροι συνέπεισαν. ὡς δὲ εἰδὲν
ἐπέρανεν ἡ βουλή στωελθοῦσα, ἀρχὴ τοῖς πλοισίω ἰσχύοντες
ἐν αὐτῆ, τρέπεται πρὸς ἔργον οὐ νέμμοι, ὅτε ἐπιεικῆς, ἀ-
φελέσασθαι τῆς ἀρχῆς τὸν Ὀκταβίου, ἀμνηχανῶν ἀλλας ἐπα-
χαρῆν τῶ νόμῳ τῆ ψήφῳ καὶ πρὸς τὸν μὲν εἰδεῖτο Φαγεράς,
αὐτῶ λῶρῆς τε πρὸς φέρων φιλαθρῶ ποῖς, καὶ χέρων ἀποτό-
μοι, ἐνδουῶν καὶ χαρίσασθαι τῶ δῆμῳ, δίκαια μὲν ἀ-
ξιοῦσι, μικρὰ δὲ αἰὲ μὲγάλων πόνων καὶ κινδύων ληψο-
μῶν. διωθουμένου δὲ τῶ Ὀκταβίου τὴν ἐντευξίν, ὑποφῶν
E ὃ Τιβέριος ὡς ὅτε ἐστὶν ἀρχόντες ἀμφοτέροις, καὶ πρὸς πρῶ-
γμάτων μεγάλων ἀπ' ἴσης ἕξουσίας ἀφῆραμένοις, ἀνθ
πολέμου διεξελθῆν τὸν χρόνον, ἐν ἰαμα τῶ μόνον ὄραν ἔφη,
τὸ παύσασθαι τῆς ἀρχῆς τὸν ἕτερον, καὶ πρὸς αὐτῶ γε πρῶ-
τέρου τὸν Ὀκταβίου ἐκέρυξε τῶ δῆμῳ ψήφῳ αἰαδουῶν
καταθέσασθαι γὰρ ἀπὸς ἰδιώτης γυμῶνος, αἰ τῶ δὲ τῶ τοῖς
πολίταις. τῶ δὲ Ὀκταβίου μὴ γέλονταις, αὐτὸς ἔφη πρὸς ἐ-
κείνου ψήφῳ αἰαδουῶν, ἐδῶ μὴ μεταγνώ βουλοδοσίμοις, καὶ
τότε μὲν ἐπὶ τῶ τοῖς διέλυσε τὴν ἐκκλησίαν. τῆ δὲ ὑπερῆρα
τῶ δῆμου στωελθόντος ἀνάσας ἐπὶ τὸ βῆμα, πάλιν ἐπειρεῖ-
F το πείθῃ τὸν Ὀκταβίου ὡς δὲ ἡ ἀμετάπητος, εἰσηνεῖκε νό-
μον ἀφαρῆμενον αὐτῶ τῶ δημαρχίας, καὶ τοῖς πολίταις ἀπὸς
ἐκείνη τῆ ψήφῳ ἐπιφέρει. οὐσῶν δὲ πέντε καὶ πειά-

κοντα φουλῶν, ὡς αἰ δεκαεπτα τῶ ψήφῳ ἐπεινώχρησθαι, καὶ μίας ἐπὶ πρῶτονομίας εἰδεῖ τὸν Ὀκταβίου ἰδιώτῳ
γυμῶν, κελεύσας ἐπιτοχεῖν, αὐτῶ εἰδεῖτο τὸν Ὀκταβίου, καὶ πρὸς ἐβάλλεν αὐτὸν ἐπὶ τῶ δῆμου καὶ καταπαύσασθαι,
AAAA

λιπαρών και δεόμενος, μήτε αυτόν απίμον περιδείν γρόμνον, μήτε σκείνω βαρέος ούτω και σκυδεσποδ πολιτίμας αιτίαι παρσάψαι. τούτων τῶν δεσποτων ου πρυτελως ατεικπον σδδδ απενή λέγρυσιν απεσάδα τον Οκταβιον, αλλά και δακρύων ὑποπίμπλασθαι τὰ ὄμματα, και σιωπᾶν ὅτι πολυῶ χρόνον. ὡς μήτοι παρς τοῖς πλοσιόις και τοῖς κληματικῶς, σιωεσῶτας απέβλεψεν, αἰδεσθεῖς δοκεῖ και φοβηκίς, την παρ σκείνοις αδοξίαν ὑποσθῆναι, και πῶν δεινόν, σδκ ἀγρῶς κελδῶσαι παρσάψην ὀβουλεται τον Τιβερίον. ούτω δη τῶ νόμου κυρωθέντος, ὁ μὲν Τιβερίος τῆ απελαθῆρωσιν παρσῶ εἰτάζει σπο τῆ βήματος ἐλκῶσαι τὸ Οκταβιον, (ἐχρητο ὅ ὑπηρετας, απελαθῆρωσι ιδίους) και τὸ το τῶ ὄψι οἰκθρῶτερον τῶ Οκταβίου παρσῶ χεν ἐκκρῶτου παρς ὕβρω. ὁ δὲ δῆμος ἐφώρμησεν αὐτῶ, και τῶν πλεσιῶν σιωδραμόντων, και δαφροσρόντων τῶ χείρας, ὁ μὲν Οκταβιος ἐσῶθη μόνος, ἐξαρπαγίς και δαφρογῶν τον ὄχλον, οἰκῶτιω δὲ αὐτῶ πῶσῶν ἐμ παρσῶ εἰσῶτα και παρσῶ εἰσῶμενον ἔξετύφλωσαι, ἀκρῶς τῶ Τιβερίου, και παρς τον ἰορυβον, ὡς ἤσθετο τὰ γινόμενα, πολλῆ σπουδῆ και εδραμόντος. σκ τούτου κωρῶται μὲν ὁ παρς τῆς χώρας νόμος, αἰρωῦται δὲ τρεῖς αἰδρες ὅτι τῶ δαφροκρῶσιν και τῶ δαφρομῶν, αὐτὸς Τιβερίος, και Κλαύδιος Αππιος ὁ πενθερῶς, και Γάιος ὁ Γρακχος ὁ ἀδελφῶς, σδ παρῶν σδδδ, ἀλλά ὑπὸ Σκιπίωνι παρς Νυματίαν στρατευόμενος. ταῦτα πῶ Τιβερίου δαφροεξασμῶν και ἰουχία μηδενὸς εἰσαμῶν, και παρς τούτοις δῆμαρχον αἰπικετασῆσαιτος σδδδῆνα τῶ ὄπιφανῶν, ἀλλά Μούκιον ἵνα πελάτιω αὐτῶ, παρς πῶ τα διεχραῖνοντες οἱ διωατοῖ, και φοβούμενοι τῶ Τιβερίου την αἰσῆσιν, ἐπὶ τῆ βουλή παρσῶ πηλακίζον αὐτὸν, αἰπυμῆρω μὲν (ὡς ἔθος ὅσῆν) σκ δημοσίου σκῶνῶ, ὅπως ἔχοι δαφρῶμεσῶ την χώραν, οὐ δόντες, (ἐτέρων ἐπὶ ἐλάτῶσι χρεῖας πολλὰ κῶς λαβόντων) αἰάλωμα δὲ εἰς ἐκάσῆν ἡμέραν ἐνεία ἰβολοῖς τῶ εἰσῶτες εἰσηγούμενου ταῦτα Ποπλίου Νασικῶ, και δεδακῶς εἰσῶται εἰς τῶ παρς σκείνον ἔχθρῶν ἀφῶδῶς. (πλείσῆν γῶ ἐκέκτητο γῶν δημοσίαν, και χαλεπῶς ἐφῶρον σκβαίνειν αὐτῶς αἰάλωσῶν) ὁ δὲ δῆμος ἐπὶ μᾶλλον ἔξεκῶετο και φίλου ἵνὸς τῶ Τιβερίῶ πελάτῆσαιτος αἰφῶδῶς, και σημείων τῶ νεκρῶ μοχθηρῶν ὅπιδραμόντων, βοᾶντες ὑπὸ Φαρμάκων αἰρηῶσαι τον αἰδρωπον, ὅτι την σκφορῶν σιωεδραμον, και ὁ λέγρῶ ἦρατο, και τασῶ μῶν παρῶ σῶσαι, οὐ φάυλως ὑπονοησῶ τῶ Φαρμακῶν δῶσαιτες. ἐρῶρη γῶ ὁ νεκρῶς, και διεφροσῶτων ἐχρῶν πλήθος ἐξέβλωσεν, ὡς τε σποσῶσαι την φλόγα και φῶρῶσῶ ἄλλῶ, αὐτῶς σδκ ἐκῶετο, πῶν εἰς ἐπῶσῶ τῶπον μεταχρῶμαδῶσαι, και πολλὰ παρσῶ ματῶσῶσῶν, μῶλις ἦσῶ το πῶρ αὐτῶ. παρς ταῦτα τοῖς πολλοῖς ἐπὶ μᾶλλον ὁ Τιβερίος παρσῶ ὡν, μετέβαλε την ἐδῶσῶ και τοῖς παρῶσῶ παρσῶ γῶν, ἐδῶτο τῶ δῆμου τούτων κῶδεσῶ και τῶς μητῶς, ὡς αὐτὸς ἀπεγρῶκῶς εἰσῶται. ἐπεὶ δὲ τῶ Φιλοπάπορς Απῶλου τελάθῶσῶσῶ, Εὔδῆμος ὁ Περγῶ μῶν δῶνῶσῶ και δαφροκρῶ, ἐπὶ ἡ κληροσῶμος ἐγένεσῶ πῶ τῶ βασιλέως ὁ Ρωμῶν δῆμος. ὁ δὲ Τιβερίος δῆμαγῶν εἰσῶεσῶ νόμον, ὅπως τὰ βασιλῶν χῶματα και κῶμῶσῶ, τοῖς την χώραν εἰσαμῶν και γεωργίας ἀφορμῶ. παρς δὲ τῶ πόλεων ὅσαι τῶ Αττάλου βασιλείας ἦσαι, σδδδῆν ἐφῆ τῆ συγκλήτῶ βουλάσῶσαι παρσῶ σῶσαι, ἀλλά τῶ δῆμου γῶνῶν αὐτὸς παρσῶ σῶσαι. σκ τούτου μῶλις παρσῶ ἐκῶσῶσῶ τῆ βουλή.

A osculaturque eum supplex atq; obsecrans ne admittat ista ut ei infligatur infamia, neve tam acerbi sibi & tristis causa actus inuratur. Has preces haud vndequaue memorant immotum & rigidum audiuisse Octavium: sed obortas ei lacrymas quoque fuisse, ac perditu silentium tenuisse. Postquam tamen ad pecuniosos & locupletes conglobatos convertit oculos, rubore appareret eum & metu, ne incurreret apud illos probum, omnia acerba substirisse: nec ingenerose ageret, dixisse, quod ei visum esset, Tiberius.

B perlata lege, imperavit Tiberius vni ex libertis ut Octavium de rostris detraheret. Apparitoribus autem utebatur libertis suis: idque speciem indigniorem reddidit, quod detraheretur Octavius contumeliose. Ibi quum populus impetum in eum faceret, concurrentibus diuitibus ac vim repellentibus, vnus incolumis ereptus est & effugit populum Octavius: seruo autem eius fido, qui quasi in fronte pro eo obiecerat se, oculos eruerunt, inuito Tiberio, & ad tumultum, vbi animaduertit quid ageretur, propere deuolante. Hinc lex agraria sciscitur. Triumviri creantur disquirendo & distribuendo agro, ipse Tiberius, App. Claudius focer eius, frater C. Gracchus absens, qui sub Scipione apud Numantiam militabat. His quiete à Tiberio nemine obsistente, perpetratis, adhuc tribuno subrogato non ex claris viris villo, sed Mutio quodam eius cliente, indignantes ad omnia potentes & Tiberii formidantes incrementa omni contumelia affecerunt eum in curia. Postulanti de more ex publico tentorium, quo in agro diuidendo vteretur, non dedere, quum leuioribus in negotiis subinde accepissent alii. Ad sumptum sestertios in diem senos attribuerunt, P. Natica referente, qui non dubitavit aperte obicere se illius inimicitia: quippe agrum publicum late possidebat, grauiterque ferebat inde se expelli. At populus magis magisque exarsit. Ac quum amicus quispiam Tiberii subitò decessisset, in cuius cadauere tetra signa comparebant: vociferantes veneno hominem sublaturum, concurrerunt ad funus lectumque subierunt: quum cremaretur, astiterunt, atque ibi haud ab re visi sunt beneficii suspicionem habuisse. namq; diruptum cadauer fuit, ex quo prauorum humorum vis erupit. vnde extincta flamma est, aliaque allata nihilo magis flagrauit, donec fuit alio translaturum, magnoque negotio xgre id attigit ignis. Adhuc quo plebem Tiberius etià atq; etiam inflammaret, vestē mutauit, & liberos producens, quasi deplorata salute sua, commendauit eos matremq; eorum populo. Circa hanc tempestatem defunctus est Attalus Philopater: cuius tabulas testamenti, quibus populus Romanus scriptus hæres regis fuerat, Pergamenus Eudemus attulit. Hic mox Tiberius ambitiose ad populū pmulgauit legem, vt pecunia aduecta regia sortitis agrum ciuibus ad instrumentum parandum & subsidium agri colendi præberetur. De oppidis vero quæ regni Attali fuissent, negauit quicquam ad curam senatus pertinere, sed de iis ad concilium se populi relaturum. Hinc senatum offendit grauissime.

Δαφροκρῶσῶσῶ τῶν πολιτῶν ὑπάρχῶ παρς και τῶ Αττάλου βασιλείας ἦσαι, σδδδῆν ἐφῆ τῆ συγκλήτῶ βουλάσῶσαι παρσῶ σῶσαι, ἀλλά τῶ δῆμου γῶνῶν αὐτὸς παρσῶ σῶσαι. σκ τούτου μῶλις παρσῶ ἐκῶσῶσῶ τῆ βουλή.

Exurgens autē Pompeius, vicinum se ait Tiberii esse, atq; ideo sibi Eudemū Pergamenum constare diadema regiū & purpuram ei, quasi Romę regnatura, donasse. Quintus Metellus exprobrauit Tiberio, patre eius censore, quum reuertetur à cœna domum, lumina ciues restinguere solitos, & timerēt ne longius quàm oportet, conuiuui & poculis indulgisse viderentur: huic verò nocte audacissimos quosq; & mendicissimos de plebe prelucere. Porro Titus Annius, nec p̄bitate nec modestia cōmendatus homo, sed inter dicendū interrogationum & responsonū incomparabilib. præcellere argutiis habitus, prouocauit Tiberium ad sponsonē, ni sacrosanctum legibus collegā violasset. Obstrepente plebe, exiliens Tiberius aduocauit concionē: & quū iussisset Annum adduci, instituit eū postulare. Hic verò & facundia & dignitate longe illi concedens, ad artes se recepit suas, petiuitq; à Tiberio vt pauca ante disceptationes requirere de eo liceret. Quo dante vt interrogaret, & silentio facto, ait Annius, Si tu maculare me & de honestate in animo habeas, ego autē aliquē ex collegis tuis appellem, atq; ille auxilio mihi fuerit, tu vero ira sis incensus, extorquebisne ei magistratū? Ad hanc quęstionē referunt ita Tiberium hæsitasse, vt qui omnium esset ad dicendum expeditissimus, & proiectissimus ad audendum, obmutuerit. Ita dimisit in præsentī concionem. Quia verò aduertit ex actionibus suis illā de Octauio non principibus tantum, verum etiam plebi odiosiore esse (siquidem eximia habebatur & præclara tribunorum plebis dignitas, quæ fuerat in eum vsq; diē intacta, oppressa fuisse & cōculcata) orationem habuit ad populum, cuius pauca capita, quo vim in dicendo eius & nervos hinc cognoscere queas, non ab re erit attextere. Nam falsus est sacrosanctum tribunum esse, quod consecratus populo sit, & populi curā gerat. At si trās-fuga populum lædat, & potestatem eius retundat, spoliaturque eum suffragio, ipse sese exuit honore: quum, cuius gratia eum accepit, id non præster. quippe & Capitolium diruentem & naualia inflammantem attingere non licet tribunum. Quæ quum faciat, improbus quidem est tribunus: populum verò si pessundet, non est iam tribunus plebis. Annon igitur res sit absurda si consulem tribuno in carcerem ius erit ducendi, populo potestatem tribuno, vbi ea aduersus autorem vtatur, detrahare non licebit? Etenim consulem & tribunum iuxta populus creat. Iam imperium regium præterquam quod magistratum in se completatur omnem, etiam maximis ceremoniis & religionibus deorum immortalium est consecratum. Tarquinium ciuitas tamen flagitia committentem exegit, atque ob vnus admittit hominis imperium antiquum, à quo condita Roma fuerat, fuit abrogatum. Quid perinde Romę sanctum & augustum vt virgines Vestales, quę sacro igni præsident custodes? At si qua tamen harum stupro obstrinxerit se, viua defoditur. quippe sacrosanctæ non sunt quę in deos sunt impiæ, quorum causa sunt sacrosanctæ. Ita neque eum qui vulnerat populum tribunum, sacrosanctum esse populi causa par est. qua enim pollet, hanc abolet potestatem. Atqui si iure tribunatum maximæ partis tribunum suffragiis cepit, quidni maiore iure priuetur abrogantibus omnibus?

A καὶ Πομπήιος μὲν ἀναστὰς ἔφη γὰρ τῶν τῶν Τιβέριου, καὶ
 εἶπε τὸ γινώσκον Εὐδήμον αὐτῶν τὸν Περγαμῶνα τῶν βα-
 σιλικῶν δὲ δῶμα δέδωκται, καὶ πορφύραν, ὡς μέλλον πρῶτον
 λαβεῖν ἐν Ρώμῃ. Κοῖνος δὲ Μέτελλος ἀνείδισε τὸν Τιβέριον,
 ὅτι τὸ μὲν πατρὸς αὐτοῦ πηκτῶντος, ὁσάκις αἰαλοῦ μετὰ
 δεῖπνον εἶκα δὲ, τὰ φῶτα κατεσβένυσαν οἱ πολῖται, φοβέ-
 μνοι μὴ πορρωτέρω τῶ μετεῖς δέξασιν ἐν σιωπῆσι εἶναι
 καὶ πότοις τῆσδε τῶ φαινοῖσι νυκτὸς οἰθερασύτατοι καὶ ἀ-
 πορώτατοι τῶ δημοτῶν. Τίτος δὲ Ἄνιος οὐκ ἐπιτρέψας μὲν ἔ-
 δεῖσθαι ἀφ' ἑωρῶν, ἐν δὲ λόγῳ πρὸς τὰς ἐρωτήσεις καὶ ἀ-
 ποκρίσεις ἀμαχος εἶναι δοκῶν, εἰς ὀρισμὸν ἵνα πορρωτέρω
 τὸν Τιβέριον, ἢ μὲν ἰερόν ὄντα καὶ ἄστυλον ἐκ τῶ νόμου ἠπι-
 μακέναι τὸν σωμαρχοντα. Σορυβοῦντων δὲ πολλῶν, ἐκπηδή-
 σασ ὁ Τιβέριος τὸν τε δῆμον σιωπέει, καὶ τὸν Ἄνιον ἀ-
 χθύναι κελύσας ἐβούλετο κατηγορεῖν. ὁ δὲ, καὶ τὰ λόγῳ καὶ τῇ
 δόξῃ πολὺ λυπόμενος, εἰς τὴν αὐτοῦ δεισιότητα κατεδύετο, καὶ
 περὶ κείναι μικρὰ πρὸς τὸν λόγον ἀποκρίσασ τὸν Τιβέριον.
 σιωπῆστος δὲ ἐρωτῶν ἐκείνον, καὶ σιωπῆσ ἡμολόγησ, εἶπεν
 ὁ Ἄνιος, Ἄν σὺ μὲν ἀπμοῦ με βέβη καὶ πορρωτέρω κίσειν, ὡς
 ἐγὼ δὲ πῶτα τῶν ὀπιπέσασμα σωμαρχόντων ὁ δὲ ἀνα-
 C ἔβη βοηθῆσων, σὺ δὲ ὀργισθῆσ ἀρεῖ γε αὐτῶ τῶν ἀρχῶν ἀ-
 φαίρησ; πρὸς τῶ τῶ λέγεται τὴν ἐρώτησιν ἔτω ἀφ' ἑπο-
 ρηθῶσαι τὸν Τιβέριον, ὡς τε, πορρωτέρω οἶτα καὶ τὰ λέγειν ἐπι-
 μότατον, καὶ τὰ γὰρ ἴτα μότατον, ἀποσιωπήσασ. τότε μὲν
 οὖν διελύσει τὴν ἐκκλησίαν. ἀστυλόμενος δὲ τῶ πολιτῶ-
 μάτων ὁ πρὸς τὸν Οὐκάσιον οὐ ποῖς διωταῖς μόνον ἀλλὰ
 καὶ ποῖς πολλοῖς ἐκπατέσασ, (μέγα γὰρ ἦ καὶ καλὸν ἐδό-
 κει τῶ δὲ μάρχων ἀξίωμα μετὰ τῆσ ἡμέρας ἐκείνης εἰσε-
 τετηρημένον, ἀπρησ καὶ καθυβείσασ) λόγον ἐκ τῶ δῆμῳ
 διεξῆλθεν, ἔμικρα πρὸς τὰς τῶ ἐπιχρημῶν ἐκ ἀπόπαν
 D ἦν, ὡς τε ὀπονηθῆσαι τῶ πηαιότησ καὶ πικρότητα τῶ αἰδρός.
 ἔφη γὰρ ἰερόν τὸν δῆμαρχον εἶναι καὶ ἄστυλον, οὐ τὰ δῆμῳ καθω-
 σίω, καὶ ἔδῳ δῆμου πρὸς ἔσασ. ἀπ' οὖν μελαβαλλόμενος, τὸν δῆ-
 μον ἀδικῆ, καὶ τῶ ἰσμῶ καλῶν, καὶ παραρηται τῶ ψῆφον, ἀ-
 πὸς ἑαυτοῦ ἀπετέρηκε τῆσ ἡμῆσ, ἐφ' οἷς ἐλαβεῖν οὐ ποῖαν, ἐπεὶ
 καὶ τὸ Καπετώλιον κατὰ σῶσά ποῖτα, καὶ τὸ νεώριον ἐμπι-
 πορῶντα δῆμαρχον εἶναι δεῖσαι. καὶ τῶτα μὲν ποῖαν, δῆ-
 μαρχός ἐστὶ ποιηρός ἐὰν δὲ καταλύη τὸν δῆμον, οὐ δῆμαρ-
 χός ἐστὶ πῶσ οὖν οὐ δεινῶν, εἰ τὸν μὲν ὑπατὸν ὁ δῆμαρχός
 ἄξει, τὸν δὲ δῆμαρχον οὐκ ἀφαίρησται τῶ εἰσοσίαν ὁ
 E δῆμος ὅτα αὐτῆ κατὰ τῶ δέδωκτος χρεῖται; καὶ γὰρ ὑπα-
 τον καὶ δῆμαρχον ὁμοῖως δῆμος ἀρεῖται. καὶ μὲν ἦ γε βα-
 σιλεία πρὸς τὰ πῶσαι ἀρχῶν ἔχειν ἐν ἑαυτῇ συλλα-
 βούσα, καὶ τῶσ μεγίστας ἰεσοργίαισ καθωσίωται πρὸς ὁ-
 θεῖον ἀλλὰ Ταρκύνιον δέεβαλεῖν ἠ πόλις ἀδικεῖωτα, καὶ
 δι' ἐνὸς ἀστροῦ ὕβειν ἠ πάτεριος ἀρχῆ καὶ κῆσασα τῶ
 Ρώμῳ κατελύθη. τί δὲ οὕτως ἀγιον ἐν Ρώμῃ καὶ σε-
 μνον, ὡς αἰ πρὸς ἐποσασ παρθένοι καὶ φυλάσασ τὸ ἀ-
 φηται πῶ; ἀλλ' εἶπὸς ἀπ' ἀμαρτή αὐτῶν, ζῶσα καπορύσασ
 τῶ. τὸ γὰρ ἄστυλον οὐ φυλάσασ αἰσβοῦσασ εἰς τῶσ θεοῖς,
 F ὁ ἀφ' οἷσ θεοῖσ ἐχουσιν. οὐκ οὖν οὐδὲ δῆμαρχος ἀδικῶν δῆ-
 μον, ἔχειν τῶ ἀφ' οἷσ τὸν δῆμον ἀστυλίαν δίκασός ἐστὶν ἢ γὰρ
 ἰσμεῖ διωτάμει, τῶ τῶ ἀπαιρεῖ. καὶ μὲν εἰ δικασίωσ ἐλαβεῖ
 τῶ δῆμαρχῶν τῶ πλείστων φυλῶν ψηφισαμῶν, πῶσ
 οὐκ καὶ ἀφαίρησ τῶ δικασίωσ πῶσ ἀποψηφισαμῶν,

.. ιερόν δὲ καὶ ἀσυλον εἶναι οὕτως ἔστιν, ὡς τὰ τῶν θεῶν δια-
 .. ἡμίπα· χρῆσθαι δὲ τούτοις, καὶ κινεῖν καὶ μεταφέρειν ὡς
 .. βούλεται τὸν δῆμον οὐδεὶς κεκάλυκεν. ἔξι δὲ οὖν αὐτῶν
 .. καὶ τὴν δημαρχίαν ὡς ἀνάθημα μετενεγκεῖν εἰς ἕτερον. ὅτι
 .. δὲ οὐκ ἀσυλον οὐδὲ ἀναφαιρέτον ἢ ἀρχὴν, δὴλόν ἔστι τὰς
 .. πολλάκις ἐχούσας πινὰς ἀρχὴν ἐξομνυθῆναι καὶ παρατεῖ-
 .. οῦσαι δι' αὐτῶν. τοιαῦτα μὲν οὖν τὰ κεφάλαια τῆς τῆς Τι-
 .. βερίου δικαιοδοσίας. ἐπεὶ δὲ σωρῶντες οἱ φίλοι τῆς ἀ-
 .. πφλας καὶ τὴν σύστασιν, ὥντο δεινέτερας πειθέμεναι δη-
 .. μαρχίας εἰς τὸ μέλλον, αὐτῆς ἀλλοις νόμοις ἀνελαμβάνει ὁ
 .. πλῆθος, τοῖς τε χερίοις τῶν στρατιῶν ἀφαιρῶν, καὶ διδοῖς
 .. ἔπι κληροδοτῶν τὸν δῆμον ἀπὸ τῶν δικαστῶν καὶ τοῖς κρίνου-
 .. σι τότε συγκλητικῶσι ἕσι καταμινύς οὐκ τῶν ἰππέων τὸν
 .. ἴσον ἀριθμὸν, καὶ πῶμα ἔστων ἡδὴ τῆς βελῆς τὴν ἰσχυρῶν
 .. κελούων, πρὸς ὀργῶν καὶ φιλονεικίας μάλλον, ἢ τὸν τῆς δι-
 .. κείου καὶ συμφέροντος λογισμῶν. ἐπεὶ δὲ τῆς ψήφου φερε-
 .. μῆνης, ἠάδοι τοὺς ἐναντίους κρατουῦντας, (ἔγρ' παρὺν ἀ-
 .. πας ὁ δῆμος) πρὸς τὸν μὲν εἰς βλασφημίας τραπεζοῦ τῶν
 .. συναρχόντων, εἰλχεῖ τὸν χερίον· ἔπειτα τὴν ἐκκλησίαν ἀ-
 .. φῆκαν, εἰς τὴν ὑπεράσταν ἀποδύσαντες κελύσαντες. καὶ πρὸς
 .. τὸν μὲν εἰς τὴν ἀγροῦν καὶ ἄβας ὁ Τιβερίος, ἰκέτευε τοὺς
 .. ἀνθρώπους ἀπεινὸς καὶ δεδακρυμένους, ἔπειτα δεδιδίκεναι
 .. φησας μὴ νυκτὸς οὐκ κηφῶσι τὴν οἰκίαν οἱ ἐχθροί, καὶ ἀφα-
 .. φείρωσιν αὐτὸν, οὕτως τοὺς ἀνθρώπους διέθηκεν ὥστε πρὸς
 .. τὴν οἰκίαν αὐτῶν παμπολλοὺς ἰνας ἀλλίσασθαι καὶ ἀφα-
 .. νυκτεροῦσαι πρὸς ἀφουλατῶνας. αἶμα δὲ ἡμέρα παρὺν ὁ
 .. τῆς ὀρνίθας αἶς ἀφαιρῶνται χερμίζων, καὶ πρὸς βαλε
 .. ἐσφύλι αὐτῶν. αἱ δὲ ὡς πρὸς ἡλθον, εἰ μὴ μία μόνη, ἀφαιρῶν-
 .. σαντος δὲ μάλα τῆς ἀθρώπου τὸ ἀγχεῖον. ὅσθ' αὐτὴ δὲ τῆ
 .. ἐσφῆς ἐπὶ γῆρ, ἀλλ' ἐπάρεσα τῆ ἀειτεροῦν πτέρυγα, καὶ πα-
 .. ρατεῖνασα τὸ σέλας, πάλιν εἰς τὸ ἀγγεῖον κατεφυγε. τῆ πο
 .. καὶ τῆ προτέρου σημείου τὸν Τιβερίον ἀέμνησεν. ἡ γὰρ
 .. αὐτῶν κείνος ὡς πρὸς τῆς μάχας ἐχρητο, κεκρομημένον ἐκ-
 .. κρεπῶς καὶ ἀφαιρῶν, εἰς τῆ πο καταδύωτες ὄφεις, ἔλαθον
 .. ἐν τέχνητες ὡς, καὶ ταῦτα ἐξεγλύφαντο. διὸ καὶ μέλλον
 .. ὁ Τιβερίος τοῖς πρὸς τῆς ὀρνίθας ἐπαρῆτετο. προσῆκει δὲ ὁ-
 .. μως αὐτῶ τὸν δῆμον ἠθροῖσθαι πρὸς τὸ Καπετώλιον πνιθανό-
 .. μδους· καὶ πρὸς ἐξελθεῖν, πρὸς ἐπὶ πρὸς τὸν οὐδὸν, σφο-
 .. δραῶ οὕτω πληγῆ γηρομῆς, ὥστε τὸν μὲν οὐρα τῆ μεγά-
 .. λου δακτύλου βραγύων, τὸ δὲ αἶμα ἀφαιρῶ τῆ ὑποδήματος
 .. ἔξω φέρεσθαι. μικροῖ δὲ αὐτῶ πρὸς τὸς ὄφεις αὐτῶν
 .. κερσῶν μαχόμενοι χερσας ἐν ἀριστερῶ καὶ πολλῶν (ὡς εἰ-
 .. κῆς) ἀθρώπων παρερχομένων κατ' αὐτὸν τὸν Τιβερίον, λί-
 .. θος ἀπὸ αὐτοῦ ὑποδάτερον τῶν χερσῶν, ἔπεσε πρὸς τὸν
 .. πόδα. τῆ πο τῆς θεοσυνάτοισ τῶν πρὸς αὐτὸν ἐπέστησεν· ἀ-
 .. λὰ Βλάσιος ὁ Κυμαῖος παρὺν αἰγμύλιον ἔφη καὶ κατηφῆσαν
 .. παρῆναι πολλῶν, εἰ Τιβερίος Γρακχου μὲν ἦος. Ἀφαιρῶν-
 .. τῆ δὲ Σκιπίωνος θυγατρίδος, πρὸς αὐτῆς δὲ τῆ Ρωμαίων
 .. δήμου, χερσας δεισας, οὐκ ὑποαχούσει τοῖς πολιταῖς κα-
 .. λούσι τῆ πο μὲν ποι τὸ ἀσχεῖον οὐκ ἐγγέλαδι θήσεσθ' ὡς ἐ-
 .. χθερῶς, ἀλλ' ὡς τυρονοῦτος καὶ θυφῶντος ἡδὴ καταδοῦ-
 .. σασθαι πρὸς τὸν δῆμον. αἶμα ὅ καὶ πρὸς ἕτερον πολλοὶ τῶν
 .. Τιβερίων πρὸς τῶν Καπετωλίων φίλων, ἐπέγχεσθ' κελύοντες, ὡς τῆ οὐκ
 .. καλῶς ἐχούτων καὶ τὰ γε πρὸς τα λαμ-
 .. πρῶς ἀπὸ τῆ τῶν Τιβερίων, φαίνεται μὲν ὅστις ἀραμῶν βοήθιον
 .. ἀναβαίνοντα δὲ πρὸς τὸν δεξιὸν καὶ
 .. πρὸς αὐτὸν ὡς μηδεὶς πελασειεν ἀγνώως, πρὸς τὸν μὲν. ἀρῶν
 .. ἀρῶν δὲ πάλιν τῆ Μακίου τῆς φυλαῖς ἀναγορεύειν,

A Iam nihil tam sacrū vel sanctum sit ut res diis im-
 mortalib. consecrata: at his uti populo, mouere,
 transferre pro arbitrio, nemo prohibuit. Quare ius
 ei fuit tribunatū quoq; ut quod consecratū est, in
 alium traducere. Neq; n. inuolatum esse, ut extor-
 queri nequeat, magistratū, ex eo patet quod iden-
 tidē, qui obtinebant magistratū, vltro se eo abdi-
 cauerunt. Hæc summa est Tiberii defensionis. Ut
 vero minas amici perspicientes & coitionē, auto-
 res fuerunt ei ut tribunatū in proximum annum
 iterū peteret: tum denuo cœpit aliis legib. illicere
 plebē Illis legibus annos stipendiorum cōtrahe-
 bat, & prouocationē à iudicibus concedebat ad
 populū: obtinentibus etiam id tēporis iudicia se-
 natoribus parē numerū ex equestri ordine affun-
 debat, atq; ita vires senatus omnib. modis coerce-
 bat, felle magis atq; peruicacia, quam æqui & com-
 modi ratione adductus. Ut sensit suffragiis aduer-
 sarios superiores esse, (neq; enim populus omnis
 aderat) ad conuitia primum versus, collegarum
 diē exemit, inde dimisit concionē, eamq; in poste-
 rum diē indixit. Ibi primum descendens in forum
 Tiberius, sordidatus & lacrymis oppletus cū sup-
 plicis p̄sentauit ciues. Mox vereri iactans se ne
 domum suam inimici nocte excinderent, atq; ob-
 truncarent se: adeo permouit homines ut circa
 ædes eius magna caterua tabernaculis erectis ex-
 cubaret stationē agentes. Ut diluxit, adfuit cum
 auibus pullarius, & escā eis obiecit. Illæ præter v-
 nam solam non prodire, quamuis homo caueā
 sedulo concussisset. Ac ne hæc quidem p̄auit, sed
 sublata sinistra ala protēnsq; ore refugit rursus
 in caueam. Hoc etiam prioris prodigii cōmonuit
 Tiberiū. Erat ei galea qua in acie utebatur, exor-
 nata eximie & splendida: in eam irrepserant an-
 gues, & clam in ea posuerant excluderantq; oua.
 D Quo magis cohortuit hoc auspicio Tiberius.
 Scandit tamen in Capitolium, ut populi concili-
 um ibi esse accepit. Ante quam egressus domo
 est, in l. men impēgit ictu adeo duro pollicis pe-
 dis vnguis dilaceraretur, sanguisq; iubter per cal-
 ceum prorumperet. Vbi paululum p̄cessit, super
 fastigium domus ex sinistra conspecti sunt eorum
 pugnantes, atq; in frequentia mortalium (ut veri-
 simile est) Tiberium prætereuntium, propulsus ab
 altero coruo lapis iuxta pedem eius delapsus est:
 quod vel ferocissimos est eorum qui illum stipa-
 bāt remora um. Cæterum Blossius Cumanus, qui
 E aderat, perquam turpe iactauit esse & fœdum, Ti-
 berium Gracchi filium, Scipionis Africani nepo-
 tem, præsidem populi Romani, corui metuacer-
 sentibus ciuibus non parēre. atqui eam labem
 haud pro ioco inimicos transmissuros, sed ut
 tyrannidem agentem & ludibrio iam haben-
 tem, ad populum eum proficissuros. Simul ac-
 currerunt frequentes qui Tiberium ut matura-
 ret, mandato amicorum, qui in Capitolio e-
 rant, adhortarentur, omnia illic ex voto esse.
 Prima certe magnifica Tiberio fuere. Nam
 simul atque conspectus est, festa acclamatione
 excepērunt eum, ascendētem receperunt alacriter:
 & nequis eum ignotus attingeret, sepiue-
 runt. Instituyente de integro Mutio tribus citare,

nihil ordine agebatur ob nouissimorum tumultum, dum impelluntur & impellunt aduersos, qui irrumpebant & immiscebant se turbæ. Interea Flavius Flaccus senator loco conspicuo stans, quum exaudiri verba eius non possent, manu significauit habere se quod seorsum indicaret Tiberio. Ius fit multitudini Tiberius ut viam ei daret. Ita ægre ascendit. Vbi peruenit ad eum, nunciauit ei, quum in senatus concilio consulem locupletes adducere non valuissent in sententiam suam, delibatum habere ipsos per se interficere Tiberium: in quam rem habere eos frequentes seruos & amicos in armis. Quod ut circumstantibus aperuit Tiberius, præcingunt hi confestim togas, frangentesq; apparitorum hastilia, quibus cæterum summouent, arripiunt fragmenta, ut iis repellant vim inferentes. Id fieri mirantibus longinquiorebus, & quid rei esset percunctantibus, admouit manum Tiberius capiti, discrimen suum ea specie demonstrans, quando non assequebantur vocæ. Quod quum aduersarii intuerentur, properauerunt ad senatum, afferentes poscere Tiberium diadema: cuius significationem esse quod caput attigisset. Hinc commoti omnes fuere. Nasica autem petiit a consule ut reipublicæ opem ferret, tollereturque tyrannum. Quo leniter respondente nullam se vim auspicaturum, neque ciuem vllum indicta causa necaturum: quod si quid contra leges populus Tiberii suasu vel coactu sciuisset, id se ratum non habiturum: exiliens Nasica, Quando igitur, inquit, rempub. prædit consul, sequimini me qui rempub. saluam vultis. Sic fatus, lacinia togæ capite obuoluto contendit ad Capitolium. Quo quot illum sequebantur toga brachium circumiecta propulerunt obuios, renitente illis ob eorum dignitatem nemine, sed fugientibus omnibus atque se mutuo obterentibus. Horum comitatus attulerat domo clauas & fudes: ipsi defractorum ab effuso in fugam cætu subfelliorum fragmenta & fulcra corripientes, perrexerunt in Tiberium, simulque ceciderunt in fronte locatos. Horum fuga & strages edita: ipsius Tiberii fugæ consulentiisprehendit quispiam togam. Ille toga relicta fugiens in tunica, cespitauit, prolapsusque est super eos qui ante eum ceciderat. Attollentem se princeps aperte caput eius afflixit subfellii pede vnus ex collegis eius Satureius. Secundum ictum intulit ei L. Rufus, qui de eo velut re præclara gesta gloriabatur. Ex cætu plus trecenti occubuerunt fustibus & lapidibus comminuti, ferro nullus. hanc Romæ primam memoriæ produnt à regno sublato seditionem fuisse sanguine & cæde ciuili diremptam. Cæteras vero neque modicas neq; de modica exortas re, inuicem concedentes terrore principes plebis, reuerentia senatus populus, pacauerat. Et quidem tunc quoque, si actum secum leniter esset, Tiberius fuisse videtur se haud grauate submissurus: multoque facilius citra cædem & vulnera inuentibus cessisset. neque enim plus tria millia secum habebat. Verum ira apparet diuinitum atque simultate citius, quam ob eas quas prætexebant causas conspiratū in illum fuisse. Magno indicio est, quod atrociter & fœde insultauerūt cadaueri

A οὐδὲν ἐπαράνετο τῶν εἰωθῶτων, ἀλλὰ τὸν ἀπὸ τῶν ἐσχάτων ἰσορροπῶν, ὡς οὐ μόνον καὶ ὠριωτέρων τῶν ἐναντίους εἰς βία-ζομένης καὶ ἀναμιγνυμένης. ἐν δὲ τούτῳ Φλάβιος Φλάκ-κῆς ἀπὸ βουλῆς αὐτῆς εἰς ἐμφανῆς κἀσπῆς, ὡς οὐκ ἔω φθηλὸν ἐφικέσθαι, διεσήμεν τῇ χειρὶ, φράσας ἢ βουλόμενον αὐτὸν ἰδίᾳ τῷ Τιβέριῳ. καὶ κελύσαντος ἐ-κείνου ἀφασχῆν ὃ πλῆθος, ἀναβὰς μάλιστα καὶ παρῆλθὼν, ἀπήγειλεν ὅτι τῆς βουλῆς συγκαταζομένης, οἱ πλούσιοι τὸν ὑπατοὶ μὴ πείθοντες, ἀλλὰ ἀφασχούται καὶ αὐτοὺς ἀποκτινύωσι τὸν Τιβέριον, πολλοὺς ἔπι τούτῳ δούλους καὶ φίλους ὠπλισμένους ἔχοντες, ὡς οὐ τὰ αὐτὰ τοῖς παρὲ αὐτὸν ἐξήγειλεν ὁ Τιβέριος, οὗτοι μὲν ὄντος τῆς τε τῆ βέν-νους παρῆλθὼν, καὶ τὰ τῶν ὑπαρχῶν δὲ ἀπὸ συγ-κλινοῦ, οἱ ἀειρήνοι τὸν ὄχλον, διελάμβανον, ὡς ἀ-μμουμένους τοῖς κλάσμασι τοῦ ἐφῆχοντος. τῶν δὲ ἀπω-τέρω θαυμάζοντων τὰ γινόμενα, καὶ πωθησασμένων, ὁ Τιβέριος ἤψατο τῇ χειρὶ τῆς κεφαλῆς, ἐδεικνύμενος τῇ ὄψει τὸν κίνδυνον, ἐπεὶ τῆς φωνῆς οὐκ ἴπῆχον. οἱ δὲ ἐ-ναλλοῖ τοῦτο ἰδόντες, ἔθεν πρὸς τὸν βουλόμην, ἀπαγγέλ-λοντες αὐτῷ ἀφῆμα τὸν Τιβέριον καὶ τοῦτο σημεῖον (εἶ) τὸ τῆς κεφαλῆς ἐπιτηγχεῖν. πρῶτες μὲν οὖν ἐθορυ-βήθησαν ὁ δὲ Νασικῆς ἡξίου τὸν ὑπατοὶ τῇ πόλει βοηθεῖν, καὶ κἀλύειν τὸν τύραννον. ἀποκεναμένου δὲ παρῶς ἐ-κείνου, βίας μὲν οὐδεμίαν ὑπαρξῆν, οὐδὲ ἀναρῆσιν οὐ-δένα τῶν πολιτῶν ἀκρίτων, εἰ μὲν πῆφισατο ὅτι τῶν παρῶ-νόμων ὁ δῆμος ὑπο τῷ Τιβέριῳ πεισθεῖς ἢ βιασθεῖς, τῆτο κύριον μὴ φυλάξῃν, ἀναπηθῆσας ὁ Νασικῆς, Ἐπεὶ πῶν (εἶφη) παρῶν οὐκ ἀρχῶν τὴν πόλιν, οἱ βουλόμενοι τοῖς νόμοις βοηθεῖν ἀχλυσθεῖτε. καὶ ταῦτα λέγων, ἀμα καὶ ὁ κεραιωδὸν ἔματιοῦ γέμερος ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἐλάφῃ παρῶς τὸ Καπιτώλιον. ἐκαστος δὲ τῶν ἐπομένων αὐτῷ, τῇ χειρὶ τὴν τῆ βέννον παρῆλθας, ὡς τοῖς ἐμποδῶν, οὐδὲν οὐκ εἰσαμένου παρῶς τὸ ἀξίωμα τῶν αἰδρωτῶν, ἀλλὰ φθῆγοντων καὶ πατωῶ-των ἀλλήλοις. οἱ μὲν οὖν παρὲ αὐτοῖς, ῥόπαλα καὶ σκυτά-λας ἐχόμεζον οἴκθην. ἀλλοὶ δὲ τῶν δίφρων καταγινυμένων ὑπο τῷ φθῆγοντος ὄχλου τὰ κλάσματα καὶ τοῖς πόδας λαμβάνοντες, ἀέβαινοι ἐπὶ τὸν Τιβέριον, ἀμα παμόντες πρὸς παρῶντα γέμερος. καὶ τούτων μὲν ἔσθη καὶ φόνοσ' αὐτῷ τῷ Τιβέριῳ φθῆγοντος ἀπὸ τῆς ἑματιῶν. ὅτ' τὴν τῆ βέννον ἀφῆς, καὶ φθῆγον ἐν τοῖς χιτῶσιν, ἐσφάλη, καὶ ἐκατηνέχθη παρὲ πῆσας τῶν παρῶν πε πῶκῆσας αἰσάμε-νον ὅ αὐτὸν ὁ μὲν ἐμφανῶς καὶ παρῶστος εἰς τὴν κεφαλῆν πα-τάξας ποδὶ δίφρου, Πόπλιος ἡ Σαυρηῆσος, εἰς τῶν στυ-αρχόντων τῆς δὲ δευτέρας ἀντεπεῖθε πλῆθῆς Λόκιος Ρούφος, ὡς ἐπὶ κἀφῆσιν σμυμωόμενος. τῶν δὲ δῆλων ἀπέ-θῆσαν ὑπο πειραστοῖς ἐξυλοῖς καὶ λίθοις συγκρῆντες, σιδή-ρα ὅσῳσῳσ. ταῦτῳ παρῶσθην ἰσορροπῶν ἐν Ρώμῃ γάσιν ἀφ' ἑὸ βασιλῆσάσθαι κατελύσας, ἀμα πῆ καὶ φόνοσ' πολιτῶν ἀφασχῆσθαι. τὰ δὲ ἄλλας, ἔτε μικρῆς, οὐτὲ παρὲ μικρῶν γμομένων, ἀπὸ πεικῆντες ἀλλήλοις, φόβῳ μὲν οἱ δυνατοὶ τῶν πολλῶν, ἀδούμενοι δὲ τὴν βελίῳ ὁ δῆμος, ἐπαυον. ἐδό-κει ὅ καὶ τότε μὴ χαλεπῶσ ἀπὸ ἐδοῦσθαι παρηρηθεῖσ ὁ Τι-βέριος ἔπι ὅ ῥῶον εἶξε δίχα φόνοσ' καὶ τραυμῆσ' ἐπῆσθιν. (ε)

γὰρ πλείοις ἢ περὶ χίλιοι παρὲ αὐτὸν ἦσαν) ἀλλ' εἰσιν ὀργῆ τῶν πλοισίων, καὶ μίσθ, πλέον ἢ δι' αἰς ἐσκήσθοντο παρῶ-φῶσθς, ἡσῶσθς ἐπὸ αὐτὸν γμῶσθαι. καὶ πύτου μῆλα τεκμήριον, ὡμῶσ καὶ παρῶσθῶσ ὑβριθεῖσ ὁσῶσθς.
AAAA ij

οὐ γὰρ ἐπίτρεψαν αἰετέσθαι τὸ σῶμα τῶν ἀδελφῶν δεομέ-
 να, καὶ θάψαν νυκτός, ἀλλὰ μὲν τῶν ἄλλων νεκρῶν εἰς τὸν πο-
 τᾶμόν, ἔρριψαν. καὶ τὸ τοῦ πέρας οὐκ ἴδον, ἀλλὰ καὶ τῶν φίλων
 αὐτῶν πύς μὲν ἔξεκέρυττον ἀκείτους, τοὺς δὲ συλλαβαίνοντες
 ἀπεκλήυσαν. εἰς εἰς καὶ Διοφάνης ὁ ῥήτωρ ἀπέπεσε. Γάϊον
 δὲ πῖνα Βίλλιον εἰς ἀγροῖον καθέριζαντες, καὶ σωμαβάλλον-
 τες ἐχίδνας καὶ δράκοντας, οὕτω διεφθέραν. ὁ δὲ Κυμνήσιος
 Βλασπίς ἀνέχθη μὲν ὅτι τοὺς ὑπάτους, ἐρωτώμενος δὲ πᾶσι
 τῶν γεγονότων, ἀμολόγησεν πεποικίκεναι πλῆρη τῆς Βερβίς κελύου-
 » τος. εἰπόντος δὲ τῷ Νασικᾷ πρὸς αὐτόν, Τί οὖν εἶσε Τιβέ-
 » ριος ἐκλήυσεν ἱμαρῆσαι τὸ Καπετώλιον; τὸ μὲν πρῶτον
 » αὐτὸ λέγει, ὡς οὐκ αὐτὸ τῆς Βερβίς κελύουσιτος· πολλάκις
 » ὅτι πολλῶν τὸ αὐτὸ πωθανομένων, Ἄλλ' ἐκείνη γε πρὸς
 » τὸ αὐτοῦτος (ἔφη) καλῶς καὶ μοι τὸ τοῦ πρᾶξαι ἔχειν. οὐ γὰρ αὐ-
 » τὸς Τιβέριος τῆς πρὸς ἐπέταξεν, εἰ μὴ τὰ δῆμα σωμαφέρεν. οὐδὲ
 » μὲν οὖν ἐξέφυγον, ὅτερον ὄχετο πρὸς Ἀριστοίχον εἰς Ἀσίαν·
 » καὶ τῶν ἐκείνου πρὸς μὲν ἀφθάρτων, ἑαυτὸν αἰσθέν.
 » ἢ δὲ βουλὴ, θεράπυια τὸν δῆμον ἐκ τῶν παρόντων,
 » οὐτε πρὸς τὴν ἀφαιρομένην ἐπὶ τῆς χώρας ἰωαννοῦτο, καὶ
 » Τίτον ἀπὸ τῆς Τιβέριου πρὸς ἔθηκε τοῖς πολλοῖς ὀρίστην ἐλέ-
 » οθα λαβόντες ὅτι αὐτῶν, εἰ ληθὸν Πόπλιον Κράσον οἰ-
 » κείον ὅτι Γραχχῶν, θυγάτηρ δὲ αὐτῆς Λικινεία Γαίῳ Γραχ-
 » χῶ σωμαφεί καὶ τοῖς Νέπτος ὁ Κορήλιος Φοῖν οὐ Κράσου,
 » Βρούτου ὅτι οὐδὲν ἀφαιροῦσθε τὸν Λοιτῶν, θυγάτη-
 » ρα γῆμα Γάϊον. ἀλλὰ οἱ πλείους ὡς ἡμεῖς γράφομεν ἰσορρο-
 » σι. ἐπεὶ ὁ χαλιπῶς μὲν ὁ δῆμος, εἶχε τὰ θανάτω τῆς Τι-
 » βερίας, καὶ φανερὸς ἴδι ἀμύνης πειμένων καὶ ἐν, ἢ δὲ καὶ
 » δίκην τῆς Νασικᾷ πρὸς αἰετέοιτο, δέισασα πρὸς τὸν ἀνδρὸς
 » ἢ βουλὴ, ψηφίζετο, μὴ δὲν δεομένη, πέμπειν αὐτὸν εἰς Ἀ-
 » σίαν. οὐ γὰρ ἀπεκρύπτοντο καὶ τὰς ἀποκρίσεις οἱ ἄνθρωποι τῆς
 » δυσημείας, ἀλλ' ἐξηγητοῦτο, καὶ κατεβίων, ὅπου πρὸς
 » τῶν ἐν, οὐ γὰρ καὶ τῶν ἐκείνων καὶ μεμιαγῶτα φάτω σῶματος
 » ἀσθενῶν καὶ ἰσορροπία τὸ ἀνώτατον καὶ φρικτὸν ἐσάβον ἐν τῇ πό-
 » λει τῶν ἱερῶν, ἀποκαλοῦντες. οὕτω μὲν ἑσέθη τῆς ἱπα-
 » λίας ὁ Νασικᾷ, καὶ πρὸς ἐπιδεδυμένους τῶν μεγίστων ἰσορρο-
 » ρίας, ἴδι γὰρ ὁ μέγιστος καὶ πρὸς τῶν ἱερῶν. ἔξω δὲ ἀλύων
 » καὶ πλαισίων ἄλλως, οὐ μὲν πολλῶν χρόνον κατέστρεψε
 » πρὸς Περραμόν. οὐ δὲ δὲ θαυμάζειν εἰ Νασικᾷ μεμίσθη-
 » κεν οὕτως ὁ δῆμος, ὅπου καὶ Σικιτίων ὁ Ἀφεικῶν, οὐδὲ
 » κούσι Ρωμαῖοι μὴ δὲν διναγότερον μὴ δὲ μάλλον ἀγαπή-
 » σαι, τὰ δὲ μικρὸν ἦλθεν ἐκπεσεῖν καὶ εἰσεσθαι τῆς πρὸς τὸν
 » δῆμον ὀνοίας· ὅτι πρὸς τὸν μὲν ἐν Νομάρτια τῆς τελευτῆς
 » τῆς Τιβέριου πυθόμενος, αἰεφώτισεν ἐκ τῆς Ὀμπεκῶν, ὡς
 » ἀπόλοιτο ἕως ὅπου οἱ αὐτῶν γὰρ ῥέζοι ἐπέστα τῶν πρὸς Γάϊον
 » καὶ Φούλιον αὐτῶν δὲ ἐκκλησίας πωθανομένων τῆς φρονοῖν
 » πρὸς τῆς Τιβέριου τελευτῆς, οὐκ ἐξεσχεμῆν τῶν πρὸς
 » ἐκείνου πεπολιτευμένοις ἀποκρίσιν ἔδωκεν. ἐκ τούτου γὰρ
 » ὁ μὲν δῆμος ἀντέθεσε αὐτῶν λέγοντι, μὴ δὲ πρὸς τῶν ποιήσας πρὸς τῶν
 » πρὸς μὲν οὖν τούτων ἐν τῶν Σικιτίωνος βίω τὰ καὶ ἕκαστα γέγραπται.

A Neq; enim oranti fratri vt tollere liceret corpus
 eius & funerare nocte, permiserunt, verum id cū
 aliis cadauerib. proiecerunt in annē. Neq; hac-
 tenus tantum progressi sunt, sed amicis quoq; eius
 partim inauditis aqua & igni interdixerunt, par-
 tim quos potuerunt corripere, trucidauerunt: in-
 ter quos orator Diophanes perit. Caiū quendam
 Billium cauce inclusum cū viperis & draconibus,
 ad eum modū necauere. Blossius Cumanus ad cō-
 sules attractus est. Hic rogat^r de his que acta erāt,
 omnia se professus est Tiberii iussu facturū fuisse.
 B Subiiciente Nafica, Quid igitur si tibi Tiberius Ca-
 pitolio faces subdere præcepisset? Prīmū abnuī,
 dicēs, Hoc Tiberiū iussurum nō fuisse. Subinde a-
 liis idē requirentibus, respondit, Enimvero si illo
 imperasset, nō duxissem mihi id exequi turpe. ne-
 que enim, nisi ex vltu esset populi, id imperaret Ti-
 berius. Atq; hic discrimen in præsentī transmittit.
 C Cæterum post in Asiā contulit se ad Aristonicū:
 cuius labefactatis fortunis, intulit sibi ipse manus.
 At senatus, quo populū ob ea acta leniret, neq; legi
 agrarie vltra refragatus est, & plebi permisit vt Ti-
 berii loco alium triumuirum agris diuidendis de-
 signaret. In suffragia missi, P. Crassum Gracchi p-
 pinquum legere. Nā filia huius Licinia in matri-
 monio erat C. Gracchi. quanuis Cornelius Nepos
 autemet nō Crassi, sed Bruti, qui de Lusitanis triū-
 phauerat, Caium filiam in matrimonio habuisse.
 Cæterum plerique scriptores nobis subscribunt.
 At acerba populo Tiberii cædes erat, & præ se fe-
 rebat vltionis opportunitatem expectare: & vero
 iam Naficæ iudicia intentabantur: cui ad securi-
 tatem senatus liberam legationem in Asiam de-
 cernit. Neque enim obscure ferebant homines in
 occurfu eius indignationem suam, sed effereban-
 tur & clamore insurgabant in eum, si quando ob-
 uiam daretur, nefarium & tyrannum appellantes,
 qui corporis nece sacrosancti sanctissimum & re-
 ligiosissimum vrbis tēplum polluerat. Quare ces-
 sit Italia Nafica, licet maximis sacrificiis esset de-
 uinctus. nam Pontifex Maximus erat. Peregre au-
 tem palans vagansque huc illuc, breui post apud
 Pergamum obiit. Neq; mirum est in festum ad o-
 Naficæ populum fuisse, quom Scipio Africanus,
 quo populus Romanus neminem videtur iustio-
 ribus de causis vel impēsius dilexisse, nihil ppius
 factum sit quam vt excideret & deiceretur eius
 beneuolentia, quod ad Numantiā primū nun-
 tiato Tiberii exitu, exclamasset Homericū illud,
 Sic pereat quisquis designet talia facta:
 deinde Caio & Fulvio in concione rogantibus
 eum quidei de morte Tiberii videretur, non pla-
 cere sibi respondisset illius acta. Inde enim cōcio-
 nanti populus obstrepuit: quod antea fecerat
 nunquam: & ille eo est prouectus, in populum vt
 inucheretur. Verum hæc in Scipionis vita singu-
 latim retulimus.

Γάϊος δὲ Γραχχῶς, ἐν ἀρχῇ μὲν, ἢ δεδιώς πρὸς
 ἐχθροῖς, ἢ φθονοῖ σωμαφῶν ἐπὶ αὐτοῖς, ἑσέθη
 ἐν τῆς ἀρετῆς, καὶ κατ' ἑαυτὸν ἡσυχίαν ἔχων
 δέτεται, ὡς αὐτὸς ἐν τῆς παρόντι ταπεινὰ πρὸς τῶν
 καὶ ὁ λοιπὸν οὕτως ἀποκαμῶνως βιωσόμενος.

C Gracchus initio, siue metu inimicorum, siue
 inuidiæ illis conflandæ gratia, reliquit forum.
 & domi in otio vitam egit: sicut qui & in præsen-
 ti abiectus sit, & deinceps ita in tranquillitate victu-
 ratum.

tus: vt etiam in sermone quibusdam venerit improbare & detestari eum fratris actiones. Erat vero admodum tunc adolescens. siquidem etate nouem annis fratre erat minor: ille nondum annos natus triginta occubuit. At temporis progressu quum mores eius sensim eluxerunt a sobria, molitia, vino & quæstu remoti: tum dicendi facultatem, sicut alas, ad rempub. concinnauit, tum vero significauit non quieturum se. Atq; quum amici cuiusdam Vestii rei causam defenderet, populo præ gaudio lymphato & bacchante quum eum audiret, ostendit cæteros oratores nihilo pueris præstare. Hic offusus iterum primorib. pauor est, multumq; inter se consultabant ne ad tribunatum permitterent Caium aspirare. Euenit autem forte fortuna vt quæsturam in Sardinia cum Oreste consule fortiretur: quæ res læta fuit inimicis Caii, sed nihil eum torfit. Nam qui vir militaris esset, & haud secus in armis quam litibus exercitatus, rempubl. autem etiam tum rostraq; horreret, neque vocanti obluatari populo & amicis valeret, omnino illam peregrinationem boni consuluit. Et quidem obtinet crebra fama, impotentem eum populi duce, & longe Tiberio ad auram popularem captandam fuisse acriorem. Cæterum non ita se res habet. Imo apparet inuitum potius hunc incidisse in reip. tractationem quam consilio. siquidem Cicero orator est autor, omnem honorem declinãti Caio, vitamq; sectanti otiosam, oblatum in somnio fratrem hisce eum appellasse verbis, Quid cunctaris Cai? nullum patet effugium, sed eadem vtriq; nostrum vita, idem exitus pro populo agentib. in facis est. Caius igitur dedit in Sardinia omnis specimẽ virtutis, multoq; oẽm iuuentutẽ audacia aduersus hostes & iustitia aduersus pacatos colenda antecelluit, et beneuolentia & reuerentia erga ducẽ: temperantia vero, frugalitate, industria, præfulsit vel nati maioribus. Quum vero atrox simul & infalubris hyems occurrisset in Sardinia, vestemq; imperator in exercitum ciuitatibus imperaret: miserunt Romam id deprecatum. quorũ accepta à senatu excusatione, iussuq; duce aliunde vestitum militibus parare: quum consilio ille deficeretur, & affligerentur milites, adiit Caius ciuitates, induxitq; vt sua sponte mitterent vestem, & Romanis opitularentur. Hæc iterum Romam perlata, visaq; plebis illicitæ præludia esse, terrorem iniecerunt patribus. Hi primum missos ex Africa à rege Misipsa legatos, qui ostenderunt in gratiam Caii regem imperatori in Sardiniam frumentum misisse, offensi reiecerunt. Deinde senatusconsultum fecerunt, vt militib. succederetur, Orestes autem permaneret ibi, quo Caius quoq; ob quæsturam ibidem remaneret. Quod ei quum oblatum esset, extemplo ira frendens decessit, ac Romæ nec opinantibus conspectus, non ab iniquismo est reprehensus, sed plebi etiam visum inusitatum ante consulem decedere quæstorem. Verum tamẽ quum dies ei dicta apud censores esset, postulata audientia, ita animos vertit auditorũ vt cum ea discederẽt opinione, eum quam maxime læsum fuisse. Stipendia enim se demonstrauit duodecim fecisse, quum alii eogerentur facere decẽ:

A ὡς τε καὶ λόγον ποιεῖ κατ' αὐτὸν ὡς ἀποβῆναι, ὡς διεχρασίοντος καὶ ἀποβῆναι τὴν τῆς Τιβερίου πολιτείαν. ἡ δὲ καὶ μισθολογία πῶς ἂν παρὰ τὸν ἐνὸς ἐλείπετο πατρὸς καὶ ἡλικίας. ὁ δὲ οὕτω τεράστια γέγονως ἀπέθανεν. ἐπεὶ δὲ παρὲντος τῆς χρόνου τὸν τε ἔσπον ἡσυχῆ διέφαινον ἄρτια καὶ μαλακίας καὶ πότων καὶ χρηματισμάτων ἀλλότριον ὄντα, καὶ τὸν λόγον, ὡς ἂν ὡκύνετο, κατασπασαζόμενος ὅτι τὴν πολιτείαν, δῆλος ἦν ὅτι ἡρεμύσαν, δίκην τε πινὶ τῶν φίλων φέροντι Βεθία συνήτων, καὶ τῆς δῆμου σωεπιουσιώτου ὑφ' ἡδονῆς καὶ βακχίουτος πρὸς αὐτὸν, ἀπέδειξε τοὺς ἄλλοις ῥήτορας πᾶσαν μὴδὲν ἀφ' ἑσθ' ἔσθ' εἰς φόβον αὐτῆς οἱ δυνατοὶ κατῆσαντο, καὶ πολλοὶ ἡὸς αὐτοῖς λόγους ὅπως ὅτι εἰσῶσιν ὅτι δημόσια τὸν Γαίον ἀποβῆναι. σιωπηρῶς δὲ ἀπὸ τῆς αὐτομάτου λαχὼν αὐτὸς εἰς Σαρδίαν ταμίαν Ὀρέην τῶν ἰσχυρῶν καὶ τῶν τοῖς μὴ ἐξ ἑσθ' ἔσθ' ἡδονῆς ἐγέρνει, τὸν δὲ Γαίον ὅτι ἐλύπησεν. αὐτὸς γὰρ ὡς πολεμικῆς, καὶ χεῖρον ὅσον πρὸς στρατείαν ἡσυχίας ἢ δίκης, ἐπ' ἣ τὴν πολιτείαν καὶ τὸ βῆμα φερίτων, αὐτέχειν δὲ καλοῦσι τῶν δῆμων καὶ τοῖς φίλοις ἔδωκεν ἄμεινον, πῶς ἂν παρὰ τὴν ἀποδῆμια ἐκείνην ἠγάπησεν. καὶ τοὶ κρατεῖ δόξα πολλῆ, τῶν ἀκρατῶν ἡρέσθη δημοαγωγῶν, καὶ πολλὸν τῆς Τιβερίας λαμπρότερον πρὸς τὸ ἀπὸ τῶν ὄχλων δόξαν. ὅτι ἔχθη ὡς ἂν ἀληθῆς· ἀλλ' εἰσῶσιν ὡς ἀνάγκης πινὸς μᾶλλον ὅτι ἢ πρὸς ἀρέσως ἐμπεσεῖν εἰς τὴν πολιτείαν. ἰσορεῖ ἢ καὶ Κικέρων ὁ ῥήτωρ. ὡς ἂν φέροντι πᾶσαν ἀρχὴν τῶν Γαίον, καὶ μὴ ἡσυχίας ἡρημύσας, ὁ ἀδελφὸς ὀναρ φαίει, καὶ πρὸς ἀγρότας, Τί δῆτα (φαίει) Γαίον βραδύως; ὅτι ἔστιν ἀποδρασις, ἀλλ' εἰς μὴ ἡμῶν ἀμφοτέροις βίος, εἰς ἣ θάνατος ὡς τῆς δῆμου πολιτευομένων πρὸς ἑσθ' ἔσθ' ἡμῶν γένετο Γαίον ἐν Σαρδίαν, πᾶσαν ἀρετῆς ἀποδῆξιν ἐδίδου, καὶ πολλὸν πῶς ἂν διεφερε τῶν νέων ἐν τοῖς πρὸς τοῖς πολεμίοις ἀγῶσι, καὶ ἐν τοῖς πρὸς τοῖς ἰσχυροῖς διναίοις, καὶ ἐν τῆς πρὸς τὸν στρατηγὸν δύνοια καὶ πρὸς σφραγιστῆ καὶ λιτοτη καὶ φιλοπονία παρήλασε καὶ τοῖς πρὸς σφραγιστῆ. ἰσχυρῶς ἢ καὶ νοσῶντος ἄμα χημῶνος ἐν Σαρδίαν ἡμομῶν, καὶ τῆς στρατηγῆς πᾶσαι ἐσθ' ἔσθ' τοῖς στρατιώταις ἀγῶντος, ἐπεμψαν εἰς Ρώμην παρὰ τὸν μῶν. δεξάμενος ἢ τῆς βαλῆς τὴν ὡς ἀίτησιν αὐτῶν, καὶ τὸν στρατηγὸν ἄλλοθεν ἀμφιέζειν τοῖς στρατιώταις κελῶ οὐσης· ἀπορῆντος δὲ ἐκείνης καὶ τῶν στρατιωτῶν κακῶς παρὰ τῶν, ἐπελθὼν τῆς πᾶσαι ὁ Γαίον, αὐτοῖς ἀφ' ἑαυτῶν ἐποίησεν ἐσθ' ἔσθ' πεμψαν, καὶ βοηθῆσαι τοῖς Ρώμαίοις. ταῦτα πάλιν εἰς Ρώμην ἀπαγγέλλομενα, καὶ δοκῶντα δημοαγωγίας πρὸς ἀγῶντος εἶναι, διεπῆρασε τὴν βουλὴν. καὶ πρὸς τὸν μὴ ὅτι Λιβύης παρὰ Μικιῆ τῆς βασιλέως πρὸς εἰς πρὸς ἀγῶντος, καὶ λέγοντας ὡς ὁ βασιλεὺς χεῖρ Γαίου Γρακχου πέμψαν εἰς Σαρδίαν ὅτι τῶν στρατηγῶν, διεχρασίοντες ἐξέβαλον· ἐπέλα δόγμα ποιῶνται, τοῖς μὴ στρατιώταις ἀφ' ἑσθ' ἔσθ' ἀπὸ τῶν ἀγῶντος, τὸν ἢ Ὀρέην ὅτι μῶν, ὡς δῆ καὶ τῆς Γαίου ἀφ' ἑσθ' ἔσθ' πρὸς ἀγῶντος. ὅτι, τῶν αὐτῶν πρὸς ἀγῶντος, ὅτις ἐπέλασε πρὸς ὄχλων, καὶ φαίει ἐν Ρώμῃ παρὰ ἐλπίδας, οὐ μόνον ὡς τῶν ἀγῶντος αἰτίαν εἶχεν,

ἀλλὰ καὶ τοῖς πολλοῖς ἀλλότριον ἐδόκει, ὅτι ταμίαι ὄντα πρὸς ἀγῶντος τῆς ἀρχῆς. οὐ μὴν ἀλλὰ κατηγείας αὐτῶν ἡμομῶν ὅτι τῶν πρὸς ἀγῶντος, αἰτησάμενος λόγον, οὕτω μετέσπε πᾶς γνώμας τῶν ἀγῶντος, ὡς ἀπελθὼν ἡδονῆς καὶ μέγιστος δόξας. ἐστρατεύοντα μὴ γὰρ ἔφη δώδεκα ἔτη, τῶν ἄλλων δέκα στρατευομένων ἐν ἀνάγκης

Ταμιθίων δὲ τῶν στρατηγῶν ὡς ἀμεμνημένοι τρεῖς αἶμα, τῶ
 νόμου μετ' ἐπιαυτὸν ἐπιμελεῖν δίδοντας. μόνος δὲ τῶν στρα-
 τάρχων πλήρης ὁ βαλλάντιον εἰσεννοχέαι, τοὺς δὲ
 ἄλλοις ἐκπιόντας ὃν εἰς ἰωὺν ἐκχευόμενον, ἔργου καὶ χειροῦ
 μεσοῖς δὲ πρὸς ἀμφοτέρωθεν ἤκειν κριμίζοντας. ἐκ τούτου πάλ-
 λιν ἄλλας αἰτίας αὐτῶν καὶ δίκας ἐπήγον, ὡς πρὸς συμμάχους
 ἀφισάντι, καὶ κακῶν ἐπιπέσει τῆς αὐτῶν φρέγγων ἐνδείξεισι
 στωμοσίας. ὁ δὲ, πᾶσαν ἰσοψίαν ἀπολυσαμένους, καὶ
 Φαίει κατὰ εὐδαιμονίαν ἔφη, ὅτι δὴ μὲν ἔφη, τῶν μὲν
 γινώσκον ἀνδρῶν ὁμοιωθῆναι ἀπὸ τῶν ἐπιπέσει κατὰ
 αὐτὸν, ὅχλου δὲ ποσούτου συρρέοντος εἰς τὴν πόλιν ἐκ τῆς
 Ἰταλίας, καὶ στωμαρχειαζόντος, ὡς πολλοὺς μὲν οἰκήσεις
 ἐπιλιπεῖν. τῶν δὲ πεδίου μὴ δεξαμένους ὁ πλῆθος, ἀπὸ τῶν
 τεχνῶν καὶ τῶν κερμάτων τὰς φωνὰς στωμαρχειῶν. ποσούτου δὲ οὐ
 ἐξεβιάσαντο τὸν δῆμον οἱ διωκτοί, καὶ τῆς ἐλπίδος τῶν Γαίω
 κατὰ εὐδαιμονίαν, ὅσον οὐχ, ὡς πρὸς ἐδίκησε, πρὸς τὸν, ἀλλὰ τίταρ-
 τον ἀναρροδύωαι. ὡς ἀγαθῶν δὲ τῶν ἀρχῶν, ὅτις ἐκ
 ἀπὸ τῶν πρὸς τὸν ἀδελφόν. ἐκ τούτου γὰρ ὅτι ἀπάσης πρὸς φάσις
 πρὸς τὸν δῆμον ἀναμνησκῶν τῶν γεγονότων, καὶ πρὸς τῶν
 τὰ τῶν πρὸς τὸν, ὡς ἐκείνοι μὲν καὶ Φαίσις ἐπέλε-
 μισαν ἰσοψίαν Γενυκίου τινὸς δημόχου λειδορηνέντος, καὶ
 Γαίου Βουπυραίου θάνατον κατὰ τὴν ὁρμήν, ὅτι δημόχου πο-
 ρροδύωαι δὲ ἀναρροδύωαι οὐχ ἰσοψίαν μόνος. Ὑμῶν δὲ ὁρῶν-
 των (ἔφη) Τιβέριον ἐξυλοῖς στωμαρχειῶν οὗτοι, καὶ ἀφ' ἐμέ-
 σης τῆς πόλεως ἐσύρετο νεκρὸς ἐκ Καπετωλίου, ριψιστό-
 μος εἰς τὸν ποταμόν. οἱ δὲ ἀλισκόμενοι τῶν φίλων ἀπέ-
 θνησκον ἀκριτοί. καὶ τοὶ πάλαιον ἔστιν ἡμῖν, εἴ τις ἔχων δίκην
 θανατικὴν μὴ ἰσοψίαν, τούτου πρὸς τῶν ἀρχῶν ἐώθεν ἐλ-
 θόντα σαλπικτῶν, ἀνακαλεῖσθαι τῆν σαλπικτῶν, καὶ μὴ πρὸς
 πρὸς ἐπιφέρειν ψήφον αὐτῶν πρὸς δίκας. οὕτως ἀγα-
 θεῖς καὶ πεφυλαγμένοι πρὸς τῶν κρίσεις ἦσαν. τοιούτοις λό-
 γοις πρὸς ἀνασείσεις τὸν δῆμον (ὡς δὲ καὶ μεγαλοφρονό-
 τατος καὶ ῥωμαλέωτατος ἐκ τῶν λέγειν) δύο νόμοις εἰσέφε-
 ρε, τὸν μὲν, εἴ τις ἀρχὸν ἀφῆρητο πρὸς ἀρχῶν ὁ δῆμος,
 ὅς ἐστιν ἄνω δὲ ἀρχῶν ἀρχῆς μετοσίαι εἶναι. τὸ δὲ, εἴ τις
 ἀρχὸν ἀκρίτον ἐκκεκρήτοι πολίτην, καὶ τούτου κρίσιν δι-
 δόντα τῶν δῆμων πύτων τῶν νόμων ἀπὸ τῶν Μάρκων
 Οκτάβιον ἠτίμου, τὸν ἰσοψίαν Τιβέριου τῆς δημόχου ἐκ-
 πεσόντα. τῶν δὲ ἐνείχετο Ποπίλιος. οὗτος γὰρ στρατηγῶν τοὺς
 Τιβέριου φίλους ὄξεκέρυξεν καὶ Ποπίλιος μὲν οὐχ ἰσο-
 σίας τῶν κρίσιν, ἐφυγὼν δὲ Ἰταλίας. τὸν δὲ ἕτερον νόμον Γαίος
 αὐτὸς ἐπέσειλετο, φήσας τῆν ματὲν Κορνηλία δεινήσι χα-
 εἰσεσθαι τὸν Οκτάβιον. καὶ ὁ δῆμος ἠγάθη καὶ στωμαρχει-
 σε, πρὸς τῶν Κορνηλίας ὅσον ἦσαν ἀπὸ τῶν παιδῶν, ἢ τῶ
 πατρὸς. ἢς γε χαλκῶν εἰκόνα φήσας ὑφῆσθαι, ἐπέσειλετο Κορ-
 νηλίας μητέρα Γρακχῶν. ἀπομνημονύεται ὅτι καὶ τῶν Γαίω
 πολλὰ ῥητορικῶς καὶ ἀναρροδύωαι ἰσοψίαν αὐτῆς εἰρημῶν πρὸς
 πρὸς τῶν ἀρχῶν, Σὺ γὰρ (ἔφη) Κορνηλίας λειδορεῖς τῶν
 Τιβέριον τεκνοῦσαι, ἐπεὶ ὁ ἀγαθὸς ἀρχῶν ἐκ εἰς μελα-
 χίας ὁ λειδορηνέντος, τίνα δὲ (εἶπεν) ἔχων παρρησίαν, συγκρί-
 νεις Κορνηλίας στωμαρχειῶν; ἔτεκες γὰρ ὡς ἐκείνη; καὶ μὲν πάν-
 τες ἴσασιν Ῥωμαῖοι, πλείω χρόνον ἐκείνη ἀπὸ ἀνδρῶν οὐ-
 σαν, ἢ σε τὸν ἀνδρα. τοιαύτη μὲν ἢ πικρία τῶν λόγων ἰσοψίαν αὐτῶν, καὶ πολλὰ λαβεῖν ἐκ τῶν γεγραμμένων ὅτι ὁμοία.

A quaestorem apud imperatorem triennium per-
 mansisse, quum lege sibi reuerti exacto liceret an-
 no. Solum ex militibus zonam se, quam in prouin-
 ciam plenam intulisset, exportasse inanem: ceteros
 exhausto quod importauerant vino, auro &
 argento domum plenas amphoras retulisse. Inde
 alia rursus crimina & dicas ei impegerunt, solici-
 tasse eum socios, coniurationis Fregellanæ, quæ
 fuerat detecta, conscium fuisse. At hic omnem a-
 molitus suspicionem, & insons compertus, euesti-
 gio intendit animum ad tribunatum plebis peten-
B te. Cæterum tantus cœtus in urbem influxit ex I-
 talia, suffragataque eius petitioni est, multos ut di-
 uersoria defecerint, ex tectisq; & fastigiis ædificio-
 rum, non capiente tantam multitudinem campo,
 voces eorum resonarent. Tantum tamen expres-
 ferunt populo principes, & spei detraxerunt Caii,
 quod non pro expectatione sua primus, sed renun-
 tiatus fuerit quartus. At inito magistratu mox o-
 mnium fuit primus, quod tum facundia, ut nemo
 alius, polleret, tum quia calamitas amplum libere
 dicendi campum suppeditabat fratrem suum de-
 ploranti. Eo enim ex omni occasione circumage-
 bat populum, refricans eius facinoris memoriam,
C attexensq; exempla maiorum: quemadmodum Fa-
 liscis arma illi ob Genutium quendam tribunum
 plebis conuitiis proficissum mouerint: & C. Vulturium,
 quod incedenti per forum tribuno vnus via
 non decessisset, rei capitalis damnauerint. At vo-
 bis inspectantibus, inquit, Tiberium baculis hi con-
 ciderunt, mediamq; per urbem raptus est ille ex-
 animis ex Capitolio, ut in flumen proiiceretur. A-
 micos eius, quos comprehenderunt, indefensos
 sustulerunt. Et quidem more maiorum, si quis rei
 capitalis postulatus ad iudicium non occurrerit, hu-
 ius ad ianuam profectus mane tubicen tuba eum
D citat, neq; ante ferunt sententiam iudices. Adeo
 religiosi & circumspecti in iudiciis fuerunt. Hu-
 iusmodi orationibus ad motum præparato po-
 pulo, (erat enim vocalissimus & firmissimis lateri-
 bus in dicendo) duas leges promulgauit. Vnam,
 si cui populus magistratum abrogauerit, ne aditus
 huic ad secundum magistratum sit: alteram, si quis
 magistratus cui indicta causa exilium irrogauerit,
 ut is causam dicat ad populum. Harum legum
 altera non obscure M. Octauium notabat à Tibe-
 rio tribunatu deiectum, altera tenebatur Popilius.
E Hic enim in prætura sua amicos Tiberii in exi-
 lium egerat. At Popilius non expectato iudicio, ex
 Italia solum vertit: alteram legem Caius ipse anti-
 quauit, professus matri se Corneliæ precibus dare
 Octauium. Id placuit populo, eomprobaturumq; ab
 eo est, quod Corneliæ in honore haberet non
 minus liberorum suorum quam parentis gratia.
 Nempe statuâ æneam ei posuit postea, inscripsit-
 que, Corneliæ matri Gracchorum. Memorantur et-
 iam multa accersita & plebeia à Caio pro illa in-
 quendâ inimicū torta, Tunc Corneliæ, inquit,
 insectaris Tiberii parentem? Quia vero infamis erat
 ille quem insectabatur, quod adolescentia eius
 obnoxia aliorum libidinibus fuisset, Qua fron-
F te, inquit, tecum confers Corneliæ? Peperisti
 vero ut illa? Atqui toto populo Romano notum
 est diutius illam quam te virum à viro abstinuisse.

Ea erat illius in dicendo mordacitas, pariaque ex scriptis orationibus multa licet colligere. Leges quas pro commodo plebis & ad opprimendum senatum rogavit, vna fuit agraria, de agro publico inopibus diuidundo: altera militaris, qua sancitum vt vestes publice præberentur, neq; quicquã eius nomine stipendio militum detraheretur, ac nequis minor decem & septem annis ad nomen cogeretur respondere: socialis alia, qua ius suffragii ferendi cum ciuibus dabatur Italis: alia frumentaria, pretium eleuans annonæ: alia iudiciaria, qua plurimum circumcidit opes senatus. Soli enim iudicia in potestate senatores habebant, atq; ideo populo & ordini equestri erant formidabiles. Hic vero trecentos equites Romanos trecentis admifuit senatoribus, atq; iudicia hifce sexcentis communicauit. Dum hanc legem rogat, cum in alia dicitur magnopere incubuisse, tum vbi superiores concionatores respicere ad curiã affueuerant & ad comitiũ, primus tunc foras versus ad forum fuisse concionatus, atque id deinceps sequutus, breuiq; declinatione & circumactu corporis magnam rem mouisse, ac remp. quasi ab optimatibus ad arbitrium transtulisse populi, tanquam plebem spectare concionatores, non senatum deberent. Vt vero non modo hanc legem sciuit populus, sed & iudices illi deligere ex equitibus permisit: potestatem obtinuit regiam quandam, adeo vt senatus quoq; reciperet eius consilia. Consultor semper erat & autor rei alicuius quæ eum ordinem decebat. Cuiuscemodi fuit decretum de frumento ex Hispania à Fabio propratore misso moderatissimum & laudatissimum. Suasit Caius senatui vt distracto frumento remitteret ciuitatibus pretium, Fabiumq; insuper castigaret: quod inuidiosum & intolerandum redderet prouincialibus imperiũ. quæ res ei in prouinciis magnam parauit cum beneuolentia laudem. Ad hæc leges tulit de coloniis deducendis, de viis muniendis, de ædificandis horreis. His muneribus omnibus rectorem se & dispensatorem præfecit, nihil in tot tantisq; fatiscens negotiis: imo incredibili celeritate & labore, quasi singulis tantum incumberet, consummauit instituta opera. vt etiam illi qui impense oderant & timebant eum, obstupescerent expeditam vbiq; eius atque efficacem industriam. Plebs vero etiam ipsum mirabatur conspectum eius, quum affectari eum conspicerent cateruam operatorum, artificum, legatorum, magistratum, militum, doctorum hominum: quibus omnibus placidum aditũ præbens, atq; in humanitate tuens grauitatem, accommodantq; se ad id quod cuiq; proprie conueniret, effecit vt graues calumniatores haberentur qui trucem ipsum aut omnino morosum dicebãt aut præfractum. adeo habebat excitatiorem in cõsuetudine & actionibus quam in concionibus popularitatem. Elaborauit autem potissimum in viis muniendis, tam utilitatis quam oblectamẽti & ornatus curam gerens. Ducebantur enim directe ad amussim per agros viæ, atq; hinc lapide quadrato sternebantur, hinc glareæ aggeribus aduectis referciebantur. Complebat, & pontibus iungebat, lacunas torrentibus vel specubus excavatas, ac lateribus pari inter se fastigio vtrinque comparatis, æquabilẽ habebat & vifendã vndiq; opus faciem.

A τῆς δὲ νόμον οὐκ εἰσέφερε τῶν δὴ μὲν χειρὶ ζῶντος, καὶ καταλύων τὴν σύγκλητον, ὁ μὲν ἰὼ κληρονομικὸς, ἀμα νέμων τοῖς πέντησι τῶν δημοσίων· ὁ δὲ, γραπτικὸς, ἐδήξα τε κελύων δημοσίᾳ χρηγεῖσθαι, καὶ μηδὲν εἰς τὴν τοῦ μαθοφορέως ὑφαρξίαν τῆς γρατευσόμενων, καὶ νεώτερον ἐπιπέδων ἐπὶ δέκα μὴ καταλέγεσθαι γραπτικῶν· ὁ δὲ, συμμαχικὸς, ἰσοψηφοῖς πεισὼν τοῖς πολίταις τὴν Ἰταλιώτῃ. ὁ δὲ, σιτικὸς, ἐπιδουλίτων τοῖς πέντησι τῶν ἀγροῶν· ὁ δὲ, δικαστικὸς, ὃ δὲ πλείστον ἀπέχεσθαι τῆς τῆς συγκλητικῶν δυνάμεως (μόνοι γὰρ ἔκρινον τὰς δίκας, καὶ ἀπὸ τῆς φοβερῆς τῶν δὴ μὲν καὶ τοῖς ἰππέων ἦσαν) ὁ δὲ, τριακισίους τῶν ἰππέων πωρεσκατέλεξεν ἀδοῖς, οὗσι τριακισίοις, καὶ τὰς κείσεις κρινὰς τῆς ἐξακισίαν ἐποίησε. τῆτον τὸν νόμον εἰσέφερον, τότε ἄλλα λέγεσθαι ἀσπυδάσθαι ἀγαφροῦτος, καὶ τὸν πωρὸς αὐτῶν πύτων δημαγωγῶν πωρὸς τὴν σύγκλητον ἀφορώντων, καὶ τὸ κελύων κρημίτων, πωρὸν τότε γραφικὸς ἐξὼ πωρὸς τῶν ἀγροῶν δημαγωγῆσαι, καὶ τὸ λοιπὸν οὕτω ποιεῖν ἐξ ἐκείνου, μικρὰ παρεγκλίσει καὶ μεταίτεσι γήματος μέγα πωρῶμα κινήσας, καὶ μετενεγκῶν ἔσπον πνὰ τῶν πολιτῶν ἐκ τῆς ἀεισοκράτίας εἰς τὴν δημοκρατίαν· ὡς τῆς πολλῶν δέον, οὐ τῆς βουλῆς, φοχάζεσθαι τὴν λεγόμενῃ. ἐπεὶ δὲ οὐ μόνον ἐδέξατο τὸν νόμον τῆτον ὁ δῆμος, ἀλλὰ καὶ κείνῳ τοῖς κρινόμενῃ ἐκ τῆς ἰππέων ἔδωκε καταλέξαι, μοναρχικὴ τις ἰσὺς ἐγγράσει πρὸς αὐτὸν. ὡς τε καὶ τῶν σύγκλητον ἀνέχεσθαι συμβουλεύοντες αὐτῶν. σιωβουλοῦσε ὅ αἰεὶ τῆς ἐκείνη πωρὸν τῶν εἰσηγούμενος· οἷον ἰὼ καὶ τὸ πρὸς τῶ σίτου δόγμα μετεώτατον καὶ κελύων, ὃν ἐπέμψε μὲν δὲ Ἰβηρίας Φάβιος ἀπεστράτητος· ἐκείνος δὲ ἐπεισε τὴν βουλίαν ἀποδομῶν τὸν σίτον, ἀναπέμψαι τῆς πόλεσι τὸ ἀργυρεῖον, καὶ πωρεσκαπιάσασθαι τὸν Φάβιον, ὡς ἐπαρξῆ καὶ ἀφορῆτον ποιουῶν τῶν ἀργυρῶν τοῖς ἀνδράσποισ· ἐφ' ᾧ μεγάλῃ ἔχε δόξαν μετ' ἰβηρίας, ἐν τῆς ἐπαρχίας. ἐγραψε δὲ καὶ πόλεσι ἀποικιδας ἐκπέμπεσθαι, καὶ τὰς ὁδοὺς ποιεῖσθαι, καὶ κατασκευάζεσθαι σποδῶλια. τούτοις ἅπανι πωρεσκαπιοῖς αὐτὸν ἀργυρεῖον καὶ διοικητικῶν ἐφιστάς, καὶ πωρὸς μηδὲν ἀποδύμενος τῆς ποσούτων καὶ τηλικούτων, ἀλλὰ καὶ ταυμασῶν πνι τῆς καὶ πόνου τῆς γινόμενων, ὡς μόνον ἔκασον ἐξερξαζόμενος· ὡς τε καὶ τῶν πύτων μισοῦσας αὐτὸν καὶ δεδιχόμενος, ἐκ πλήτεσθαι τὸ ἀπὸ πύτων αὐτοσμον καὶ τελεσουργῶν. οἱ δὲ πολλοὶ καὶ τῶν ὄψιν αὐτῶν ἐθαύμαζον, δὲρητημῶν ὀρώντες αὐτῶν πλήθος ἐργαζόμενῃ, τυχριτῶν, πωρεσκαπῶν, ἀργυρεῶν, γραπτικῶν, φιλολόγων οἷς πᾶσιν ἐπυγχαδῶν μετὰ δὲ κελύων, καὶ τὸ σιμῶν ἐν τῶν φιλοσοφῶν ἀγαφροῦτων, καὶ νέμων αὐτῶν τὸ ἀρμότιον οἰκείως ἐκείσθαι, χαλεποῖς ἀπεδείκνυε συκαφάσας, τὴν φοβερῶν αὐτὸν ἢ φορηκῶν ὅλων ἢ βίαμον ἀπικαλωῦσας. αὐτῶν δεινότερος ἰὼ ἐν τῆς ὀμιλίας καὶ τῆς πωρεσκαπῶν, ἢ τοῖς ἀπὸ τῆς βήματος λόγους, δημαγωγῶν· ἐασπυδάσε δὲ μάλιστα πρὸς τῶν ὀδοποιίας, τῆς τε χερείας ἀμα καὶ τῶν πωρὸς χερείων καὶ κελύων ὀπιμεληθείς. διτῶν γὰρ ἦσαν ἀπὸ τῆς τῆς χερείων ἀβρεμῆς· καὶ τὸ μὲν ἐσπυρῶν πύτων ἐστῆ, τὸ δὲ ἀμμουχῶμασιν ἀκτοῖς ἐπυκνωδῶ. πμπλαμῶν δὲ τῆς κελύων καὶ ζαγυρῶν γεφύρας, ὅσα καὶ μῆροὶ διέκασον ἢ φάραγγας,

καὶ ἕως δὲ τῆς ἐκατέρωθεν ἴσον καὶ πωρὸς ἀλλήλων λαμβανόντων, ὁ μάλῃ καὶ κελύων ὄψιν εἶχε δέλου τὸ ἔργον.

πρὸς δὲ πύτοις ἀφ' ἑξῆς κτ' μίλιον ὄδον πᾶσαν (ὅτι
 μίλιον ὀκτώ σταδίων ὀλίγον ἀποδεί) κίονας λιθίνας σημεῖα
 τῆς μέσου κατέστησεν. ἄλλοις δὲ λίθοις ἐλάττω ἀπέχοντες
 ἀλλήλων ἐκατέρωθεν τῆς ὁδοῦ διέθηκεν, ὡς εἴη ῥαδίως τοῖς
 ἵπποις ἐξελθῆναι ἐπιβαίνειν ἐπ' αὐτῶν, ἀναβολέως μὴ δεομέ-
 νοις. ὅτι πύτοις τῆς δῆμου μεγαλυόντος αὐτὸν, καὶ πρῶτον
 ποιῶν ἐπιπέδον ἐξήρτων ἐδείκνυσθαι πρὸς ἄνοιαν, ἔφη ποτὲ
 δημογέρων αὐτὸς αἰτίσειν χάριν, ἡ λαβὼν μὲν, αἰτήματα
 ἔξειν, εἰ δὲ ἀποτύχοι, μηδὲν ἐκείνοις μεμψιμοιρήσειν. τὸτο
 ρήτην, ἐδόξε ἀίτησις ὑπατείας εἶναι, καὶ πρὸς δοκίαν πᾶσιν ὡς
 ἅμα μὲν ὑπατείας, ἅμα δὲ δημορχίας μετιῶν παρέχεν.
 ἐν τούτων δὲ τῶν ὑπαρχῶν ἀρχαρχαίων, καὶ μετεώρων
 ὄντων ἀπόρτων, ὡφθη Γάϊον Φάνιον κατὰ γὰρ εἰς τὸ πεδίον,
 καὶ σωμαρχαρχαίαν ἐκείνῳ μετὰ τῶν φίλων. τὸτο ρόπτην
 ἠώρηκε τῶν Φανίων μετὰ τὸν Φίλων. κακείνος μὲν ὑπατος, Γάϊος
 δὲ δημορχος ἀπεδείχθη τὸ δεύτερον οὐ πρὸς ἀγγέλων, ἀλλὰ
 μετιῶν, ἀλλὰ τῆς δῆμου ἀποδοχῆς. ἐπεὶ δὲ ἔπειτα τὸ
 μὲν σύγκλητον ἐξήρτων ἀπικριε, ἀμβλύ δὲ τῆς πρὸς αὐτὸν
 ἄνοιαν τὸν Φάνιον, αὐτὸς ἐτέροις νόμοις ἀπῆρτησε τὸ πλῆ-
 ρος ἀποκίαν μὲν εἰς Τάραντα καὶ Καπύλιον πέμπουσθαι
 γράφων, καλῶν δὲ ἐπι κρινωνία πολιτείας τοῖς Λατίνοις. ἢ
 ὅ βουλή, δεῖσθαι μὴ πρῶτα πᾶσιν ἅμαχος ἦνται, κακίαν
 καὶ ἀσυνήτη πείραν ἐπῆγε τοῖς πολλοῖς ἀποστῆναι, ἀπι-
 δημογέρωντα καὶ ἀπικριε μὲν πρὸς τὸ βέλπετον. ἡ γὰρ εἰς
 καὶ τῶν Γάϊου σωμαρχῶν Λίβιος Δροσος, αἰὲρ οὔτε γε-
 ρονὸς πρὸς Ρωμαίων οὔτε τετραμμένος χεῖρον ἦδη ὅ καὶ
 λόγῳ καὶ πλούτῳ ἐν τοῖς μέγιστα πηρομένοις καὶ δινα-
 μίοις ἀπὸ τῶν ἐνάμιλλοις. ὅτι τῶν μὲν οὐκ οἴνω-
 εἰμῶτατοι βέπονται καὶ παρεκάλου αὐτὸν ἀφασθαι τῶν
 Γάϊου, καὶ μετ' αὐτῶν ὅτι τὸν ἀδρα συστήναι, μὴ βιαζόμε-
 νον, μηδὲ ἀπικριε τοῖς πολλοῖς, ἀλλὰ πρὸς ἠδονίαν
 ἀρχοντα καὶ ἀπικριε μὲν πρὸς ὧν ἐπὶ ἀπερῆσθαι κα-
 λάς εἶχεν. ὅτι τοῖς οὐκ ὁ Λίβιος εἰς ταῦτα τῆ βουλή τὸ
 εἰς δημορχίαν, νόμοις ἐγράφη, οὔτε τῶν καλῶν πρὸς, οὔτε
 τῶν λισιτελῶν ἐχομῶσι. ἀλλὰ ἐν μόνον, ὑπαρχαίαν
 τὸν Γάϊον ἠδονίαν καὶ χάριτι τῶν πολλῶν, ὡς πρὸς ἐν κωμῶδιᾳ,
 ἀπεύδων καὶ ἀφασθαι μὲν. ὅ καὶ καταφασθαι ἐ-
 ποίησεν ἑαυτὴν ἢ σύγκλητος, οὐ διεχέουσα τοῖς τῶν Γάϊου
 πολιτομάσιν, ἀλλὰ αὐτὸν ἐκείνον ἀφελεῖν ἢ ταπεινοῦσθαι
 πρῶτα πᾶσι βουλομένη. τὸν μὲν γὰρ ἀποκίαν δύο γράφον-
 τα, καὶ τοῖς ἀρχαρχαίοις τῶν πολιτῶν εἰσαγγόντα, δημοχρῆτι
 ἠπῆσαντο. Λίβιος δὲ δώδεκα κατοιχίζοντι, καὶ τετραχίους εἰς
 ἐκείνην ἀποστέλλοντι τῶν ἀπόρων, σωμαρχαίαν. κα-
 κείνος μὲν, ὅτι χάριτι διένειμα τοῖς πένησι, πρὸς τῶν ἐκεί-
 τελεῖν ἀποφορῶν εἰς τὸ δημόσιον, ὡς καὶ ἀφασθαι τοῖς πολ-
 λοις ἀπῆσαντο. Λίβιος δὲ καὶ τὸ ἀποφορῶν ταῦτα
 τῶν νευμαρχῶν ἀφασθαι, ἤρεσκεν αὐτοῖς. ἐπὶ δὲ, ὅ μὲν τοῖς
 Λατίνοις ἰσοψηφίαν διδοῖς ἐλύπει, τῶν δὲ ὅπως μὴ ὅτι
 γρατείας ἐξῆ πινὰ Λατίνων ῥαβδῶν ἀκίσαθαι, γράφον-
 τος, ἐβουλοῦσθαι τῶν νόμων. καὶ μὲν τοῖς καὶ αὐτὸς ὁ Λίβιος ἀπὸ δη-
 μογέρων ἐλεγε, ὡς γράφει ταῦτα τῆ βουλή δοκίμια κη-
 δομένη τῶν πολλῶν. ὅ δὲ καὶ μόνον ἀπὸ τῶν πολιτομάτων
 αὐτὸς χρῆσιμον ὑπαρχῶν. ἡμερώτερον γὰρ ἔχει πρὸς τὸ
 βουλή ὁ δῆμος, καὶ τοῖς γαστριμαστόις αὐτὸς πρὸς τὸ
 ὑφορμῶν καὶ μισοῦτος, ἐξέλυσε καὶ κατεπερῆνε τὸ μνηστικῶν καὶ χαλεπότητα ταῦτα ὁ Λίβιος,

A Adhæc viam omnem per milliaria dimensus, (ca-
 pit autem paulo minus octo stadia miliare) colu-
 mnas lapideas spatii signandi gratia locavit. Alios
 lapides modicis inter se interuallis hinc inde se-
 cundum viam disposuit: quibus equitantes sine
 subiciibus ephippiariis conscenderent commo-
 dius equos. Has ob res populo eum in cœlum
 laudibus ferente, & nihil non eius studio facere
 parato, iecit aliquando in concione gratiam se
 petiturum. quam si esset adeptus, instar se habi-
 turum omnium: sin tulisset repulsam, nihil de illis
 conquesturum. Id dictum petitio visum consula-
 tus esse: atque opinionem omnibus præbuit pa-
 riter se consulatum & tribunatum petiturum. In-
 stantibus comitiis consularibus, omnibusque sus-
 pensis prodiit Caius ad Fannium in campum de-
 ducendum, atque ad iuuandum studio suo cum
 amicis illius petitionem. Momentum hoc Fan-
 nio non exiguum attulit: qui Consul, & Caius i-
 terum tribunus plebis renunciatus est, non can-
 didatus neque ambiens verum populi studio.
 Quum vero senatum non obscure infestum cer-
 neret sibi, frigida autem in se beneuolentia Fan-
 nium: institit aliis de integro legibus deuincire
 sibi plebem, legem promulgans de Coloniais Ta-
 rentum & Capuam deducendis, & de asciscendis
 in ciuitatem Latinis. At senatus, veritus ne pror-
 fus euaderet insuperabilis, viam ad multitudinem
 auertendam molitus est nouam & insolitam, ma-
 lo exemplo blandimentis erga populū cum Caio
 & obsequiis certans. Erat enim ex collegis Caii
 vnus Lilius Drusus, vir neque indole vlli Roma-
 no neque tyrocinio secundus, adhæc eloquentia
 & diuitiis inter primos celebris, atq; pollutibus
 horum præsidio par. Ad hunc igitur vertunt se pri-
 mores, hortanturq; vt Caium adoriatur, atq; in
 eum conspiraret secum, non vi agendo neque in-
 currendo in plebem, sed mulcendo in magistratu,
 concedendoq; tanta quorum causa vel laceffen-
 da esset honeste. Itaq; tribunatum suum Lilius ad
 senatus voluntatem aggregans, leges promulga-
 uit, non vllam in rem honestam aut frugiferam,
 sed id modo, superare Caium sicut in comœdia
 blandimentis & popularitate enitens & certans.
 quo aperitissime declarauit senatus non actionib.
 offendi se Caii, sed illum ipsum tollere aut concul-
 care modis omnibus in animo habere. Huic enim
 de duabus promulganti coloniis deducendis ro-
 gationem, & honestissimos ciues in eas scribenti,
 lenocinari eum multitudini obiiciebant: Lilio de
 duodecim coloniis deducendis legem ferenti, &
 de ternis millibus in singulas inopum scribendis,
 erant auxilio. Illi, quod agrum partiretur paupe-
 ribus indicta singulis pensione quam inferrent æ-
 rario, succensebant vt plebis assentatori: Lilius,
 qui etiam pensione hac agrorum possessores leua-
 bat, erat iis probatus. Adhæc ille, q̄ Latinis suffra-
 gii ferendi ius faceret, cruciabat eos: huius ne quē
 Latinū militem virgis mulctare duci liceret feren-
 tis legi præsto erant. Et quidē Lilius ipse in con-
 cionando assidue iactabat hæc ferre se ex senatus
 de plebe solliciti sententia: q̄ sane in actionib. eius
 vnū extitit vtile. Placatior. n. euasit erga senatū po-
 pul⁹. q̄ quū principes ante suspectos & inuisos ha-
 buisset, diluit & molliuit hæc simultatē & ira Lili⁹,

ostendens auspicari se illis autoribus popularis esse & plebi indulgere. Summam vero sibi Drusus benevolentiae in populum & iustitiae fidem eo quaesivit, quod nihil sibi aut in usum suum videretur promulgare. etenim triumphos deducendis coloniis misit alios, neque ad pecuniam tractandam accessit, quum eiusmodi munera pleraque & maxima sibi quaereret Caius. Ut vero unum ex collegio eorum Rubrius rogationem tulit de colonia Carthaginem ab Scipione excisam deducenda, Caius autem id muneris fortitus eo nauigavit: absentem Drusus adortus acrius, populum subiit, conciliauitque Fulvium calumniando. Fulvius hic Caii erat familiaris, & collega in triumphatu agri diuidendi creatus, homo seditiosus & senatui palam iniustus, suspectus etiam aliis bellum sociale mouere, Italosque in occulto sollicitare ad rebellandum. Quae quum sine ullo iudicio vel argumento iactarentur, ea ipse confirmabat Fulvius: quod parum sana & quicquam consilia ostenderet se habere. Id Caium imprimis euertit huiusmodi participem inuidiae. Ac quum Scipio Africanus nulla liquida de causa decessisset, atque notae in cadauere plagarum impressionisque elucerent, (ut in illius historia retulimus) calumnia magna ex parte in Fulvium recidit eius hostem, qui eodem die Scipionem pro rostris profciderat conuictis. Neque vero exors Caius suspicionis fuit. Facinus autem adeo nefandum in virum principem & summum ciuitatis conceptum, impunitum mansit, neque fuit de eo acta quaestio. siquidem interpellauit & oppressit plebs cognitionem, Caio metuens: ne si de caede illius inquireretur, noxae comperiretur affinis. Ceterum haec antecessere. Porro in Africa quum deduceretur Carthaginem colonia, quam Caius Iunoniam appellauit: prodigia feruntur ei diuinitus obscena fuisse oblata. siquidem primum signum vento rapiente & signifero summa opere nitente, fractum est. Item victimas aris impositas dissipauit venti procella, & superductorum vrbis lineamentorum terminos disiecit. Ipsos terminos irruentes lupi longe abstulere. Attamen omnibus digestis & compositis diebus non amplius septuaginta, regressus Caius est Romam, quum premi a Drulo Fulvium accepisset, atque ipsae res praesentiam suam requirerent, quippe L. Opimius, vir de principum factione, & magnis in curia opibus, ante consulatus candidatus, quod Caius Fannium commendaret, illumque factione sua deiceret, repulsam tulerat. Hic tunc multorum opibus nixus consulatum sibi spondebat, & in consulatu Caium putabatur obtiturus, flaccescente iam quodammodo eius potentia, & quia, quum multi se populo venditarent, & senatus vltro ista concederet, satietas ceperat populum huiusmodi actionum. Reuersus primum ex Palatio, demigravit sub forum, velut locum magis popularem, vbi frequentissimi abiecti & pauperes domicilia habebant. Deinde reliquas promulgauit leges, missurus de iis populum in suffragia. Quum turba vnde quaque conflueret ad eum, induxit senatus consulem Fannium ut praeter ciues Romanos caeteros vrbe summoueret omnes.

A *ως εν τῆς ἐκείνων ὀρμῶν ἄρμῳ γινώσκων ἔπι τὸ δημαγωγεῖν καὶ ῥηρίζεσθαι τοῖς πολλοῖς. μεγίστη δὲ τῶν Δρούσου πίστες ὀνοίας πρὸς τὸν δῆμον ἐγένετο καὶ διασπορῆς, ὅ μὴ δὲν αὐτῷ μὴδὲ ὑπὸ ἑαυτῆ φαίνεσθαι ῥεάφοινα. καὶ γὰρ οἰκιστὰς ἐπέσει ἔξέπεμπε τῶν πόλεων, καὶ διοικήσει ῥημάτων οὐ πρὸς ἡμῶν, τῆ Γαίου τὰ πλείστα καὶ μέγιστα τῶν ποιούτων αὐτῷ πρὸς τὴν ἑτέραν. ἐπεὶ δὲ Ρουβρίου, τῶν σωμαρχόντων ἑνὸς, οἰκίζεσθαι Καρχηδόνα ῥεάφαντος ἀηρημένῳ ὑπὸ Σκιπίωνος, κλήρω λαχὼν ὁ Γαίος ἐξέπλευσεν εἰς Λιβύην ἔπι τὸν κατακλισμένον, ἐπι μᾶλλον ἔπι τὰς ὁ*

B *Δρούσου δῶπόντος αὐτῷ, τὸν δῆμον ὑπελάμβανε καὶ πρὸς ἡγετο, μέγιστα τῆς κατὰ τῆ Φούλβιου ἀφελολαῖς. ὁ δὲ Φούλβιος ὄντι, ἡ δὲ τῆ Γαίου φίλος, καὶ σωμαρχὼν ἔπι τῶν ἀφελολαῖς τῆς ῥεάφης ἡρημένος. ἡ δὲ ἰσορροπία, καὶ μισοῦντος μὴ ὑπὸ τῆς βουλῆς ἀπικρῆς, ὑποπίος δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις, ὡς τὰ συμμαχικὰ ἀφελολαῖς, καὶ παρῶντων κρύφα τοῖς Ἰταλιώταις πρὸς ἀπόστασιν. οἷς ἀναποδείκτως καὶ ἀελέγκτως λεγόμενοι αὐτὸς πρὸς ἡμῶν πίστιν ὁ Φύλλιος, οὐχ ὑγιαίνουσας ὁ δὲ εἰρήνευκῆς ὡν πρὸς ἀμείβεσας. τῆτο μέγιστα κατέλυε τὸν Γαίον, ἀπολαύοντα τῆ μίσησι. καὶ ὅτε*

C *Σκιπίων Ἀφελολαῖς ἔξ ὁ δὲ ἀπὸ αἰτίου πρὸς φαίον ἐτελῶν ἡγετο, καὶ σημεῖα ἴνα τῶν νεκρῶν πληθῶν καὶ βίας ἔπι δρᾶμεν ἔδοξεν, (ὡς ἐν τοῖς πρὸ ἐκείνου ῥεάφῶν) ὅ μὴ πλείστον ἔπι τὸν Φούλβιον ἦλθε τῆς ἀφελολαῖς, ἐξ ἡρῶν ὄντα, καὶ τῶν ἡμερῶν ἐκείνων ἔπι τῆ βήματος τῶν Σκιπίωνι λελεῖδρημένων ἠφατο δὲ καὶ τοῦ Γαίου ὑπόνοια. καὶ δεινὸν οὕτως ἔργον ἐπὶ αἰδρῶ τῶν πρὸ τῶν καὶ μέγιστων Ρωμαίων πολμητῶν ὅτε ἔτυχε δίκης, ὁ δὲ εἰς ἔλεγχον πρὸς ἦλθεν. ἐπέσεισαν γὰρ οἱ πολλοί, καὶ κατέλυσαν τῶν κρίσιν, ὑπὸ τῆ Γαίου φοβηθέντες μὴ ἀπειπετῆς τῆ αἰτία τῆ*

D *φόνου ἰσχυροῦ ἡγήται. τὰ μὴ οὖν ἐγγενεῖ πρὸς τῶν. ὁ δὲ τῆ Λιβύης πρὸς τὸν τῆς Καρχηδόνας κατακλισμένον, ἡ δὲ Γαίος Ἰουωνίας (ὁ δὲ ὄντι Ἡραίας) ἀνόμασε, πολλὰ κωλύματα ῥεάφῶν τῆ δαμμονίου λέγρῶν. ἡ τε γὰρ πρὸς τῆ σημεῖα, πρὸς ἀφελολαῖς ἀφελολαῖς αὐτῶν, τοῦ δὲ φέροντος ἐγκρατῶς ἀφελολαῖς, σιμπερῆσι καὶ τὰ ἰερεῖ τοῖς βαμοῖς ἔπι κείνῳ διεσκέδασεν ἀνέμου θύελλα, καὶ διέρριψεν ὑπὸ τοῖς ὄρεσι τῆς ῥημημένης ὑπορῥαφῆς. αἰδρῶ δὲ τοῖς ὄρεσι ἀέσασαν ἐπελθόντες λύκει, καὶ μακρὰν ἄχροντο φέροντες. ἡ μὴ ἄλλὰ πρὸς σιμπερῆσι καὶ ῥεάφῶν ῥημημένης ὁ Γαίος ἡμέραις ἐδομῆκοντα τῆ πάσας, ἐπὶ ἡλθεν εἰς Ρώμην, πρὸς τῶν Φούλβιον ὑπὸ τῆ Δρούσου πρὸς ἀφελολαῖς, καὶ τῶν πρὸς ἀφελολαῖς τῆς αὐτῆ παρῶντος δεομένων. Λύκειος γὰρ Ὀσίλιος, αἰηρ ὀλιγαρχικῆς καὶ δυνατὸς ἐν τῆ βουλῆ, πρὸς τῶν μὴ ἐξέπεσον, ὑπατείας παρῶντων, τῆ Γαίου τὸν Φάνιον πρὸς ἀφελολαῖς, ἐκείνῳ δὲ καταρχαίρεσι ἀφελολαῖς. τότε δὲ πολλὰν βοηθούτων, ἔπι δὲ ὁ δὲ ὡς ὑπατῶν, ὑπατῶν δὲ, καλαλύσειν τῆ Γαίον, ἡ δὲ ῥημημένης τῆς διωάμεως αὐτῆ ῥημημένης, καὶ τῆ*

F *δήμου μεσοῦ ῥημημένης τῆ ποιούτων πολιτῶντων, ἀφελολαῖς ὅ πολλοὶ πρὸς ῥεάφῶν δημαγωγῶν εἶναι, καὶ τῶν βουλῶν ὑπερίκειν ἐκείνῳ ἐπὶ μελθῶν δὲ, πρὸς τῶν μὴ ἐκ*

τῆ παλατίου μετακίσηεν εἰς τὸν ὑπὸ τῶν ἀφελολαῖς τόπον, ὡς δημοτικώτερον, ὅπου πλείστοι τῶν ἀφελολαῖς καὶ πενήτων σιμπερῆσι οἰκεῖν ἐπέσει τῶν νόμων ἐξέθηκε τῶν λοιπῶν, ὡς ἐπάξων τῶν ὑπὸ ἀφελολαῖς. ὄχλου δὲ πρὸς ἀφελολαῖς αὐτῆ σιμπερῆσι, ἐπέσει ἡ βουλῆ τὸν ὑπατῶν Φάνιον ἐκβαλεῖν τοῖς ἄλλοις πρὸς τῶν Ρωμαίων ἀφελολαῖς.

ἡμοῦ δὲ κηρύγματος ἀήτους καὶ ἀλλοκίτου, μηδένα τῶν συμμάχων μηδὲ τῶν φίλων ἐν Ῥώμῃ φαιῦσαι πρὸς τὰς ἡμέρας ἐκείνας, ἀπεξέθηκεν ὁ Γάιος Διάξαρμα, κατηγρῶν τὸ ἴσάτου, καὶ τοῖς συμμάχοις, δὴ μὲν οὖν βοηθήσειν ἐπαγγελόμενος. οὐ μὲν ἐβόηθησεν, ἀλλὰ ὄρων ἕνα τῶν ξένων αὐτῶ καὶ στυγῶν ἐλκόμενον ὑπὸ τῶν ὑπηρετῶν τῶ Φανίου, παρήλα, καὶ οὐ παρημέμωεν· εἴτε τὴν ἰσὺν ἐπιλείπουσαν ἤδη δεδιώς ἐλέγχειν, εἴτε μὴ βουλόμενος (ὡς ἔλεγε) ἀψιμαχίας αὐτὸς καὶ συμπλοκῆς ἄρχας ζητοῦσι τοῖς ἐξῆροις πρῶτα εἶναι. σὺντυχὲ δ' αὐτῶ καὶ πρὸς τοῖς σωμαρχοῦσιν ἐπὶ ὄργῃ γράσασθαι, ἀφ' οὗ ποταμὸν αἰτίας ἐμελλεν ὁ δῆμος γράσασθαι μονομάχους ἐν ἀγορᾷ, καὶ τῶν ἄρχόντων οἱ πλείους θεωρητέια κύκλω κατασκάδασαντες ἄξεμιάσθαι. ταῦτα ὁ Γάιος ἐκέλευεν αὐτοῖς καθελεῖν, ὅπως οἱ πένητες ἐκ τῶν πότων ἐκείνων ἀμιαδί γράσασθαι διώκονται. μηδενὸς δ' ἄλλου πρὸς ἐχόντος, ἀναμείνας τὴν πρὸς τῆς θεᾶς νύκτα, καὶ τῶν τεχνιτῶν ὅσοι εἶχεν ἐργάζεσθαι ὑφ' ἑαυτῶν πρῶτα λαβῶν, τὰ θεωρητέια κατέλειπε, καὶ τὰ δῆμον ἡγεῖσθαι μὴ ἡμέραν ἀπέδειξε τὸν τόπον. ἐφ' ᾧ τοῖς μὲν πολλοῖς αἴψα ἐδόξεν εἶναι, τοῖς δὲ σωμαρχοῦσιν ὡς ἰππῶς καὶ βίαιος ἐλύπησεν. ἐκ τούτου καὶ τὴν τρίτην ἐδόξεν δημόσια ἀφῆρῶσθαι, ψήφων μὲν αὐτῶ πλείων ἡμοῦ δὲ, ἀδίκως δὲ καὶ κακουργῶς τῶν σωμαρχόντων ποιησάμενοι τὴν ἀγορᾶσθαι καὶ ἀναδέξιν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἀμφισβήτησιν εἶχεν. ἰούεγε δὲ οὐ μετεῖως ἀποτυχεῖν, καὶ πρὸς γὰρ τῶν ἐξῆροις ἐπεγέλωνται αὐτῶ, λέγεται δρασύτερον τῶ δέοντος εἰπεῖν, ὡς Σαρδόνιον γέλωτα γέλωσιν, οὐ γινώσκοντες ὅσον αὐτοῖς σκῆπτος ἐκ τῶν αὐτῶ πεικέχεται πολιτῶν αἰμάτων. ἐπεὶ δ' καὶ τὸν Ὀπίμιον καταστήσαντες ὑπάτου, τῶν νόμων πολλοὺς διέγραψον, καὶ τὴν Καρχηδόνος ἐκίνοσαν ἀφῆρῶσθαι, ἐρεθίζοντες τὸν Γάιον, ὡς δὴ ἀπίσται ὄργῃς πρῶτα αἰαυρετέια, τὸν μὲν πρῶτον χρόνον ἐκαρτέρει, τῶν δ' φίλων, καὶ μάλιστα τῶ Φουλβίου παρεξύνοντος, ὠρμησε πάλιν συνάγειν τοῖς ἀρπιαζόμενοις πρὸς τὸ ὑπάτου. ἐν ταῦτα καὶ τὴν μητέρα λέγουσιν αὐτῶ συσασάσθαι μισοσυμῶν ἀπὸ τῆς ξένης κρύφα καὶ πέμπουσαν εἰς Ῥώμην ἀνδρας, ὡς δὴ θεοῖς. ταῦτα γὰρ ἐν τοῖς ἐπιτολίοις αὐτῆς ἠηγμένα γράσασθαι πρὸς τὸν υἱόν. ἕτεροι δ' καὶ πάνυ τῆς Κορινθίας διεχρησίουσης ταῦτα πρῶτα λέγουσιν. ἢ δὲ οὖν ἐμελλον ἡμέρα τοῖς νόμοις λύσειν οἱ πρὸς τὸν Ὀπίμιον, κατέλητο μὲν ὑπὸ ἀμφοτέρων ἕωθεν ὄντος δὲ Καπετώλιον· ἦσαντος δ' τῶ ὑπάτου, τῶν ὑπηρετῶν τις αὐτῶ Κόιντος Αντύλλιος, ὄψε φέρων ἐτέρωσθε τὰ σπλάγχα πρὸς τοῖς πρὸς τὸν Φουλβιον, εἶπε, Δότε τὸν ἀγαθὸν κακὸν πολίται. πινὲς δὲ φασιν ἅμα τῇ φωνῇ ταῦτα καὶ τὸν βραχίονα γυμνὸν οἷς ἐφ' ὕβρει γηματίζοντα παρενεγκεῖν. ἀποδύσκει γὰρ ὄντος ὁ Αντύλλιος ἐκεῖ, μεγάλους γράφειοις κεντούμενος, ἐπ' αὐτὸ ποδοπέποισθαι λεγόμενοις. καὶ δὲ μὲν πλήθος διαταράσσει πρὸς τὸν φόνον, ἐναντία δὲ τοῖς ἠγεμόνας ἔχε ἀφῆρῶσι. ὁ μὲν γὰρ Γάιος ἤρθετο, καὶ κακῶς ἔλεγε πρὸς αὐτὸν, ὡς αἰτίας δέουσι πάλαι καθ' ἑαυτῶν τοῖς ἐξῆροις δέδωκεσθαι. ὁ δὲ Ὀπίμιος, ὡς περ ἐσδοσίμων λαβῶν, ἐπήρτο, καὶ παρώξυνε τὸν δῆμον ἐπὶ τὴν ἄμωσαι. καὶ τότε μὲν ὄμωρον ἡμοῦ δὲ διελύθησαν· ἅμα δὲ ἡμέρα τὴν μὲν βουλὴν ὁ ὑπάτος σωμαρχόν, ἔνδον ἐξηματίζεν, ἕτεροι δὲ τὸν Αντύλλιον σῶμα γυμνὸν ἐπὶ κλίης πρῶτα μὲν, δι' ἀγορῆς ἐπὶ τῶ βουλοτήριον ἐπιτίθεται παρεκόμενον, οἰμογῆ γράσασθαι καὶ ἀρῶν, γινώσκοντος

A Edicto nouo & inusitato proposito, nequis socio- rum vel amicorum illis diebus Romae esset: pro- posuit ex aduerso edictum Caius, inculans consu- lem, sociisque, si remaneret, auxilio se futurum ostendens. Haud tulit tamen eis opem. verum quum vnus ex hospiti- bus & familiaribus ipsius sub oculis suis raperetur à lic- toribus Fannii, praeteriit, neque subuenit ei, vel quod vim suam pro- dere vereretur iam elanguescentem, vel ne certaminis, uti ferebat ipse, & conflictus exordium af- fectantibus inimicis praerberet. Accessit forte quod offensio illi cum collegis intercederet ex causa huiuscemodi: Ludi gladiatorii populo in foro exhibendi erant, & plerique eorum qui ma- gistratibus fungebantur, cuneos in orbem ad spe- ctandum instruxerant, quos locabant. Eos Caius imperauit illis ut tollerent; quo inopes ex cauea spectare gratis valerent. Nemine ei auscultante, praestolatus nocte cui spectaculum illucescebat, e- uerit per opifices, quos habebat penes se con- ductos, cuneos illos, populoque postridie locum va- cuum exhibuit. Quo facto apud multitudinem magni vir animi habitus est, verum collegas offen- dit ut ferox & violentus. Hinc etiã tertio tribuna- tu lapsus apparet, non quin plurima tulerit suf- fragia, sed quod improbe & fraudulentè renun- tiauerint designatos collegae eius. Caeterum ea controuersa fuerunt. Non tulit modice repulsam, & ad illudentes ei a mulos perhibetur insolentius quam par erat dixisse, Risum Sardonium, eos ri- dere, ignaros quantas eis tenebras actionibus suis offudisset. Ut vero Opimio lecto consule multas Caii leges circumduxerunt, & Carthagine acta mouerunt, stimulantés eum, quo, quum causam irae praebuisset, interficeretur: tolerauit id aliquan- diu. Caeterum quia ab amicis fuit, praecipue a Ful- uio, accensus, aggressus denuo est praesidium ad- uersus consulem contrahere. Hic matrem quoq; eius ferunt sociam se praebuisset seditionis, peregrinos clam conducendo atq; in urbem messorum specie mittendo. haec enim in Epistolis eius per- plexe sunt ad filium scripta. Alii Cornelia admo- dum improbante haec asserunt ab eo patrata. Ergo qua die leges eius Opimius antiquaturus erat, v- traq; pars infederat prima luce Capitolium. Quum rem diuinam consul faceret, vnus ex licitoribus e- ius Q. Antyllius auferens alio extra, ad Fuluii co- hortem ait, Date locum bonis improbi ciues. Sunt qui ferant simul cum voce hac etiam nudum bra- chium tanquam ad contumeliam compositum tra- iecisse. Ibi euestigio confoditur Antyllius longis stylis fodicatus, ad id ipsu, ut aiunt, paratis. Haec ce- des multitudinē consternauit. Duces vero diuer- se fuerunt animati. Excanduit enim Caius, & ca- stigauit suos quod colorem quaerentibus iam pri- de aduersus ipsos praebuissent aduersariis. Opimi- aut sicut ansa accepta erecto exasperauit ad sume- dum suppliciu populū. At tum quidem imbre ex- cussio dirempti sunt. Primo mane dum senatu co- actum consulit in curia consul, alii nudum Antyllii corpus in lecto prolatu transfulerunt ex composi- to per foru ad curia cum gemitu & lamentatione,

γινώσκοντος

non nescio eorum quæ agerentur Opimio, sed mirari se quid id esset fingente. Itaque patres quoque progressi sunt. Deposito in medio lecto, cœperunt alii quiritari ut in horrendo & graui facinore. Compluribus verò subiit odisse & execrari istos de principum factione, quod quum Tiberium Gracchum in Capitolio tribunatu fungentem ipsi intèremissent, & cadauer insuper proiecissent, licitor verò Antyllus fortassis violatus, sed qui mali sui fuerat potissimus auctor, in foro proponeretur, & senatus populi Romani circumfisteret lugens, suaque frequentia exequias honoraret hominis mercenarii, quò residuum adhuc perimere valeret populi tutorem. Regressi inde in curiam, senatusconsulto facto mandant consuli Opimio daret diligenter operam nequid respublica detrimenti pateretur, & opprimeret tyrannos. Ille quum denunciaisset ut patres ad arma irent, & equitibus edixisset singuli ut cum luce binos seruos armis instructos adducerent: Fuluius è diuerso adornauit se, & coëgit multitudinem. At Caius foro digrediens substitit ante patris statuam, diuque eam intuitus nullum verbum fecit: tantum lachrymis effusus atque edito gemitu abscessit. Id multi spectantes misereri vicem Caii cœperunt: ac semet ipsi culpantes quod defererent & proderent eum, profecti sunt domum eius, vbi ad fores excubuerunt, non perinde atque illi qui stipabant Fuluium. Illi enim per plausus, & ululatus potantes ferocientesque transegerunt noctem, ipse fuit primus Fuluius vino merfus, multaque odiose præter atatem effudit & designauit: Caii cohors, ut in publica patriæ pernicie, pacata voluensque euentum vicissim, excubias agendo & quiescendo noctem transmittibat. Vbi diluxit, agrè excitauerunt sopitum mero Fuluium, armaueruntque se spoliis, quæ domi habebat Gallis in consulatu suo deuictis detracta, magnisque cum minis & clamore ad occupandum Auentinum contenderunt: Caius noluit arma induere, verum sicut in forum toga amictus progreditur, tantum modico pugione accinxit se. Ad exeuntem accurrit apud ianua vxor, tenensque vna manu illum, altera puerum, Non ad rostra te, inquit, Cai, dimitto tribunum ut ante & legislatorem, neque ad bellum gloriosum, ut mihi, si quid humanitas tibi acciderit, honorificum certe luctum relinquant: sed Tiberii temetipsum percussoribus obiicis, inermem quidem rectè, ut accipias potius quam feras iniuriam, verum in nullum reipublicæ vsum te is perditum. Viget improbitas: vis & ferrum dominantur iam in sublellis. Si apud Numantiam frater tuus occubisset, cadauer petitis induciis reddidissent nobis: nunc forsitan & ego quoque fluuiio alicui aut mari supplex ero, ut appareat alicubi corpus tuum detentum. Quid enim vltra legibus post Tiberii cædem aut diis confidas? Ita lamentante Licinia, Caius sensim amplexibus eius laxatis processit tacitus cum amicis. Illa quum atripere togam eius anniteretur, humi delapsa diu sine vlla voce iacuit: quoad animo defectam sustulerunt serui, & ad Crassum fratrem deportauerunt. At Fuluius, vbi frequentes conuenerunt, filium minorem de Caii consilio mittit cum caduceo in forum.

αγνώσκοντες μὲν τὸ Ὀπιμίου τὰ ποσπόμενα, ποσπόμενου μὲν ὁ θαυμάζειν ὡς τε καὶ τὸς βυβλίους ποσπόμενους κατεπίσης δὲ τῆς κρίσης εἰς μέσον, οἱ μὲν ἐχετρίαζον, ὡς ὅτι δεινὰ καὶ μεγάλα πάθει τοῖς ὀπλοῖς ἐπέκει μισθὸν καὶ ποσπόμενα τὸς ὀλιγαρχικοῖς, ὡς Τιβέριον μὲν Γράκχου ἐν Καπετωλίῳ φονέσαντες αὐτὸν δὲ μὲν ὄντα, καὶ τὸ νεκρὸν ποσπόμενα λαλόν, ὃ δὲ ὑποφρέτης Ἀντύλλιος, οὐ δίχως μὲν ἴσως πεποιθὸς, τὴν ὅπλα ἰσχυρὰ εἰς τὸ παθεῖν αὐτῷ παρῶν, οἱ ἀρσενεῖ ποσπόμενα, καὶ ποσπόμενα ἢ Ρωμαίων βουλήν, ἀφροσύνα, καὶ σωτικὰ κριζέμενα μισθῶν αἰδέσπον, ὅτι τῷ τ' ἐπιλειπόμενον ἀμελεῖν τ' ἐδύναται κηδομένη. Ἐκ τῆς παλιν εἰς τὸ βυβλίον ἀπελθόντες, ἐπιφύσαντο καὶ ποσπόμενα Ὀπιμίου τὰ ὑπὸ ἀπὸ σώζειν τὴν πόλιν ὅπως δυνάσθε, καὶ καταλύειν τοῖς τυραννοῖς. Ἐκείνους ὁ ποσπόμενος ὅτι τὰ ὀπλα γὰρ τῶν συγκλητικῶν, καὶ τῶν ἰππέων ἐκείνη ποσπόμενα δόντος ἀγνοεῖν ἐώθεν οἰκέτας δύο κατωπλισμένους, ὃ μὲν Φέλβιος ἀπὸ παρὰ τὸν ἀπὸ τῶν ὀπλων ὃ ὁ Γάιος εἰς τῆς ἀρσενεῖ ἀπὸ τῶν ὀπλων, ἐστὶ καὶ τὸ παθεῖν αἰδέσπον, καὶ πολὺ χρόνον ἐμβλέψας εἰς αὐτὸν, ὅθεν ἐφθέγγετο, διακρυσσῶν καὶ τῶν ἀπὸ τῶν ὀπλων. τὸ πολλοῖς τ' ἰδόντων οἰκτεῖρα τὸν Γάιον ἐπῆλθε καὶ κακίσαντες αὐτὸς, ὡς ἐγκαταλείποντες τὸν ἀνδρα καὶ ποσπόμενος, ἦσαν ὅτι τὴν οἰκίαν, καὶ παρενυκτεῖρα ὅτι τὸ θυρῶν, ἔχ' ὁμοίως τοῖς τ' Φέλβιον φυλάττειν. Ἐκείνοι μὲν γὰρ ἐν κρήταις καὶ ἀλαλαχμοῖς πίνοντες καὶ ἀφροσύνην διετέλεσαν, αὐτὸ τὸ Φέλβιος ποσπόμενος μεθυσκομένη, καὶ πολλὰ φοβικῶς παρ' ἡλικίας φησὶ μὲν καὶ ποσπόμενος. οἱ δὲ ποσπόμενος τὸν Γάιον, ὡς ὅτι συμφορῆ καὶ τῆς πατρίδος ἰσχυρίας ἀγνοεῖ, καὶ ποσπόμενος τὸ μέλλον, οἱ μέρη φυλάττειν καὶ ἀφροσύνην διήρην. ἄμα ὁ ἡμέρα τ' μὲν Φούλβιον ἐκ τῶν ποσπόμενων ἀφροσύνην, μόλις ἐπεγείραντες, ὡπλίζοντο τοῖς ποσπόμενος τὴν οἰκίαν λαφύροις, ἀ Γαλάτας νεικηκῶς ὅτι ὑποφρέτης ἐὶλθῆναι, καὶ μὲν πολλῆς ἀπειλῆς καὶ κρημνῆς ἐχέουσαν καὶ ἀφροσύνην τ' ἀφροσύνην ὄφρον. ὃ δὲ Γάιος ὡπλίσασα μὲν ὅσα ἠθέλησεν, ἀλλ' ὡς ποσπόμενος εἰς ἀρσενεῖ οἱ τῆς ἐννοίας ποσπόμενος μικρὸν ἐπέσπόμενος ἐγκειμένον. Ἐξῆς ὁ αὐτὸς ποσπόμενος τῶν ἀφροσύνης καὶ κατὰ τὸν ποσπόμενος τῶν χειρῶν τῆ μὲν αὐτὸν ἐκείνον, τῆ ὁ παίδιον, Οὐκ ὅτι τὸ βήμα σε (εἶπεν) ὃ Γάιος ποσπόμενος δὲ μὲν ὄντα (ὡς ποσπόμενος) καὶ νομότητι, οὐδ' ὅτι πόλεμον ἐνδοξον, ἵνα μοι καὶ παθῶν ἢ τῶν κρημνῶν, ἀπολίπης ἡμῶν μὲν ὄντα πένθος, ἀλλὰ τοῖς Τιβέριος. ποσπόμενος ὑποβάλλεις σεαυτὸν, ἀφροσύνην μὲν κατὰ τῶν ἵνα πάθης ἢ μᾶλλον ἢ ἀφροσύνης, ποσπόμενος ὅτι τοῖς κρημνοῖς ὄφρον. ἀπολίπης. κακείνη καὶ τῶν ποσπόμενος, βία καὶ σιδήρῳ τῶς δίχως ἢ δὲ ποσπόμενος. εἰ ποσπόμενος Νομότητι ὃ σὸς ἀδελφὸς ἐπέσει, καὶ ὑποφρέτης ἀφροσύνης ἀπεδόθη νεκρὸς: νῦν ὁ ἴσως κατὰ ποσπόμενος ἢ ἀφροσύνης ἰκέτης ἔσομαι, φίλαι ποτε ὄσπον σῶμα φροσύνην. ἢ γὰρ ἢ νόμοις ἐπιπύον ἢ ποσπόμενος, μὲν τ' ὁ Τιβέριος φόνος, τοιαῦτα τῆς Δικινίας ὄφρον, ἀφροσύνης τῶς ποσπόμενος ἀφροσύνης ὁ Γάιος, ἐκείνη σιωπῆ μὲν τῶν φίλων ἢ δὲ ποσπόμενος ἀφροσύνης γλιχομένη, κατὰ τῶν ποσπόμενος ποσπόμενος, ἐκείνη πολλὸν χρόνον ἀφροσύνης ἀφροσύνης οὐ ποσπόμενος αὐτῶν οἱ ποσπόμενος ἀφροσύνης, ποσπόμενος Κρημνῶν ὄφρον τὸν ἀδελφὸν κρημνίζοντες. ὃ δὲ Φούλβιος, ὡς ἐκείνη ποσπόμενος ἀφροσύνης, πειθεῖς ὑποφρέτης τῶν Γαίου, πέμπει τῶν ὑπὸ τὸν νεώτερον ἐκείνη κρημνὸν εἰς ἀρσενεῖ.

ἰὼ δὲ κάλλιπος ὁ νεαρίσχος ὀφθῆναι καὶ τότε κατὰ
 χρυσίως καὶ μετ' αἰδοῦς δεδακρυμένως ἐποίησατο συμβαλικὴς
 λόγους πρὸς τὸ ὑπάτον καὶ τὸ συνέκλητον. οἱ μὲν οὖν πολλοὶ τῶν
 παρόντων ἐπὶ ἀνδρῶς πρὸς τῆς ἀγαλῦσις εἶχον· ὁ δὲ Ὀπί-
 μιός οὐδὲ ἀγγέλων ἔφη χρῆναι πείθειν τὸ συνέκλητον, ἀλλὰ
 κατὰ βούλησιν, ὡς ἔπαυοντο πολέμους, ὅτι κείνοι, καὶ τῶν
 δούλων αὐτοῖς, οὕτως παρὰ τὴν εἰρήνην τὸ ὄργον. τὰ δὲ μισθ-
 κίως καὶ διηγήσαντο ὅτι τοῖς κατέναντι πάλιν, ἢ μὴ κατέναντι.
 Γάιος μὲν οὖν, ὡς φασιν, ἐβούλετο βαδίζειν καὶ πείθειν τὸ
 συνέκλητον· ὁ δὲ τῶν ἄλλων συγχωρησῶντος, αὐτὸς ἐπι-
 ψεν ὁ Φύλιος τὰ παῖδα ἀγαλῆξομένους ὑπὸ αὐτῶν ὁμοί-
 ας πρὸς τὸν Ὀπίμιον ἀπεύδων μάχην συμάχῃ, ὅ-
 μιν μισθικὸν ἀγὼς συνέλαβε καὶ παρέδωκεν εἰς Φιλα-
 κίῳ· πῶς δὲ τὸ Φούλιον ἐπήει μὲν πολλῶν ὀπλιτῶν καὶ
 ποσσῶν Κρητῶν, οἱ μάλιστα βάλλοντες αὐτοῖς καὶ κατα-
 ματίζοντες συνέπαρξαν ἡμιόμοις τῶν ἑσπέρων, ὁ μὲν Φύ-
 λιός εἰς πύλας ἐβόησεν ἡμιόμοις κατὰ φυγῶν, καὶ μὲν μικρὸν
 αἰδουμένους, κατεσφάγη μὲν τὸ πρῶτον παῖδος· ὁ δὲ
 Γάιος ὀφθῆναι μὲν ὑπὸ ὁμοίῳ μαχόμενος, ἀλλὰ δις ἀνα-
 γετῆς πῶς γινόμενος, ἀνεχώρησεν εἰς τὸ Ἀρτέμιδος ἱερόν.
 ἔκει δὲ βυλόμενος ἐαυτὸν ἀναεῖν, ὑπὸ τῶν πεσόντων ἐταί-
 ρων ἐκωλύθη, Πομπωνίου καὶ Δικινίου. παρόντες γὰρ οὗτοι τῶν
 περὶ τὸν ἀφείλοντο, καὶ φάσκειν ἐπήσαν αὐτὸν· ἐνθα δὲ λέγεται
 κατὰ τὴν εἰρήνην, καὶ τῆς χεῖρας ἀναπίνας πρὸς τὸν θεόν,
 ἡδύσατο, τὸ Ῥωμαίων δῆμον, αἰτί τῆς ἀναρξίας ἐκείνης
 καὶ πρὸς τοῖς ἀναρξίας, μὴ δὲ ποτε παύσατο δουλοῦσα. φανερὸς γὰρ
 οἱ πλείους μετεβαλόντες, κηρύγματι δουλοῦσα ἀδείας. φάσκει
 γὰρ τὸ Γάιος τῶν ἐσπέρων ὅτι φερόμενος, καὶ κατὰ λαμβαν-
 ὄντων πρὸς τὸν ξυλίῳ γέφυραν, οἱ μὲν δύο φίλοι πρὸς
 χωρεῖν αὐτὸν κελύσαντες, αὐτοὶ πρὸς διώκοντας ὑπέστη-
 σαν, καὶ μαχόμενοι πρὸς τὸ γέφυρας, ὁμοίῳ παρήσαν ἕως ἀ-
 πέθανον. τὰ δὲ Γάιος συνέφρασε εἰς οἰκίτης, ὄνομα Φιλο-
 κρατίης· πόρτων μὲν ὡς τῶν ἐν ἀμίλλῃ τῶν ἀναρξίας, ὁμοί-
 ὁμοίῳ τῶν βοηθῶντος, ὁμοίῳ ἵππων αἰτιουμένων τῶν ἀναρξίας ἐτε-
 λήσαντος. ἐπέκειντο γὰρ ἐγγὺς οἱ διώκοντες. ὁ δὲ φθάνει μικρὸν
 εἰς ἱερόν ἄλλος Ἐρινύων κατὰ φυγῶν, καὶ κατὰ ἀναρξίας,
 τῶν Φιλοκρατίης ἀετόντος ἐκείνου, εἴτα ἐαυτὸν ὅτι σφάξαν-
 τος. ὡς δὲ ἔπειτα φασιν, ἀμφοτέρω μὲν ὑπὸ τῶν πολεμίων κατε-
 λήφθησαν ζῶντες· τῶν δὲ πρὸς τὸν δεσπότην πρὸς τὸν
 ὑπὸ πολλῶν παῖδων αἰαρεθῆναι. τὸ δὲ κεφαλῶν τῶν
 Γάιος λέγεισιν ἄλλον μὲν σκοπέλαι καὶ χρυσίως, ἀφελῆσαι δὲ
 τῶν φίλων Ὀπίμιον πρὸς Σεπτιμυλίον. ἰὼ γὰρ πρὸς κε-
 ρυμένον ἐν δὲ τῆς μάχης ἰσοστάσιον χρυσίον τοῖς ἀνελεῖται
 τὸν Γάιος καὶ Φουλίου κεφαλῶν. αἰὲν γὰρ ὑπὸ τῶν Σε-
 πτιμουλίῳ πρὸς τὸν παρὰ τὴν δόξα πρὸς τὸν Ὀπίμιον,
 καὶ ζυγὸν χρυσίου ἐπέκειντο, λίβρας ἑσπέρων ἀεὶ καὶ
 διμοίρων εἴλκυσε τῶν Σεπτιμουλίῳ καὶ πρὸς τούτου μι-
 αροῦ ἡμιόμοι καὶ κακουργήσαντος. ἐξελθὼν γὰρ τὸν ἐγκέφα-
 λον, ἐκέκτηξε μόλιθον. οἱ δὲ τῶν Φουλίου τὸν κεφαλῶν
 χρυσίως (ἦσαν γὰρ τῶν ἀσπυτέρων) ὁμοίῳ ἔλαβον. τὰ δὲ
 σώματα καὶ τούτων καὶ τῶν ἄλλων εἰς τὸν ποταμὸν ἐρί-
 φη, πειρηλίῳ αἰαρεθέντων· καὶ τῶν οἰσῆς αὐτῶν ἀπέ-
 δύντο πρὸς τὸ δημόσιον. ἀπείπθου δὲ πειθεῖν τὰς γυναί-
 ξας, τὸν δὲ Γάιος Δικινίου καὶ τῆς πρὸς ἀπεπρήσαν.

A Erat adolescens facie elegantissima, & tunc vultu
 modesto atque cum rubore lachrymabundus
 de pace cum consule & senatu egit. Magna
 pars assistentium non abhorrebant à pacificatio-
 ne : verum Opimius, Non per nuncios, in-
 quit, oportebat eos senatui satisfacere, sed descen-
 dere ut ciues fontes ad causam dicendam, per-
 mittentesque se ei ita deprecari pœnam. adole-
 scenti verò edixit, ut, nisi his conditionibus, ne
 rediret. Caius autem fuit, uti fama est, paratus
 ire, & purgare apud senatum se : sed quum id ne-
 mo aliorum permetteret, misit filium Fulvium
 iterum ad agendum pro ipsis sicut antè. At Opi-
 mius, qui cupiebat pugnam committere, inie-
 cit extemplo adolescenti manus, tradiditque
 eum in custodiam. In Fulvii cohortem fecit im-
 pressionem cum multis peditibus & sagittariis
 Cretensisibus : qui potissimum missilibus peten-
 tes adversarios conuulnerantesque dissipauerunt
 eos. Data fuga, Fulvius in balneum con-
 temptum confugit. Mox extractus inde cum fi-
 lio natu maiore obtruncatus est. Caius verò à
 nemine præliari conspectus est, verum ista fieri
 dolens recepit se in ædem Dianæ. Illic quum
 manus inferre sibi conaretur, à fidissimis amicis,
 Pomponio & Licinio, est interpellatus. Hi enim
 presentes gladium ei abstulerunt, perpuleruntque
 eum ad fugam capeffendam. Ibi dicitur positus
 genibus tensisque ad deam manibus populo
 Romano imprecatus ut ista pro ingratitude
 & proditione perpetua seruitute premeretur.
 Fecerunt enim propalam plerique pronuncia-
 ta per præconem impunitate transitionem. Igi-
 tur in Caium fugam capeffentem inferentibus
 se hostibus, & assequutis ad pontem sublicium,
 duo illi amici hortati sunt eum ut iter ante ca-
 peret. Ipsi sustinuerunt instantes, dimicantesque
 pro ponte, nemini, quoad occubuerunt, viam
 dedere. Comitum fugæ Caius unum habuit ser-
 uum, Philocratem nomine. Adhortabantur
 quidem eum ut in certamine omnes, sed sub-
 ueniebat nemo, neque subministrare petenti
 quisquam animum induxit equum. quippe in hæ-
 rebant tergo illi qui eum persequiebantur. Occu-
 puit autem aliquantisper in lucum Furinæ con-
 fugere. Ibi obtruncatur à Philocrate, qui post-
 quam illum interemit, mox super eum traiecit se-
 metipsum. Ut verò alii tradunt, ab hostibus ambo
 viui comprehensi fuere. cæterum quum domi-
 num seruus complecteretur, nemo ferire illum
 prius valuit quam hic à multis vulnera ingerenti-
 bus fuit interemptus. Caput Caii dictitant quum
 ab nescio quo præcisum & ablatum esset, huic ad-
 emisse amicum Opimii Septimuleium. siqui-
 dem pronuntiatum initio pugnæ fuerat Caii &
 Fulvii capita referentibus præmium ut pari auri
 pondere rependeretur. Relatum à Septimuleio
 fuit ad Opimium lancea præfixum. Statææ alla-
 tæ impositum pependit pondo xv i i. cum besse.
 Atque hic quoque consceleratus Septimuleius &
 fraudulentus fuit. Nam exempto cerebro infu-
 derat plumbum. Qui verò Fulvii caput attule-
 runt, quòd essent obscuriores, nihil acceperunt. Ca-
 dauera tam horum quam aliorum qui trucidati
 fuerunt, tria millia, in amnem proiecta, bona eo-
 rum sub hasta vendita: interdictus in super coniu-
 gibus eorum luctus: Licinia Caii & dote spoliata.

Adhuc necauerunt truculentissimè inuicem Fulvii filium: qui non arma contra tulerat, neq; in cœtu fuerat præliantium, sed ad pacificandum venientem ante pugnam corripuerunt, & post pugnam occiderunt. Atqui supra hoc & alia omnia torfit plebem exstructa ab Opimio ædes Concordiæ. Gloriarum enim, & insolescere atque triumphare quodammodo de tanta civium strage videbatur. Unde inscriptioni ædis noctu attexuerunt quidam hunc versus,

Actus vecors templum facit Concordiæ.

Hic potestate in consulatu est princeps dictatoria usus, damnauitque indicta causa, præter tria millia civium, Caium Gracchum & Fulvium Flaccum: quorum hic, consularis & triumphalis: ille, suorum æqualium virtute & gloria primus fuit. At Opimius non temperavit a furto se; sed legatus ad Iugurtham regem Numidiæ missus quum esset, pecunia fuit ab eo corruptus, ac turpissimè reperundarum iudicatus in labe pudoris consenuit, inuisusque fuit & probris agitatus à populo, qui recenti illo facto abiecto fuit & infracto animo. At breui post aperuit quanto ardore & desiderio teneretur Gracchorum. siquidem simulacra eorum fecerunt, eaque in aperto proposuerunt. Loca in quibus fuerant interempti consecrantes, primitias ibi omnium quæ temporum articuli ferunt, libabant. Multi etiam quotidie ibi sacra faciebant & adorabant, eò sicut ad deorum templa commeantes. Iam verò etiam Cornelia perhibetur cum alia illius cladis forti magnoque animo tulisse, tum de locis sacris in quibus fuerunt oppressi, retulisse dignos mortuis tumulos esse. Hæc ad Misenum ætatem egit nihil conuersa pristina vita. Multorum colebatur amicitia, & ob hospitalitatem patebat mensa eius, semperque Græcos & doctos secum habebat, atque reges omnes inuicem munera ab ea accipiebant mittebantque. Erat iucundissima hæc inuisentibus ipsam & familiaribus, dum patris vitam & instituta domestica Africani commemoraret: verum stupendissima, dum filiorum faceret sine luctu & lacrymis mentionem, casusque acerbos atque actus eorum quasi veterum exponeret requirentibus. Unde amens ex senio vel ex cladium magnitudine habita quibusdam est euassisse, atque occaluisse ad sensum calamitatum: quum reuera illi sensum nullum habuerint, quantum ex præclara indole bonisque natalibus & disciplina momenti ad pellendum hominibus mærorem accedat, & quod virtutem fortuna usque quaque sequentem honestum sapenumero vincat: cæterum in cespitando qui ferat casum sapienter, id non adimat.

HAc absoluta à nobis historia, superest ut vitas horum contemplemur inuicem. Atque Gracchos vel mordacissimi aliis & inimicissimi non sustinuerunt dicere quin præclarissima omnium Romanorum ad virtutem indole fuerint, educationemque & institutionem habuerint eximiam: verum apparet Agidis & Cleomenis quam illorum solidius ingenium fuisse, quatenus neque disciplina imbuti recta, moribusque & viuendi ratione educati, à quibus fuerant maiores natu iam pridem labefactati,

ἀμάρτυρα ὃ προσεργάσαντο τῷ Φουλβίου τὸν νεώτερον υἱόν, οὔτε χεῖρας ἀπαρμήδων, οὔτε ἐν τοῖς μαχηθεῖσι θυμολύμων, ἀλλὰ ὅτι ἀπονοδῶς ἐλθόντα πρὸ τῆς μάχης συλλαβόντες, καὶ μὴ τὴν μάχην ἀμείνοντες. οὐ μὲν ἄλλα καὶ τοῦτου καὶ τῶν ἄλλων ἀπεθύτων μάλλον ἠνίασε τοῖς πολλοῖς ὃ καὶ ἀσκήσασθαι Ὀμοιοῖας ἱερὸν ὑπὸ τῷ Ὀπιμίου. σήμερον γὰρ ἐδοκεῖ καὶ μέγα φρονεῖν, καὶ ἔσπον πινὰ θριαμβοῦν ὅτι φόνους ποσούτοις πολιτῶν. δὲ καὶ νυκτὸς ὑπὸ τῷ ἐπιγραφῆ τῷ νεῷ παρενέγραψαν ἕνὲς τ' εἶχον τοῦτον, Ἐργὸν ἀπονοίας, ναὸν Ὀμοιοῖας ποιεῖ. εἰδὲ μὲν τοῖς πρὸς τὴν εἰσῆλθόντα ἐν ἰσοστασίᾳ χρησαμένους, καὶ κατὰ κρίνας ἀκρίτους ὅτι τριτάτοις πολιταῖς Γάϊον Γρακχὸν καὶ Φουλβίου Φλακχὸν ὧν ὁ μὲν ἰὺ ἰσοστασίας καὶ θριαμβικός, ὁ δὲ τῆς κατ' αὐτὸν ἠλικίας ἀρετῆ καὶ δόξης πεπορευτικός. Ὀπίμιος δὲ οὐκ ἀπέχετο κλητῆς, ἀλλὰ πεμψθεὶς ὡς Γουζύρταν τὸν Νομάδα προσέβληται, διεφθάρη χρημασιν ὑπὸ αὐτῶ καὶ δίκην ὀφλων ἀπέχετο δωροδοκίας, ἐν ἀπείμια κατεγήρασε, μισούμενος καὶ πεπονηλακίζομενος ὑπὸ τοῦ δήμου, παρ' αὐτὰ μὲν τὰ πρὸς τῆς ταπεινοῦ θυμολύμου καὶ συσαλέντος, ὀλίγων δ' ὕστερον ἐκφηνόμενος ὅσον εἶχεν ἡμέρου καὶ πόρου τῶν Γρακχων. εἰχόμενος τε γὰρ αὐτῶν ἀμαδείξαντες, ἐν φαίερῳ πρὸς τὴν ἐκείνους τοῖς πόποις ἐν οἷς ἐφρονδίσθησαν ἀφιερῶσαντες, ἀπήρχοντο μὲν ὧν ὄρεσι φέρονται πόρων. ἔθνον δὲ καὶ ἡμέραν πολλοὶ καὶ προσέπιπτον, ὡς καὶ θεῶν ἱερῶν ἐπιφοιτῶντες. καὶ μὲν τοὶ καὶ ἡ Κορινθία λέγεται πᾶσι τε ἄλλα τῆς συμφορῆς δι' ἡμῶν καὶ μεγαλοψυχῶς ἐνεγκεῖν, καὶ τῶν ἱερῶν ἐν οἷς ἀνηρέθησαν εἰπεῖν ὡς ἀξίοις οἱ νεκροὶ ταφοῖς ἔχουσιν. αὐτῆ δὲ καὶ τοῖς καλουμένοις Μισιλοῖσι διέτελεθον, ὅσῳ μὲν ἔλατλαζοῦσα τῆς σιωπῆς ἀξίτης. ἰὺ δὲ καὶ πολυφίλους, καὶ ἀξί φιλοξενίας δι' ἀπείμιας, αἰεὶ μὲν Ἑλλήων καὶ φιλολογῶν καὶ αὐτῶν ὄντων, ἀπεθύτων δὲ τῶν βασιλέων καὶ δεχομένων παρ' αὐτῆς δῶρα καὶ πεμπόντων. ἠδίστη μὲν οὖν αὐτῆ τοῖς ἀφικνουμένοις καὶ σιωποῦσι διηγουμένη τὸν τῶ πατρὸς ἀφειχνοῦσθαι καὶ διακτῆ, ψαυμασιωπάτη δὲ, τῶν παιδῶν ἀπειθήνης καὶ ἀδάκρυτος μνημονόουσα, καὶ πᾶσι καὶ προσχεῖς αὐτῶν ὡς καὶ ἀρχαίων ἡλικίαν ἐξηγουμένη τοῖς σιωπαινομένοις. ὅθεν ἐδόξεν ἐπίοις ἔκφοις ὑπὸ γήρας ἢ μεγέθους κακῶν γεγενῆσθαι, καὶ τῶν ἀτυχημάτων ἀνάμνηστος αὐτοῖς ὡς ἀληθῶς ἀνάμνησις οὖσιν, ὅσον δὲ διφύας καὶ πῶ γεγενῆσθαι καὶ τεθράφθαι καλῶς ὀφείλους ὅτι πρὸς ἀλυπίας ἀνδράποισ, καὶ ὅτι τῆς ἀρετῆς ἢ τύχης φυλακτομένοις μὲν τὰ καλὰ πολλοῖς καλῶς ἐστίν, ἐν δὲ τῶν πλάσσει ὃ φέρειν διλογίως οὐ φαίνεται.

HΜῖν δὲ καὶ ταύτης πέρας ἐξούσης τῆς διηγήσεως, ὑπολείπεται λαβεῖν ἐκ τῶν ἀλλήλων τῶν βίων τὴν ἀποθεώρησιν. τοῖς μὲν οὖν Γρακχοῖς οὐδ' οἱ πόρου πάλλα κακῶς λέγοντες καὶ μισοῦντες, ἐπόλημονσαν εἰπεῖν ὡς οὐκ ἀφύεσθαι πρὸς ἀρετῶν ἐλθόντο Ῥωμαίων ἀπεθύτων, καὶ ἔσφης τε καὶ παιδούσεως ἐκπεποιθὸς ἔτυχον ἢ ὃ Ἀγίδος καὶ Κλεομένης φύσις ἐρρωμένους φαίνεται τῆς ἐκείνων θυμολύμης, παρ' ὅσον οὔτε ψαμδεῖας μεθελθόντες ὄρθης, ἔθεσσι τε καὶ ἀξίταις ἐξέφέντες, ὅφ' ὧν οἱ προσέβουτεροι πάλαι διεφθάρσαν,

& in lege agraria ciues fefellerit, atque in summa A
 rudia mutilaque cœpta sua ac pollicitationes ex
 timiditate ob ætatem reliquerit : Cleomenes
 contrâ est ad rempubl. mouendam progressus
 ferocius & violentius. occidit enim per nefas
 ephoros, quos adiungere armis præuolenti, atque
 vrbe pellere pronius erat, quæ modo alios ex vr-
 be non paucos in exilium pepulere. Nam nisi
 extrema necessitate ferrum adhibere, neque me-
 dicum est neque ciuile, sed imperitiæ utrobique.
 Huic verò adiuncta etiam cum sœuitia iniuria
 est. At Gracchorum sanguinem ciuilem neuter
 est effundere exorsus. Caium verò nec telis pe-
 titum memorant ad vindictam se conuertisse: B
 verum fortissimum aduersus hostes fuisse, in se-
 ditione ignauissimum. quippe processit domo
 inermis, & inter pugnandum recepit se, & bre-
 uis plus ne quam inferret, quàm ne acciperet ini-
 uriam, conspicitur consuluisse. Itaque fuga eo-
 rum non pauoris, sed est cautionis statuenda in-
 dicium. Cedere enim impressionem facienti-
 bus, aut, si manerent, ne violarentur, manu oportebat se protegere. Porro peccatorum Tiberii
 maximum est, quod exiit collegam tribunatu,
 & secundum tribunatum ipse ambiuit. Caio ne-
 cem Antyllii inusserunt immeritò & falsò. nam C
 inuito eo & agrè ferente confossus fuit. At Cleo-
 menes, vt necem prætereamus ephorum om-
 nia seruitia libertate donauit. Regnauit re so-
 lus, nomine alter, quod fratrem Euclidam ex ea-
 dem domo sibi allegisset. Archidamum verò,
 ad quem spectabat ex altera familia regnum, per-
 pulit domum ex Messene redire. cuius quia cæ-
 dem occisi non est persequutus, crimen aduersus
 se confirmauit cædis. Et quidem quem æmu-
 lari prætexebat, regnum Lycurgus fratris filio
 Charilao vltiò reddidit, timensque ne si de-
 cessisset vel casu alio adolescens, attingeret ipsum
 suspicio, diu peregrè palatus est, neque antè re-
 gressus domum quàm filius Charilao regni suc-
 cessor fuit natus. Cæterùm cum Lycurgo quidem
 nec alius sit quisquam Græcorum contendendus.
 Cleomenis verò acta maiores nouationes & ini-
 quitates demonstrauius habuisse. Iam verò qui
 mores eorum perstringunt, his à primo tyranni-
 cos & bellaces notant fuisse, & illis ingenia im-
 modica prædita ambitione. Præterea quod in-
 sectarentur, habebant æmuli nihil: verùm ex-
 citatos eos certamine cum aduersariis contracto
 & ira præter ipsorum naturam quasi ventis se in
 actionibus suis extremis fatebantur permisisse.
 quando instituto quidem horum primò quid ho-
 nestius erat aut iustius, nisi vi & factione adorti
 legem diuites antiquare, in certamina vtrunque
 coniecissent: Tiberium, quia sibi metuebat: al-
 terum, dum necem fratris vlciscitur sine iudicio
 vel vllò decreto necati. Ex antedictis igitur ani-
 maduertat ipse horum disparitatem. Quòd si et-
 iam pronunciandum sigillatim est, Tiberium
 statuo virtute omnibus his præstitisse, minus cæ-
 teris adolescentem peccasse Agim, rebus gestis
 atque audacia non paulò Caium Cleomeni post-
 ferendum.

καὶ ψευδάμυρος τὸν ἀναδασμὸν τοῖς πολίταις, καὶ ὅλως ἐλλει-
 πῆς καὶ ἀτελῆς ὢν παρέρειθε καὶ κατήγειλεν, ὑπο ἀπολμίας
 ἀφ' ἧλικίας ἡρόδωτος· ὃ ἢ Κλεομένης τὸναντίον δρασύ-
 τερον καὶ βιαϊότερον ἔπι τῷ μεταβολῆν ἤλθε τῆς πολιτείας,
 ἀποκτείνας τὸς ἐφόρους τῶν νόμων, οὓς καὶ παρσαγαλάσαι
 τοῖς ὄπλοις κατένευε καὶ μετὰ τῆσιν ῥάδιον ἰὺ, ὡς παρ' οὗ ο-
 λίγους ἄλλοις μετέστησαν ἐκ τῆς πόλεως. ὃ γὰρ αὐτὸ τῷ ἐξά-
 τῆς ἀνάγκης ἐπιφέρειν σὶδ' ἔργον, οὔτε ἰατρικόν, οὔτε πολιτι-
 κόν, ἀλλ' ἀτελείας μὲν ἀμφοτέρας· τὸ γὰρ ἢ καὶ ὁ ἀδικεῖν μετ'
 ὀμότητος παρέρειθε. τῷ ἢ Γρακχῶν ὁδοῦτερος μὲν ἤρξατο
 Β σφαγῆς ἐμφυλίου, Γάιος ἢ λέγεται μηδὲ βασιλῆος ὁρμή-
 σαι παρὸς ἀμύδου, ἀλλὰ λαμπροτάτος ὢν ἐν τοῖς πολεμι-
 κῆσιν, ἀρξάτος ἐν τῇ γαστρὶ ἡρέσασα. καὶ γὰρ παρῆλθεν ἀπο-
 πλος, καὶ μαχρὸν ἀνεχώρησεν, καὶ ὅλως πλείονα τῷ μὴ
 τι δράσαι παρνοῖα, ἢ τῷ μὴ παθεῖν, ἔχων ἐωρεῖτο. δὲ καὶ τῷ φυ-
 γῶν αὐτῷ οὐκ ἀπολμίας σημειῶν, ἀλλ' ἀλαθείας ποιητέον.
 ἔδει γὰρ ὑποεῖσαι τοῖς ἐπιφερομένοις, ἢ μὲν ὄντας ὑπὸ τῷ μὴ
 παθεῖν τὰ δραῖ ἀμύσασα. τῷ πόνῳ ἐγκλημάτων τῷ καὶ
 Τιβερίου μέγιστον ὄσιν, ὅτι τῷ σιωπῶντος τῷ δημόρχιας ἐξέ-
 βλεψε, καὶ δὲ τῶν αὐτῶν τῷ Γάϊῳ δημόρχιας μετῆι. Γάϊος ἢ
 C τῷ Ἀντυλλίου φόνον οὐ δικαίως ὁδοῦ ἀληθῶς παρέρειθε ἔβου-
 λε. διεφθάρη γὰρ ἀκρὸς αὐτῶν καὶ ἀδρακτοῦπος, Κλεομέ-
 νης ἢ (ἵνα τὰς σφαγὰς τῷ ἐφόρων εἰσαμύδῃ) ἠλθὲν ἔρωσε μὲν
 ἀπαρτῶν τοῖς οἰκέτας, εἰσαίθουσε ἢ τὰς μὲν ἔργα μόνος, τὰς
 ἢ ὀνόματι δὲ ὄσιν, Εὐκλείδῃ τὸν ἀδελφὸν ἐκ μίας οἰ-
 κίας αὐτῶν παρέρειθε ἡρόδωτος. Ἀρχίδαμον ἢ, (ὃ παρῆλθεν ἰὺ
 ἀπὸ τῆς ἐτέρας οἰκίας ὄντι βασιλεύειν) ἔπεισε μὲν ἐκ Μεσ-
 σιώνος κατελθεῖν, ἀποθανόντος ἢ τῷ φόνον οὐκ ἐπέξελθῶν,
 ἐβεβαίωσε τὴν ἀγίδα καὶ αὐτῷ τῆς ἀγαρέσεως. καίτοι Λυ-
 κούργος, ὃν παρῆλθεν μίμεισσαι, τὴν μὲν βασιλείαν ἐ-
 D κὼν ἀπέδωκε τὰ παιδὶ τῷ ἀδελφῷ Χαρίλλῳ· φοβού-
 μωτος ἢ μὴ καὶ ἄλλως ἀποθάνῃ ὁ μείρακιον, αἴτια τίς ἐπὶ
 αὐτὸν ἔλθη, πολλῶν χρόνον ἔξω πλαηθεῖς, οὐ παρέρειθε ἐ-
 πημῆλθεν ἢ παιδα τὰ Χαρίλλῳ ἡρέσασα ἀφ' ἧσιν τῷ ἀρ-
 χῆς. ἀλλὰ Λυκούργος μὲν ὁδοῦ ἄλλος τίς Ἑλλήνων παρῆ-
 λητός ὁδοῦ ὅτι ἢ τοῖς Κλεομένεσιν πολιτεύμασι κακιοτο-
 μίαι καὶ παρανομίαι μέγιστες ἐνεῖσι δεδῆλωται. καὶ μὲν
 οἴγε τῷ ἔσπον αὐτῷ φέρντες, τῶν μὲν ἐξ ἀρχῆς τυραννι-
 κῶν καὶ πολεμοποιῶν ἀπιδνται ἡρέσασα, τῷ ἢ ἐκείνων φύσει, φι-
 λουμίας ἀμετεῖαι, ἄλλο ἢ ὁδοῦ οἱ φηνοῦντες ἐπιμαλεῖν
 E εἶχον· ἐκείπασεν τὰς τὰς παρὸς τὸς οἰσαμύδους ἀγῶνι καὶ
 θυμῷ παρῆ τὴν αὐτῷ φύσιν, ὡς παρ' ἡρώδους ἐφείνα παρ' τὰ
 ἐξάτῃ τὴν πολιτεία ὀμολόγησιν. ἐπεὶ τῷ γὰρ παρέρειθε ὑπο-
 θέσεως τί καλλίον ἢ δικαιοτέρον ἰὺ, εἰ μὴ καὶ βίβου καὶ διωα-
 τῆαι ἐπιχειρήσαντες ἐξάσασα τῷ νόμον οἱ πλόστοι, παρέρειθε
 σταν ἀμφοτέροις ἀγῶνας, τὰς μὲν, φοβουμῶν ὑπὸ αὐτῶν,
 τὰς ἢ ἐκδικεῖν τὸν ἀδελφὸν, αὐτὸ δίκης, καὶ δόγματός
 ὁδοῦ ὑποδρῶντος, ἀγαρέσεια. Σιωρῆς μὲν οὖν αὐτὸς
 ἐκ τῷ εἰρημῶν τῷ ἀφῶρεσιν. εἰ ἢ δεῖ καὶ ἢ ἐκασὸν ἀπο-
 φήνασαι, Τιβέριον μὲν ἀρετῇ πεπαρωτευκέναι τίθημι
 πύτων, ἐλάχις ἢ ὁ μείρακιον ἢ μῆρτηκέναι Ἀγιν, παρέρειθε
 ἢ καὶ πόλμη Γάιον οὐκ ὀλίγω Κλεομένεσιν ὄσιν γερωνείαι.